Št. 13 (1340) Leto XXVI
NOVO MESTO, četrtek, 27. marca 1975
13. februarja 1975 je bil list odlikovan z redom ZASLUGE ZA NAROD S SREBRNIMI ŽARKI

DOLENJSKI LIST

Štafeta aprila na pot

Letošnjo štafeto bodo tudi pri nas pospremile proslave v čast 30-letnice osvoboditve

Prejšnji teden se je sestal sekretariat predsedstva RK ZSMS na razširjeni seji, katere so se udeležili tudi predsedniki medobčinskih svetov ZSMS. Na srečanju sekretariata in predsednikov so razpravljali o časovnem razporedu in trasi za letošnjo štafeto mladosti.

Štafetno palico bodo hrvaški mladinci predali mladim v Sloveniji že v začetku aprila, in sicer na mostu čez reko Dragonjo v Istri. Od tam bo štafeta s pozdravi tovarišu Titu potovala po mnogih naših krajih, znanih iz NOB.

Tako bo letošnja štafeta mladosti vključena v številna praznovanja ob 30. obletnici osvoboditve.

POT ŠTAFETE

Letošnja štafeta mladosti, ki nosi pozdrave našemu maršalu Titu, bo na slovensko ozemlje prišla v torek, 1. aprila, na območje širše Dolenjske pa v četrtek, 3. aprila. Ta dan bo sprejem štafete v vasi Krka ob 15. uri in Žužemberku ob 15.25. Nato bo nadaljevala pot v Kočevje, kamor bo prispela ob 16.25, preko Baze 20, Dolenjskih Toplic, Črmošnjic, Semiča do Črnomlja. Naslednji dan bo krenila iz Črnomlja ob 8. uri zjutraj preko Gradca, Metlike in Suhorja do Novega mesta, kjer se bo ustavila ob 9.45 in ob 10.20 nadaljevala pot v Trebnje, na Mirno, v Mokronog, Škocjan, Šentjernej, Kostanjevico do Brežic, kjer bo spet daljši sprejem. Ob 13.35 bo štafeta krenila v Krško, Brestanico in Senovo, od koder bo odšla proti Podsredi.

GLASBENIKI IZ TRSTA DANES NA DOLENJSKEM

Gojenci glasbene šole, ki deluje pri Slovenski glasbeni matici v Trstu, bodo od danes do sobote gostje na Dolenjskem. Po sprejemu in ogledu Novega mesta bodo obiskali Kostanjevico in drevi ob 19.30 v Dolenjski galeriji priredili koncert. Jutri si bodo ogledali Metliko in se odpeljali v Črnomelj, kjer bodo ob 11.30 v prosvetnem domu imeli koncert za Glasbeno mladino Bele krajine. V soboto bodo gostje iz Trsta odpotovali na Rog ter si ogledali Bazo 20 in druge partizanske spomenike. Z gostovanjem na Dolenjskem bodo mladi tržaški glasbeniki počastili tudi 30-letnico osvoboditve.

IZOBRAŽEVALNI DAN PROSVETNIH DELAVCEV

Jutri bo na grmski in bršlinski novni šoli izobraževalni dan za prosvetne delavce iz novomeške občine. O idejni usmerjenosti vzgoje in izobraževanja bo učiteljem predaval Franc Šali, član izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS, medtem ko je Slavko Podmenik pripravil predavanje o idejnosti pouka in klerikalizma. Po obeh predavanjih bodo udeleženci aktualna vprašanja na področju vzgojnoizobraževalnem obravnavali seminarsko po skupinah.

16. skupščina Zveze tabornikov Slovenije je v jubilejnem petindvajsetem letu obstoja organizacije zasedala v nedeljo v zgodovinskem Šeškovem domu v Kočevju. S tem so taborniki tudi simbolično poudarili svojo programsko usmeritev, ki je letos, ob 30-letnici osvoboditve, še posebej naravnana na obujanje tradicij narodnoosvobodilnega boja. Organizacija je član Zveze socialistične mladine Slovenije in njeni cilji so v temeljih isti, kot cilji mladinske organizacije, taborniki pa jih lahko prav tako učinkovito dosezajo s svojimi specifičnimi metodami dela in vzgoje. „Le premalo mladine je še včlanjene!" je skupščino spodbudil starosta tabornikov, 85-letni Pavel Kunaver (na sliki za govorniškim pultom). Res bi sedanje število članov 16.300 morali čimprej potrojiti! (Foto: France Brus)

Pred pobratenjem

Še predlog za pobratenje Trikona in Budućnosti

Za letošnji praznik krajevne skupnosti Kočevje, 4. maj, se bosta pobratili tudi krajevni skupnosti Kočevje in Prokuplje v Srbiji. Priprave na pobratenje so zelo odjeknile v Srbiji, saj je doslej celo „Politika" poročala o njem kar dvakrat, in to na prvi strani.

Te dni je prejela sindikalna organizacija kočevskega Trikona telegram sorodne delovne organizacije konfekcije „Budućnost" iz Prokuplja. Vsebina je naslednja: „Dragi tovariši. Po radiu smo slišali vest o pobratenju Kočevja in Prokuplja. To sporočilo smo pozdravili tudi na občnem zboru naše sindikalne organizacije. V znak solidarnosti s takimi akcijami smo vam sklenili predlagati, da se pobratita tudi naši dve delovni organizaciji."

Pri Trikonu so nam povedali, da je predlog tovarišev iz delovnega kolektiva Budućnosti že sprejela osnovna organizacija sindikata konfekcije Trikon, v teh dneh ga bo pa predvidoma še osnovna organizacija sindikata pletenin Trikon.

J. PRIMC

Veličastno romanje na kraj zmage

V Jelenov žleb, kjer so partizani pred 32 leti izvojevali veliko zmago nad Italijani, so krenile štiri kolone peš, peta pa z avtomobili - Govoril Hinko Bratož-Oki, udeleženec boja v Žlebu

Svečanosti ob letošnjem prazniku občine Ribnica, 26. marcu, so se začele že 21. marca z otvoritvijo razstave del domačega slikarja samouka Dušana Matoha v Petkovi galeriji v ribniškem gradu.

Posebno svečana pa je bila proslava v Jelenovem žlebu v soboto, 23. marca. To je bila tudi prva svečanost v počastitev 30-letnice osvoboditve v ribniški občini. Na njej sta o boju v Jelenovem žlebu 26. marca 1943 in o njegovem pomenu govorila udeleženec tega boja Hinko Bratož-Oki in sekretar občinske konference ZK Ribnica France Grivec.

S proslave so odnesle delegacije vence k spomeniku v Jelenov žleb. Na proslavi so predstavniki ZŠAM Kočevje tudi svečano podarili spominski trak predstavniku ZTVS Ljubljana-Bežigrad. V kulturnem delu je nastopil pevski zbor Lončar iz Dolenje vasi pod vodstvom Andreja Petka, Anica Henigman pa je recitirala pesem „Boj v Jelenovem žlebu", ki jo je napisala udeleženka tega boja pesnica Vida Brestova.

J. PRIMC

Hinko Bratož-Oki, ki se je udeležil boja v Jelenovem žlebu kot politkomisar 1. čete 3. bataljona Šercerjeve brigade, je orisal potek zmagovitega boja v Jelenovem žlebu, v katerem je izgubilo življenje okoli 250 Italijanov in štirje partizani: dva komandirja čet, politkomisar in en borec.

SREČANJE S PREŠERNOVIM NAGRAJENCEM V BREŽICAH

V sredo, 2. aprila, bo obiskal Brežice profesor ljubljanske akademije za glasbo ter letošnji Prešernov nagrajenec Pavle Šivic. Povabila ga je glasbena šola. Učencem, staršem in drugemu občinstvu bo popoldan ob 17. uri predaval o poslušanju glasbe.

POVEJTE NAM!

Naše uredništvo bo v sredo, 2. aprila, v gosteh v Grčaricah v ribniški občini. Zapise s takih srečanj v Hinjah, Pišecah in na Vinici smo že objavili v zadnjih številkah Priloge. Vsako drugo sredo pripravljamo uredništvo v gosteh: prihodnjo sredo bomo torej

V GRČARICAH,

kjer vas bomo čakali v gostilni Anice Černe. Od 16. ure naprej bomo prisluhnili vsem, ki boste prišli kaj povedat, pograjat, pohvalit, sporočit ali se z nami pogovorit.

Prebivalci Grčaric in okolice, na svidenje torej v sredo popoldne!

Nad slabosti, ki hrome regijo

Medobčinski svet ZK za Dolenjsko razdelil zadolžitve najodgovornejšim za utrditev regije - Podpora povezovanju dela in sredstev

Medobčinski svet ZK za Dolenjsko je 21. marca ugotovil, da se je sodelovanje med dolenjskimi občinami v zadnjem času razširilo. Povečalo se je število skupnih organov, povezovanje dela in sredstev se je okrepilo, pripravljajo pa tudi skupni razvojni program (zdravstveno varstvo, srednje šolstvo, regionalni načrt).

Ob tem pa, smo slišali na seji, je še vse preveč razrahljano zaupanje med predstavniki posameznih občin, od tod premalo poenotenih stališč in najbrž tudi zavestne pripravljenosti, da bi v praksi uresničili dogovore, sklenjene na medobčinski ravni. O tem smo v zadnjem času, zlasti od ustanovitve regionalne skupnosti občin dalje, nekajkrat slišali podobne ugotovitve.

Sklepi, sprejeti na omenjeni seji medobčinskega partijskega sveta, omenjajo najprej medobčinski politični aktiv kot redno obliko dela. Sporna vprašanja, ki to ali ono občino ovirajo, da bi se še bolj vključila v medobčinsko sodelovanje, pa je treba razčiščevati na posvetih občinskih političnih aktivov. Svetom ZK v tistih delovnih organizacijah, ki delujejo najmanj na območju dveh občin, nalagajo sklepi medobčinskega sveta, da morajo odgovorno analizirati uresničevanje ustavnih določil v TOZD ter še posebej, kako se uveljavljajo samoupravni sporazumi in dogovorjeni razvojni načrti.

Poseben sklep govori o ustanovitvi medobčinskega odbora gospodarske zbornice s sedežem v Novem mestu, kar naj bi pospešili. Spodbudo in podporo medobčinskega sveta ZK pa imajo prizadevanja, ki hočejo tesneje povezati veterinarske postaje v obeh belokranjskih, novomeški in trebanjski občini; kmetijske zadruge, Dano in Dolenjko, splošno bolnišnico, zdravstveni dom, zavod za

(nadaljevanje na 4. strani)

DVA ČASTNA OBČANA

Na včerajšnji svečani seji občinske skupščine Ribnica, posvečeni prazniku občine, 26. marcu, je predsednik občinske skupščine Ciril Grilj podelil zaslužnim občanom priznanja in nagrade. Največje priznanje in sicer naziv častni občan sta prejela Filip Tekavec-Gašper, ki je bil komandir prve ribniške čete in Alojz Andoljšek, ki je zelo zaslužen za povojni gospodarski napredek občine.

Novo mesto prvo, Krško drugo

»Kaj veš o kmetijstvu« v Kostanjevici

Kostanjevica je bila v soboto večer prizorišče republiškega tekmovanja mladih zadružnikov. Nastopilo je osem ekip, osem zmagovalk na območnih tekmovanjih ter ekipa Krškega kot gostiteljica. Pokrovitelja tekmovanja sta bila občinska skupščina in Agrokombinat Krško.

Pred polno dvorano občinstva, gostiteljev in navijačev so preizkusili svoje znanje mladi zadružniki iz Vidma, Radelj, Murske Sobote, Kraša, Zagorja, Krškega, Slovenj Gradca in Novega mesta. Za dobro voljo sta poskrbela humorist Toni Gašperič in Henček s svojim ansamblom.

Tekmovanja „Kaj veš o kmetijstvu" so razgibala kmečko mladino in ji dala možnost za medsebojno spoznavanje in uveljavljanje na javnih nastopih. V mladih zadružnikih spodbujajo željo po izobraževanju in potrebo po povezovanju teoretičnega in praktičnega znanja. Aktivi mladih zadružnikov vključujejo okoli 4000 mladih kmetov v Sloveniji. V začetku prihodnjega meseca bo ustanovljena republiška konferenca mladih v kmetijstvu, zatem pa se bodo tako organizirali tudi po občinah.

J. T.

Ekipa mladih zadružnikov iz Krškega se je na tekmovanju v Kostanjevici uvrstila na drugo mesto. Prvo mesto so osvojili Novomeščani, ki so že po drugi zmagi na tekmovanju Dolenjske in Posavja na tihem upali na dobro uvrstitev. Tekmovalci so odgovarjali na vprašanja iz živinoreje, poljedelstva, mehanizacije, vinogradništva in splošnih tem. (Foto: J. Teppey)

POSAVJE ŽELI INFORMATIVNI CENTER

Posavje ima dve lokalni radijski postaji, v Brežicah in v Sevnici. Po sklepu medobčinskega sveta SZDL naj bi prevzeli ustanoviteljstvo občinski konferenci SZDL Krško in Brežice. V Sevnici je SZDL ustanoviteljica že od začetka. Medobčinski svet SZDL je te dni obravnaval osnutek samoupravnega sporazuma o programskem sodelovanju med RTV Ljubljano, lokalno radijsko postajo in njenimi ustanovitelji. Sprejema ga s pripombo, da se RTV obveže prispevati za lokalni radio stalne vire. Radio Brežice in Sevnica bosta za medobčinski svet SZDL pripravila predlog o razvoju radiodifuzije v Posavju. V regiji bodo proučili tudi možnosti za ustanovitev Posavskega informativnega centra.

Po bližnjici k delavcu

Zapisnike na oglasnih deskah malokdo prebere

Medobčinska sveta ZK in Zveze sindikatov v Posavju sta minuli teden posvetila skupno sejo obveščenosti delavcev. Podatke jima je posredovala komisija za informativno in propagandno dejavnost pri MS ZKS Posavje. Na njena vprašanja o pismenih in ustnih oblikah informiranja ter obveščanju v delegatskem sistemu je odgovarjalo 20 največjih OZD, 17 TOZD in 6 obratov v posavskih občinah. V teh 43 kolektivih je zaposlenih deset tisoč delavcev.

Lastna glasila izdaja sedem OZD. Najpogosteje ga izdajajo v krški Celulozi, kjer izide povprečno po 65 številk na leto. Drugod so to mesečniki ali pa izhajajo še bolj poredko. Tudi v TOZD s sedežem matične organizacije zunaj občine prejemajo delavci glasila podjetja, tam pa je o njihovem kolektivu že manj novic. Med pisanimi oblikami še vedno prevladujejo zapisniki sej, ki jih večinoma obešajo na razglasne deske.

Ustno obveščanje poteka predvsem na zborih delovnih ljudi, premalo pa še na zborih delovnih skupin. Pismene in ustne oblike obveščanja se med seboj sicer dopolnjujejo, vendar so v mnogih kolektivih pomanjkljive, premalo razumljive in aktualne. Treba je narediti korak naprej. Tudi informiranje v delegatskem sistemu je še v povojih in ga bo treba razviti.

J. TEPPEY

VREME

V sredini tedna se je vreme nekoliko izboljšalo. Ob koncu tedna predvidevamo nekoliko toplejše vreme z oblačnostjo, možne so tudi občasne manjše padavine.

1 DINAR
DBH
NOVO MESTO
JE VAŠA BANKA

tedenski mozaik

CIA lahko stori marsikaj, toda enega očitno ne more: znebiti se nezaželjene „časti", da bi bila nenehno na prvih straneh časopisov. Sedaj je v središču pozornosti zaradi – kot vse kaže – najbolj senzacionalne vohunske zgodbe stoletja. Časopisi so namreč odkrili, da je sklenila z nekim ameriškim podjetjem pogodbo, da bodo za njen račun dvignili iz globine 4500 metrov leta 1968 potpljeno sovjetsko podmornico, ki je bila oborožena tudi z jedrskimi izstrelki. Družba Howarda Hughesa je posebej za ta podvig zgradila 36.000 tonsko ladjo in z njeno pomočjo res dvignila precejšen del ostankov (nekateri trdijo, da skoraj vse) 2800-tonske sovjetske podmornice tipa G. Podvig je veljal okoli 300 do 350 milijonov dolarjev (natančna vsota je znana le redkim posvečenim) in velja za vrhunski dosežek tehnike in znanosti. Iz take globine doslej niso še nikoli uspeli dvigniti ostankov ladje – kaj šele podmornice, v kateri so tudi jedrski naboji. Kaže, da se je Američanom pri tem posrečilo dobiti tudi tajne sovjetske šifre in tudi posmrtne ostanke 70 sovjetskih pomorščakov. Trenutno ni znano, kakšna je reakcija Sovjetske zveze, ki ni ničesar objavila ne o izginotju svoje podmornice (ta se je potopila okoli 1000 kilometrov severozahodno od Havajev po seriji nenadnih eksplozij), ne o ameriškem poskusu, da bi jo dvignili . . . vohunska vojna se nadaljuje . . .

Vojna pa se je končala v gorah Iraka, kjer so se začeli sredi tega tedna kurdski uporniki množično predajati oblastem – ali pa bežati v sosednji Iran. Do tega nepričakovanega razpleta je prišlo, ko sta Irak in Iran, sosednji deželi, ki sta bili dolga leta v sporih – nenadoma sklenili sporazum. Ker je bil Iran na tihem na strani upornikov, ki jih je tudi materialno podpiral in ker je po sporazumu med Bagdadom in Teheranom ostalo kurdsko upomiško gibanje brez podpore, so se Kurdi sklenili predati, njihov voditelj Barzani pa je zaprosil Združene države Amerike za politični azil.

Dogovori še mimo baze

Na spoznanjih utrjujemo nove družbene odnose

Temelj družbenih dogovorov je predvsem v tem, da z njimi usklajujemo najrazličnejše interese, ki imajo širši skupni interes udeležencev dogovorov ali pa vse družbe. Zato je tudi razumljivo, da smo že doslej z družbenim dogovarjanjem uredili mnoga odprta vprašanja, ki jih zaradi zastarelega gledanja nismo mogli rešiti leta in leta. Omenimo naj samo spremembe v sistemu in pogojih gospodarjenja, odpravo takoimenovanega državnega kapitala in centralnih skladov oziroma njihov prenos na združeno delo, nekatere spremembe v bančno-kreditnem sistemu in podobno.

Uspešnost družbenega dogovarjanja, ki smo ga začeli razvijati še v starih pogojih, je odvisna predvsem od resnične zavzetosti za dolgoročne interese delavskega razreda in delovnih ljudi. Pogoj za to je predvsem tudi stopnja organiziranosti združenega dela in resnično odločanje delavcev o razširjeni reprodukciji in celovitosti družbenih zadev. Zato nas ob tem nujno pestijo spoznanja, da združeno delo še ni organizirano tako, kot ga zahteva ustava, da so organizacije združenega dela preslabo povezane, da se nemalokrat zapiramo ne le v občinske in republiške meje, temveč tudi v ožje gospodarske veje. To pa nujno krši pravila ekonomske upravičenosti in racionalnega razvojnega načrtovanja.

Na to moramo neprestano opozarjati predvsem zaradi uresničevanja najširših družbenih nalog, katerih osnova mora biti družbeno dogovarjanje. Hočemo si namreč predvsem zagotoviti hitrejši družbeno-ekonomski razvoj, rast življenjskega standarda, uspešnejšo usmeritev v proizvodnjo energije, surovin in hrane, ustrezno zaposlovanje in vrsto drugih ciljev, ki pa nujno temeljijo predvsem na realnosti in ne na nekih utopičnih željah.

Zato je tembolj nerazumljivo, da v imenu delovnih ljudi še vedno nastopajo njihovi „predstavniki", ne da bi se prej temeljito posvetovali, da še vedno z veliko težavo usklajujemo stališča, da dogovore vse premalo povezujemo s skupnim družbenim razvojem ter ne upoštevamo realnih potreb in možnosti, in tako naprej. Naštejmo le nekaj ugotovljenih primerov neskladja:

Glede načrtov za energetiko nekateri strokovnjaki dokazujejo, da so planirane investicije do leta 1980 mnogo prevelike in da niso usklajene z družbenim in gospodarskih razvojem ter realnimi možnostmi porabe. Proizvajalci in strokovnjaki menijo, da bi do leta 1985 potrebovali okrog 9 milijonov ton železa, načrtujemo pa investicije, s katerimi naj bi si v tem obdobju zagotovili kar 16 milijonov ton. Prav tako zastavljeni načrti presegajo potrebe po cementu, nafti, bazni kemiji in še nekaterih drugih izdelkih, ker o njih še vedno odločajo predvsem strokovnjaki na najvišjih ravneh, ne da bi se temeljito posvetovali s tistimi, ki delajo v proizvodnji in razmere mnogo bolj poznajo. Vzroki za neusklajenost pa so predvsem tudi v tem, da je mnogo lažje sprejemati dogovore za tiste zadeve, ki jih bomo urejevali s krediti in na podobne načine, kot pa v okvirih posameznih gospodarskih panog združevati sredstva in delo organizacij združenega dela.

JANEZ KOROŠEC

TELEGRAMI

LIZBONA – Portugalske vojaške oblasti so odkrile fašistično teroristično organizacijo s sedežem v Madridu, katere cilj je „spremeniti politični položaj na Portugalskem in na afriških ozemljih pod portugalsko upravo, izključiti marksiste in napredne vojake iz oblasti in uveljaviti politično ureditev, ki bi zagotovila nadaljnji obstoj Portugalske kot večcelinske države."

BUENOS AIRES – Vedno bolj se govori o možnosti, da bi odstavili generala Augusta Pinocheta kot „vrhovnega voditelja dežele" in predsednika čilske vojaške hunte.

Iz zadnjega PAVLIHE

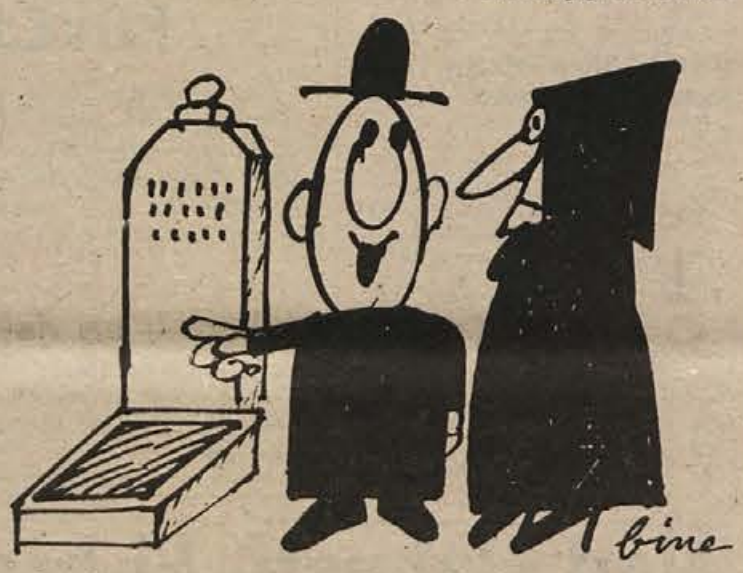

– Iz povišane najemnine za grobove bomo lahko gradili solidarnostne grobnice.

SAIGON – Vojska sajgonskega generala Thieuja je v paničnem begu zapustila štiri province na severu te države, ki jih ni mogla več ubraniti pred naletom osvobodilnih sil. Tačas pa so prišla iz Saigona poročila, da je nek višji častnik južnovietnamskih sil poskušal minulo soboto atentat na diktatorja Thieuja, vendar pa se mu napad ni posrečil. Na sliki: brezglavi beg sajgonskih enot pred osvobodilnimi silami na severu Južnega Vietnama. (Telefoto: UPI)

tedenski zunanjepolitični pregled

Ameriški zunanji minister dr. Henry Kissinger se je vrnil z Bližnjega vzhoda topot praznih rok, toda to ni udarec samo osebnemu prestižu diplomata, ki je bil bolj vajen zmagovati kot doživljati poraze – marveč miru in stabilnosti na Bližnjem vzhodu in svetu sploh.

Bilanca njegovega zadnjega šestnajstdnevnega potepanja po Bližnjem vzhodu je porazna: ob prihodu v Washington, kjer ga je sprejel osebno predsednik Gerald Ford, ni mogel Kissinger niti z besedico omiliti svojega neuspeha. „To je žalosten dan za Združene države Amerike in Izrael," je bilo vse, s čemer je lahko komentiral polom svoje posredniške misije.

Kissinger ni uspel spraviti Egipčanov in Izraelcev, ki so trdovratno vztrajali na svojih pozicijah.

Izrael je v zameno za umik s prelazov Mitla in Gilda ter naftnih polj na Sinaju terjal javno priznanje Egipta, da je voljan prenehati sovražnosti – kar pa Kairo nikakor ni mogel sprejeti, ker bi to pomenilo, da je pristal na separaten mir in prepustil Palestince njihovi usodi.

Slednje so zadnje čase predsedniku Sadatu tudi vse pogosteje očitali, vendar pa, kot je pokazal razvoj dogodkov, popolnoma neupravičeno.

Egipt nikakor ne misli (in si v resnici tega tudi ne more privoščiti brez neizmerne izgube ugleda v arabskem svetu) sklepati separatnega miru z Izraelom, marveč je pojmoval Kissingerjevo taktiko iskanja miru „korak po korak" zgolj kot možno inačico poti do miru.

Če bi že sklenili delni sporazum z Izraelom, je dejal pred tedni predsednik Sadat, bi bil to zgolj prvi korak na poti k celotnemu sporazumu, ki bi zajel tudi Palestince.

Kakorkoli že, sedaj, ko je Kissingerjeva posredniška misija propadla – pa čeprav je nemara prezgodaj za oceno, da je propadla dokončno in da jo ne bodo morda kdaj kasneje obnovili – ostaja za rešiev bližnjevzhodne krize še vedno nekaj možnosti.

Sovjetka zveza in nekatere druge države (med arabskimi zlasti Sirija), bodo sedaj verjetno pospešeno terjale sklicanje druge faze ženevske konference, na kateri naj bi poskusili najti rešitev, ki jo Kissinger ni zmogel.

Pri tem je kajpak velika neznanka obnašanje Izraela, ki bi bil na taki konferenci v izraziti manjšini: ali bo zaradi tega sploh voljan priti v Ženevo? In če ne bo, kaj to pomeni: novo vojno ali vsaj večanje napetosti na že tako dovolj občutljivem področju?

Dokončne ocene so še prezgodaj, upanje slej ko prej še ni povsem zamrlo, toda dejstvo je, da ga je manj, kot ga je bilo pred tednom dni. To pa za nji vzhod in mir na svetu nikakor ni dobro.

TITO OBIŠČE FINSKO

Finski predsednik Urho Kekkonen je včeraj končal svoj uradni in prijateljski obisk naši državi.

Čeprav je bil obisk neuradni, pa so bili pogovori, ki jih je imel gost iz Finske s predsednikom republike Josipom Brozom Titom, izredno koristni in so po njih (kot sploh ni bilo predvideno) izdali tudi skupno sporočilo.

V njem je poudarjeno, da bi tvorno obeh držav, da bi tvorno sodelovale pri iskanju trajnega miru v Evropi in na svetu, pač pa sta menili, da bi bilo mogoče sklepno zasedanje konference o varnosti in sodelovanju organizirati že letos.

Predsednika sta se strinjala tudi za tesnejše medsebojno povezovanje na vseh področjih političnega do gospodarskega.

Ob koncu skupnega sporočila je rečeno, da je predsednik republike Josip Broz Tito sprejel povabilo, naj obišče Finsko. Datum obiska bodo določili kasneje.

TELEGRAMI

PRAGA – Zunanji minister Nemčije Hans Dietrich Genscher je na povabilo zunanjega ministra ČSSR Bohuslava Chnoupka prispel na prvi uradni obisk v ČSSR. V političnih krogih Prage ocenjujejo, da je kot pomembno nadaljevanje razgovorov o nadaljnjih možnostih v procesu normalizacije in razvijanju dobrih sosedskih odnosov med ZRN in ČSSR.

LONDON – V Britaniji se je začela kampanja, ki so jo začeli člani levega krila laburistične levice za „izgon agentov CIA z otoka". Laburistični poslanec Stan Newens je v pismu predsedniku Wilsonu zahteval, da se vlada loti raziskave dejavnosti diplomatskih atašejev ameriškega poslaništva v Londonu. „Prepričan sem, trdijo, da so agenti CIA."

RABAT – Sovjetski strokovnjaki bodo pomagali pri šolanju kadrov za maroškega trgovskega ladjevja. Sodelovanje bo potekalo v Sovjetski zvezi in Maroku.

Neuspeh Kissingerjevega poslanstva

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

INFLACIJA IN SEME

Vrsta najpomembnejših sistemskih vprašanj – če smemo s takšnim, dejali bi posplošenim, izrazom označiti nekatera ključna vprašanja našega sedanjega družbeno-političnega trenutka (pa ne samo trenutka!) – je bila v minulih dneh v ospredju razprav dveh zveznih svetov na Brionih. V teh razpravah, ki so se jih zaradi njihove izredne pomembnosti udeleževali tudi najuglednejši predstavniki federacije, republik in pokrajin ter številni znanstveni in javni delavci iz vse države, so obravnavali predvsem pereča vprašanja inflacije pri nas in pa, kar je s tem tesno povezano, nekatera temeljna vprašanja izgradnje samoupravne zasnove sistema cen.

Pri obravnavanju problema inflacije na zasedanju zveznega sveta za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko so izrazili nekaj prav zaskrbljujočih ugotovitev. Denimo to, da inflacija pri nas nikakor ni več kratkoročen pojav – ter da bi njeno nadaljnje razraščanje oziroma sploh ohranjevanje v dosedanjih mejah lahko resno škodilo vsemu našemu guspodarstvu ter prizadelo nekatere temeljite pridobitve naše družbe.

Poudarili so, da mora biti zategadelj težišče protiinflacijske politike takoj in odločno usmerjeno na odstranjevanje razmer, ki to inflacijo povzročajo. Večji del inflacije pri nas izvira iz domačih vzrokov, so menili – saj tudi vse strokovne analize ter podatki pričajo o tem, čeprav je bilo doslej slišati veliko izgovarjanja, češ da inflacijo „uvažamo" od zunaj, kjer je tudi splošen pojav – in poglavitni domači viri inflacije se vsekakor skrivajo v strukturnem neskladju našega gospodarstva. To z drugimi besedami pomeni: tare nas izrazito neskladje med proizvodnjo surovin, energije in predelovalne industrije.

Resda imajo pri tem svojo vlogo tudi tuji ekonomski vplivi – vendar, je treba povedati, da se v svetu inflacijski tokovi precej umirjajo in da zategadelj tudi vplivi „zunanje inflacije" na naše gospodarske razmere popuščajo. Treba se bo torej odločno postaviti na noge z ukrepi protiinflacijske politike, ki jih bomo morali izpolnjevati, sicer bodo gospodarske težave še večje.

Težišče protiinflacijske politike – so poudarili na Brionih – mora dobiti obliko pravcate družbene fronte, ki se mora razvijati v dveh smereh. Po eni strani moramo poskrbeti za dolgoročnejše ukrepe – predvsem za ustrezno izpopolnitev gospodarskega sistema, za ustrezno samoupravno planiranje gospodarstva – po drugi strani pa moramo vsi poprijeti pri kratkoročnih ukrepih, predvsem na področju kreditno-monetarnih ukrepov ter usklajevanja proizvodnje in porabe.

Neposredno povezano s temi vprašanji pa je bila tudi obravnava temeljev našega sistema cen – na skupni seji zveznih svetov za družbeno ureditev ter za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko. Namen te razprave je bil, da bi oblikovali izhodišča za novo politiko cen pri nas – za takšno politiko cen, ki bi bila povsem stvar združenega dela, tako kot to tudi določa nova ustava.

Sedanji sistem cen pri nas res ni najboljši – oblikovali smo ga v obdobju prvih ustavnih dopolnitev ter ga uresničevali v zelo zapletenih gospodarskih razmerah minulih dveh let. Sedaj opažamo, da združeno delo še ni obvladalo celotnega procesa družbene reprodukcije, naš gospodarski sistem pa še ni usklajen z ustavo. Ko smo se opredelili za samoupravno tržno gospodarjenje, smo se odločili, da je dohodek temeljno vodilo gospodarjenja v TOZD. Politiko dohodka pa bo mogoče uspešno uresničevati le tedaj, če bo politika cen – se pravi politika primarne delitve družbenega proizvoda – zares v pristojnosti odločanja združenega dela.

To so temelji, ki na njih počiva celotni družbeni razvoj – tako kot smo si ga začrtali z novimi ustavnimi rešitvami.

Res pa je, da pri prehajanju teh pomembnih pristojnosti na združeno delo opažamo še povsod velike zastoje. Na področju trga in cen je opaziti predvsem dve nevarni težnji – po eni strani težnjo po zadrževanju dosedanjih administrativnih odnosov, po drugi strani pa pojav stihijskih gibanj, ki so v svojih posledicah enako nevarna kot želja po administrativnih posegih.

Vsekakor bodo ta vprašanja (ki smo jih zaradi njihove izjemne pomembnosti tudi mi posvetili tolikšno pozornost na tem mestu) sodile med ključne probleme urejanja naših družbeno-ekonomskih odnosov v prihodnjem obdobju; urediti jih bomo morali čimprej – v to nas sili splošni gospodarski položaj in pa tudi tekoča gospodarska gibanja.

Odločno stališče, ki so ga zavzeli na omenjenem zasedanju na Brionih, je bilo, da je treba z vsemi močmi pospešiti uresničevanje ustavnih določil in kongresnih sklepov, to pa pomeni dosledno uresničiti ustavno opredeljeno vlogo združenega dela na vseh teh področjih.

V Kmetijski zadrugi Novo mesto imajo v teh dneh na zalogi sadike modre frankinje po 6,50 din. Prodali so že precej trt, povpraševanje pa je tudi po drugih vrstah, katerih pa žal nimajo. Tržna inšpekcija ne dovoli prodaje sadik brez deklaracije, kar je vsekakor prav.

Igralci amaterskega odra „Stanko Černelč" med vajo na odru prosvetnega doma v Brežicah. Do nastopa je le še nekaj dni. S prvo predstavo komedije „Mary, Mary" bodo gostovali v Artičah v nedeljo, 30. marca. Brežiškemu občinstvu se bodo predstavili 3. aprila. (Foto: Jožica Teppey).

Medtem ko so v sevniški občini samoupravne interesne skupnosti in občinska skupščina prve v pokrajini sprejele letošnji dogovor o financiranju skupne porabe, so nanj minuli četrtek postavili tudi podpise. Držali so se roka, kar pa ne pomeni, da denarja ne manjka. (Foto: Železnik)

Minuli četrtek so v okviru podiplomskega študija pri Inštitutu za družbene vede v Haagu med obiskom naše republike štirje študentje iz dežel v razvoju obiskali trebanjsko Kmetijsko zadrugo. Po razgovoru s predstavniki zadruge so si na kraju ogledali še tabor likovnih samorastnikov.

NESPREJEMLJIVO

Medobčinski svet ZK za Dolenjsko je 21. marca zavrnil vsebino članka „Skupaj v naložbe", ki ga je Janez Kure iz Črnomlja objavil v sobotni prilogi Dela z dne 8. marca letos. Po mnenju medobčinskega sveta in obeh belokranjskih občinskih političnih aktivov, črnomaljskega in metliškega, so v članku trditve, ki nasprotujejo prizadevanjem za enakopravno, pošteno in odkrito sodelovanje in nadaljnjo krepitev dolenjske regije. Sekretarja obeh belokranjskih občinskih partijskih komitejev sta tudi sporočila, da sta se občinska politična aktiva v Črnomlju in Metliki ogradila od vsebine tega članka in Kuretovo pisanje proglasila za mnenje posameznika, čeprav je pisano v prvi osebi množine.

Sejmišča

BREŽICE – V soboto so na sejmu prodali 351 mlajših prašičev in 12 starejših: za starejše so prodajalci iztržili od 14 do 16 din za kilogram žive teže, za mlajše pa od 24 do 25 din. Naprodaj je bilo 475 mlajših in 18 starejših prašičev.

NOVO MESTO – Promet na nedeljkovem prašičjem sejmu je bil zelo živahen. Kupci so prišli prežno iz novomeške okolice, cene se v primerjavi s prejšnjim ponedeljkom niso spremenile: do 12 tednov stari prašički so veljali 410 do 52o din, starejši pa 530 do 750 din. Naprodaj je bilo 490 živali, od tega 41 starejših, prodanih pa je bilo 211 prašičev.

Tehnologija brez tujih možganov

Šentjernejska Iskra ima tehnologijo na evropski ravni; to ji priznavajo domači in tuji strokovnjaki. Človeške roke so zamenjali stroji, proizvodnja je avtomatizirana. Največ so dosegli v proizvodnji uporov. Sloves o tem je šel čez meje. Svojo tehnologijo so že pred leti „prodali" v Indijo, zdaj pa se dogovarjajo o „izvozu" le-te v Latinsko Ameriko, natančneje v Ekvador.

V šentjernejski Iskri skonstruirane naprave za proizvodnjo uporov

Pri vsem tem je manj znano, da je šentjernejska tehnologija plod domačih možganov. Licenc niso kupovali že od vsega začetka, ko je takratni mali obrat Iskre začel proizvajati za jugoslovansko elektronsko industrijo. Slehernemu kriznemu vrtincu je kolektiv odgovoril z novo, lastno rešitvijo, često z novim izumom ali vsaj tehnično izboljšavo. Zato je tudi predsednik slovenskih sindikatov inž. Janez Barborič med nedavnim obiskom v Šentjerneju slišal: „Karkoli je danes videti v tej tovarni, je bilo izdelano pretežno doma, je delo naših strokovnjakov." Svoje tehnične in tehnološke novosti pa tudi Šentjernejčani preizkušajo skupaj s strokovnjaki Inštituta Jožef Štefan.

Skupina inovatorjev šentjernejske Iskre je pred nekaj več kot letom dni prejela visoko republiško priznanje in nagrado. Na podlagi pravilnika o nagrajevanju izumiteljev oz. racionalizatorjev so lani nagradili s po 15.000 din več kot deset sodelavcev. V nagrajevanje vključujejo seveda tudi sodelavce Inštituta Jožef Štefan. Letos, ko je leto inovacij, boto temu vprašanju posvetili še večjo pozornost, k čemur jih je spodbudil tudi Janez Barborič.

I. ZORAN

Male, dobre ribe

Zemlja je kot morje glede na neprestano pritekanje dobrin, je vzkliknil filozof in pridjal: izboljšanje zemljišča je najbolj naravna pot do bogastva; zakaj to je blagoslov naše velike matere zemlje, ki pa je počasen.

Pred saditvijo: strokovni pogled

V tej luči je predstavnikom slovenskih občin v Šmarjeških Toplicah prikazal, kaj pomeni 2,5-odstotna rast v kmetijstvu podpredsednik republiške gospodarske zbornice inž. Rado Dvoršak. Na prvi pogled se zdi ta rast skromna, toda če jo prevedemo v vagone pridelkov in prirejenega mesa, dobimo občudovanja velike količine.

V minulem petletnem obdobju (1970-74) se je kmetijska proizvodnja povečevala – zlasti zaradi rekordnega 1973. leta – za 2,5 odstotka na leto, načrtovana pa je bila 2,7-odstotna rast. Nič posebnega teh 2,5 odstotka, bi pomislili, toda v tej številki je skrito, da smo imeli leta 1974 kar 2.400 vagonov več pšenice, 4.100 vagonov več koruze, 2.000 vagonov več prirejenega mesa, 6.600 vagonov več organizirano odkupljenega mleka, 2,800 vagonov več plantažnega sadja.

Taki so torej majhni, a zanesljivi koraki, „male, dobre ribice". Nič spektakularnega, a vendar lep napredek, zlasti še, ker je bil dosežen ob premagovanju mnogoterih težav, s katerimi se iz dneva v dan spoprijemlje naše kmetijstvo.

M. L.

Trenutki odločitve za Rog

»Banka ruši«

Ker je novomeško konfekcijsko podjetje „Rog" zašlo v škripce, je začelo biti plat zvona. Sledila je ocena, da se na zeleno vejo lahko reši le, če svoje moči, delovne roke in sredstva poveže z nekom, ki ima perspektivo. Po nekajmesečnem iskanju sta prišla na dan dva predloga: za „Nanos" iz Postojne in „Elo" iz Novega mesta. Stališče družbenopolitičnih in drugih dejavnikov je bilo, da je nujna taka rešitev, ki bi vključevala tudi „Rogova" obrata oziroma oddelka v Mokronogu in Adlešičih. Nenadoma pa so si prišla stališča prizadetih občin (Novega mesta, Črnomlja in Trebnjega) v navzkrižje, ker Trebanjci in Črnomaljci niso hoteli kar takoj soglašati z novomeško inačico rešitve, ki pravi, da je za „Rog" edina možna rešitev, če se poveže z „Elo", torej z delovno organizacijo, ki nima opraviti s tekstilom. Novomeška ocena namreč trdi, da povezava s tekstilno delovno organizacijo ni dolgoročna, saj je jugoslovanski trg že prenasičen s tekstilno proizvodnjo.

Reševanje tega vprašanja, ki je nedvomno dobilo tudi političen prizvok, so zavoljo nujnega poenotenja stališč dvignili na medobočinsko raven. Zato je na zadnji seji medobčinskega sveta ZK za Dolenjsko stekla beseda tudi o tem. Tu pa se je slišalo, da se je v reševanje „Rogovega" problema nenadoma (na povabilo „Nanosa") vmešala Koprska banka in ponudila denarno (kreditno) pomoč obratu v Adlešičih. Na medobčinskem svetu so izrazili začudenje nad to nenadno vskočitvijo Koprskega denarnega zavoda, saj to, kakor je označil tudi član izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS Ludvik Golob, ne pomeni nič drugega kot rušitev prizadevanja regije, da bi zadovoljivo za vse prizadete rešila sanacijo „Roga"

I. Z.

Dohodek po delu

Kot na drugih ravneh tudi na področju dohodkov ni mogoče iti mimo družbenega dogovarjanja, še posebno zategadelj ne, ker je samoupravno sporazumevanje drugje v mnogočem odvisno prav od skladnosti na področju dohodkov. Medrepubliški dogovor, ki so ga 21. marca v Ljubljani podpisali predstavniki izvršnega sveta, gospodarske zbornice in republiškega sveta ZSS, zagotavlja skupna izhodišča pri ustvarjanju in pridobivanju dohodka ter njegovem razporejanju, usklajuje pa tudi delitev osebnih dohodkov. Po določilih ustave zavezuje dogovor samo podpisnike in ne tudi temeljnih organizacij, kjer je bilo ravno pri dohodkih storjeno veliko korakov naprej. To je poudaril tudi Janez Barborič, predsednik republiškega sveta ZSS, ki je dejal:

„Samoupravni sporazumi, s katerimi delavci urejajo razporejanje dohodka v TOZD, so doslej dosegli nekatere od zaželenih ciljev. Tako smo odpravili stihijo v gibanjih osebnih dohodkov, zmanjšane so razlike, ki so obstajale neodvisno od rezultatov dela, dosegli smo večji vpogled delavcev v ustvarjanje in razporejanje dohodka."

Pri nadaljnjem iskanju še boljših poti na področju dohodkov omenjeni podpisani medrepubliški dogovor ne bo obvezoval temeljnih organizacij, kajti le-te gotovo ne bi prenesle fiktivnih določil ali obrazcev. Dogovor je samo osnova za usklajeno dohodkovno politiko, pri realizaciji le-te pa bo še bolj kot doslej pomembno delovanje organizacij sindikata.

D. R.

SPET BLIŽE ASFALTU ZA MIRNO

V torek je republiška skupnost za ceste v prostorih krajevne skupnosti Mokronog sklicala številne predstavnike, med njimi tudi iz trebanjske in sevniške občine, za lokacijski ogled modernizacije ceste od Mokronoga proti Boštanju. Do Mokronoga je ta cesta, ki je najbližja zveza Sevnice z Ljubljano, že asfaltirana, naprej pa se delo ni premaknilo vrsto let.

Kmetijski nasveti

Kakovost žametovke, cvička

Žametna črnina, žametovka ali ponekod tudi kavčina imenovana sorta vinske trte je v naših krajih zelo razširjena. Brez nje ni cvička, pa tudi nekaterim drugim vinom (metliška črnina) je skoraj nepogrešljiva sestavina. Trta je močne rasti, obilo rodi, toda pozno dozoreva. Zaradi poznega dozorevanja, pa tudi sicer je stalno v nevarnosti kakovost vina, ki iz leta v leto močno niha.

Da bi ugotovil, kje so vzroki za slabo kakovost in kakšne so možnosti za izboljšavo, je Kmetijski inštitut Slovenije v poskusnem nasadu preučeval predvsem vpliv gnojenja in rezi. V praksi so vinogradniki že doslej vedeli, da je v teh dveh agrotehničnih ukrepih ključ do boljšega vina, poskusi pa so to izkušnjo tudi potrdili.

Ali obilo gnojenje z dušikom povzroča v resnici toliko slabih posledic (botritis!), kot mu jih nekateri pripisujejo? Poskus je pokazal, da je pretiran strah pred dušikom odveč. Z dušikom je sicer treba biti previden, vendar pa mnogo manj, če je razen z dušikom trti dovolj pognojeno še z drugimi hranili, fosforjem in kalijem.

Izkazalo se je, da je odločilnejša od gnojenja rez žametne črnine. Preveč nalagati trti pomeni skoraj zanesljivo zmanjševati kakovost vina. Vzročna povezava je dokazana v praksi in teoriji. Računa se, da je žametovka primerno obremenjena, če ima 15 do 20 očes na trs. V tem primeru bo zanesljivo bolje dozorela, imela bo manj drobnih in zelenih jagod. Vino bo potem bolje obarvano, trsi bodo imeli daljšo življenjsko dobo.

Ker je žametovka tako tesno povezana s cvičkom, še nekaj besed o kakovosti cvička. Glede sortnega izbora velja, da dobimo dober cviček, če na dobrih vinogradniških legah sestavlja žametna črnina 70 odst., kraljevina 20, modra frankinja pa 10 odstotkov v sestavu sort. V slabših legah naj bo razmerje 40 : 20 : 40.

Za značilen lahek, piten, prijetno kisel, gladek cviček štejejo enologi odnegovan cviček, ki ima naslednjo sestavo: 7-9,5 odst. alkohola, 6-8 g kisline, 17-27 skupnega ekstrata (brez sladkorja!), 1,2-2,5 g pepela, 4-8 g glicerola, 0,4-0,9 g tanina, vse računano na liter. Če ima cviček količino sestavin znotraj teh mej in če nima kake napake, je dober – in značilen.

Inž. M. L.

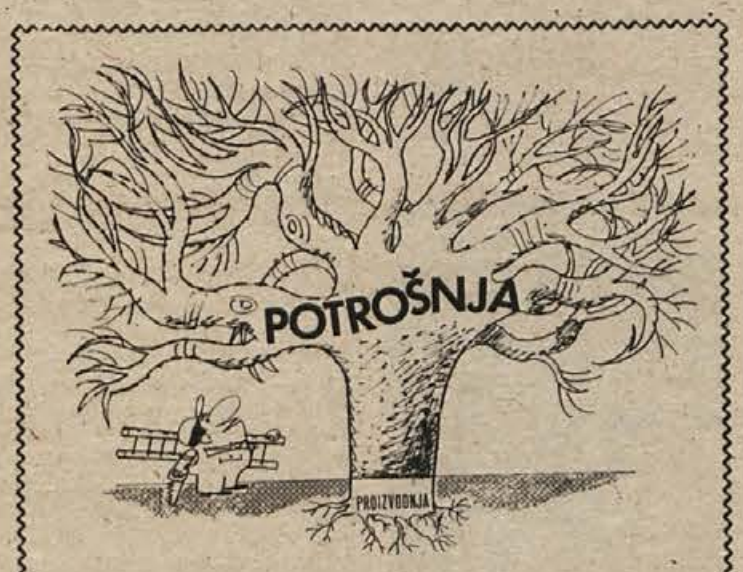

– Pomladno obrezovanje

(Karikatura: Marjan Bregar)

vredno je zapisati...

Statistična povprečja resda udarijo počez in ne vidijo posameznika, toda vseeno so še najbolj uporaben objektiven način vrednotenja podatkov. Po njihovi zaslugi lahko rečemo: komur se niso v minulem mesecu osebni dohodki povečali vsaj za 25,7 odstotka v primerjavi z lanskim februarjem, temu se je osebni standard znižal. To pa seveda še ne pomeni, da so se mu poslabšale življenjske razmere v celoti, saj je treba videti še, kaj se je v tem času dogajalo z družbenim standardom.

Galop cen

Naj navedemo še nekaj svežih podatkov, ki jih sporoča republiški statistični zavod. Da se je v februarju življenje za toliko podražilo, je vplivala podražitev tobaka in pijače – za 8,7 odst., stanovanjske opreme – za 2,3 odst., hrane za 1,7 odst., obleke in obutve – za 1,2 odst., vse v primerjavi s cenami v januarju. Če se bo še v nadaljnjih mesecih vse to dražilo tako naprej, bo spet preseženo predvideno povečanje življenjskih stroškov.

Seveda je tudi nekaj izjem, celo pocenitev, ki so zadržale celotno povprečje, da ni poskočilo še višje. Tako ugotavlja statistika, da so bili mesni izdelki v februarju dražji le za 0,2 odst., mleko in mlečni izdelki za 0,1 odst., prav toliko alkoholne pijače, jajca pa so se – po sveti Neži! – celo pocenila za 1,1 odst. Svoje cene so zadržali na isti ravni tudi usnjeni in gumijasti izdelki.

Če primerjamo februar z januarjem, skoki navidez niso veliki, če pa vzporejamo lanski in letošnji mesec, pa so podražitve zelo hude. Proizvajalčeve prodajne cene so letos višje za 44,5 odst., maloprodajne cene za 31,5 odstotkov, to pa so številke, ki so izraz močne inflacije in ki vztrajno spodkopujejo naš življenjski standard. V luči takih primerjav postane protiinflacijski boj, h kateremu lahko prispeva svoj delež tako rekoč vsakdo, še bolj – neizbežen.

M. L.

Nad...

(Nadaljevanje s 1. str.)

zdravstveno varstvo in lekarne, DBH in Ljubljansko banko (da bi poenotili bančno politiko v regiji) ter srednje šole, s tem da bi v Novem mestu ustanovili tudi pedagoški center. Medobčinski svet ZK poleg tega od komunistov zahteva, da se zavzemajo za javne in demokratične poti pri tem povezovanju ter za odločitve, ki bodo družbenoekonomsko utemeljene.

Stališče medobčinskega sveta je tudi, da morajo medobčinsko sodelovanje krepiti vsi komunisti, odpravljati vzroke za nezaupanje med občinami in si prizadevati, da bo sodelovanje na katerem koli področju odkrito in enakopravno. Odstopanja od te usmeritve morajo oceniti občinski komiteji. Komunisti v medobčinskih organih družbenopolitičnih organizacij pa so še posebej dolžni skrbeti za navezavo tesnejših stikov s sosednjimi regijami – posavsko, ljubljansko in karlovško.

I. ZORAN

Ocena: dobro

Na področnem posvetu analizirali sindikalno delo na Dolenjskem

Slavko Grčar, sekretar republiškega sveta ZSS, je vodil 20. marca v Novem mestu posvet, na katerem so sindikalni delavci iz tega kraja ter iz brežiške, črnomaljske, krške, metliške, sevniške in trebanjske občine razčlenjevali minule občne zbore in letne skupščine sindikalnih organizacij.

Kot je bilo razvidno iz razprave, so v vseh občinah to dolžnost uspešno opravili, posebej pa velja podčrtati, da je sindikalno delo teklo v najtesnejši povezavi z znanimi dokumenti, ki jih je začrtala ustava. Dogovorili so se, da bodo poslej največjo pozornost posvetili izobraževanju sindikalnih delavcev. V izvršne odbore in druge organe je bilo izvoljenih veliko mladih in žensk, ki še nimajo dovolj trdnega znanja in sindikalnih izkušenj.

V razpravi so se tudi vprašali, ali je v sindikalno organiziranost možno vpeljati delegatske občne zbore, česar so se poslužili na primer v krški Cel ulozi in senovškem rudniku. Čeprav statut take oblike ne predvideva, najbrž ni mogoče reči, da je tak način popolnoma zgrešen.

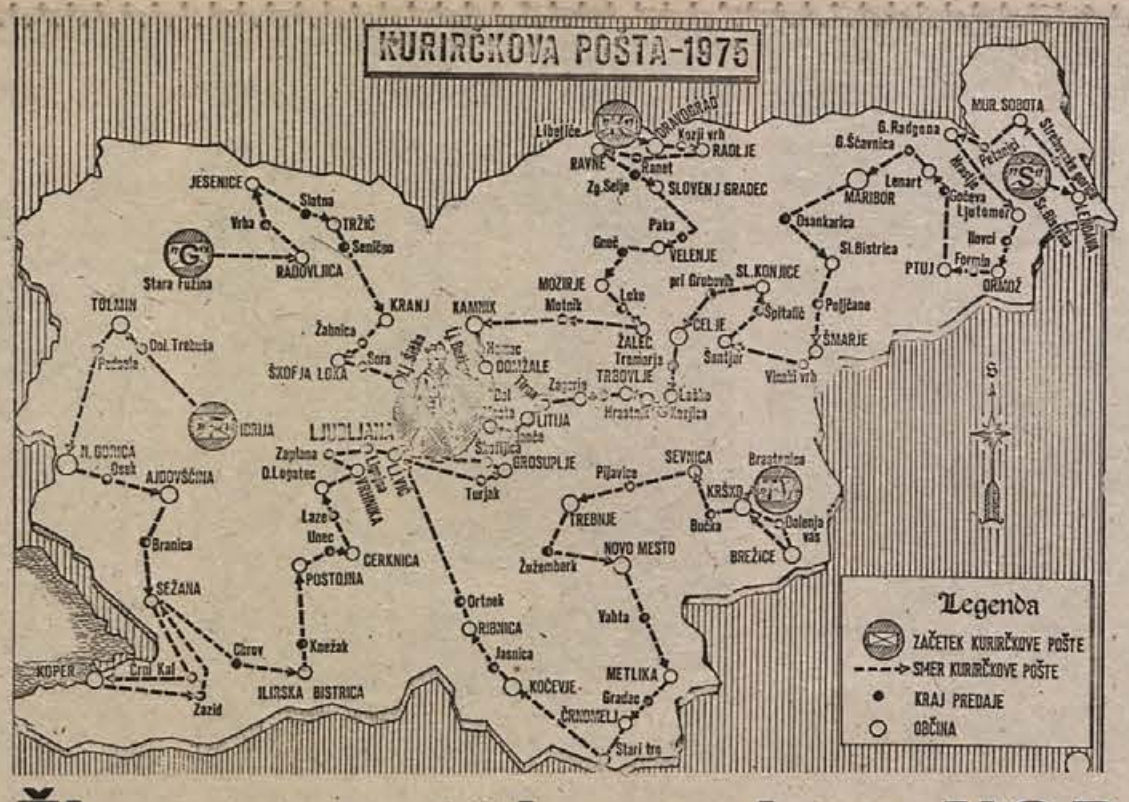

Živo spoznanje vrednot NOB

Številne republiške prireditve, srečanja in akcije slovenskih pionirjev, posvečene 30-letnici osvoboditve - Kurirčkova pošta

Zveza pionirjev Slovenije posveča v svojem programu in programih pionirskih odredov posebno skrb razvijanju tradicij NOB, ki so pomembna sestavina idejne vzgoje pionirjev. Z raznimi akcijami omogoča, da pionirji spoznajo in znajo pravilno vrednotiti revolucionarno preteklost naših narodov in narodnosti.

Zveza pionirjev se v praznovanje 30-letnice osvoboditve in zmage nad fašizmom vključuje z republiškim programom Jugoslovanskih pionirskih iger na temo „Naša domovina pod svobodnim soncem".

Celoten program je razdeljen v tri faze, kar omogoča množično vključevanje pionirjev in zajema akcije v pionirskih odredih, krajevnih skupnostih, občini in republiki.

Med mnogimi prireditvami republiškega značaja bo gotovo največja Kurirčkova pošta, ki se bo začela 31. marca in bo potekala po petih progah. Dolenjska Kurirčkova pošta se bo začela v Brestanici. Zaključek bo 17. maja v Ljubljani, kjer bo pionirje – kurirje vseh petih prog sprejel Janko Rudolf, predsednik RO ZZB NOV. V okviru te akcije bodo pionirji pisali spise na temo „30 let v svobodi". Najboljši spisi bodo nagrajeni. Kurirčkova pošta vključuje tudi III. srečanje pionirjev zgodovinarjev v Postojni, pohod po poteh osvoboditve z začetkom v Postojni in zbor slovenskih pionirjev v Ajdovščini.

Od ostalih prireditev posvečenih 30-letnici osvoboditve naj omenimo še tiste, ki bodo na našem območju. 18. – 20. aprila bo v Sevnici V. srečanje pionirskih lutkovnih skupin in IV. grafični bienale jugoslovanskih pionirjev „Koraki v svobodo" v Kostanjevici.

Zavedati se moramo, da je razvijanje tradicij NOB v današnjih časih bolj pomembno kot kdaj prej. Zato je prav, da se poleg doma in šole vsi vključimo v dejavnosti, ki v veliki meri vplivajo na razvoj pionirjeve osebnosti.

Mladi delegati – bodoči varčevalci v trebanjski šoli: pionirske hranilnice, pete na območju DBH Novo mesto (Foto: Sandi Mikulan)

Miha Marinko med tečajniki

Včasih predvsem pogum, zdaj pa znanje

20. marca je predaval udeležencem dvomesečnega tečaja za mladinske in sindikalne delavce iz vse Slovenije na Jasnici pri Kočevju naš vidni politični delavec Miha Marinko.

Slušateljem je govoril o našem predvojnem delavskem gibanju. Še posebno pozornost je posvetil 40-letnici zleta Svobode leta 1935 v Celju, ki ga je organizirala KP. Ta zlet je bil tudi začetek enotnosti delavskega razreda.

V predavanju je Miha Marinko opozoril na nekatere slabosti predvojnega delavskega gibanja, kot so bile neenotnost, vodstvo KP v tujini ,delo na osnovi tujih navodil in premajhna naslonitev na domače delavsko gibanje oziroma premajhno upoštevanje lastnih pogojev za razvoj delavskega gibanja.

Vse te lastnosti so bile nato postopno odstranjene, dosežena je bila enotnost, zato je naša revolucija tudi uspela. Boj za oblast delovnih ljudi in občanov pa kljub vsem uspehom še ni končan. „Včasih je bil v boju za napredek potreben pogum, danes pa je predvsem znanje. Prav zaradi tega ste tudi vi na tem tečaju," je dejal ob zaključku slušateljem Miha Marinko.

Po predavanju je bil delovni razgovor, med katerim so slušatelji zastavili Mihi Marinku več vprašanj. Predavanju in razgovoru so prisostvovali tudi politični delavci iz kočevske in ribniške občine.

J. P.

KONFEKCIJA SE ZDRUŽUJE

V ponedeljek, 24. marca je bil v Čateškem motelu informativni razgovor o integraciji Jutranjke, Lisce in Mure v sestavljeno organizacijo združenega dela. Razgovoru so prisostvovali predstavniki posavskih, zasavskih in mursko-soboške občine in podprli predlog, po katerem naj bi se konfekcijske tovarne v januarju 1976 združile v SOZD.,

NAČRTOVALNI PRIMANJKLJAJ

V Novem mestu bodo jutri sprejemali prispevno stopnjo za zaposlovanje, ki naj bi znašala letos 0,16 odst. od osebnih dohodkov in enotna za vso regijo. Tako bi v občinah Novo mesto, Trebnje, Črnomelj, Krško in Metlika zbrali 3,312.000 din ali 1,198.220 din manj, kot kažejo potrebe zaposlovanja v letu 1975. Upoštevaje lanski presežek, ki ga je bilo za 583.641 din, računajo s čistim primanjkljajem v višini 614.579 din.

IZID ŽREBANJA V PUSTNI KRIŽANKI

IZID ŽREBANJA PUSTNE KRIŽANKE iz „Pustnih novic 75" TD Krško:

prva nagrada – 300.– din, Istenič Alfred, Krško, CKŽ 12;

druga nagrada – 200.– din, Dimič Betka, Leskovec 19 pri Krškem;

tretja nagrada – Izlet v Trst – nagrada „IZLETNIKA", Alfred Kokot, Impoljca, Sevnica;

četrta nagrada – 50.– din, Boris Debelak, Krmelj 30.

peta nagrada – 50.– din, Lojze Savinšek, Ul. 4. julija 129 c, Krško.

Izžrebancem čestitamo!

Pravilna rešitev:

N, DS, HIPOKRAT, A, NIL, ODPUST, BIKOBORBE, DI, O, OBADI, REA, STO, ŠPIJON, RIMA, IRAN, U, OP, J, SF, DI, ARARA, UFA, C, PIRAN, L, R, E, A, AS, NI, PEPELNICA, LOT, RTI, JAU, T, N, NR, ERO, TIS, ARSA, NORIČIĆ, AP, M, TR, AT, IRIAN, KASTA, A, AL, GNU, CA, D, DAR, NN, NEN, OI, DA, VICE, GRIČ, OBA, NH, O, LOIS, OTKA, GLUH, INTKA, AKANT, VAR, RILA, JOE, KL, I, R, L, OT, J, AURORA, UNČA, NOS, Z, RES, IONI, OBRAZ, OJE, AHAC, CRES, BA, RIBEZ.

Turistično društvo Krško

Pozdravljeni mladi novi varčevalci!

Osnovna šola v Trebnjem ima 5. pionirsko hranilnico na območju DBH

Peto pionirsko hranilnico na območju Dolenjske banke in hranilnice so ustanovili v sredo, 19. marca dopoldne, v trebanjski osnovni šoli. Kar 153 delegatov iz vseh razredov se je zbralo na ustanovnem občnem zboru „najmlajše" bančne ustanove na Dolenjskem. Pionirska organizacija na šoli, ki je vzorno pripravila občni zbor nove šolske hranilnice, zasluži za opravljeno delo javno pohvalo.

Zbora so se razen vseh delegatov udeležili tudi predsednik občinske skupščine Slavko Kržan, predstavniki DBH, izvršnega odbora temeljne izobraževalne skupnosti, predsednica občinske konference SZDL Ivanka Pavlin in zastopniki drugih DPO v občini. Za uvod je zapel šolski pevski zbor, v telovadnici pa je zbrane goste in učence najprej pozdravila učenka Irena Lazar. Po 5 delegatov je zastopalo vsak razred – in kako resno so sodelovali! V delovno predsedstvo so izvolili Darinko Vidmar, Katjo Režun in Majdo Klemenčič, za zapisnikarico pa Matejo Ljubič. Pionirki Renata Pevec in Irena Mrazek bosta podpisali zapisnik občnega zbora. Nato je pozdravila trebanjske pionirje tov. Anica Jazbec, podpredsednica izvršilnega odbora DBH iz Novega mesta. Pohvalila jih je za delovno vnemo, s katero so tako lepo pripravili vse potrebno za ustanovitev pionirske hranilnice. Spregovorila jim je o varčevaju in njegovem širšem pomenu, pa tudi o njihovem vključevanju v samoupravno družbo.

Za njo je pionirka Irena Tratnik prebrala poročilo pripravljalnega odbora, ki ga je izvolil pionirski odredni svet. Slišali smo, koliko dela je bilo potrebnega, da bi lahko ustanovili novo pionirsko hranilnico. Čeprav so že na razrednih sestankih predelali pravilnik nove hranilnice, so ga na zboru še enkrat prebrali in z njim seznanili tudi goste. Tudi glasovali so zanj, prav tako za svet pionirske hranilnice, v katerem bodo delali: Kátja Režun (predsednica), Renata Prpar, Slavi Kolenc, Darinka Vidmar, Anita Vraničar, Irena Tratnik, Rozi Juvanc in Mateja Ljubič.

Korak v samoupravljanje je narejen, trebanjska pionirska hranilnica je zaživela. V avli I. nadstropja, kjer so se po občnem zboru spet zbrali vsi gostje in pionirji, je sledil krajši kulturni spored, tovariš Slavko Kržan pa je zatem odprl prostore hranilnice, pozdravil prizadevne pionirje, jim čestital za novo pridobitev, hkrati pa jim je izročil darilo DBH – hranilno vlogo 500 dinarjev. Trebanjska pionirska hranilnica bo prav gotovo tudi zgled, je poudaril med drugim predsednik ObS, da bodo podobne šolske hranilnice želeli ustanoviti še na drugih osnovnih šolah v občini. Štefan Kamin, ravnatelj šole, se je nato zahvalil za dosedanjo materialno in strokovno pomoč, pa tudi podjetju TRELES, ki je izdelalo opremo za novo PH. Vloge prvih treh mladih varčevalcev so bile hkrati začetek poslovanja nove pionirske hranilnice na Dolenjskem.

T. G.

Predsednik občinske skupščine Slavko Kržan izroča predstavnici PH darilo DBH: hranilno knjižico z začetno vlogo 500 dinarjev.

Rojstni dan narodnega heroja

Srečanje borcev in mladine v dijaškem domu

Kot že nekaj let so tudi letos 22. marca v novomeškem Dijaškem domu Majde Šilc slovesno proslavili rojstni dan tega narodnega heroja, po katerem se dom imenuje. Letošnja proslava je bila obenem tudi v čast 30-letnice osvoboditve. Kulturni program je pripravila mladina skupaj z borci X. partizanske udarne brigade, imenovna Ljubljanska, ki ima patronat nad novomeškim dijaškim domom.

Mladina, ki je do zadnjega kotička napolnila domsko dvorano, je toplo pozdravila goste: generalpolkovnika Rada Pehačka, predsednika Združenja borcev Slovenije Janka Rudolfa, predsednika ljubljanske mestne skupščine. Toneta Koviča, predstavnike novomeške občine in druge.

V lepem kulturnem programu so nastopili naši znani umetniki Nada Vidmarjeva, Vladoša Simčičeva in Bojan Adamič, domska dramska skupina pa je pod režijskim vodstvom Vladoše Simčičeve uprizorila Borovo enodejanko Ječa se je odprla.

Na to srečanje so prišli tudi zastopniki dijaških domov iz Brežic in Krškega. Ravnatelj doma Tone Šega je 19 najboljšim gojencem izročil knjižna darila. Mlade so obiskali tudi nekdanji borci.

V okvir praznovanja in prijateljskega srečanja borcev in mladine sodi tudi razstava del partizanskih slikarjev Doreta Klemenčiča-Maja in Iva Šubica.

MARJAN TRATAR

METLIKA: O CELODNEVNI ŠOLI

V nedeljo je osnovna šola XV. SNOUB-Belokranjska pripravila v zgornji avli osnovne šole roditeljski sestanek, na katerem je ravnatelj šole, Ivan Žele, 250 staršem razlagal o prednostih celodnevne šole. Poudaril je, da v Metliki sicer še ne bodo začeli z novo obliko pouka, da pa se nanjo pripravljajo že sedaj.

V poldrugi uri je Žele starše seznanil z vsemi nalogami, ki jih morajo opraviti, če hočejo, da bo šola zaživela tudi v Metliki.

Ne izolacija - vključevanje

To je geslo letošnjega sveto- nega dneva invalidov, ki so g praznovali po vsej Sloveniji. T di Zveza slepih Novo mesto p pripravila v nedeljo, 23. marca srečanje svojih članov, obeno pa so imeli občni zbor.

Slepi iz občin Brežice, Čr melj, Krško, Metlika, Novo m sto, Sevnica in Trebnje (te ob ne zajema Zveza slepih No mesto) so poslušali poročilo o opravljenem delu in sprejeli d lovni program za naslednja leta. Svojo organizacijo so v sk du z novimi pravili, ki so j sprejeli na občnem zboru, p imenovali v Medobčinsko o nizacijo slepih in slabovid Novo mesto. Tako imajo s pravico, da postanejo člani tisti, ki imajo 60 do 90 odst kov prizadet vid.

Na občnem zboru so izv 15-članski zbor delegatov, 8 d nov pa so izvolili v izvršni odb Za predsednika je bil ponov izvoljen Jože Zupanc, za nj vega namestnika pa Jože Kl čar.

Žal se tega srečanja in obč ga zbora kljub vabilu niso ud žili predstavniki občin, centra socialno delo Novo mesto d družbenopolitičnih organiza čeprav bi z udeležbo dali Zve slepih za dosedanje uspešno znanje, ki ga ta organizacija dvomno zasluži.

G.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega ljubega ata, starega ata

IVANA ČERNELČA

iz Župelevca

se iskreno zahvaljujemo sosedom, ki so nam nudili vso pomoč, sorodnikom, znancem in prijateljem, kolektivu GO Brežice in vsem, ki so našega ata spremili na njegovi zadnji poti in mu darovali vence in cvetje. Hvala godbi na pihala iz Kapel, godbi Lože in godbi iz sosednje Hrvaške za igrane žalostinke in poslovilne besede ob odprtem grobu. Hvala tudi župniku za opravljen obred. Vsem še enkrat in vsakemu posebej iskrena hvala.

Žalujoči: sin Ivan z družino in hčerka Francka z družino

ZAHVALA

Ob nenadni, boleči in prerani izgubi mojega ljubega moža, ata, starega ata in brata

ALOJZA MIHALIČA

iz Broda 39

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom (posebno Vinku Primcu), ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani in nam nudili pomoč. Posebna zahvala organizaciji ZB in SZDL za poslovilne besede, sovaščanom, kolektivom SGP Pionir Novo mesto, MK Novo mesto in Ljubljana, Iskri Novo mesto, Ljubljana in Kranj, Iskri TOZD Ela Novo mesto, UJV Kranj za podarjeno cvetje. Zahvaljujemo se za prizadevnost pri zdravljenju dr. Zakrajškovi in dr. Trobišu ter strežnemu osebju in vsem, ki so ga spremili k preranemu počitku. Vsem še enkrat najlepša hvala!

Neutolažljivi: žena Rezka, hčerke in sinovi z družinami, brat Franc z družino in drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega dragega moža, očeta, brata, dedka in strica

KARLA DURJAVA

iz Škocjana

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste se poslednjič v tako velikem številu poslovili od njega. Še posebno se zahvaljujemo organizaciji Zveze združenj borcev NOV Novo mesto, krajevni organizaciji ZZB Škocjan, Šentjernej, Šmarjeta ter prostovoljnemu gasilskemu društvu Škocjan za organizacijo pogrebnega obreda. Toplo se zahvaljujemo vsem govornikom, ki so se ob odprtem grobu poslovili njali našega očeta in se poslednjič iskreno in tovariško poslovili od njega. Prav tako se zahvaljujemo godbi in pevcem „Dušan Jereba" iz Novega mesta. Iskrena zahvala vsem predstavnikom družbenopolitičnih in delovnih organizacij, skupščini občine Ljubljana Vič-Rudnik, krajevni skupnosti Škocjan, KS Krim-Rudnik-Ljubljana, Modni hiši Ljubljana, IUV TOZD Šoštanj Ljubljana, Mercator–TOZD Standard Novo mesto. Vsem najlepša hvala za pismeno in ustno izražena sožalja, vence in cvetje.

Žalujoči: žena Ivanka, sinova Peter in Ivo, hčerke Vénka, Olga, Dragica ter brat Peter z družinami, sestra Tončka in drugo sorodstvo

Vojaki so volili

Prva volilna konferenca ZSM novomeške vojašnice uspela - Glavna naloga: pripravljenost

Te dni je bila v domu JLA prva volilna konferenca Zveze socialistične mladine novomeške vojašnice. Po državni himni je Milan Stjepanović spregovoril o vlogi in nalogah mladinske organizacije v JLA in kot poglavitne naloge navedel: povečanje bojne pripravljenosti enot, obvladovanje vojne tehnike in programa vojnega pouka ter taktike vojskovanja.

Po referatu so enoglasno potrdili kandidatsko listo in prešli na tajno glasovanje. Volilna komisija je ugotovila, da je z večino glasov za predsednika izbran Milan Stjepanović, za sekretarja Milan Dalmacija ter da so v predsedništvo izvoljeni: Marko Relić, Ljupčo Vodeničarski, Jugo Novica, Živko Knez, Milan Djukić, Darko Azapović in Slavoljub Popadić.

Prisotne sta pozdravila Vukašin Proković, predsednik ljubljanskega armijskega območja, in Marjan Pavlin, predsednik medobčinskega sveta ZSMS Novo mesto. Z volilne konference so poslali pozdravno pismo vrhovnemu komandantu Titu.

L. DRAŽIČ

Nespodobno veseljačenje

Harmonika in ples do jutra za dan žalovanja

Letošnje praznovanje dneva žena je bilo skaljeno: vsa Jugoslavija je žalovala za prerano umrlim velikim človekom, herojem Veljkom Vlahovićem, katerega življenje je ugasnilo 8. marca. Vsi vemo, kaj je pomenil ta veliki borec za mir nam in naši samoupravni socialistični družbi. Zato je prav, da je bil 9. marec proglašen za dan žalovanja.

V Šentlovrencu je bilo praznovanje dneva žena preloženo na 9. marec, na nedeljo, ker imajo ženske ob sobotah doma največ dela. V zadružnem domu so pripravili pester kulturni program, v katerem so sodelovali šentlovrenska mladina in šolski otroci. Prvič se je predstavil tudi šentlovrenski moški pevski zbor in zapel nekaj žalostink in partizanskih pesmi.

Po proslavi so žene pogostili; napovedan je bil tudi glasbeni ansambel, ki naj bi skrbel za dobro razpoloženje in ples, vendar so zaradi žalovanja ta nastop odpovedali. Žene so se po pogostitvi odpravile domov, saj se zaradi smrti Veljka Vlahovića, ki je prizadela vsakega, res ne bi mogle zabavati.

V dvorani pa je ostala mladina. Dobili so si vaškega harmonikarja, da jim je igral za zabavo in ples. Veselo so vriskali in peli, suha grla pa so si izdatno močili z vinom in žganimi pijačami. To veseljačenje na dan žalovanja je trajalo vso noč do jutra.

J. B.

Mladinci iz Tržišča so se vneto lotili del pri urejanju športnega igrišča za rokomet, nogomet in košarko, da bo do 12. aprila pripravljeno za asfaltiranje. Tega dne bo v Tržišču prireditev „Kurirčkova pošta". Mladinci upajo, da bodo kasneje asfaltirali tudi preostali del igrišča.

»Pišem kot bralec in kot prizadeti«

Odmev na komentar „ Antijunaški junaki" , objavljen v 11. štev. DL

Oglašam se vam kot bralec in kot prizadeti v zvezi s pisanjem v vašem časopisu. Pošiljam vam nekatera svoja razmišljanja o pisanju, ki ga objavljate in o smiselnosti tega pisanja, ter koliko z njim pomagate k socializaciji in vključitvi nas, mladih državljanov naše socialistične domovine, v ponovno normalno življenje in delo, dokler ne odidemo na prestajanje kazni.

Menim, da pisanje v vašem časniku ne pomaga k družbenim prizadevanjem, da bi se ljudje, ki so prvič zašli na kriva pota, in to obžalujejo, lahko vrnili v normalno življenje in skušali popraviti to, kar so zagrešili. Pisanje, ki se pojavlja v Dolenjskem listu, nam k temu ne bo pripomoglo, čeprav je nedvomno družbena funkcija Dolenjskega lista tudi to, da bi pomagali vzgajati in prevzgajati, ne pa da to prevzgojo onemogoča, kar počnete ravno z vašim pisanjem, ki nam otežuje položaj in še bolj onemogoča vključevanje v normalno življenje, v življenje, v katerem bi delali in si pošteno služili svoj kruh, kar sem jaz povsem trdno sklenil in kar dokazuje tudi moja težnja za zaposlitvijo. Sedaj delam, pa ne le redni delovni čas, temveč tudi nadure, kar kaže, da se očitno želim vrniti v pošteno življenje. Te moje težnje pa Dolenjski list podpira s takim načinom pisanja, kot naprimer članek „Antijunaški junaki".

Menim, da bomo dobili svojo kazen s pravnoveljavno razsodbo sodišča, jo bomo tudi odslužili, nikakršne smiselnosti razen zlobnosti in malomeščanskega samozadovoljevanja pa ne vidimo v pisanju na tak način, kot je napisan omenjeni članek. Tako pisanje po mojem ne bo nič pomagalo k naši prevzgoji, kar je glavni namen nam izrečene kazni, saj ima kazen pri nas vzgojni pomen. Močno dvomim, da ima vaše pisanje vzgojni pomen, najbrž pa se tudi ne sklada z izdajateljskimi uredniškim programom vašega časopisa, ki ga je potrdila SZDL.

Poročajte družbeno angažirano in objektivno! Nismo protestirali proti poročanju s sodišča, čeprav je bilo s strani vašega časnika senzacionalistično napihnjeno. Sedaj takih objektivnih razlogov ni in resnično ni razumljiva družbena in vzgojna funkcija pisanja, kakršnega ste se lotili.

Upam, da boste to pismo objavili, čeprav vem, da je za vas malce neprijetno, če ga pa ne boste, pomeni, da se pač pred javnostjo ne upate pogledati resnici v oči in priznati svoje napake, medtem ko smo mi to storili in se napak kesamo – resnično – in nismo nikakršni okoreli kriminalci, kot nas skušate med vrsticami prikazati z vašim tendencioznim pisanjem.

S prisrčnimi pozdravi in hvala za pozornost!!!

BORIS KOS

PRIPIS UREDNIŠTVA. Hvala za „pouk". Sprejemamo izziv, zapisan v zadnjem odstavku, in objavljamo pismo. Pisanje časnika je pač javno: njegovo delo je na ogled in v presojo mnogim bralcem ter s tem širši javnosti. Upamo, da le-ta drugače ocenjuje naše pisanje o tem primeru kot prizadeti.

Sicer pa nas iskreno veseli, da se tovariš Kos kesa svojih stranpoti, zaradi katerih je prišel pred sodnike, in da je trdno – upamo, da tudi trajno – sklenil začeti novo, drugačno, pošteno življenje.

V TOREK PO PAPIR

Na pobudo Rdečega križa v Ribnici bo v torek, 1. aprila, oddaja odvečnega papirja v dobrodelne namene. Papir povežite ali zapakirajte in ga dajte pred vhodna vrata ali v vežo. Rdeči križ bo tudi v bodoče skrbel za odvoz papirja in drugega nerabnega materiala, da ga nam ne bo treba požigati ali odvažati v gozdove.

Odprto pismo

Delovnim ljudem občine Brežice

Skupna komisija podpisnic samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in študentov v občini Brežice se je odločila, da s posebnim pismom obvesti vse delovne ljudi in občane o vzrokih, ki onemogočajo redno izplačevanje štipendij iz sklada, ki ga na osnovi sprejetega samoupravnega sporazuma o štipendiranju oblikujejo OZD.

Osnovni namen novega sistema štipendiranja je: omogočiti izobraževanje mladega rodu, neglede na socialne razmere staršev. Za uresničitev takšnega cilja pa so potrebna precejšna finančna sredstva. V drugi polovici leta 1974 so se organizacije združenega dela s podpisom pristopne izjave k samoupravnem sporazumu zavezale, da bodo ta sredstva zagotavljale na ta način, da bodo razpisovale kadrovske štipendije in prispevale 0,5 % od bruto OD v občinski sklad za štipendiranje. Žal moramo danes ugotavljati, da teh svojih obveznosti OZD ne poravnavajo redno (mesečno ob dvigu OD) ali pa jih sploh ne poravnavajo.

UGOTAVLJAMO:

1. Tovarna pohištva Brežice, GG Brežice, IMV-TOZD tovarna avtomobil. prikolic Brežice, OKP Dobova, Metalgrad Jesenice, Cestno podjetje Novo mesto–TOZD Brežice, Gostišče pri gradu Brežice, Zavod za kulturo ter še nekatere druge organizacije niso poravnale nobenih obveznosti do sklada za štipendiranje (po stanju 20. 3. 1975)

2. Do omenjenega roka nismo prejeli izjav o pristopu k samoupravnemu sporazumu o štipendiranju od naslednjih delovnih organizacij: Kooperativa Gareš-nica-TOZD Kovinska galanterija Bizeljsko, Železniško gospodarstvo Ljubljana-TOZD za popravilo voz Dobova, Gozdno gospodarstvo Brežice-TOZD Hortikultura in TOZD maloprodaja, Občinsko javno tožilstvo, Občinska turistična zveza in AMD Brežice. Te delovne organizacije ne združujejo sredstev za štipendiranje v občini.

3. Prejeli smo preko 300 prošenj, od katerih ima pogoje za pridobitev štipendije iz združenih sredstev 253 dijakov in študentov. Skupen znesek, potreben za štipendije, bo v letošnjem letu presegel 3.000.000 dinarjev.

4. Študentom in učencem dolgujemo štipendije od 1. 2. 1975 dalje.

ZAKLJUČUJEMO:

Ker se samo od sklenjenih in podpisanih štipendijskih pogodb ne da živeti, se v imenu vseh učencev in študentov, ki po več mesecev čakajo na štipendiranje, obračamo na vse delovne ljudi in občane, da brez odlašanja od vodstev delovnih organizacij in strokovnih služb zahtevajo redno mesečno nakazovanje obveznosti do sklada za štipendiranje in takojšnjo poravnavo vseh zapadlih obveznosti od 1. 7. 1974 dalje.

V sklad se stekajo le sredstva v višini 0,5 % od bruto OD, zato zavisi redno izplačevanje štipendij od rednega dotoka sredstev. Ob dejstvu, da v občini primanjkuje kadra s poklicno, srednjo, višjo in visoko izobrazbo, je tak odnos do štipendiranja in kadrovske politike nerazumljiv. Zavedati se moramo, da brez vlaganj v kadre ni gospodarskega napredka. Morda se danes premalo zavedamo posledic in bomo iskali krivce za takšno stanje šele takrat, ko bo že prepozno. Skupna komisija in izvršni odbor podpisnikov samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in študentov občine Brežice

Celodnevna šola na Suhorju?

Kot je bilo že povedano, je bil v februarju sklican v šoli Suhor sestanek staršev in predstavnikov družbenopolitičnih organizacij KS Suhor. Razpravljalo se je o celodnevni šoli, ki je predvidena že za jeseni. S to reformo vzgoje in izobraževanja bi zmanjšali socialno razliko med otroki. Zato smo se strinjali vsi, starši, učitelji in predstavniki družbenopolitičnih organizacij. Če pa hočemo to doseči, moramo zagotoviti učni kader in temu primerno stanovanje, kot je delegat iz KS Suhor poročal na zasedanju občinske skupščine Metlika.

Tudi učenci potrebujejo ustreznejše razmere za bivanje v celodnevni šoli. Zato je nujno, da pred pričetkom celodnevne šole uredimo dvorišče pred šolo, športno igrišče, ki ga zdaj dejansko ni. Tudi dvorana-telovadnica ni primerno ogrevana. Zato bo treba napeljati centralno kurjavo in urediti garderobne prostore, da se bodo učenci po končani telovadbi umili in preoblekli. Celodnevna šola ni samo šola posamezne KS, temveč občinska skrb. Le s finančno pomočjo občinske skupščine in republike bo naša KS sposobna izvesti načrt. Zgodovina Suhorja iz NOV kliče po vsestranski pomoči kraju, da se izvije iz nerazvitosti.

Tajnik KS Suhor
Pibernik Franc

Pravi ustvarjalec varčuje!

Pri Dolenjski banki in hranilnici ima zdaj že 18.660 delavcev in delavk iz 43 delovnih organizacij hranilne knjižice, na katere dobivajo mesečne osebne dohodke – Poprečna privarčevana vloga po letu dni: 2600 dinarjev

Že prejšnji teden smo med drugim poudarili, da ima DOLENJSKA BANKA IN HRANILNICA NOVO MESTO širok krog varčevalcev. Njene enote v Krškem, Senovem, Metliki, Trebnju, na Mirni, v Straži in Novem mestu so imele konec leta 1974 zbranih že 56.158 vlagateljev, ki so imeli na svojih hranilnih knjižicah več kot 17 milijard starih dinarjev hranilnih vlog. Samo lani so se hranilne vloge na območju DBH povečale za 34,13 odst., število vlagateljev pa za dobrih 19 odstotkov.

Med temi vlagatelji je tudi 18.660 zaposlenih delavcev in delavk iz 43 delovnih organizacij, ki prejemajo bodisi celoten ali pa delen osebni dohodek na hranilne knjižice. Konec minulega leta so imeli v njih nekaj nad 4 milijarde in 940 milijonov starih dinarjev privarčevanega denarja! Naj ob tej prijetni ugotovitvi pribijemo še naslednjo resnico: večicah, če teh delavcev ne bi seznanili z ugodnostmi, ki jih prinaša redno varčevanje, pa tudi – če jim te ugodnosti prek ustreznih služb DBH ne bi predstavili in ponudili!

Delavci in delavke iz 43 različnih delovnih organizacij – vmes so podjetja, ustanove in razne organizacije – imajo danes v poprečju na svoji hranilni knjižici po 2600 dinarjev. Izkušnje so pokazale, da ljudje ob uvedbi izplačevanja OD na hranilno knjižico prve mesece sproti dvigajo celotne vloge iz banke, počasi pa začenjajo puščati na knjižici najprej manjše, potlej pa čedalje večje vsote. V banki vedo povedati, da prihranijo delavke in delavci po 10 do 12 mesecih že toliko, da imajo na knjižici stalno poprečno eno mesečno „plačo". V navado jim preide, da je to „rezerva za morebitne slabe čase", pa tudi odskočna deska, ko si posameznik ali njegova družina želita omisliti nakup dražje trajne dobrine (avtomobil, televizor, pohištvo in pod.) in potrebujeta za tako nabavo gotovino ali pa vsaj večji polog za najetje posojila.

Na splošno pa so kljub številnim prizadevanjem DBH mnogi ljudje še vedno slabo seznanjeni s prednostmi, ki jih prinaša načrtno varčevanje in izplačevanje OD na hranilne knjižice. Naj naštejemo vsaj nekaj prednosti:

– hranilne vloge nam banka obrestuje (vloge na vpogled po 7,5 %, vezane vloge nad 12 mesecev po 9 % in vezane vloge nad 24 mesecev celo po 10 %);

– vse vloge so tajne in zanje jamči Narodna banka SFRJ in socialistična republika Slovenija;

– obresti za vplačan OD na hranilno knjižico začno teči z dnevom, ko je izvršen prenos denarja, četudi znesek še ni vpisan v knjižico;

– varčevanje denarja se obnese le, če ga nalagamo v banki ali hranilnici. Če zadržujemo denar doma, nimamo od tega nobene posebne koristi. Skupnost lahko s tako zbranimi prihranki kreditira delovne organizacije, ki pri njej varčujejo na tak način, posamezniki pa imajo več možnosti za potrošniška posojila.

– Od denarja, ki ga imamo doma, ne dobimo obresti, prihranki pa so razen tega vedno izpostavljeni požaru, tatvinam, poplavi, izgubi denarja in pod.

– Na hranilne knjižice DBH lahko dvigamo denar vsak dan pri vseh njenih poslovnih enotah, pri kmetijskih zadrugah, pri vseh poslovnih bankah in podružnicah SDK v Jugoslaviji, pa tudi pri vseh poštah v Sloveniji.

– Pri DBH lahko dvigne varčevalec iz knjižice neomejen znesek, pri poslovnih bankah in vseh poštah pa do 3000 din na dan. Če varčevalec zahteva primerjavo stanja vloge z DBH, lahko dvigne na lastno željo tudi več kot 3000 din na dan. – Ob vpisu osebnega dohodka v knjižico lahko varčevalec takoj dvigne celotni pripis denarja in tako praktično vsak čas sam razpolaga s svojim denarjem.

Ob jubileju Ance Colarič

Hitro poteka čas, v katerem živimo, prav tako pa življenjska pot naših znancev in prijateljev. Konec tega meseca bo Anca Colarič iz Krškega obhajala svoj 70. rojstni dan. Ob tem življenjskem jubileju se spominjamo značajne slovenske žene in matere, katere življenjska pot je izpolnjena z enim samim delovnim dnevom in le kratkim počitkom.

Rojena 29. marca leta 1905 v vasi Dol, pod znano vinsko gorico Bočje, je že v rani mladosti izgubila roditelje in odraščala v težkih razmerah. Kasneje, ko je doraščala v zrelo in delovno slovensko dekle, se je spoznala z vrstnikom in najbližjim sosedom Lojzetom Colaričem. V njem je našla zvestega življenjskega sopotnika moža in očeta svojih ljubečih otrok. Njemu, domovini in svojim otrokom je ostalazvesta in se razdajala z vsemi svojimi čustvi in delovno močjo vse do današnjega dne.

V težkih razmerah si je Anca skupaj z možem Lojzetom v letih pred drugo svetovno vojno zgradila skromen dom v Šutni. Toda prišlo je leto 1941 in z njim fašistična okupacija. Mož Lojze je bil med prvimi organizatorji boja proti okupatorju. Kot selski pismonoša je obiskoval terensko območje takratne občine Sv. Križ (današnje Podbočje)ter pridobival zaupnike in prve terenske sodelavce za boj proti okupatorju. Pri vsem aktivističnem delu mu je od vsega začetka pomagala tudi žena Anca. Po odhodu moža Lojzeta v partizane spomladi 1942 je sama nadaljevala delo za OF na omenjenem območju.

Zaradi aktivnega dela za NOB so Italijani v začetku novembra 1942 požgali kot eno izmed prvih Colaričevo domačijo v Šutni. Po tem požigu in pojavu hlapčevske belogardistične vojske se je Anca zadrževala nekaj časa pri svojih domačih v Dolu, se skrivala pred belogardisti, nato pa se je morala 1944 umakniti na osvobojeno ozemlje v Belo krajino, od tam pa spomladi 1945 v Dalmacijo, kjer je dočakala osvoboditev.

Težko je po treh desetletjih opisati vse napore in prispevek Ance Colarič za stvar svobode in napredek slovenskega naroda. Mnogo je pretrpela, mnogokrat je morala iskati zavetje in pomoč pri zavednih družinah v gorjanskih vaseh, pozneje pa v Beli krajini. Toda kljub vsem tegobam in trpljenju ni nikoli klonila, temveč je vse težke dneve in ure prenašala s trdno vero v našo zmago in osvoboditev.

Tudi po osvoboditvi je vdano spremljala moža Lojzeta na vseh poteh graditve naše socialistične skupnosti ter se posvečala delu za družino in okolje. Ob njeni sedemdesetletnici se je njeni znanci in prijatelji ter vsa delovna skupnost radi spominjamo in ji želimo še mnogo let dobrega počutja v družini in med nami.

F. D.

FRANCE KOLENC ŠESTDESETLETNIK

France Kolenc je izpolnil 60 let življenja. Mladost je imel težko, saj se je rodil v revni kmečki družini v Gorenji vasi pri Mokronogu. Vojna leta so ga trdo preiskusila. Kot borca od leta 1941 so ga fašisti že prvo leto vojne zaprli in nečloveško mučili. Bil je večkrat ranjen, zato je zdaj težak invalid. Po vojni je bil zelo aktiven, dokler mu bolezen ni preprečila dela. Zdaj je v pokoju in živi s svojo družino v Regerči vasi pri Novem mestu.

Vsi soborci in prijatelji mu želimo še veliko let, zdravja in zadovoljstva v krogu njegove družine!

PRVO STRELJANJE ODLIČNO

Vojaki Dragiše Stefanovića iz Črnomlja so zadovoljni prav tako kot njihov komandir, saj so se s prvega streljanja vrnili s prerešetanimi tarčami. Vojaki in starešine so odlično streljali, najboljše rezultate pa so dosegli: Milan Miletić, Zlatko Šeruga, Štefan Tašner, Momčilo Žikić in Rasim Mulić.

Kdor hoče, najde tudi doma dober kruh

Med našimi bralci je tudi precej takih, ki so na začasnem delu v tujini. Marsikdo ob trdem delu in računanju, kdaj bo prislužil dovolj za uresničitev svojih načrtov, razmišlja, kako bo spet služil kruh doma. Nekateri se morajo zaradi gospodarske krize na zahodu vrniti tudi predčasno, ker tam zanje enostavno ni več dela. Izbrali smo nekaj vprašanj in poprosili za odgovore načelnike oddelkov za gospodarstvo pri občinskih skupščinah v pokrajini. Zanimalo nas je:

– Kakšne možnosti so, da naši delavci na začasnem delu v tujini spet najdejo delo v domači občini? Kje v industriji so trenutno odprta nova delovna mesta in kje se še predvidevajo po sprejetih programih?

– Kako je z razvojem zasebne obrti: katerih strok še posebno primanjkuje in kakšne so najbolj bistvene davčne olajšave?

– Kje dejansko so na voljo stavbišča za zasebno gradnjo in gradnjo obrtnih delavnic?

Njihove odgovore je s pomočjo novinarjev Rie Bačer, Marjana Bauerja, Janeza Pezlja, Jožeta Primca in Jožice Teppey zbral in uredil Alfred Železnik.

Na zdomce vedno računamo

Franc Cimerman, načelnik oddelka za gospodarstvo pri občinski skupščini Črnomelj, že več let spremlja zdomski problem. O tem je izjavil:

„Med nekaj več kot 17.000 prebivalci naše občine je nad 900 zdomcev. Ugotavljamo, da so bile prejšnja leta tako rekoč vrste na uradu za potne liste. Ljudje so množično odhajali v tujino, ker doma ni bilo možnosti zaposlitve ali pa so bili osebni dohodki izredno majhni. Zdaj se je odhajanje zaustavilo, doživljamo celo nasprotno: posamezniki se vračajo. Mi smo na zdomce zmeraj računali. Zdaj je precej prostih delovnih mest v Beltu, v rudniku in še kje, pa tudi za žensko delovno silo se najde zaposlitev. Odvisno je od kvalifikacije posameznika.

Delo lahko prav vsak dobi, toda z vsakim ljudje niso zadovoljni. Ugodnih delovnih mest pa zaenkrat res še ni toliko, da bi lahko kar vse naše zdomce hkrati vabili domov. Veliko možnosti za zaposlitev je v obrti. Tega pri nas manjka in gremo na roke vsakemu zdomcu, ki bi želel doma odpreti kakršno koli uslužnostno dejavnost, če le ima zanjo pogoje. Primanjkuje vseh obrtniških poklicev, razen avtomehanikov. Teh je že precej.

Za gradnjo so možnosti. Doslej še nihče ni ostal brez parcele, če je hotel graditi, pač pa se zgodi, da nekdo ne more postaviti hiše ravno na tistem mestu, ki si ga je zamislil.

Vsekakor želimo zdomce dobiti domov. V prihodnosti bo zanje veliko udobneje, kajti razvoj domače industrije obeta velik napredek."

Kmalu delo tudi za moške

NIKO ZUPANIČ, načelnik oddelka za gospodarstvo, Metlika:

„Kot že vrsto let poprej smo tudi po letošnjem novem letu pripravili pogovore z občani, ki so začasno zaposleni v tujini. Na srečanje je, žal, prišlo malo zdomcev, kljub temu pa je sestanek v celoti uspel. Skoraj vsi zdomci, ki so se pogovora s predstavniki občine udeležili, se nameravajo domov vrniti v kratkem. Zato so povpraševali predvsem po možnostih zaposlitve in po osebnem dohodku.

V metliški občini, ki je še pred kratkim veljala za nerazvito, je za zaposlitev sedaj precej več možnosti kot pred leti. Res je, da v glavnem lahko zaposlujemo le žensko delovno silo, toda tudi za moške bi se našlo precej dobrih delovnih mest, predvsem v „Transportnem gradbenem podjetju", obratu IMV na Suhorju in v Kmetijski zadrugi. Omeniti moram, da pripravljamo sedaj natančen program zaposlitve za moške, saj sedaj močno prevladujejo ženske. Gledano v odstotkih – 70:30.

Kako je z obrtno dejavnostjo? Nekdaj je Metlika veljala za mesto dobrih obrtnikov. Sedaj ugotavljamo, da jih je vedno manj. Potrebovali bi predvsem vodne instalaterje, obrtnike gradbenoobrtne dejavnosti itd. Toda že pri potrebah stopimo v začaran krog. Čeprav bi imeli ljudi, jim ne bi mogli, vsaj za enkrat, najti primernih delovnih prostorov.

2.000 prostih delovnih mest

Marjan Simič, načelnik za gospodarstvo pri občinski skupščini Novo mesto, je povedal, da je bilo po zadnjem popisu prebivalstva v tujini na delu okoli 1000 ljudi iz novomeške občine. Tekoči primanjkljaj delovne sile in nove potrebe bi v letu 1975 omogočili zaposlitev 2000 prebivalcem novomeške občine. Skorajda ni podjetja, kjer se ne bi bilo mogoče zaposliti; Industrija motornih vozil sama potrebuje letos okoli 600 novih delavcev, podobno je tudi v ostalih podjetjih. Zanimivo je, da je obilo tudi prostih mest, na katerih lahko delajo ženske. Na voljo je zaposlitev za prav vse profile delavcev, od nekvalificiranih do tistih z visoko šolo.

Možnosti za razvoj zasebne obrti so v novomeški občini velike, saj so terciarne dejavnosti zelo slabo razvite, posebej še storitvena obrt. V načelu tu ni ovir, obrt lahko odpre vsak, kdor ima potrebno kvalifikacijo in prostore. Kar se tiče olajšav, je bila novomeška občina med prvimi v Sloveniji, ki je podpisala družbeni dogovor o pospeševanju malega gospodarstva, kamor spada tudi zasebna obrt. Olajšave so približno enake kot v sosednjih občinah. Poleg tega pripravlja Dolenjska banka in hranilnica predlog za dodeljevanje posebnih posojil za razvoj zasebne obrti.

Trenutno je v komunalnoservisni coni na Cikavi na voljo 7 do 9 lokacij za graditev zasebnih obrtnih delavnic, pripravljajo pa tudi lokacije v Bučni in Gotni vasi, nad Cesto herojev, v naslednjih letih pa bodo na voljo tudi lokacije v Žabji in Regerči vasi.

Delo tudi doma

Stane Potisek, načelnik oddelka za gospodarstvo občinske skupščine Kočevje:

– Iz kočevske občine je v tujini okoli 600 zdomcev. Med njimi je največ kovinarjev, obrtnikov kovinske stroke, gradbincev in nekvalificiranih delavcev, med katerimi je precej žensk, pa tudi nekaj gozdnih delavcev.

Domača podjetja ITAS, LIK, Zidar, INKOP, ZKGP in Avto potrebujejo delavce, predvsem kvalificirane, pa tudi nekaj nekvalificiranih. Vendar skoraj povsod poudarjajo, da potrebujejo dobre delavce. Osebni dohodki so doma sicer manjši, vendar bodo naraščali skladno s produktivnostjo.

V Kočevju potrebujemo skoraj vse obrtnike uslužnostnih strok, predvsem čevljarje, krojače, šivilje, avtomehanike, avtoličarje, avtokleparje, pa tudi obrtnike za popravilo gospodinjskih strojev, televizorjev, radijskih in drugih električnih aparatov. Občina daje obrtnikom, ki na novo odpirajo obrt, olajšave. Uslužnostni obrtniki prvo leto ne plačujejo občinskega davka, zasebni gostinci in proizvodni obrtniki pa prve pol leta ne. Vsi pa seveda plačujejo vse prispevke za SIS.

Za bolj hrupno obrt imamo rezerviran zazidalni okoliš ob cesti v Mahovnik, ostali pa lahko zidajo tam, kjer tudi ostali občani. Pripravljamo zazidalni načrt Trata II (proti LIK) in Gorenje, so pa na razpolago tudi posamezne parcele po vaseh v okolici mesta.

Kmetje strugarji

Anton Šobar, načelnik oddelka za gospodarstvo občinske skupščine Ribnica:

– Iz naše občine je bilo včasih v tujini okoli 1.500 zdomcev, zdaj pa jih je še okoli 800. Večina med njimi je mladih kmečkih fantov, nekvalificiranih, nekaj pa kvalificiranih tesarjev in kovinarjev ter obrtnikov-mizarjev. Med zdomci je okoli 30 odstotkov žensk. Moški delajo v glavnem v gradbeništvu, ženske pa v bolnišnicah in gostinstvu.

Med tistimi, ki so se doslej vrnili, je največ mladih kmečkih gospodarjev, ki so si v tujini prislužili traktorje in drugo kmetijsko opremo, ki jo potrebujejo za preusmerjanje kmetij, in nekaj denarja za zidavo ali popravilo hiš ter gospodarskih poslopij. Vsi zdomci zato tudi v glavnem žele graditi v domačih vaseh, le 5 pa jih je doslej zaprosilo za gradbeno dovoljenje v gradbenih okoliših.

Možnosti za zaposlitev so v ITPP in RIKO, manj pa v INLES, ki bo posodobil proizvodnjo in z istimi zaposlenimi več naredil. V Loškem potoku pa bodo možnosti za zaposlitev okoli 90 žena Saturnusu in BPT.

V občini nam manjka vseh uslužnostnih obrtnikov, a ti niti nišo šli z doma. Iz prošenj za olajšave pri uvozu strojev sklepam, da se bo precej zdomcev po vrnitvi preusmerilo v lesostrugarstvo.

MOŽNOSTI ZA OBRT

Roman Rajer, načelnik oddelka za gospodarstvo občinske skupščine v Brežicah:

– V občini primanjkuje zlasti strokovnih delavcev. Koliko, ne morem reči, ker o tem nimam natančnih podatkov. V industriji bo imela največ prostih delovnih mest Konfekcija Jutranjka, ki bo sredi poletja zaposlila dvesto delavk. Trenutno išče delavce Tovarna po-

hištva Brežice, konec leta pa bo potreboval štirideset novih delovnih moči tudi Dekorles. Manjše potrebe po delavcih so še v drugih dejavnostih, zlasti v turizmu. Prihodnje leto se bodo odprla nova delovna mesta v tovarni silikatne opeke.

Za obrtnike imamo rezervirano gradbeno cono na Črncu, kjer je predvidenih 35 parcel za stanovanjske hiše in delavnice. Okrog 20 parcel komunalno urejajo in bodo na razpolago še to pomlad. Za sedaj moram reči, da posebnega zanimanja za gradnjo v tem okolišu ni čutiti. Zdomci se še ne vračajo. Po podatkih zavoda za zaposlovanje se jih je iz naše občine letos vrnilo okoli dvajset. To so večinoma starejši kmečki ljudje, ki ne iščejo zaposlitve.

V brežiški občini primanjkuje predvsem storitvene obrti. Možnosti za obrt so zelo ugodne. Živimo na vplivnem območju Zagreba in zlasti za kvalitetne storitve ni težko dobiti strank. Naši obrtniki napravijo polovico prometa z območjem Zagreba. Za obrt je zlasti zanimiv predel Jesenic, kjer je razvita proizvodna obrt. Ta je pretežno vezana na kooperacijo z Zagrebom.

ZA DELO NE BO TEŽKO

Franc Juvanc, predsednik izvršnega sveta občinske skupščine v Krškem:

– Iz naše občine dela na tujem okoli tisoč zdomcev, vendar je med njimi precej takih, ki se ne nameravajo vrniti. Precej je tudi primerov, kjer služita kruh na tujem mož in žena, po vrnitvi pa bo iskal zaposlitev samo en družinski član. Tu mislim na tiste, ki želijo odpreti obrt. Za moške v krški občini ne primanjkuje delovnih mest, teže je z zaposlovanjem žensk. Že zdaj je na voljo okoli štiristo prostih delovnih mest v družbenem sektorju. Pri tem ni upoštevana jedrska elektrarna, ki bo prav tako zaposlovala nove delovne moči.

V industriji je prostih 161 delovnih mest, v kmetijstvu in gozdarstvu 28, v gradbeništvu 142, v prometu 16, v trgovini 20, v obrti 47.

Za zasebno obrt predvidevamo gradbeni kompleks pod Leskovcem. Želimo ga čimprej urbanistično obdelati. Parcel je precej. To bi moralo biti urejeno v prvi polovici leta. Interesenti bodo lahko gradili hiše in delavnice že letos. V naši občini smo podpisali tudi dogovor o razvoju malega gospodarstva, ki med drugim obsega zasebno obrt. Predvideno je tudi kreditiranje interesentov, ki želijo investirati denar v obrt. V naši občini primanjkuje predvsem storitvene obrti. Zdomci, ki se bodo vračali, bodo lahko delali kot zasebniki ali pa se zaposlovali v drugih panogah, kjer prav tako primanjkuje delovnih mest.

Trebnje: 600 delovnih mest

Kot nam je dejal v. d. načelnika za gospodarstvo Tone Gole, v občini niso opazili, da bi njihove zdomce v tujini odpuščali. Hiter gospodarski razvoj občine zagotavlja zaposlovanje lepega števila delavcev. V Trimu bi trenutno zaposlili 100 delavcev, v Dani 20, mokronoški Iskri 50. Nadalje bo Novolesova tovarna akrila v Trebnjem zaposlila še 30 delavcev, Donit v Veliki Loki 200 in Ljubljanske opekarne v Račjem selu 70. Skratka, letos in v prvi polovici prihodnjega leta bo na voljo nad 600 novih delovnih mest. Večino teh delavcev bodo lahko usposobili s priučevanjem na samem delovnem mestu.

Možnosti za delo so tudi v storitveni obrti. Manjka krojačev, šivilj, čevljarjev, kleparjev, pleskarjev, strokovnjakov za popravilo raznih gospodinjskih aparatov in kmetijskih strojev. Med prvim letom obratovanja delavnice je mogoče uveljaviti 50-odstotno olajšavo pri davku, v drugem letu pa 25-odstotno, seveda pod pogojem, da bo obrt v občini štiri leta. Pri vseh obrtnih dejavnostih priznavajo oolajšave zaradi razširjene reprodukcije.

Za gradnjo so na voljo stavbišča v Trebnjem, Mirni in Mokronogu. Za Šentrupert in Veliki Gaber je stvar v postopku. Tisti, ki bi radi razvijali storitveno obrt, imajo možnost gradnje tudi v ostalih krajih občine.

Kdor hoče, se lahko vrne

V industriji je največ potrebe po nekvalificiranih, priučenih in kvalificiranih delavcih. Kmetijski kombinat Zasavje zaposli 30 delavcev brez poklica, kovinarska meljska Metalna 20 ključavničarjev, Jutranjka v Sevnici 30 priučenih konfekcionark in 6 šivilj (tudi krojačev), Lisca 30 delavk brez poklica. Tudi Tovarna konstrukcij v Sevnici zaposli 20 delavcev brez poklica in 10 ključavničarjev, Gostinsko podjetje potrebuje 4 natakarje, Gozdni obrat v Sevnici 20 gozdarjev. Tudi drugod so v potrebe za 20 do 25 delavcev iskani so kadri z visoko izobrazbo ne le za industrijo, temveč tudi za negospodarstvo.

Manjka storitvenih obrtnih delavnic, čevljarjev, RTV mehanikov, frizerjev, avtomehanikov, ličarjev in kovačev. Kdor na novo začne storitveno obrt, tudi proizvodno obrt, lahko uveljavi davčno olajšavo (razen gostincev in avtoprevoznikov).

Za bolj hrupno obrt so določena stavbišča v obrtni coni v Boštanju. Delavnice je mogoče graditi povsod v strnjenih naseljih, kjer je to urejeno z zazidalnimi načrti. Za stanovanjsko gradnjo je v Sevnici za Kopitarno dopolnjen zazidalni načrt za 30 hiš, v Florjanski ulici predeva dopolnitev zazidalnega načrta stavbišča za 14 montažnih in zidanih hiš. V Šmarju (Hrib sv. Ane do Zajčje gore) bo konec aprila razgrnjena sprememba zazidalnega načrta za 4 novih hiš. Konec aprila bo urbanističnimi redi obdelana zazidava v vseh večjih strnjenih naseljih v občini tako, da povsod na voljo do pet stavbišč. (Po delnih zazidalnih načrtih na Blanci 20 stavbišč, Loki 10 do 12, nekaj še tudi v Krmelju, Šentjanžu 25 do 30 in Bučki 5). Kot je dejal načelnik oddelka za gospodarstvo Franc Lipovšek, silijo nekateri z gradnjo izven vseh redov, priznavanja za disciplino ne pomenijo, da ni mogoče graditi, kjer je določeno.

RADO TERAŽ, trgovski poslovodja iz Boštanja, je bil z ženo v Nemčiji 12 let in pol. V hiši je zgradil prostor za trgovino, kjer je sevniško trgovsko podjetje uredilo samopostrežno trgovino, zraven ima žena še bife. „Junija bo dve leti, odkar smo doma. Dobro se počutim," je dejal o povratku, hkrati pa pribil: „Zunaj si lahko še tako delal, vedno si bil tujec!"

JOŽE KAFOLJ, kmet iz Trsteńika, je kupil kmetijo leta 1969, preden je šel v Nemčijo. „Težko je bilo," se spominja. Usmeril se je na pitanje telet. Pohvalno govori o trebanjski kmetijski zadrugi: „Če mi bodo vedno polnili hlev s teleti, bom zrinili," pravi. Kot kooperant je imel davčne olajšave ob nakupu kmetijskih strojev, ravno tako mu je zadruga odobrila posojilo za preureditev hleva.

EMIL RIBARIČ, zaposlen v pletilnici v Beti:

V tujino sem odšel 1961, vrnil pa sem se 1971. leta. Če delaš dobro, dobro zaslužiš. Ugotovil sem, da je tudi pri nas tako, ker smo delavci v Jugoslaviji precej bolj spoštovani kot v tujini. V Beti se dobro počutim, zlasti po dnevu, ko so mi odobrili stanovanjski kredit.

Bo le kamen pripovedoval o življenju?

Kadar se naše oko ozre proti Gorjancem, prepoznavamo njihove značilne obrise, ki se rišejo v nebo. Znani so nam in domači. Tudi ko se peš ali z avtom odpravljamo v njihovo zeleno naročje, h Gospodični, Miklavžu, na košenice, k Pendirjevki ali se povzpnemo na Trdinov vrh, je to svet, ki nam je dobro znan že od malega. Toda na ono stran redko kdo zaide, čeprav je veliki pesnik Gorjancev Janez Trdina z enako ljubeznijo opisoval obe pobočji našega pogorja.

Res je, Gorjanci imajo dva obraza: z naše strani so bolj strmi, vasi se stiskajo ob podnožju, gozdne širjave le tu in tam presvetli košenica, proti jugu pa se Gorjanci spuščajo v mehkih valovih, gozda je manj, košenice se zlivajo druga v drugo, vasi so posejane po vsem pobočju.

Ta predel že stoletja naseljujejo Žumberčani, potomci nekdanjih ubežnikov, ki jih je takratna vlada naselila tu z namenom, da bi branili deželo pred Turki. Turška nevarnost je minila, ljudje so ostali. Ohranili so svoj jezik, običaje, spomine na junaško preteklost, sploh je tu čas malo posegal v življenje. Kot na hribovitem otočku so šli skozi stoletja.

Kljub temu pa so prav zadnja desetletja v te kraje prinesla korenite spremembe. Vse značilnosti, ki veljajo danes za podeželje, so tu še bolj izrazite. Izseljevanje v industrijska središča in v tujino, opuščanje zemlje, staranje prebivalstva, pomanjkanje mladih, vse to je vtisnilo močan pečat žumberškim vasem. Po hišah ostajajo samo ostareli, ki komaj zmorejo obdelovati nekaj zemlje, žene z majhnimi otroki samevajo na kmetijah, ki jih je zapustil gospodar in odšel za goljufivim upanjem, da bo kmalu prišel iz tujine nazaj in postavil na noge sodobno kmetijo, nekatere hiše pa zapuščene od vsega živega prepredajo gube časa in jih grbijo v razvaline . . .

Med vojno so ti razrušeni zidovi dajali zavetje partizanom, zdaj sameva vas brez ljudi.

Iskanje Gaja

Zamikala naju je ta podoba Gorjancev, ki jo naši ljudje vse premalo poznajo. Že prej sva velikokrat slišala pripovedovati starejše ljudi o teh krajih pod Trdinovim vrhom oziroma Gero, kot mu pravijo na oni strani. Slišala pa sva tudi glasove o opuščenih vaseh. Sklenila sva, da jih obiščeva in popiševa. Vedela sva samo za eno ime – vas Gaj.

Že v prvi gostilni, kjer sva se ustavila, da bi poizvedela za pravo pot v te kraje, so se ljudje ob imenu Gaj začudeno spraševali, kateri vrag naju žene v tisti pozabljeni konec sveta.

Komaj sva zavila z glavne ceste, že se je po nekaj sto metrih asfalt končal. Pot je postajala vse bolj vijugava, kamnita, ozka, pokrajina pa vedno lepša in bolj deviška. Srečavala sva ljudi, ki so ob cesti klestili grmovje in prav vsi so se ob najinem spraševanju po Gaju čudili, kaj naju žene tja.

Bolj ko sva prodirala proti Gaju, vse več znakov je kazalo, da sva na pravi poti: v vaseh sva opazila prve opuščene hiše, na cesti sami starci, polja v pušči.

Vsa vas je bila bolnišnica

Ustavila sva se v Buličih. Od tu sva že lahko videla med nazobčanimi vrhovi smrek strehe opustelega Gaja. A tudi sami Buliči niso dajali kaj drugačne slike. Samo štiri hiše so kazale, da v njih še žive ljudje, druge so imele zabita okna ali pa so bile v ruševinah.

V Buličih živi danes samo še 11 prebivalcev. Najprej sva povprašala zgovorno Danico Bulič, ki je opravljala v domači hiši posel dimnikarja, katerega ta vas nikoli ne vidi.

„V Buliče sem prišla po vojni. Sem ena redkih, ki je prišla in ostala. Ljudje se izseljujejo iz vasi. Tudi moj mož in sin sta v Nemčiji. Mož 13 let, sin dve leti. Ostala sem sama z ostarelo in bolno taščo . . . Buliči izumirajo. Pa so toliko dali v zadnji vojni za osvoboditev. Vidite, prav v tej hiši je bila glavna operacijska dvorana. Vsa vas je bila partizanska bolnišnica. V vseh hišah so ležali ranjenci . . .“

Danica Bulič: „Sama sem za dimnikarja!“

Peter Bulič: „Spominjam se slovenskih partizanov . . .“

O izumiranju Buličev je potožil tudi Peter Bulič, 78-letni kmet: „Že od rojstva živim v tej vasi in tudi umrl bom tukaj. Pri teh letih še vedno delam, kolikor pač morem. Kdo pa naj dela? Žena je kar naprej bolna, mladih pa nikjer ni. Vse mlado je odšlo v Novo mesto, Metliko, Črnomelj in tudi v Nemčijo. Zemlja je v pušči, ker ni nikogar, da bi jo obdeloval, mi stari pa vsi čakamo samo še na smrt.“

Peter Bulič se živo spominja tistih težkih časov narodnoosvobodilnega boja, ko so po okoliških hribih pokale puške, ko so se partizanske brigade, Tomšičeva, Gubčeva, Cankarjeva in druge, tolkle s sovražnikom.

„Bil je cel hudič. Težko je bilo. A tudi lepo. Dobro se spominjam nekaterih slovenskih komandirjev in partizanskih zdravnikov. V moji in sosednji hiši, ki je, vidite, čisto v razvalinah, je bil nastanjen štab. V naši vasi so bili Kardelj, Maks Vale, neki doktor Stane in doktor Pišot, vse sami Slovenci. In še danes znam zapeti ‚Čez gore, polja‘, saj so prav v moji hiši zlagali to pesem . . .“

Peter je imel pet otrok, vsi so še živi, a je vseeno sam.

V pogovor se je vključil še Ilija Bulič: „Star sem toliko kot Peter. Vse je res, kar pripoveduje. Tudi midva z ženo sva ostala sama. To je grenka usoda teh krajev. V nobeni od 22 vasi tod okoli ni ostal nihče po končani osemletki. Še meni je žal, da sem ostal. Po vsem svetu je dovolj zemlje, zakaj naj bi se priklenil na to opustelo? “

Ilija je vedel veliko povedati o partizanskih časih. Pokazal nama je pobočja Kule, kjer je divjala huda ofenziva Italijanov in belih. Vendar sovražnik ni nikoli prišel v vas, razen v prvih dneh vojne, ko je neko noč italijanska patrulja prenočila blizu vasi.

Ilija Bulič: „Po vsem svetu je dovolj zemlje . . .“

„Joj, kako so naši sovraga zmikastili poleti 1943 na Kuli! Veselje je bilo gledati, kako so naše brigade pognale Italijančke v beg.“

Zadnja naseljena vas

Čisto blizu Buličev, malo višje proti Geri, se cesta konča v vasi Sekuliči. To je zadnja naseljena vas. Za njo sta sicer še dve: Radoviči, od koder Metlika dobiva pitno vodo, in najvišje ležeča – Gaj. Obe sta prazni.

V vasi živi več ljudi kot v Buličih, a vendar v primerjavi z nekdanjo naseljenostjo zelo malo.

Obiskala sva enega najmlajših gospodarjev vasi – Daka Rajakoviča, njegovo 80-letno mater in ženo Anico. V hiši so naju sprejeli zelo prijazno in hitro sva se prepričala, da so resnične Trdinove besede o izredni gostoljubnosti prebivalcev Žumberka.

Zanimalo naju je, kako da se njihov rodbinski priimek toliko razlikuje od ostalih v vasi. Vsi so namreč Sekuliči, kot se vas tudi imenuje.

Gospodar Dako je povedal: „Mi smo priseljenci. Prišli smo iz sosednje vasi, Rakovičev. Od tam izhaja naš rod, tam smo dolgo časa prebivali in kmetovali. Vztrajali smo, dokler je bilo mogoče. Šest let smo bili edini prebivalci Rakovičev. Pred desetimi leti so Rakoviči šteli deset prebivalcev, potem se je začelo hudo izseljevanje. Vsi so odšli, ostali smo samo še mi. Dolgo smo prenašali samoto, obdelovali zemljo in se borili z divjadjo za pridelek, potem smo še mi obupali. Kupil sem zemljo v tej vasi in se preselil. V Radovičih imamo še 30 juter zemlje. Vsa je v pušči. Od nje nimamo nobene koristi. Da imamo zemljo, nas spominja samo še vsakoletni davek. Rad bi se je znebil, a je nihče noče kupiti!“

V Sekuličih žive samo pravi kmetje. Nihče ni v službi, saj tudi nimajo nobenih možnosti. Kdor se želi zaposliti, se mora nujno izseliti. Sekuliči so kot odrezani od sveta.

Anica Rajakovič, gospodinja: „Z možem vztrajava. Otrokom ne bo treba. Najstarejša hči se uči v tovarni Beti za šiviljo, mlajša hodi v osmi razred. Poslali jo bomo v šolo v Novo mesto in za nas bo izgubljena. Z našo družino je tako kot z vsemi. Otroci se izšolajo, potem odidejo za boljšim in lažjim kruhom. Prav imajo! zakaj bi se mučili tako kot njihovi starši? “

Osemdesetletna Julika Rajakovič je živ vir spominov. Rodila je 11 otrok, živih ima še šest. Dva sinova sta bila borca v Cankarjevi brigadi in po končani vojni ostala aktivna vojaka. Ona sama je veliko pomagala partizanom. Še danes se je mnogi spominjajo, kadar pridejo na obisk ali na lov. Seveda jih ona ne prepozna, kajti kdo bi se lahko spomnil vsakega ranjenca, ki mu je pomagal v nesreči. Kdo bi se spomnil neštevilnih izmučenih obrazov, ki so v dolgih vojnih nočeh našli varno zavetje pri partizanski materi v Rakovičih?

„Tri bolnišnice sem zgradila s temi rokami: partizanske bolnišnice Čemernika, Sušica in Šmajkovka. Pomagala sem graditi tudi partizanski mlin. Prevažala sem ranjence, municijo, hrano, obleko, ker smo v naši hiši imeli dober par volov. Prav te mrzle noči vozarjenja in dela pri mlinu so mi in uničile roke. Omrznile so mi in nikoli več mi niso prav služile. Pa tako rada bi še delala in pomagala sinu na kmetiji.“

Rajakovičeva mati je nekaj časa prejemala državno podporo. Po smrti sina partizana pred letom dni se je preselila k Daku in zaradi povečanega imetja

Julika Rajakovič: „Tri partizanske bolnišnice sem gradila . . .“

podporo izgubila. Njena pisanja nevešča roka je v Ozalj pisala pritožbe. Niso naletela na razumevanje. Zakon je tak, da takega posebnega primera ne predvideva.

Zablodele ptice?

Gospodar Dako Rajakovič naju je popeljal po vaških poteh na vzpetino, od koder se nama je odprla vsa pokrajina: na severni strani mogočni vrh Gere, temna zajeda, kjer od nekdanje bolnišnice štrle samo še ostanki nosilcev barake, osamelo zidovje hiš vasi Rakoviči, obrisi opustelega Gaja – na južni strani pa plodne ravnice Bele krajine in karlovške ravnine, po kateri leze svetli trak Kolpe.

Do Gaja nisva prišla. Pa tudi želela nisva več, ko sva izvedela, da 15 let osamljeni zaselek že dobiva prebivalce. To niso več kmetje. Zagrebčani, naveličani savske megle in onesnaženega mestnega zraka, so odkrili deviško čistost gorjanskih pobočij in našli pot v osamele zidove zapuščenih hiš, ki se spreminjajo v vikende . . .

Ko sva odhajala, se nisva mogla znebiti nasprotujoče si misli: kmet, ki je živel prvobitno življenje povezan z naravo, beži v mesto; meščan, naveličan svojega okolja, pa beži v prazni prostor. Toda ne prvi ne drugi nista v okolju, kamor se zatekata, vrojena. Pravi dom in mesto človeka sta izgubljena. Ne moreta ga nadomestiti vikend ne predmestje, ne moreta ga poplačati ne dinar na marka.

Samo staroselci in Gera so na svojem mestu – ostali smo le popotniki, ki za hip vsrkajo utrip samotnega življenja . . .

ANDREJ BARTELJ
MILAN MARKELJ

Zakonca Rajakovič sta šest let bila edina prebivalca Rakovičev.

Življenje je neprestana borba

„Krpana ni za vsakim voglom, še na cesarskem dvoru ne!“ je vzkliknil narodni junak, ko so ga zjezile dunajske besede. Mi lahko dodamo: tudi narodnih herojev ni za vsakim vogalom. Eden med njimi, Vinko Robek, ki živi v Grmovljah zraven Dobruške vasi, slavi 1. aprila 60-letnico. „Ste prišli pogledat, kako je bilo moje življenje z rožicami postlano?“ se je pošalil nekaj dni pred rojstnim dnevom, ko sem ga obiskal v prijazni domačiji na prav idiličnem kraju.

„Ni ga bogastva, ki bi lahko zamenjalo zdravje!“ je trpko potožil Vinko Robek, ki ga 100-odstotna invalidnost vsak dan znova spominja na dni naše revolucije. Ta proletarec, predvojni hlapec na hmeljniškem gradu, upornik in delavec v rudniških rovih Nemčije, Poljske in Češkoslovaške, je bil v dolini Krke med vojno pravi simbol upornosti in junaštva, dokler ga ni okrog Turjaka tistega usodnega 27. aprila 1944 sovražnikova krogla zadela v glavo . . . Zaradi junaških partizanskih podvigov je bil 1953 proglašen za narodnega heroja.

SLOVEN SE NE PODA!

Ko se je 1. aprila 1915 rodil drugi otrok v Robekovi domačiji, so mu rojenice v zibel zapisale, da bo Vinko, kot ga je klicala mati, deležen najtrše življenjske šole; v družini, kjer so bili trije nezakonski sinovi, je bilo malo kruha. Vinko je bil za pastirja in dninarja, čeprav je 1934 končal kmetijsko šolo v Pekrah pri Mariboru. 1936 ga je mogoče najti na hmeljniškem gradu, kako skrbi za konje, potem pa so ga vpoklicali v drugi planinski polk na Sušaku. „Deset mesecev sem trpel neprestano ponižanje, preden je v meni vse prekipelo. Enostavno sem ušel iz vojske, po treh dneh prišel domov in se odločil, da uidem v tujino. Čez mejo sem hotel pri Mariboru, prepričan, da tam kraje dovolj dobro poznam. A sreča mi ni bila mila in sem padel graničarjem v roke. Odvlekli so me do karavle. Tam so me hoteli dati v verige; pobesnel sem in udaril tistega, ki me je držal, s tako silo v obraz, da je nekaj metrov letel po zraku, preden je padel v znak. Posrečilo se mi je še, da sem udaril drugega, preden me je tretji z nožem zabodel v vrat. Kri je brizgnila naokrog: odpeljali so me do orožniške postaje v Kungoti z vozom, naprej v Maribor pa z rešilnim avtomobilom. Tam so me zakrpali, in ko sem prišel do obleke, sem pobegnil iz bolnišnice, preden so me dobili orožniki v roke. Vrnil sem se – skrivaj seveda – domov in v Brestanici pod tujim imenom delal na žagi, potem sem bil preddelavec v gozdu med Podsredo in Bučami. Po dveh letih napornega dela in izkoriščanja sem še s tremi tovariši 19. marca 1939 poskusil znova, tokrat uspešno. Pri Svečini smo ilegalno prestopili mejo in se znašli v že okupirani Avstriji . . .“

VINKO ROBEK – heroj, ki praznuje 60-letnico

Tako se je začelo več kot dveinpolletno trdo delo v rajhu. Najprej je Robek delal v rudniku blizu nizozemske meje, potem v rudniku železne rude blizu švicarske meje, nekaj časa v Krakovu, ki je bil tudi že pod nemško peto, in končno še v rudniku blizu Moravske Ostrave, kjer so bili prav tako Nemci gospodarji.

V tem času je večkrat ilegalno prišel v rojstnó Goriško vas in ob nekem takem prihodu se je srečal s predvojnim komunistom Francem Majcnom, s katerim je pozneje, ko se je v jeseni 1941 dokončno vrnil v domovino, tudi tesneje sodeloval.

Če ni imel v číslih starojugoslovanske oblasti, ki mu ni mogla dati človeku vrednega dela in ki ga je terorizirala pri vojakih, je razumljivo, da je še toliko bolj zasovražil nadute Nemce, ki niso izpustili nobene priložnosti, da so mu vedno znova zatrjevali, da je manj vreden od njih . . . Kaj je bilo potem bolj naravnega, kot pridružiti se revoluciji?

Vinko Robek je bil marca 1942 izvoljen za blagajnika odbora OF za Goriško vas, 25. junija pa je postal partizan, ko se je priključil Krškemu odredu na Klevevžu.

Predan revoluciji, tovariški in pogumen je hitro napredoval. Prvih 14 dni je bil borec in vodja patrole, potem je postal komandir štabne čete, avgusta istega leta pa, ko je 22 partizanov padlo pri Češči vasi, je postal komandir prve čete Prlekovega bataljona. „Spominjam se, da je bil takrat Lazar komisar tretje čete,“ pravi. Pozneje je postal komandir čete pri Gorjanskem bataljonu, čez čas se je njegova četa pridružila Badovinčevemu bataljonu. Potem je bil do napada na Žužemberk komandir druge čete Zahodnodolenjskega odreda, ki so ji rekli kar Robkova. Po napadu na Žužemberk je postal namestnik komandanta odreda, po kapitulaciji Italije je bil dva dni komandant bataljona, potem pa vse do težke poškodbe na mestnik komandanta 9. brigade 18. divizije.

Ponosno se spominja, da je bil poimensko imenovan za zavarovanje v času, ko je v Kočevju zasedal zbor odposlancev, da je osem dni 9. brigada na Kolpi držala nemško motorizirano divizijo, da je bila brigada, v kateri se je bojeval tudi on, predhodnica partizanskih enot, ki so osvobajale cela ozemlja na poti v Gorski Kotar, in da je brigado za likvidacijo postojanke sovražnikov v Vrbovskem pohvalil Vrhovni štab.

Robek je bil februarja 1944 na enomesečnem višjem oficirskem tečaju v Metliki, po končani šoli pa je tečajnike vodil v 7. korpus. Potem je šel nazaj v svojo brigado, kjer je bil do usodnega strela, ki ga je dobil pri Sv. Gregorju. Odveč je zapisati, da je bil že pred tistim nekajkrat ranjen.

„Ne samo zaradi zdravja, tudi zaradi tega mi je žal, da sem bil ranjen, ker sem vzljubil vojaški poklic. Bržkone bi se bil po osvoboditvi odločil, da bi ostal v naši armadi . . .“ pripoveduje danes Robek. Za svoje spretno vodenje partizanskih enot je bil z odredbo Vrhovnega štaba imenovan za kapetana takrat, ko je tovariš Tito dobil čin maršala. To je bilo gotovo pomembno imenovanje, v tistih časih sorazmerno redek čin!

Tri desetletja po osvoboditvi narodni heroj Vinko Robek še živo nosi v spominu številne podrobnosti in množico dogodkov. Med vsemi se najbolj spominja treh stvari . . .

REŠENA BOLNIŠNICA NA SELIH

Potem ko se je oktobra 1942 končala italijanska ofenziva v Gorjancih, je bila dokaj številna partizanska vojska zbrana na levem bregu Krke. Sčasoma je na sektorju med Krko in Mirno ter Trebelnim pa tja do Novega mesta od Badovinčevega bataljona ostala le Robkova četa. Nadzirala je teren, se spopadala z belimi in Italijani, hkrati pa je imela še eno pomembno nalogo: varovala je partizansko bolnišnico na Selih.

To bolnišnico so beli in Lahi napadli zgodaj zjutraj 21. januarja 1943. Vinko Robek se po dobrih 32 letih takole spominja tistega jutra: „V noči na 21. januar sem 17 težkih ranjencev poslal v bolnišnico v Žumberak, tako da so na Selih ostali le trije težki ranjenci. Patrole, ki sem jih proti jutru razposlal v okolico, so zalotile bele. Hitro smo ukrepali: ker so nas skušali obkoliti, sem postavil na cesto zasedo in ji dal nalogo, da sovražnika za vsako ceno ustavi. Z mitraljezom smo jih res zadržali. V meter globokem snegu sem tekel proti bolnišnici in z največjo hitrostjo smo se začeli umikati proti Strmici. Sovražnikov napad se je ponesrečil, saj niso uresničili načrta. Dobili so le tri ranjence, ki so jih pozneje ustrelili pri Brezovici. Okrog 50 ljudi, kolikor jih je bilo v bolnišnici, če štejem še bolniško osebje, pa se je rešilo. Zbrali smo se v Mirni vasi, kamor je prišel tudi Rudi Avbelj. Vse ranjence smo evakuirali v bolnišnice v Kočevskem Rogu. Moja četa pa se je kmalu po tem izjalovljenem poskusu sovražnikovih enot priključila Zahodnodolenjskemu odredu, ki je operiral do Litije, Tihaboja in Gabrovke . . .“

GROB JE BIL ŽE IZKOPAN . . .

O tem, kaj se je pri Sv. Gregorju dogajalo 27. aprila 1944, se pravi na dan, ki ga slavimo kot ustanovni dan Osvobodilne fronte, Vinko Robek težko govori. Najraje pove, da je nalogo izpolnil – čeprav je bil takrat težko ranjen; tako težko, da so mu že izkopali grob.

„Švabi in belogardisti so po dolini pritisnili proti Kočevju. Naša brigada jim je pohitela preprečit, da bi uresničili načrt, in jim je hotela odsekati pot. Spopadli smo se. Nemci so pritisnili proti gradu Ortneku, kjer smo mi imeli top. Postavil sem zasedo, da bi branila top, potem pa sem šel iskat ruski bataljon. Z daljnogledom sem opazoval položaj, in ko sem se obrnil, me je zadel strel v zadnji del glave.

Na pokopališču pri Sv. Gregorju so mi že skopali grob, in preden so me hoteli pokopati, so opazili, da mi žila še utripa. Hitro so me spravili v bolnišnico pod Snežnikom, kjer me je operiral znani novomeški zdravnik dr. Julij Saje.

Potem so me 22. julija z našim prvim transportom odpeljali na zdravljenje v Italijo, 1. junija naslednje leto pa sem se vrnil v osvobojeno Ljubljano. Posledice strela v glavo čutim še danes.“

Bržkone najbolj zgovorno ilustrira Robkovo junaštvo zavzetje četniškega štaba v Družinski vasi. O tem, kaj se je dogajalo dva ali tri mesece pred italijansko okupacijo v Družinski vasi, pripoveduje heroj tole:

„Slišali smo, da hočejo četniki – mi smo jim zmeraj rekli kar planinci – osnovati odred in da so zbrani nekje okrog Družinske vasi. Dvakrat smo tizanski četi smo jim skušali to pomero preprečiti. Pred Družinsko vasjo smo se razdelili in začeli prevedovati, kje da so. Z Ivanom Avbarjem, ki mu je bilo takrat komaj 17 let, sva šla kar po cesti in pred neko hišo zagledala stražarja planinske garde. Začel sem klicati, da so partizani tukaj. A preden so prišli naši, sva z Ivanom razorožila stražarja. Takoj ko so jih naši obkoljevali, sva planila v hišo, kjer je bil njihov štab, pobrala v sobi puškomitraljezca, da je odložil orožje, in potem razorožila ves štab. Najhuje je bilo z znanim klavcem Jakušem iz Dobrunj, ki je bil pozneje likvidiran na Trebnem . . .“

Tako sta on in otrok razorožila sovražnika. Ta človek, leta 1953 imenovan za narodnega heroja, živi danes mirno življenje upokojenca. Prav nič se ne loči od številnih prebivalcev teh krajev. Posledice bojev čuti še danes. Ko se spominja najdanjih dni težkih preizkušenj, prizorov in zmage, se mu zaiskrijo oči.

Rad pove, kako izkoriščani in zatiranji so bili ljudje nekoč in kakšen napredek smo dosegli. „Življenje je borba, neprestana borba!“ poudari. Nadvse rad bi bil zdrav. A vse želje se človeku ne morejo uresničiti in tudi ni bilo mogoče čakovati, da bi iz te borbe, v kateri je padlo toliko odličnih ljudi, prišli zdravi,“ odgovarja sam sebi.

J. SPLICHAL

Narodni heroj Vinko Robek s svojo mamo in starejšim bratom Ivanom. Mlajši brat Franci je padel 1943, Ivan je umrl po vojni. Fotografija je nastala takoj po osvoboditvi.

ZAHVALA

Ob nenadni boleči in mnogo prerani, tragični izgubi našega ljubega sina in brata

TONETA JORDANA

iz Volčkove vasi pri Šentjerneju

zdomca v ZR Nemčiji v Hamburgu, kjer je nenadoma prenehalo biti njegovo mlado in plemenito srce, se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste nam v teh najtežjih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje in nudili kakršnokoli pomoč ter z nami sočustvovali. Posebno zahvalo smo dolžni župniku za opravljen obred in vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili k mnogo preranemu počitku ter njegov grob zasuli z venci in cvetjem.

Žalujoči: ata, mama, bratje Lojze, France, Jože, Ivan in Stanko ter drugo sorodstvo

---

ZAHVALA

Po dolgi in mučni bolezni je za vedno prenehalo biti plemenito srce našega dragega sina, moža, očeta, brata in strica

VILJEMA ZUPANČIČA

z Mestnih njiv št. 2 Novo mesto

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam nudili kakršnokoli pomoč in z nami sočustvovali. Posebna zahvala dr. Cimermanovi in strežnemu osebju internega oddelka novomeške bolnice, kolektivu internega oddelka splošne bolnice Novo mesto, dr. Vodniku za dolgoletno zdravljenje, kolektivu TOZD Krim, Novo mesto, UJV Novo mesto, IMV Novo mesto, ZZB NOV Novo mesto, govornikom, godbi in pevcem ter vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili do njegovega preranega zadnjega doma.

Žalujoči: mama, žena Kristina, sin Drago z zaročenko Mileno, bratje Žan, Marjan in Lojze z družinami ter drugo sorodstvo

---

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, sestre in tete

VIKTORIJE ZDRAVJE

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje ter nam izrekli ustno ali pismeno sožalje. Posebno se zahvaljujemo zdravnikom in strežnemu osebju internega oddelka novomeške bolnice, ki so ji lajšali trpljenje v njenih zadnjih urah življenja. Zahvaljujemo se č. duhovščini za lepo opravljeni pogrebni obred.

Žalujoči: družina Zdravje.

ZAHVALA

Ob prezgodnji smrti našega dobrega očeta, moža, sina, brata in strica

FRANCA GAČNIKA

iz Črešnjic

se zahvaljujemo vsem, ki so nam stali v težkih trenutkih ob strani, ZB za organizacijo pogreba, kolektivu podjetja Žito–Pekarija Ločna za vso pomoč, sorodnikom, prijateljem in znancem, posebno vaščanom in drugim, ki so prihiteli k njegovemu pogrebu. Zahvaljujemo se tudi pevskemu zboru OŠ Otočec in pevcem zbora „Dušana Jereba“ za zapete žalostinke ter govorniku za poslovilne besede ob grobu.

Žalujoči: žena, sin, hčerka, mati, bratje in sestra
Črešnjice, 20. marca 1975

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame

MARIJE KOVAČIČ

iz Ivanje vasi

se zahvaljujemo vsem, ki ste jo spremili na zadnji poti, ji darovali cvetje in vence, izrekli sožalje in sočustvovali z nami. Najlepša hvala kolektivu Beti Mirna peč, dobrim sosedom in sorodnikom, ki so nam v najtežjih dneh stali ob strani in nam pomagali. Iskrena hvala župniku za pogrebni obred.

Žalujoči: hčerki Marija in Rezka z družinama, sin Franc z družino, sestri, brata z družinami in drugo sorodstvo.

OSMRTNICA

Naznanjamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in ded

ALBERT GRILL

iz Novega mesta

Pokopali smo ga 19. marca 1975 v Herenbergu v Zah. Nemčiji.

Žalujoči: žena Ivanka, hčerki Zofija z družino in Anica z družino ter sin Ivan z družino

Novo mesto, Ljubljana, Herenberg

ZAHVALA

Ob prerani izgubi dragega moža in očeta

ANTONA ROZMANA

iz Potoka pri Straži

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, darovali vence in cvetje ter nam kakorkoli pomagali. Posebno se zahvaljujemo družinam Dušana in Rudolfa Zupančič, družini Šiška, kakor tudi dr. Vladimirju Živkoviču za pogoste obiske na domu, pokojnikovim prijateljem Štinetu, Škufcu in Malenšku za obiske na domu. Hvala tudi župniku za obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: žena Tončka, sin Tonček, družine Rozman, Ortar in drugo sorodstvo

---

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi moža in očeta

MIHA KLARIČA

iz Kočevja

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje, nam izrekli sožalje in nam kakorkoli pomagali.

Žalujoči: žena Marija, sin Matija in hčerka Nežka z družinama.

ZAHVALA

Ob nenadni, tragični in boleči izgubi svojega moža, očka, sina in brata

FRANCA VERDERBERJA

iz Mlake pri Kočevju

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izraženo sožalje ter za podarjene vence in cvetje. Posebno se zahvaljujemo kolektivu Avta Kočevje, vsem gasilcem, pevcem, godbi, udeležencem političnega seminarja na Jasnici in Republiškemu svetu zveze sindikatov. Zahvaljujemo se tudi vsem govornikom in duhovniku iz Stare cerkve. Še prav posebna naša zahvala pa velja tudi Jožetu Klunu, Mariji Klun, Pricu Majcnu, Danetu Pucu in Antonu Debeljaku, ki so nam še posebno pomagali v teh težkih trenutkih. Hvala tudi vsem ostalim, ki ste nam kakorkoli pomagali in vsem, ki ste pokojnika v tako velikem številu spremili na zadnji poti.

Žalujoči: žena Štefka, hčerka Darja, starši, sestra Nada z družino in drugo sorodstvo

kultura in izobraževanje

VEČER JOŽETA DULARJA

Novomeška podružnica slavističnega društva pripravlja za jutri v avli Študijske knjižnice Mirana Jarca literarni večer, posvečen 60-letnici rojstva njenega člana, pesnika in pisatelja Jožeta Dularja, poeta in pripovednika Krke in Dolenjske. O življenju in delu jubilanta bo govoril upravnik študijske knjižnice Bogo Komelj, dijaki pa bodo brali Dularjeve pesmi in prozo. Sodeloval bo tudi Dolenjski oktet. Obiskovalci prireditve si bodo lahko v prostorih knjižnice ogledali knjižno razstavo, ki bo predstavila Dularja kot književnika, zgodovinarja, publicista, urednika in muzealca.

JESENI ABONMA

ZKPO Kočevje snuje razgibano sezono 1975/76. Predviden je splošni gledališki abonma za Kočevje in bližnjo okolico: obsegal naj bi šest predstav raznih gledališč, od katerih bi tri videli jeseni, tri pa v prvi polovici leta 1976. Poskrbljeno bo tudi za mlade gledalce.

KVIZ O MOZARTU

Okoli 150 slovenskih osnovnošolcev, ki niso gojenci srednjih glasbenih šol, je sodelovalo na regionalnih kviz tekmovanjih pod naslovom „Mozart in njegova glasba". Na zaključni prireditvi v Ljubljani so kot gostje sodelovali tudi basist Ladko Korošec, pianistka Zdenka Lukec in od mladih umetnikov Majda Herzog, Monika Bug in Karin Semič. Prireditev je organizirala Glasbena mladina Slovenije, ki bo dve najboljši ekipi iz naše republike poslala na tovrstno zvezno tekmovanje v Kragujevac.

Taka dela bodo v Dolenjski galeriji razstavljena od 1. do 15. aprila. Vseh bo 42, njihov avtor pa je 24-letni Novomeščan Marin Berovič, absolvent kemijske tehnologije na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo ter član društva likovnih samorastnikov in društva amaterjev Moste – Polje. V glavnem je slikar pripravil za novomeško razstavo voščenke, pastele in akvarele z novomeškimi in dolenjskimi motivi.

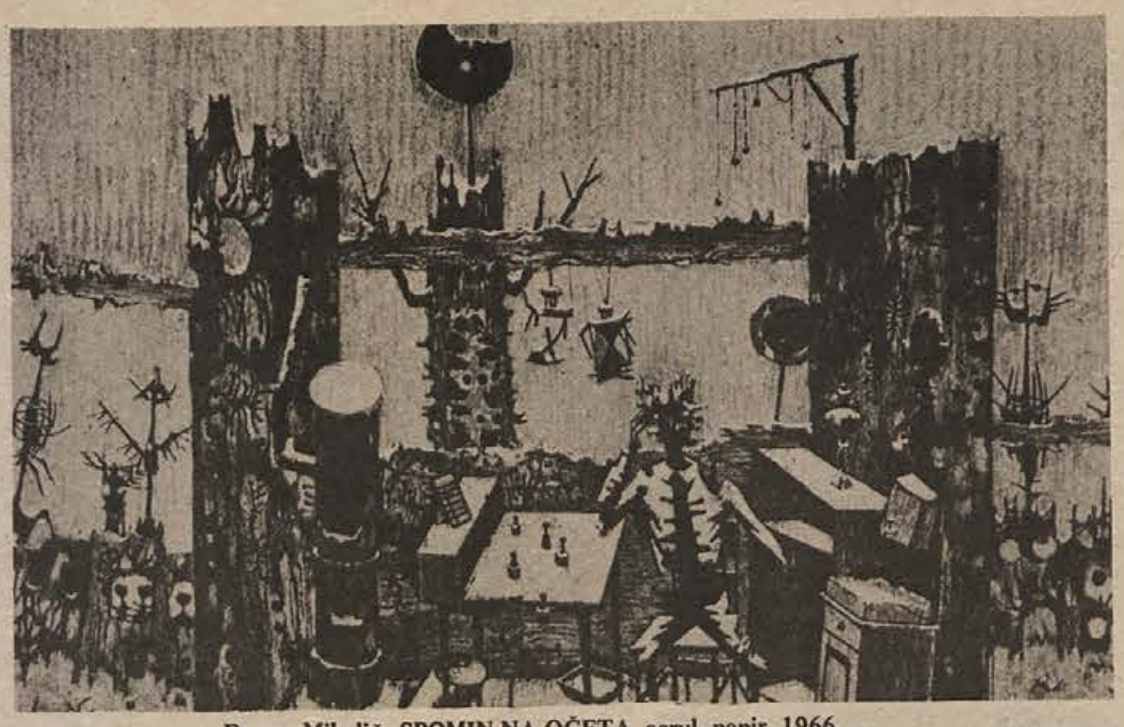

France Mihelič: SPOMIN NA OČETA, acryl, papir, 1966.

Krajši konec za manj razvite

Ob letošnjih stopnjah kulture na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju ne bo mogla napraviti koraka naprej - Lanski presežki le obliž

Količina denarja, ki ga je družbeni dogovor o splošni in skupni porabi v Sloveniji letos odmeril kulturi, je znana. Obveljal ni noben predlog, o katerih smo nedavno precej pisali, marveč nekaj vmesnega.

Osnovna značilnost dogovarjanja v kulturi pa je, da so manjši in manj razviti potegnili krajši konec. Poleg nižje stopnje, kot so jo načrtovali, jih letos bremeni tudi solidarnostni prispevek.

Kulturne skupnosti na našem območju so pristale v glavnem na stopnji 0,54 odst., le Ribnica in Črnomelj sta „potegnila" še manj (0,54 in 0,48). Solidarnostna stopnja pa je različna: Trebnje, Krško in Črnomelj 0,27, Metlika 0,05 in Novo mesto 0,14 odst.

Brežice morajo od osnovne stopnje odvesti po 0,17 odst., Kočevje in Ribnica po 0.24. Sevnica 0,26.

Od teh kulturnih skupnosti so na najslabšem tiste, ki imajo več poklicnih ustanov (knjižnice, muzeje, galerije), saj bodo z denarjem, ki ga bodo dobile letos, v glavnem porabile denar za te ustanove. Amaterizmu se pišejo hudi časi, kar še zlasti podčrtujejo v Novem mestu.

Delni obliž pomeni le sklep, da smejo kulturne skupnosti lanske presežke prenesti v letošnje proračune. Kaj več kot Pirova zmaga pa tudi to ni, saj marsikje ne bodo mogli s presežnim denarjem narediti več kot šiv na tako in tako prekratki odeji.

podčrtano

Za osnovno šolstvo in drugo vzgojno-izobraževalno dejavnost bodo letos v novomeški občini zbirali denar po stopnji 5,47 odstotka. Od tega bo 5,45 odst. ostalo v občini, 0,02 odst. pa bo novomeška izobraževalna skupnost vplačevala v republiški solidarnostni sklad.

Čeprav je izobraževalna skupnost pri občinskem usklajevanju prišla na višjo stopnico kot njene partnerice (druge SIS), prejšnji četrtek izglasovana stopnja ne bo zadoščala za kritje v letu 1975 načrtovanih potreb. Tako skoraj gotovo ne bo denarja za prepotrebno in dolenjsko pomembno vzgojno posvetovalnico v Novem mestu, ureditev otroških in šolskih igrišč bo morala čakati na boljše čase, izobraževalna skupnost prav tako ne bo mogla zagotoviti brezplačnih učbenikov v prvih osnovnošolskih razredih. Pod vprašanjem so tudi vse prostovoljne (izvenšolske) dejavnosti, ki učitelje zaposlujejo tako, da bi od tega dela (če bi bilo v celoti plačano), lahko živelo novih 31 učiteljev.

NOVO MESTO:

KUD gimnazije

Kmalu predstava de Filippove tridejanke

Literarni, dramski, recitacijski in likovni krožek ter pevski zbor, ki delujejo na novomeški gimnaziji, bodo poslej delovali v kulturnem društvu, osnovanem na tej ustanovi 13. marca na pobudo ZKPO Novo mesto in gimnazijske konference ZSMS. V ožjem odboru so mentorji in predstavniki krožkov, v širšem pa delegati iz razredov.

Doseči množičnost v krožkih je najpomembnejša naloga obeh odborov. Ob tem bi pospešili ustvarjalnost gimnazijcev in njihovo delo predstavljali zunanjemu občinstvu. Gimnazija naj bi namreč postala pomemben kulturni dejavnik v Novem mestu. Med drugim bo prirejala proslave, literarne večere in dramske predstave, vabila pomembne slovenske kulturne može itd.,

Nekateri krožki so bili delavni že pred združitvijo v društvo. Recitacijski krožek je pripravil vse dosedanje proslave, ob kulturnem prazniku tudi recital literature in glasbe ustvarjalnih gimnazijcev. Literarni krožek je izdal dve številki glasila „Stezice", sodeloval pa bo tudi na literarnem večeru srednješolcev, ki ga bo priredila novomeška ZKPO. Dramska skupina je naštudirala tridejanko „O, te prikazni" italijanskega dramatika Eduarda de Filippa.

JANEZ PIPAN

Marsikaj izpade

V primerjavi z nekaterimi večjimi izobraževalnimi skupnostmi (Ljubljana, Kranj, Maribor itd.) pa je novomeška potegnila krajši konec. Tudi njena letošnja stopnja je znatno nižja od lanske (6,32 odst.), vendar je treba pripomniti, da je bila stopnja za leto 1974 (največja v republiki!) tako rekoč izsiljena, saj je bilo le tako možno poravnati dolg (553 starih milijonov) iz leta 1973. Kot vemo, je do tega dolga prišlo zaradi neizpolnjenih republiških obljub, ko je Novo mesto prvič potrebovalo močnejšo solidarnostno injekcijo.

I. ZORAN

NE SAMO V MESTU

Likovni salon v Kočevju ima letos v načrtu deset razstav v samem mestu, poleg tega pa tudi nekaj likovnih razstav v drugih krajih kočevske občine: v Fari, Osilnici, Predgradu, Podpreski. Iz sredstev, ki naj bi jih prispevali pokrovitelji teh razstav, bi jih nekaj namenili za odkup slik od avtorjev, ki bodo razstavljali v Kočevju. Poskušali bodo dobiti tudi prostor za hrambo teh slik, kar hkrati pomeni, da iščejo prostor za stalno razstavo.

Veselje kot nekdaj

Danica Starič: »Igralstvo je sprostitev!« Rada bi nastopila še v Domnu

Danica Starič, knjigovodkinja na davčni upravi v Trebnjem, doma iz Velike Loke, že vsa povojna leta nastopa v domači amaterski igralski skupini pri Prosvetnem društvu Ivan Cankar.

„Med vojno je prišlo do nastopa kar samo od sebe, brez režiserja in podobnih ljudi, nastopali smo kar po hlevih in podih. Naši borci so nas mlade večkrat svarili: ‚Bodite previdni, vojne še ni konec!'" se spominja medvojnih časov.

V hlevu so igrali tudi po vojni. „K Bukovcu so gledalci prihajali kar s tovornjaki gledat našo Miklovo Zalo, drugod še tako velikih hlevov niso imeli. Našemu režiserju ležijo znane ljudske igre, kot Divji lovec, Domen ali sedaj Finžgarjeva Naša kri. Edino novejše delo, ki smo ga postavili na oder, so bili Raztrganci. Večkrat sem že sklenila, da ne bom več nastopila, a vsakič znova sodelujem," ne more skriti radosti. Poleg tega seveda opravlja še razna gospodinjska dela, se prilagaja voznemu redu za vožnjo v službo. Vse to gre, če ima človek veselje.

Najbolj razveseljivo pa je to, da mladi še vedno tako radi igrajo, kot so v njenih mladih letih. „Ne kaže, da bi se jim zdelo škoda prihajati na številne vaje. Tudi starši nimajo nič proti, ker vedo, kje so!" Tudi mlajša hči igra, starejša je sodelovala do študija v drugem kraju. Med pogovorom je hišo napolnjevala glasba iz harmonike mlajše hčere, ki ne spusti mimo nobene proslave. Knjigovodsko delo terja zbranost in natančnost, srečanje s sovaščani ob pripravi iger pomeni Staričevi prijetno sprostitev.

A. ŽELEZNIK

Kultura zdaj na ožji poti

Tanjši kos kulturnega »kruha« zaradi manjše prispevne stopnje

Na drugi letošnji seji skupščine kulturne skupnosti Novo mesto, ki je bila v čitalnici novomeške študijske knjižnice v četrtek, 20. marca, so se delegati seznanili z dejstvom, da morajo računati z manj denarja, kot so predvidevali.

Dan poprej je bil podpisan republiški družbeni dogovor o skupni porabi v letu 1975, ki za dejavnost kulturnih skupnosti v Sloveniji dovoljuje porabo v skupnem znesku 298.967.000 dinarjev. Novomeška kulturna skupnost bo zbirala denar za svojo dejavnost po prispevni stopnji 0,54 od bruto osebnega dohodka. Od tega bo morala v kulturno skupnost Slovenije odvajati 1.506.000 dinarjev, za financiranje lastne dejavnosti pa ji bo ostalo 4,514.000 dinarjev. To je sicer približno enak znesek kot leto poprej, vendar je njegova realna vrednost zaradi visoke stopnje inflacije precej manjša. Tako stanje narekuje spremembo delovnega programa. Predsednik izvršnega odbora Miroslav Vute je delegate opozoril na splošno usmeritev k varčevanju, ki mora priti do izraza tudi v delu kulturnih skupnosti, in jih pozval, naj dobro pretehtajo, katere dejavnosti bo potrebno razvijati, da se razvoj kulture v novomeški občini ne bo odmaknil od začrtane poti. Delegati naj bi do naslednje seje temeljito pretresli ta vprašanja in posredovali mnenje baze izvršnemu odboru, ki bo na osnovi dogovorjenih sredstev pripravil nov finančni načrt in program dela skupnosti v letošnjem letu.

Skupščina je sprejela sklep o višini prispevka za uresničitev programa kulturne skupnosti, potrdila zaključni račun za leto 1974, pooblastila podpisnika občinskega družbenega dogovora o skupni porabi v letu 1975 in v načelu sprejela predlog samoupravnega sporazuma o ustanovitvi skupne strokovne službe samoupravnih interesnih skupnosti.

MiM

HORJUL V GOSTEH

Minule dni je na Dolenjskem gostovala dramska družina PD Horjul s tragedijo v treh dejanjih „Junona in pav" avtorja Seana O'Caseya. V soboto so gostje igrali v Dolenjskih Toplicah, v nedeljo pa v Mirni peči. V obeh krajih so bili deležni velike pozornosti občinstva. Gostovanje Horjulcev bo najbrž spodbudilo amaterska gledališča na Dolenjskem, da bodo vsaj v prihodnji sezoni kaj pogosteje prišla pred svoje občinstvo, čeprav jim financiranje take dejavnosti letos ni kaj prida naklonjeno.

KOBE: ŠENTRUPERT V ŠTIRIH LETNIH ČASIH

Prof. Boris Kobe je naslikal 20 del na temo „Šentrupert v štirih letnih časih." Razstavo teh del bo odprl v nedeljo ob 18. uri v osnovni šoli prvoborce Stane Škrlj, dr. Emil Cevc pa bo spregovoril o umetniku. Ob tej priliki bo nastopil Slovenski oktet, uro pred otvoritvijo razstave bo promenadni koncert trebanjske pihalne godbe. Prireditev je pripravljena v počastitev 30. obletnice osvoboditve in obštevilnih prireditvah v čast krajevnemu prazniku Šentruperta.

JEZIKOVNI NASVETI

VAJENSKE NAGRADE, IZSELJENSKO VPRAŠANJE

Dvojice besed: planinec – planinski, hribovec – hribovski, Slovenec – slovenski, kažejo, da delamo iz samostalnikov, ki se končujejo na -ec, pridevnike tako, da končnico odbijemo in temu, kar nam ostane, dodamo novo, pridevniško končnico -ski:

planinec – planin-ski
hribovec – hribov-ski
Slovenec – sloven-ski

Na prav enak način naredimo pridevnik tudi iz samostalnikov vajenec, izseljenec: vajen-ski, izseljen-ski.

Potemtakem so pravilne samo take oblike: Povečali so jim *vajenske* nagrade. Stanujem v *vajenskem* domu. Koledar je izdala *Izseljenska* matica. On je strokovnjak za *izseljensko* vprašanje.

Oblike vajenški, izseljenški, izseljenštvo pa so, čeprav jih pogosto slišimo in celo beremo, napačne!

PA ŠE ENKRAT O SPAKOVANJU S PROSTOROM

Je že tako, da se tudi med tistimi, ki pišejo, nekateri radi delajo bolj imenitni, kakor so, ali pa slepo posnemajo druge, ker mislijo, da je tako bolj imenitno. O takem jezikovnem spakovanju smo spregovorili na tem mestu 13. marca v zvezi z besedo *prostor*, ki jo nekateri uporabljajo povsem brez potrebe v takih zvezah: kulturni prostor (po domače enostavno: kultura), slovenski prostor (Slovenija), literarni prostor (literatura, književnost).

Naj navedem samo nekaj primerov, ki sem jih nabral zadnje dni po časopisju čisto mimogrede, ne da bi jih posebej iskal:

„Odkar je ITD uvedel svojo hvale vredno rubriko . . . še nisem zamudil nobene številke. Prijetno me je presenetila ta novost v slovenskem *časopisnem prostoru*." – „Tretja pesniška zbirka . . . izpričuje avtorjevo . . . tridesetletno prisotnost v *slovenskem kulturnem prostoru*." – „S svojo besedo je napolnjeval naš jugoslovanski, pa tudi svetovni *literarni prostor*."

Seveda bi se dala misel v vseh treh navedenih primerih povedati krajše, preprosteje, predvsem pa jasneje, na primer tako: Prijetno me je presenetila ta novost v našem časopisju. – Tretja zbirka izpričuje avtorjevo več kot tridesetletno pesniško delo. – S svojo besedo je bogatil jugoslovansko in svetovno literaturo.

Zanimivo pa je, da zapadajo temu modnemu klišejskemu izražanju, ki v resnici ni prav nič imenitno, tudi ljudje, ki so sicer ljubitelji lepega jezika . . .

Mali kulturni barometer

ŠE DRUGI PODPREDSEDNIK – Prejšnji teden je bila v Ljubljani redna letna skupščina Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Ob tej priliki so pregledali raznovrstno delovanje te pomembne ustanove, izkazali so nove poti in izvolili še enega podpredsednika. To bo od zdaj naprej Boris Ziherl.

DOPOLNJENA RAZSTAVA – Retrospektivno razstavo grafik Mihe Maleša, ki je bila do pred kratkim na ogled v ljubljanski Moderni galeriji, bo, dopolnjeno z 200 novimi grafičnimi listi, prenesli v Maribor. Zdaj je na ogled okoli 400 Maleševih grafik, ki predstavljajo umetnikovo delo od zgodnjih praških let do danes.

IVAN POTRČ NOVI PREDSEDNIK – Na redni letni skupščini Društva slovenskih pisateljev, ki je bila prejšnji teden v Ljubljani, je bil za novega predsednika izvoljen pisatelj Ivan Potrč. Na skupščini so ocenili delo v preteklem obdobju, ki ni skoparilo z najrazličnejšimi vzkvarni. Zdaj je pred Društvom najprej naloga formirati se v skladu z ustavo in statutom Socialistične zveze ter si prizadevati, da bo slovenski pisatelj končno vendarle prišel do tistega mesta, ki mu gre v samoupravni socialistični družbi.

STALNA ZBIRKA – V ljubljanski Moderni galeriji so pred kratkim spet odprli stalno zbirko slovenskega slikarstva, kiparstva in grafike iz 20. stoletja. Hkrati ima v isti galeriji trenutno samostojno razstavo akademski slikar Andrej Jemec.

KOSOVEL V SLOVAŠČINI – Pred meseci je izšla zbirka Srečka Kosovela v češčini, zdaj pa je podobna zbirka izšla tudi v slovaščini. V slovaščino je Kosovela prevedel Feri Lipka, izdajo pa sta pripravila dr. Vilem Zavada in naš rojak dr. Oton Brekopec. Zbirka ima naslov „Razlučka so sebou" in je izšla v 1000 izvodih.

KDAJ, SE ŠE NE VE – Že dalj časa se pripravlja razstava izvirnih, tisočletja starih egiptovskih spomenikov. To bo prva tako velika in dragocena razstava v Ljubljani in Jugoslaviji.

Šola bratstva in samoupravljanja

„Bliža se dan slovesa, dan, ki je za vse brigadirje najtežji. Odhod domov pomeni ločitev od krampov, lopat, vozičkov, od kubikov in odstotkov, katere smo vzljubili. Pomeni slovo od Snežane, Milana, Ivice, Lidije, od tistih, ki si jih vsak dan srečeval. Pomeni slovo od barak, od vseh dogodivščin . . . Vse bomo spravili v naša srca in ponesli na vse strani sveta. Toda kako ob slovesu zaustaviti solze, kako roke izvleči iz stiska, objema in kako skozi solze obljubiti: „Na svidenje, še se vidimo . . .“ (Iz brigadirkinega dnevnika)

1. APRIL – DAN MLADINSKIH DELOVNIH BRIGAD

Čez šest dni, 1. aprila, slavijo vsi brigadirji. Tisti, ki so na burne brigadirske dneve morda že pozabili, in tisti, ki so šele pred leti okusili lepoto brigadirskega življenja. 1. aprila je namreč dan mladinskih delovnih brigad.

Vemo, da v zadnjih letih postajajo mladinske delovne akcije, o katerih tako radi in s ponosom govorijo naši starši, tudi med mladino vse bolj priljubljene in ena glavnih oblik delovanja mladinske organizacije. Brigadirske akcije namreč združujejo mlade iz vse Jugoslavije, krepijo bratstvo in enotnost, tekmovalnega duha, delovne navade in hkrati mlade vzgajajo za samoupravno odločanje in dogovarjanje.

Zakaj so akcije, ki so bile po vojni tako zeželene, zamrle? Verjetno zaradi nenehnih očitkov o nerentabilnosti. Toda prav zadnja leta so dokazala, da to ni res, da so mladinske delovne akcije še kako koristne. Prav gotovo je, da prispevajo h graditvi gospodarskih objektov in k razvoju kolektivnega življenja mladih. Tega dejstva so se močno zavedali tudi vsi tisti delegati na IX. kongresu Zveze socialistične mladine Jugoslavije, ki so poudarili, da brigade ne smejo zamreti, da bi naša država z njimi izgubila veliko in nenadomestljivo šolo bratstva, enotnosti, dela itd.

SUHA KRAJINA 75

V letošnjem letu so pri Republiški konferenci Zveze socialistične mladine Slovenije sprejeli in potrdili štiri mladinske delovne akcije. Prva bo na Kozjanskem; udeležili se je bodo brigadirji iz vse Jugoslavije. Ostalih treh, na Brkinih, v Halozah in v Suhi krajini, pa se bodo udeležili samo slovenski mladinci in mladinke. Kot kaže, bo na deloviščih bratstva in enotnosti v letošnjem letu delalo in se učilo več kot 4000 mladih ljudi. Če bi možnosti dopuščale, bi se to število lahko celo podvojilo, saj se mladi za brigade vedno bolj zanimajo.

In kako bo v Suhi krajini? Na to vprašanje je odgovorilo sedem novomeških mladincev. Zatrdili so, da bodo 18. maja zagotovo med tistimi mladimi, ki bodo v brigadirskih oblekah v Suhi krajini vihteli krampe!

RADIVOJ TRELC, član centra za mladinske delovne brigade pri OK ZSMS Novo mesto: „Že lani decembra sem na enem izmed sestankov centra MDA pri predsedstvu RK ZSMS v Ljubljani podal okvirni program brigade v Suhi krajini. Tako naj bi letos od 18. maja do 8. junija 10 mladinskih brigad obnovilo 20 kilometrov vodovoda od Zagradca do Prevol. Prepričan sem, da se bo akcije udeležilo precej mladih iz naše občine in da ne bomo mogli sprejeti vseh, ki bi v akciji želeli sodelovati. Mladi se vse bolj zavedajo, da se v brigadi ne zabava, da pa brigada ni le delovišče, temveč vse bolj šola samoupravljanja, bratstva in enotnosti, solidarnosti in tovarištva. Škoda, ker v naši občini ne organiziramo več lokalnih mladinskih akcij. Ob pomoči krajevnih skupnosti in TOZD bi mladi lahko naredili marsikaj koristnega. Sedaj, ko so akcije pri mladih iz dneva v dan bolj priljubljene, bi morali poskrbeti, da bi mladi obiskali najbolj odročne kraje v občini, in skupaj s prebivalci popravili in naredili ceste, izkopali jame za vodovode itd.

BOJAN AVBAR, vodja centra za MDA: „Novomeški mladinci se bodo pred Suho krajino kalili v mladinski akciji na Karteljevem. Skupaj s pripadniki JLA bodo popravili zelo slabo cesto. Ko smo zbirali prostovoljce za ‚domačo‘ brigado, nismo imeli težav. Zato sem prepričan, da se bodo naši brigadirji izkazali tudi na republiški akciji Suha krajina 75. Center za MDA ob letošnjem brigadirskem dnevu pripravlja nekaj proslav, glavna pa bo 6. aprila v Suhi krajini, kjer se bosta srečali regijska mladinska brigada in brigada veteranov. Razen tega bodo po vseh osnovnih organizacijah ZSMS v novomeški občini mladi pripravili delovne in očiščevalne akcije. Kaj menim o brigadah? So nujno potrebne. Mladi se morajo srečevati na lokalnih delovnih akcijah, očiščevati morajo okolico, zbirati star papir in s svojim delom koristiti družbi . . .“

ASIM MUSTAFIĆ, brigadir: „Takoj po vojni so se mladi ljudje, naši starši, močno izkazali. Z nesebičnim delom so gradili domovino, ki je bila v glavnem porušena. Mislim, da jim je delo odlično uspelo, zato je prav, da ga mi, njihovi sinovi in hčere, nadaljujemo. Kadarkoli bodo potrebovali prostovoljce za mladinske delovne brigade, se bom vabilom z veseljem odzval . . .“

MILAN GORENC, brigadir: „Na mladih svet stoji, pravijo, in mislim, da imajo starejši prav. Zdi pa se mi, da nam nekateri tega nočejo priznati, da si predstavljajo delo v brigadah kot brezplačno počitničarstvo, uživanje. Da to ni res, je dokazala akcija Kozjansko 74. Mladi so se izkazali, saj so naredili nakajkrat več, kot so za akcijo porabili . . .“

SILVO MESOJEDEC, član Centra za obveščanje in propagando pri OK ZSMS Novo mesto: „Za enkrat še nisem prepričan, če bom oblekel brigadirsko suknjo, vsekakor pa si jo želim. Na sestankih našega centra smo se o brigadah pogovarjali in dogovorili, da jo bomo ‚ovekovečili‘ na filmskem traku, pravzaprav na fotografijah. Prepričan sem, da akcija Suha krajina 75 v naši občini ni zadnja . . .“

SLAVOLJUB POPADIĆ, vodnik JLA in brigadir: „Naši starši so gradili porušeno domovino, mi pa lahko njihovo delo nadaljujemo v nerazvitih področjih. Mestni mladinci živijo v slepem prepričanju, da živimo v obilju, pa ni tako! Zato je naloga nas vseh, mladih komunistov in zavednih mladincev, da s prostovoljnim delom pomagamo ljudem, ki živijo v zaostalih področjih brez elektrike, dobrih poti in brez zdrav[illegible] pitne vode. Mislim, da nas čaka [illegible] obilo težkega, a prijetnega dela . . .“

GORAZD SMREKAR, briga[illegible] „Do sedaj sem se že udeležil [illegible] rih mladinskih delovnih akcij. V[illegible] mite mi, da sem se domov [illegible] vedno poln lepih spominov in [illegible] voljen, ker smo opravili veliko [illegible] ristnega. Zdi se mi, da danes [illegible] niso tisto, kar so bile takoj po v[illegible] da je danes bolj prisoten mo[illegible] solidarnosti in humanosti, ki se k[illegible] v pomoči mladih nerazvitim p[illegible] ročjem Slovenije. Ker vemo, [illegible] imamo v občini veliko nerazv[illegible] področij, bi bilo prav, ko bi p[illegible] pripravljali več mladinskih delov[illegible] akcij . . .“

J. PEZ[illegible]

TITOVE BESEDE

„Kadar govorimo o t[illegible] šnih objektih, ne smemo g[illegible] dati vse skozi dinar. Vi[illegible] moramo, kaj vse je napra[illegible] petdesettisočglava množ[illegible] mladih, ki so bili tu. Oni [illegible] bodo nikoli pozabili t[illegible] skupnega dela mladih iz v[illegible] republik, skupnega življe[illegible] izmenjave mnenj, skup[illegible] radosti in naporov. V n[illegible] vih srcih bo to zapis[illegible] dokler bodo živeli. Že[illegible] da gre vsa naša genera[illegible] skozi tako šolo, skozi k[illegible] šno ste šli vi in skozi k[illegible] kršno so šli tisti, ki so p[illegible] vami gradili druge objekt[illegible] – (TITO ob otvoritvi d[illegible] avtoceste „Bratstva in en[illegible] nosti“ v Novem mestu [illegible] novembra 1958.)

Svet delovne skupnosti
DOMA POČITKA IMPOLJCA,
SEVNICA
objavlja prosto delovno mesto

DELOVNI INŠTRUKTOR

1. Splošni pogoji:
   – srednja šola za oblikovanje ali druge smeri, zaželena 1-letna praksa,
   – poklicna šola šiviljske smeri, zaželena 3-letna praksa.
2. Posebni pogoji: ženska s pedagoško ustvarjalnimi sposobnostmi

Poskusna doba 3 mesece. Ponudbe naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi oz. do zasedbe delovnega mesta. OD po sporazumu o delitvi osebnega dohodka za posebne socialne zavode.

DIETNA PARIŠKA
uporabno:
za ulkusno,
crevesno,
hepatalno, žolčno,
sladkorno dieto
in otroško
prehrano

KIK Domurka
MESNA INDUSTRIJA
MURSKA SOBOTA

dietna

Asortiman in uporabnost odobrila Gastroenterološka sekcija SZD

RAZPRODAJA
ŽENSKIH PLAŠČEV IN MOŠKIH OBLEK
V PRODAJALNAH
dolenjka
TEKSTIL NOVO MESTO
MARKET ŠENTJERNEJ
BLAGOVNICA ČRNOMELJ
OBLAČILA MOKRONOG
PO IZREDNO UGODNIH CENAH.
POPUST OD 40 do 50 %.
OBIŠČITE NAŠE PRODAJALNE IN IZKORISTITE POPUST!

SPLOŠNA BOLNIŠNICA NOVO MESTO

bo v ponedeljek, 31. marca 1975, ob 9. uri oddala KOŠNJO SENA.
Interesenti naj se javijo ob 9. uri na upravi bolnišnice.

SKUPŠČINA OBČINE ČRNOMELJ
Komisija za volitve, imenovanja
in kadrovska vprašanja

RAZPISUJE
prosto delovno mesto

RAVNATELJA OSNOVNE ŠOLE VINICA
Pogoji: Učitelj, predmetni učitelj ali profesor, opravljen strokovni izpit in najmanj 5 let pedagoške prakse. Izpolnjevati mora tudi splošne pogoje in imeti moralno-politične kvalitete.
Kandidati naj pošljejo prijave s potrebnimi dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi razpisa občinski skupščini, komisiji za volitve, imenovanja in kadrovska vprašanja.

PROSTA DELOVNA MESTA!
NOVOTEHNA
trg. podjetje na debelo in drobno,
Novo mesto

objavlja
naslednja prosta delovna mesta:

1. POMOČNIKA VODJE GROSISTIČNE TRGOVINE
2. ADMINISTRATORJA V EN GROS SKLADIŠČU
3. DELAVCA ZA RAZVOZ BLAGA
4. PRALCA AVTOMOBILOV NA AVTOMATIČNI PRALNICI NA SERVISU NOVO MESTO

POGOJI:
pod 1) ekonomski tehnik ali trgovski poslovodja z najmanj 3 leti delovnih izkušenj ali prodajalec z najmanj 5 leti delovnih izkušenj;
pod 2) trgovski pomočnik ali poslovni administrator z znanjem strojepisja in 2 letoma delovnih izkušenj;
pod 3) NK delavec s šoferskim izpitom iz B kategorije;
pod 4) NK delavec.
Prijave sprejema splošni sektor podjetja do 6. 4. 1975.

ISKRA
PROSTA DELOVNA MESTA!

ISKRA
TOZD ELEKTROSPOJNA
VEZJA ELA
NOVO MESTO
Ragovska c. 7a

objavlja
več prostih delovnih mest

DELAVK V PROIZVODNJI
ELEKTROKONFEKCIJE

Nastop dela je mogoč takoj.
Pogoji za sprejem so:
– splošna zdravstvena sposobnost,
– starost nad 18 let,
– poskusno delo 1 mesec.

Prijave sprejema kadrovska služba ISKRA TOZD ELA Novo mesto, Ragovska c. 7a. Kandidate vabimo na razgovor.

dolenjka
DOLENJKA,
trgovsko podjetje na debelo in drobno,
Novo mesto

objavlja

za TOZD „EN GROS – DETAJL“, Novo mesto prosti delovni mesti:

1. POSLOVODJE
   za prodajalno „Oprema“, Novo mesto
2. KUHARICE
   za prodajalno „Market“, Šentjernej

Pogoji:
pod 1: trgovski poslovodja s 5-letno ustrezno prakso ali prodajalec z 8-letno ustrezno prakso;
pod 2: kvalificirana kuharica, po možnosti s prakso.

Za delovno mesto pod 2 je določeno poskusno delo, ki bi trajalo en mesec. Rok za vlaganje prijav je 8 dni po objavi.

V nedeljo popoldan je novomeški karate klub v telovadnici osnovne šole na Grmu organiziral prvi karate turnir za nižjo kategorijo. Sodelovali so klubi iz Dolenjskih Toplic, Krškega, Novega mesta, Rimskih toplic, Laškega, Celja, Ljubljane in Tacna. Zmagal je Celjan Kovač, Novomeščan Kenda pa je osvojil odlično tretje mesto. Na sliki: trenutek z demonstracijskega nastopa.

Sestri Dokl v gimnastičnem vrhu

Na tekmovanju za pokal Zelene jame pionirke Novega mesta tretje

V soboto in nedeljo sta bili v Sloveniji dve večji gimnastični prireditvi z mednarodno udeležbo. V soboto so telovadke nastopile na odprtem gimnastičnem prvenstvu Partizana Zelena jama v Ljubljani, kjer se je zbralo kar 66 telovadk. Med najboljšimi jugoslovanskimi telovadkami so nastopile tudi novomeške pionirke.

Med pionirkami je Jasna Dokl osvojila prvo mesto. Ekipa Novega mesta je zasedla odlično tretje mesto, kar je nepričakovan uspeh. Najboljša Novomeščanka Jasna Dokl je spet močno porazila vso jugoslovansko pionirsko elito in precej pomagala, da so njene vrstnice Matejka Kavšek, Vanja Požar, Lea Moro in Nataša Kočevar v Zeleni jami osvojile bron.

Ta dan je 10-letna Jasna Dokl nastopila tudi v članski konkurenci kot gostja v ekipi Zelene jame skupaj s starejšo sestro Majo. V članski konkurenci so brez težav zmagale odlične telovadke iz Romunije, za presenečenje pa sta poskrbeli Novomeščanki, ki sta osvojili drugo mesto in premagali vso jugoslovansko elito. Maja je bila med posameznicami četrta, Jasna pa osma.

V nedeljo so se telovadke preselile v Maribor na memorialno tekmovanje za pokal Ivana Šalamuna. Jasna Dokl je tokrat nastopila v konkurenci mladink in osvojila drugo mesto, Maja Dokl pa v članski, kjer je osvojila tretje mesto.

Novomeške telovadke so se tako prejšnji teden izredno izkazale, zlasti Jasna Dokl, ki je v dveh dneh osvojila prvo mesto pri pionirkah, bila druga pri mladinkah in celo osma pri članicah.

J. PEZELJ

ZMAGAL MARJAN HOČEVAR

V počastitev svetovnega praznovanja dneva invalidov so tudi novomeške humane organizacije invalidskih oseb priredile srečanje v kegljanju. Nastopili so člani Zveze civilnih invalidov vojne, člani Zveze slepih in slabovidnih ter člani Zveze gluhih in naglušnih.

Izkazali so se člani Zveze civilnih invalidov vojne, med posamezniki pa je bil najboljši Marjan Hočevar, član Zveze gluhih.

V letošnjem letu je bilo tako srečanje prvič, vsi nastopajoči pa želijo, da bi bila taka tekmovanja poslej tradicionalna.

A. RUPNIK

1. C ELJE

Rokometni delavci v Ribnici so v počastitev občinskega praznika pripravili rokometni turnir, na katerem so nastopile ekipe ljubljanskega Slovana, Celja, Jadrana in Inlesa. Največ znanja in najboljšo igro so pokazali Celjani, najboljši igralec na turnirju je bil član Celja, Bojović, največ zadetkov je dosegel Slovanov igralec Krivokapič, najboljši vratar pa je bil Ribničan Kersnič.

V finalnem srečanju sta se pomerili ekipi Inlesa in Celja. V prvem delu so bili Celjani precej boljši, saj so vodili že za 10 zadetkov. V drugem delu tekme so se domači napadalci razigrali in vodstvo gostov znižali na tri zadetke.

Rezultati: Slovan – Celje 24:30, Inles – Jadran 37:29, Slovan – Jadran 27: 25, Inles – Celje 19:22.

Vrstni red: 1. Celje, 2. Inles, 3. Slovan, 4. Jadran. (M. G.)

Veliko o denarju, malo o delu!

Pretekli četrtek se je v Novem mestu sestala na prvi redni seji skupščina telesnokulturne skupnosti. Obravnavala in sprejela je statut skupnosti in poslovnik za delo skupščine, potem pa po dokaj burni razpravi potrdila tudi program in zaključni račun za lani.

Zataknilo se je pri sprejemanju načrta za delitev denarja v letu 1975. Značilno je, da delegati niso izgubili niti pol minute za razpravo o programu telesnokulturne dejavnosti! Med prisotnimi je zavrelo šele po nastopu delegata športnega društva „Krka". Koliko bo dobil ta klub, koliko oni, temu preveč, drugemu premalo, očitki na račun okoličanja! Eden izmed prisotnih delegatov krajevnih skupnosti je protestiral: „Prenehajmo s klubaštvom, zavedajmo se, da je denarja samo toliko, kolikor ga je: če damo enemu, moramo vzeti drugemu!"

Čeprav ne gre očitati sestavljalcu predračuna, da v predlog ni vložil dovolj truda, lahko zapišemo, da je na podlagi takega dokumenta celo razgledanemu športniku, kaj šele manj seznanjenemu delegatu krajevne skupnosti, težko pravično tehtati zasluge ene ali druge telesnokulturne panoge.

Predvsem smo pogrešali razčlenitve za kakšne stroške gre pri posameznih postavkah. Tudi v športu so stroški različni: od uporabe pripomočkov in objektov, preko prireditvenih stroškov, od oblekę in obutve tja do honorarjev in nagrad pa celo kilometrin in dnevnic. Želeli bi kar se da natančne podatke o tem, za kaj je kdo dodeljen denar porabil lani in kako ga namerava letos, koliko je kdo dobil iz blagajne telesnokulturne skupnosti, koliko od drugje in koliko ga je sam ustvaril. Samo na podlagi takih podatkov bi si lahko delegati ustvarili vsestransko sliko o potrebah posameznih panog. Končno gre za precejšen znesek 570 starih milijonov, ki so jih priznojili vsi delovni občani! Ker mora vsak koristnik tega denarja predložiti natančen načrt dela in stroškov, najbrž ne bi bilo odveč teh dokumentov pokazati tudi delegatom!

Če se govori o prednostni listi nekaterih športnih panog, bi bilo tako listo treba sestavljati na podlagi množičnosti panoge, stroškov, ki so potrebni za neposredno telesnokulturno udejstvovanje in koristi, ki jo ima družba od dejavnosti. Potni stroški in obleka so lahko prav na dnu lestvice. Po domače: če je denarja za vse želje premalo, podpirajmo najprej šport, potem šele draga potovanja in modne revije.

Skupščina je potrdila predlog družbenega dogovora o skupni porabi v tem letu, naj bo stopnja prispevka iz osebnih dohodkov za telesnokulturno dejavnost pol odstotka in pooblastila predsednika, da podpiše ta sporazum v njenem imenu. Delegati so sklenili tudi, da naj o programu in drugih zadevah v okviru skupnosti razpravlja aktiv delegatov članov Zveze komunistov in v bodoče vpliva na boljše vzdušje med telesnovzgojnimi delavci in športniki.

M. MOŠKON

KAMNIK – INLES B 20 : 18

V pokalnem tekmovanju je druga ekipa ribniškega Inlesa gostovala v Kamniku. Pokalno rokometno tekmo so gostje sicer izgubili, toda če bi znali zadržati prednost dveh zadetkov, bi lahko brez težav zmagali. Največ zadetkov pri gostih sta dosegla Ilc in Divjak.

(M. G.)

PRESENEČENJE – VSEH DEVET

Na kegljišču „Gorjanci" na Loki v Novem mestu se je prejšnji teden začelo prvenstvo novomeškega kegljaškega društva v borbenih vrstah. K tekmovanju se je prijavilo kar 14 klubov, ki so razdeljeni v dve skupini. Prvenstvo se bo odigralo po sistemu v spomladanskem in jesenskem delu.

Rezultati prvih srečanj: Gorjanci – Iskra 390:383. Vseh devet – Železničar 420:382, Luknja – Stari vrt 346:335 in Gozdar – Novoteks II 365:354. V prvih srečanjih so prijetno presenetili igralci Vseh devet, ki so premagali enega od kandidatov za prvo mesto, ekipo Železničarja.

D. B.

VRSTI „KATJE RUPENE" IN ŠMARJETE ZMAGALI

Občinskega pionirskega prvenstva v streljanju z zračno puško, ki je bilo prejšnji teden v Žužemberku, se je udeležilo 17 šolskih ekip. Pri dekleh je tekmovalo 13 ekip; zmagali so strelci osnovne šole „Katja Rupena" iz Novega mesta.

REKORD DOLENJSKE

V soboto in nedeljo so kegljači Krke odigrali v Kranju in na Jesenicah predzadnje kolo v II. slovenski kegljaški zahodni conski ligi.

V Kranju so Novomeščani dobro kegljali in dosegli nov ekipni rekord Dolenjske. Podrli so kar 7306 kegljev. Kljub rekordnemu dosežku pa so prvenstveno srečanje z odličnimi kegljači Saturnusa izgubili. Njihovi tekmeci so podrli 7438 kegljev.

Na Jesenicah so Novomeščani podrli manj kegljev, a so kljub temu zmagali. Rezultat: Saturnus – Krka 7146:7154.

D. BRATOŽ

namizni tenis

Za ekipi Kočevja in Beti novi točki

Sodražani so pred domačimi gledalci tesno izgubili in so četrti

V 13. kolu II. republiške lige ni bilo večjih presenečenj, le da so igralci Save iz Kranja ušli svojim zasledovalcem, med katerimi so tudi Sodražani, že za šest točk. V področni namiznoteniški ligi sta se ekipi Kočevja in metliške Beti izkazali z novima zmagama.

SODRAŽICA – ZVEZDA 4 : 5

V 13. kolu II. slovenske zahodne lige so Sodražani doživeli že drugi zaporedni poraz. Tokrat so jih doma premagali igralci Zvezde. Sodražani so v petkovem prvenstvenem srečanju nastopili brez najboljšega igralca Mrgoleta. Kljub temu so domači igralci namiznega tenisa dobro igrali, saj je bil dvoboj ves čas izenačen in šele zadnja tekma je dala zmagovalca srečanja.

Kljub bučnemu bodrenju številnih gledalcev tokrat Sodražanom ni uspelo zmagati. Če bi v tem srečanju osvojili točki, bi se na lestvici pomaknili na tretje mesto, tako pa še naprej delijo z igralci Salonita 3. do 4. mesto.

Rezultati: Supanič – Sezonov 0:2, Lovrenčič – Menard 2:0, Gašperič – Podobnik 1:2, Lovrenčič – Sezonov 2:1, Supanič – Podobnik 0:2, Gašperič – Menard 2:0, Lovrenčič – Podobnik 0:2, Gašperič – Sezonov 2:0 in Supanič – Menard 0:2.

T. JORAS

BETI – VALKARTON 5 : 4

V Metliko so na prvenstveno srečanje pripotovali igralci namiznega tenisa iz Logatca. Ekipa Valkartona je začela zelo dobro in po treh srečanjih vodila kar 3:0. Kazalo je že na katastrofalen poraz domačih, ko je v četrti tekmi zmagal Uhl, v izenačeni tekmi D. Pezelj in v odločilnem srečanju tudi Hauptman. Prav gotovo je bila ta tekma najbolj zanimiva. Povedel je Jureš, Hauptman je izenačil in v tretjem, odločilnem srečanju je bil Metličan zanesljivejši. Zmagal je tesno, a zasluženo. Nato so domači po zanesljivi Uhlovi zmagi povedli, Ciglarič je izenačil in v zadnjem srečanju je D. Pezelj brez težav premagal Jureša in svoji ekipi prinesel dragoceno zmago.

ZALOG – KOČEVJE 2 : 5

V nadaljevanju ljubljanske področne lige so kočevski igralci namiznega tenisa v gosteh prijetno presenetili. Brez težav so premagali domače igralce s 5:2 in osvojili že osmo prvenstveno točko.

Za Kočevje so nastopili Obranovič, Osterman in Adlešič, za goste pa je dosegel tri zmage Edo Osterman. V dvoboju z Logatčani je igral ves čas zanesljivo in dobro. Obranovič je dosegel dve zmagi, Adlešič pa tokrat ni zmagal.

KOČEVJE – USNJAR 1 : 2

V tekmi za pokal Jugoslavije so se kočevski nogometaši pomerili z Usnjarjevo enajsterico. Domači igralci niso izkoristili vseh možnosti, zato so gostje zasluženo zmagali.

Za Kočevje so nastopili: Šalika, Merhar, Cilenšek, Arko, J. Nekič, F. Nekič, Kozic, Kopač, Dobrič, Kovač, Miler, Briški. Edini zadetek za domače je dosegel Briški.

Z. F.

odbojka

Zadnje upanje za obstoj

Po dolgem času so zmagali tudi Novomeščani

V 12. kolu slovenskega prvenstva odbojkaric so Novomeščanke doma brez težav osvojile nove točke, Novomeščani pa so v gosteh dosegli svojo drugo zmago.

KRKA – JESENICE 3 : 0

V 12. kolu so se novomeške odbojkarice doma pomerile z vrsto Jesenic in jo premagale brez težav. Srečanje je bilo zanimivo predvsem v prvem setu, ko sta si bili ekipi kolikor toliko izenačeni. V nadaljevanju so gostje popustile, tako da Novomeščanke niso imele težkega dela.

Tekmo je pred 20 gledalci sodil Novomeščan Kapš.

Za Krko so nastopile: Rajer, Zevnik, Forte, Boh, Pila, Fabjančič, Adamčič in Pilič.

KAMNIK – NOVO MESTO 1 : 3 (–8, –17, 13, –9–)

Dragoceno zmago, ki pomeni predvsem moralno spodbudo, pa tudi zadnje upanje za obstoj v republiški ligi, so si zasluženo priborili novomeški odbojkarji v Kamniku. Gostje so nastopili v delno pomlajeni postavi; tako je vso tekmo igral mladinec Miloš Primc, ki se je izkazal z močnimi udarci in zanesljivim blokom. Razveseljivo je tudi, da se je Novo mesto zagrizeno borilo za vsako žogo, četudi je nasprotnik vodil celo s 14:7, kar se je zgodilo v drugem setu, ki se je naposled končal z zmago Novomeščanov. Nedeljska zmaga je pripomogla, da se je novomeška ekipa – če upoštevamo, da je bila že prosta – odlepila od zadnjega mesta. Upajmo, da ne le začasno. Proti Kamniku so v nedeljo nastopili: Vernik, Babnik, Jenko, Graberski, Weiss, Primc in Legan.

M. L.

Sevnica: šahovski preporod

Po večletnem premoru so sevniški šahisti sklenili, da bodo zopet nadaljevali z organizirano šahovsko dejavnostjo. Najprej so sodelovali na proslavi 20-letnice krmeljske šahovske „Svobode". Udeležili so se tudi turnirja in med ekipami osvojili odlično drugo mesto. Sevničani so se dobro odrezali tudi med posamezniki. Med 24 šahisti je peto mesto osvojil Rudi Blas.

Šahovsko društvo je do sedaj pripravilo nekaj hitropoteznih turnirjev. Januarskega se je udeležilo 8, februarskega hitropoteznega turnirja pa že 13 šahistov. Na prvem sta si prvo mesto razdelila J. Blas in F. Derstvenšek; osvojila sta 12 točk. Za njima so se uvrstili Maurer (11 točk), Primožič (9) idr. Na hitropoteznem turnirju je zmagal Levičar, ki je zbral 11 točk. Za njim so se uvrstili: J. Blas 10,5, Prosenik (Krmelj) 9,5, Kolman in Maurer 6,5 idr. Oba turnirja sta bila dvokrožna.

Sevničani so se dogovorili, da bodo nastopili tudi na turnirju mest, za Titov pokal in na prireditvah šahovske podzveze Zasavja in Posavja. Ob 30-letnici osvoboditve bodo po vsej verjetnosti pripravili dvoboj občinskih reprezentanc Sevnice in Trebnjega na 50 deskah. Razen tega se bodo sevniški šahisti povezali tudi s šolami in prevzeli šahovski pouk učencev. Sedaj je v klubu 40 članov, pričakujejo pa, da se bo število članov po organiziranih akcijah močno povečalo.

B. D.

Veleslalom Lazarju

SK Trimo iz Trebnjega je za svoje člane organiziral na Soriški planini več treningov, 22. marca pa je na Krvavcu izvedel klubsko prvenstvo v veleslalomu. V lepem, sončnem vremenu je tekmovanje v celoti uspelo.

Rezultati – ml. cicibani: Grandovec; cicibani: Mezgec; ml. pionirji: Radovan, Primožič, Jurglič, Mihevc; pionirke: Hren, Gole, Tratnik; mladinke: Gole; st. pionirji: Kržan, Strajnar, A. Strajnar; mladinci: I. Ogrin, R. Ogrin, Pavlin; člani: Bukovec, Slak, Pogačnik; starejši člani: Lazar, Bukovec, J. Bukovec.

V nedeljo dopoldan pa je klub na smučišču nad motelom pripravil veleslalom na travi. Tekmovalci so nastopili na smučeh z gosenicami. V veleslalomu na travi je zmagal A. Bukovec, za njim pa sta se uvrstila Nace Sila in Igor Slak.

N. B.

Šport

KRMELJ – Na hitropoteznem turnirju za marec je prepričljivo zmagal R. Blas s 13,5 točke. Sledijo: Šribar in Prosenik (10), Jerkovič (9), Zupan (8,7) idr. Nastopilo je devet igralcev. (B. D.)

SEVNICA – Na mesečnem hitropoteznem turnirju je nastopilo 16 šahistov, zmagal pa je R. Blas, ki je osvojil 14. točk. Sledijo: Žnidaršič (12,5), Colarič (11), Kolman (10), J. Blas (9) idr. Na turnirju so nastopili igralci iz Sevnice, Krškega in Krmelja. (B. D.)

Mladi so dobri strelci

Občinska zveza za telesno kulturo je skupaj s komisijo za ŠŠD in ŠŠD Žužemberk organizirala občinsko in področno prvenstvo v streljanju za osnovne in srednje šole. Tekmovanje so Žužemberčani odlično organizirali in se ga je udeležilo 17 osnovnošolskih in sedem srednješolskih ekip.

Rezultati občinskega prvenstva: dijakinje: 1. gimnazija Novo mesto 625, 2. ESŠ 551, 3. KIC Grm 435 krogov; posamezno: 1. Prus 139, 2. Pleško 136, 3. Košir 130 (vse gimnazija Novo mesto); dijaki: 1. gimnazija Novo mesto 764 krogov, 2. ŠŠD Kovinar I 758, 3. ŠŠD Kovinar II 689 krogov; posamezno: Cugelj (ŠŠD Kovinar) 174, 2. Okroglič (Gimnazija) 172, 3. Lenardič 156; pionirji: 1. OŠ Katja Rupena 666, 2. OŠ Grm 642, 3. OŠ Žužemberk 609 krogov; posamezno: 1. Bakše (OŠ Šentjernej) 151, 2. Petrič (OŠ Grm) 148, 3. Selak (OŠ Katja Rupena) 146;

pionirke: 1. OŠ Šmarjeta 443, 2. OŠ Šentjernej 431, 3. OŠ Grm 368; posameznice: 1. Pavec (OŠ Grm) 144, 2. Medja (OŠ Šmarjeta) 110, 3. Jankovič OŠ Šentjernej 106;

Rezultati področnega prvenstva: dijaki: 1. ŠŠD Kovinar 745, 2. Gimnazija 733; posamezno: 1. Okroglič (Gimnazija) 163, 2. Lenardič (Gimnazija) 159, 3. Pajk (ŠŠD Kovinar) 156; dijakinje: 1. EASC 582, 2. Gimnazija 578; posameznice: 1. Miklavčič (EAŠC) 135, 2. Pleško (Gimnazija) 123, 3. Medle (EAŠC) 118; pionirji: 1. OŠ Trebnje 722, 2. OŠ Katja Rupena 694, 3. OŠ Grm 595; posamezno: 1. Špilar (OŠ Grm) 157, 2. Huč 151, 3. Godnjavec (obe OŠ Trebnje) 148; pionirke: 1. OŠ Šmarjeta 468, 2. OŠ Črnomelj 449, 3. OŠ Šentjernej 383; posamezno: 1. Medja (OŠ Šmarjeta) 125, 2. Malerič (OŠ Črnomelj) 110, 3. Kapler (OŠ Šmarjeta) 100 krogov.

J. MOHORČIČ

KAJ, KJE, KDO?

V 14. kolu prve moške republiške lige v namiznem tenisu bodo v Novem mestu gostovali igralci prvouvrščenega Kemičarja, ki so do sedaj izgubili le eno srečanje. Če bi Novomeščani osvojili vsaj nekaj točk, bi to predstavljalo že uspeh. V drugi republiški ligi bodo Sodražani gostovali v Gorici, kjer bi lahko s povprečno igro osvojili 8. par prvenstvenih točk, kar bi jih pripeljalo na tretje mesto.

V 13. kolu slovenske odbojkarske lige bodo Novomeščanke gostovale pri igralkah Korotana. Po vsej verjetnosti bodo igralke Krke v gosteh dosegle zmago. Novomeščani, ki so prejšnjo nedeljo dosegli v gosteh zmago, se bodo doma pomerili z odbojkarji Bleda. Ker so Gorenjci boljša ekipa, imajo Novomeščani v tem srečanju za zmago malo možnosti.

Šahovska igra je v Beli krajini iz leta v leto popularnejša. To dokazujejo v Črnomlju, Metliki, v Starem trgu ob Kolpi in v drugih belokranjskih mestih in vaseh. Najlepši dokaz za to so pionirji na sliki. V Starem trgu ob Kolpi se je na enem izmed turnirjev zbralo kar 92 ljubiteljev te stare in zanimive igre. (Foto: fotokrožek osnovne šole v Starem trgu)

Ponovno v prodaji!

3. PONATIS!

magda stražišar

I. in II. del

CIGANKA

NAROČILNICA

Ime in priimek: .....

Točen naslov: .....

NEPREKLICNO NAROČAM NASLEDNJO KNJIGO (neustrezno prečrtaj)

1. CIGANKA I. del, cena 30.–din
2. CIGANKA II. del, cena 30.–din

Podpis: .....

(To naročilnico izpolnite, izrežite in pošljite na naslov: ČZP KMEČKI GLAS, Miklošičeva 4, 61000 LJUBLJANA)

Dolenjski list pred 20 leti

Vino in kruh

ZNATEN DEL delavcev skoz dan na uživa tople hrane, pač pa ima za malico, ki je v večini primerov kar kosilo, le kos kruha in morda košček salame. To velja zlasti za delavce, ki se vozijo na delo z dežele. Pomanjkljiva prehrana vpliva na odpornost delavca pri delu, na njegovo storilnost in tudi na zdravstveno odpornost. Vzrokov za pomanjkljivo hrano delavcev je več, med njimi dokaj visoka cena hrane v menzah ni na zadnjem mestu. Vzrok je tudi v tem, da je pri nas na Dolenjskem večina delavcev s podeželja. Ti predvsem skrbe, da si zaslužijo čim več denarja, odnosno da porabijo čim manj. Taki prineso s seboj na delo kos kruha, pogosto tudi pijačo in ob tem mrzlem prigrizku so od ranega jutra pa do večera, ko se vrnejo z dela domov.

LANI JE BILA stanovanjska komisija nekaj časa ukinjena. Posledice so se hitro pokazale. V Novem mestu je zavladala popolna anarhija. Hišni lastniki, celo tisti, ki bi glede na svojo maloštevilno družino še naprej lahko prenesli utesnitev in s tem mnogo pripomogli pri reševanju stanovanjskega vprašanja, so pokazali zobe. In ker je bilo le prehudo, ni kazalo drugega kot ponovno ustanoviti stanovanjsko komisijo, ki je rešila nekaj najhujših primerov.

PRED MESECEM so se v Kočevju pojavili škorci, katere je iznenadil sneg. Tu pa tam je kateri poginil, ostali pa se borijo z vrabci, da lahko spijo v postavljenih hišicah na dre[illegible].

KOKOŠJO KUGO, ki razsaja po Dolenjski in Beli krajini, je treba za vsako ceno preprečiti. Znan je primer, ko je ob neki priliki samo v eni vasi, v Otočcu, poginilo 300 kokoši.

PRETEKLO SOBOTO so imeli gimnazijci črnomeljske gimnazije svoj prvi smučarski športni dan. Izkoristili so sneg, ki je zapadel preko nedelje. Lepo vreme je bilo vsem naklonjeno.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA 25. marca 1955)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Miši so grdo gospodarile

(A k o s i z d a j) ko je sneg konečno vendar jedenkrat skopnel, naše njive in travnike ogledujemo, ne moremo biti jih veseli. Ozimine so gnjile zelo povsod, osobito rž. Pšenice in ječmena je ostalo še sem ter tja kaj, posebno po visečih hribatih njivah, toda miši so pa le grdo gospodarile. Za gospodarje nastane vprašanje, kaj početi? Poletno, ali kakor pravimo jaro žito treba sejati. Le to bode težavno, potrebnega semena udobiti. Sliši se, da nameravajo nekateri gospodarji trebanjskega okrožja jari ječmen v večji meri sejati. To je tisti ječmen, katerega pivarji za napravo piva upotrebujejo. Dolenjci, poskusite torej letos, ko vam je ozimina večinoma uničena v razniz krajih, z jarim ječmenom!

(D r u g o d, p o) dolenjskih mestih so že vsled volitev razburjeni duhovi pomirili, le pri nas se bije boj še dalje. Kako so delali liberalni namčurji v Črnomlju za Višnikarja z golažem in pijačo, morebiti že veste; a delajo se dalje. z najpodlejšimi sredstvi. Nekemu posestniku so vzeli liberalni mestni možje bika, ki bi moral biti že njegova last, pa čujte zakaj. Edino zato ker je posestnik volil po svojem prepričanju. Odpeljali so ga in sedaj je bik v – sužnosti. Redi ga občina, kar ji zopet napravlja novih stroškov. S tem dogodkom so vse poštene meščane in okoličane silno razdražili, vsakemu se taka brezobzirnost in krivica gnjusi.

(V d a n 15. t. m.) frnažila je stara malnarica tam na Logu nekaj zunaj hiše pod kapom. Ob toplem soncu vsul se je plaz raz strehe in jo znatno oškodoval. V rami spahnil jej je eno roko. Upajmo, da okreva, čeprav je bila hudo pretresena.

(O g l a s.) Uljudno podpisana se priporoča velečastnim damam v napravo najmodernejših oblek po najnovejšem kroju. Gospa Lavrič.

(IZ DOLENJSKIH NOVIC 1. aprila 1895)

PO SVETU OKOLI

DOVOLJENJA – Amerikanec Evel Knievel, ki mu lani ni uspelo preskočiti z motorjem reke Snake, namerava letos preskočiti Temzo – spet z motorjem kajpak! Pred podvigom si mora preskrbeti: dovoljenje mestne uprave, da se kaj takega sploh dopušča; dovoljenje pristaniških oblasti; dovoljenje dveh londonskih občin (tiste, iz katere bi, in tiste v katero bi skočil); gradbeno dovoljenje za postavitev skakalnice; dovoljenje policije in dovoljenje komisije za boj proti onesnaževanju okolja (če bi padel v Temzo!). Če mu bo uspelo dobiti vsa dovoljenja, ostaja še vedno odprto vprašanje, ali mu bo uspel – preskok!

ZAOSTAJAMO ZA PET LET? – Zgodovinar Andre Castelot se je spravil preverjati datume in ugotovil, da kolikor toliko točno štejemo leta šele zadnja stoletja, prej pa se za koledar niso toliko brigali. Castelot trdi, opirajo se na stare kronike iz dobe Karla Velikega, da so v srednjem veku „preskočili" štiri leta in da mi zato dandanes živimo že v letu 1979. Ali naj mu verjamemo?

DARILO – Pokojni Pedro Knutsen, ki je kot mladeničič emigriral v ZDA iz Norveške, ni pozabil rojstnega mesteca Gol. V oporoki je zapustil domu starcev v Golu 30.000 dolarjev, toda pod posebnim pogojem: da se ves denar porabi za – vino! Starčki se strinjajo in tako bodo veliko let pili kvalitetna francoska vina. Na zdravje!

ZOPER RJO – Rja je že davno načela znameniti Eifflov stolp v Prizu, zato so se mestni očetje odločili, da ga dajo prebarvati. Pripravljenih je že 55 ton zaščitne barve in trideset pleskarjev bo privezanih „Strihalo" stolp od pomladi do jeseni.

RAZLIKO BO PLAČAL . . .! Francoski proizvajalci vin, združeni v „Cooperation Francaise", so se odločili, da bodo prenehali prodajati vino v plastičnih steklenicah, ker menda vino iz njih lahko povzroči raka. Zdravje je prvo, pravijo, čeprav je res tudi, da so plastične steklenice precej cenejše od steklenih. Toda kaj bi to, saj bo razliko v ceni tako in tako plačal – kupec!

HITRI ZVEZDI – Astronomi na univerzi Massachusetts so odkrili dve zvezdi, ki se vrtita ena okoli druge. To sicer ne bi bilo nikakršno veliko odkritje, če ne bi bila stvar v naslednjem: zvezdi hitita po elipsasti kroožnici ena okoli druge z naravnost neverjetno hitrostjo – 1.000.000 kilometrov na uro!

O INFLACIJA – Član ameriškega kongresa Larry Pressley je sklenil, da se bo za prispevek boju zoper inflacijo, ki pesti cel svet, odrekel 10 odstotkom plače. Preden so se v kongresu lahko izrekli o tej njegovi „žrtvi", je ministrstvo za finance sporočilo, da ne mara tega denarja. Zato pa ga je z veseljem vzela zvezna država Južna Dakota. Ga bo namenila reševanju problemov Indijancev?

Lakota pri bogatih

Tudi v visoko razvitih državah lačni

Nobena novost ni podatek, da na svetu umira vse več ljudi od najpreprostejše „bolezni" – lakote. Toda kadar govorimo o tem, mislimo predvsem na območja nerazvitih predelov sveta, na Afriko in Azijo, zato je pisanje ameriškega časopisa „Herald Tribune" toliko bolj presenetljivo. Časnik trdi, da se lakota širi tudi v najbolj razviti državi na svetu, v ZDA, v deželi, o kateri gre glas, da je tako bogata, da skoraj ne pozna težav, ki peste večino človeštva.

In vendar v slavnih ZDA gladuje okoli 50 milijonov ljudi. Toliko jihje, kljub temu da je kongres odobril samo v lanskem letu 84 milijonov dolarjev za pomoč v prehrani socialno ogroženim posameznikom in družinam. Res je, da lakota ne zavzema tako tragičnega obsega kot v nerazvitem svetu, saj so primeri smrti zaradi gladu bolj redki, a z lakoto se oteplje le preveč ljudi, kot bi bilo navadnemu Američanu razumljivo. Strokovnjaki pa opozarjajo, da je število tistih, na katerih lakota pusti škodljive posledice, nepreverljivo, obenem pa so tako prepričani, da prebivalci ZDA plačujejo velik danek podhranjenosti v svojem potomstvu.

Deset let je preteklo od sprejetja zakona o dajanju življenjskih kuponov ogroženim, lakota pa se ni zmanjšala. Gladujejo mnogi ostareli, ki ne morejo sami s kuponi po hrano (drugi jim ne morejo zamenjati kuponov za hrano!), gladujejo tisti, ki ne morejo plačati sicer nizke odkupnine za bone, ker požrejo denar drugi nujni izdatki . . .

Kdo je kriv, se sprašujejo . . .Morda bodo našli pravi odgovor, ki ga pol sveta že dobro pozna.

Še sonce je jokalo

Ako vse dodobra premislimo, se v življenju menimo največ o vremenu, a o ljudeh okoli sebe dosti manj. Dandanes nam ni treba venomer gledati v nebo. Zjutraj še v postelji navijemo skrinjico, ki ji pravimo radio, pa nam pove vse o vremenu in cestah.

Kadar je prerokovano lepo vreme, zadovoljni delamo načrte, kam se bomo podali na pot. Če vzameta dež in sneg vajeti vremena v roke, takrat tarnamo, kot da ne bomo preživeli teden dni. Eni se veselijo zime, drugi so raje na toplem. Nikoli ni vsem prav.

Tako je zadnji sneg, ki ga nismo pričakovali, malokoga razveselil. Še preden so se otroci zapodili po sanke in smuči, ga je pobral dež. Zdajle ležim na krušni peči in s petami tolčem po zadnji plati. Gledam skoz okno ven, kdaj se bom lahko podal na pot, kajti v taki snežni brozgi vsak raje ostane doma.

Kako drugače je bilo prejšnjo nedeljo, ko sem bil na Turjaku. Od vsepovsod, celo iz Kočevja so v črnini prihajali ljudje v dolino, da pospremijo na zadnji poti mladega moža, ki je daleč od doma preminil v prometni nesreči.

Čeprav ni bil niti cesarjev niti grofov sin, so bili vsi žalostni. Celo sonce je iz oblačka potočilo solze, preden so ga položili v zemljo, kjer počivajo Turjačani. Nekdaj so Turjačani padali pod turškimi meči, tokrat je dva od njih pokončalo na cesti. Mlada sta morala zapustiti domače in nebogljeno deco. Bila sta voznika. Vsem je težko pri srcu, kajti presneto grenak je težak je popotni kruh današnjih voznikov in tovornikov. Nič lažji kot nekdaj, ko so popotnim tolovaji stregli po življenju.

Pravijo, da je bila nesreča. Rečem vam, da se zanjo velikokrat skriva morilec, ki z divjanjem in predrznostjo že dolgo drugim streže po življenju kot nekdaj Brdavs na Dunaju.

MARTIN KRPAN

Taka je bila hiša, ki so jo proglasili za veliko umetnino.

Živel je v umetnini

Nekega dne je Clarence Schmidt, miren cvetličar v New Yorku, zapustil svoj nedonosni posel. Z zadnjimi centi, ki jih je zaslužil z nošenjem novih čevljev, ki so jih potem obuli filmski zvezdniki, da jih pred kamero niso tiščali, si je kupil avtobusno vozovnico in se odpeljal do Woodstocka. Tu je preživel še deset let, potem pa zginil na gori Ohaya. Tu se začne njegova legenda.

Tihi mož je pričel zbirati kose reklamnih panojev, koščke porcelanastih posod, ogledala, pobarvane deske, dele avtomobilov, stare postelje, kolesa – skratka vse, kar je lahko dobil na velikih smetiščih mesta. Tu in tam so ga videli, da si je kupil barve in hrano, drugače pa nihče ni vedel, kako živi in kaj počne v gori.

Kmalu pa je postal nenavadno slavna osebnost. Clarence Schmidt je namreč iz vseh izmečkov civilizacije gradil hišo. Ne take, kot so je ljudje vajeni. Rasla je po pobočju gore, preprežena je bila s številnimi labirinti, preslikana in pisana. Nikoli ni bila dokončana, kajti s smetišč je Schmidt kar naprej prenašal ropotijo in jo vgrajeval v hišo.

Trgovci z umetninami so hišo hoteli kupiti, jo razstaviti in prenesti na razstavne prostore. Schmidt ni pristal. Zato so ameriški umetniki zahtevali, naj jo zaščitijo kot narodni spomenik. Visokih besed direktorjev slovitih umetniških galerij ni bilo malo. Hiša je postala umetnina, veličastna stvaritev ljudske umetnosti.

Neko noč pa je pogorela. Zdaj živi 78-letni Schmidt kot slavna osebnost, a brez svoje največje in edine mojstrovine.

Podivjani prijatelji

V mestih napadali p[illegible]

Pes je človekov najboljši p[illegible] jatelj – to je stara in dokaz[illegible] snična trditev. Povod pa [illegible] je na milijone ljubiteljev [illegible] ki so močno navezani na [illegible] nožne prijatelje. Toda n[illegible] želji po dresiranju gredo b[illegible] predaleč.

Lani so zabeležili več p[illegible] rov, ko je dresiran pes [illegible] otroka do smrti. Zabodel [illegible] čijo je dvignil na noge [illegible] smrti desetletnega fant[illegible] umrl po napadu dveh p[illegible] Na dan so prišli še drugi [illegible] ni primeri: enajstletnega [illegible] je raztrgal ovčar njegov[illegible] ta, 60 kilogramov teža[illegible] raztrgala vrat šestletne [illegible] da je izkrvavela, ovčar [illegible] smrti obgrizel svojega [illegible] nega gospodarja, šestletn[illegible] je bil smrtno ranjen za[illegible] pada štirih dog.

Statistika je postrašl[illegible] mirljivim podatkom: v [illegible] Nemčiji vsako leto pa [illegible] lažje ranjo okoli [illegible] otrok. Izvedenci pravij[illegible] drugih državah ni bistve[illegible] gače.

Človekov najboljši p[illegible] lahko tudi njegov kr[illegible]

Profesor Wolf Her[illegible] kielskega vseučilišča [illegible] so tem pojavom vzro[illegible] nju s psi. Močno de[illegible] postane agresiven in p[illegible] postane orožje, ki stre[illegible] lastno tarčo.

„Psi niso stvari, ki [illegible] kupimo in imamo. P[illegible] bitja z lastno duše[illegible] ta pa je v velikih m[illegible] psi žive zelo nenar[illegible] in so še napačno dre[illegible] ogrožena." Tako pravi [illegible] in obenem opozarj[illegible] psov, naj ravnajo z [illegible] da bodo zares člove[illegible] boljši prijatelji.

„Zmedi" v pasjem [illegible] pa je, kot trdijo stro[illegible] veliko krivo tudi prepo[illegible] saj pes ob večkratni [illegible] spodarja ne ve več, [illegible] napade in koga brani.

(Ne)resnice z napako

Na proslavi so v prvi vrsti sedeli prazne (razne) osebnosti. Šumil (šumil) je vsakogar, ki je prišel v hišo.

Spomnil se je beseda, da je prezgodnje kisanje (kesanje) že marsikoga rešilo predolgega sedenja.

Sahista sta pognala uro, prvi je pobegnil (potegnil) prvokategornik V.

Na sestanku je toliko časa govoril (fraziral), da je mnoge zabolela boleti glava.

Rešitev prejšnje križanke

	DL	PRERODITEV	LEN ČLOVEK	GL.MESTO GRČIJE	SEJALNA KOŠARA	TUNIS	KRAVICA	GR.MIT. ČAROVNICA	BERITE	DL	
	PLASTIČNA BOMBA								NAŠ PESNIK (MIRAN)	SPIS	
	ZASTOJ										
	VERGILOV JUNAK					RIŽEVO ZGANJE					
	FR.REKA					CHAPLINOVA ŽENA	ŽUŽKOJED				
	AFR. JEZERO						DOBA				
										DL	
DL	NESOGLASJE	ŽITO RAZBOJNIK			SVETOPIS. OSEBA			M.IME	PRITOK RONE	DEKORACIJA	
GOZDNA ŽIVAL				RUS. MESTO	ČELJSKO POJETJE	IZTRŽEK VKOPAVANJE					
PODSTAVLJENA POSODA							LOŠČ HÚDO				
POSEL						DL	KOR SIMON JENKO				
ITAL. RADIO-TV				HERCEGOVEC		IZLOČEK USTNIH ŽLEZ					
DL	RADE ČOPIĆ			NASILNA TATVINA		NEDAVNO UMRLI AVSTR. POLITIK					

Svoboda plitvi poljube!

Ženske se pritožujejo, da so možje pozabili poljubljati - »Cilj« je prehitro dosežen, zato ni strasti - Živali so pozornejše

„Kaj je poljub? Zakletev, obljuba, priznanje? Rdeča pika na i' besedam: rad te imam . . . . . na ... način, da se vdahne malo srca in z ustnicami okusi delček duše . . ." Tako glasno razmišlja o poljubu Cyrano de Bergerac v znameniti Rostandovi komediji.

Do nedavnega je prevladovalo mišljenje, da večina ljudi ne pozna poljuba. Toda danes vemo, da poljub obstaja že od nekdaj in po vsod. Prisoten je bil in je v politiki, literaturi, za grmom v parku ali na filmskem traku. Ko bi tako ostalo tudi vnaprej, bi bil ta zapis odveč; toda ne, učenjaki ki vtikajo nosove v najrazličnejše stvari, so dognali, da je „pravih" poljubov čedalje manj.

Psihologi menijo, da je vzrok za izgubljanje tega ljubezenskega običaja v preveliki svobodi. „Močnejši spol" namreč brez večjih težav pride do svojega „cilja" in zato preskoči „malenkost", to je poljub, za katerega je potrebno gotovo več spretnosti, kot se običajno misli. Ženske želijo, da bi bil poljub „počasen, zelo počasen, strasten , pogostejši, brez naglice", „dolg, prodoren, globok". Toda za tak poljub možje danes kot da niso več.

Norost bi bila trditi, da poljubljanje „izumira", o nasprotnem nas bo lahko prepričala vsaka tercijalka, toda gotovo je nekaj res v tem, kar smo omenili zgoraj. Zato zdaj poglejmo še malo v svet živali.

Neki učenjak londonskega prirodoslovnega muzeja je dognal, da se najrazličnejše živali zelo pogosto dotikajo s kljuni, smrčki itd. Težko bi sicer to njihovo zbliževanje imenovali kar poljubljanje, toda če je poljub res izraz potrebe po nežnosti, živali pa znajo biti med seboj še kako nežne, potlej to živalsko izkazovanje nežnosti lahko imamo za svojevrstno poljubljanje. Še posebej zategadelj, ker je bil živalski moški svet do svojih družic enako pozoren tako pred stoletji, kot je danes. Živali svoboda ni pokvarila.

Možje menda čedalje bolj pozabljajo, da je poljub nekaj lepega, nežnega; zato pa se v živalskem svetu glede tega nič ne spreminja.

Gnezdo za želodec

Po sledeh slovite poslastice gurmanov

Salanganka je ime, ob katerem bo prav vsak pravi sladokusec od užitka zavrtel oči in cmoknil z ustnicami v znak priznanja. Po latinsko se ji pravi Collocalia fuciphaga Thunb, Malajci ji pravijo sarong-burong, Japonci jenva ali jeniku, na Javi pa lavet. Vendar gre za eno in isto ptico, ki spada v isto vrsto kot naši hudourniki. Toda sladokuscu ne izmamlja slin ptičje meso, ampak njeno gnezdo, ki slovi po svetu kot „lastovičje gnezdo".

O tej ptici je bilo napisanih neverjetno veliko bajk. Ko so poskušali razložiti, od kod ptici tako okusna gnezda, so stari biologi privlekli na dan najbolj nenavadne teorije: od tiste, ki pravi, da ptica gradi gnezdo iz s slino preparirianih morskih polžev, do tiste, ki zatrjuje, da so gnezda iz kitovih izmečkov, ki naj bi jih ptica pobirala po širnih morskih površinah. Biolog Marsden je vsa ugibanja zaključil s temeljito analizo, ki je pokazala, da so gnezda salangank narejena iz njene sline.

Salanganka ima zelo razvite žleze slinovke. S slino gradi drobna in tanka gnezda, v katera zvali dva jajčeca in le poredkoma tri. Ko mladiči dorastejo, gnezdo opusti in za vsako leganje jajc gradi novo. Zbiralci te tako cenjene specialitete pobirajo gnezda po trikrat na leto. Najbolj cenjena so mlada gnezda, medtem, ko starejša, ki so tudi temnejše barve, niso tako cenjena. Stara gnezda smrdijo in niso primerna za pripravljanje jedi. Kuharji kuhajo gnezda po starem kitajskem receptu, za katerega velja, da so „lastovičja" gnezda največja poslastica, ako so kuhana v kokoši ali jagnjetovi juhi.

Zanimivo je, da kljub hudemu pobiranju gnezd, nič ne kaže, da bi salanganka izumirala.

obiščite

novo blagovnico **PRESKRBA** v Krškem, kjer v dveh prodajnih etažah nudimo:

V GORNJI ETAŽI:
– ŠPORTNO IN MODNO OBUTEV ZA OTROKE, ŽENSKE IN MOŠKE
– USNJENO GALANTERIJO–TORBICE
– METRSKO BLAGO, ŽENSKO IN MOŠKO KONFEKCIJO, PLETENINE, PERILO

V SPODNJI ETAŽI:
– ŽIVILSKE POTREBŠČINE
– MESO IN MESNE IZDELKE

V ODDELKU DOM IN DRUŽINA:
– GOSPODINJSKE STROJE, DROBNE GOSPODINJSKE APARATE IN PRIPOMOČKE, VSE VRSTE POSODE
– AKUSTIKO: TV IN RADIJSKE SPREJEMNIKE, GRAMOFONE, MAGNETOFONE, PLOŠČE, KASETE IN DRUGO

V PAPIRNICI:
– PISARNIŠKI MATERIAL IN ŠOLSKE POTREBŠČINE

ODPRTO **NON-STOP**

VSAK DAN OD 7. URE DO 19.30
OB SOBOTAH OD 7. DO 15. URE

OBIŠČITE NOVO PRODAJALNO – TUDI ZA VAS BO KAJ!

ljubljanska banka

Odbor za medsebojna razmerja pri delovni skupnosti Ljubljanske banke–podružnice Črnomelj

vabi k sodelovanju nove delavce, zato objavlja delovno mesto

REFERENTA NA POSLIH S PREBIVALSTVOM

Za razpisano mesto je predvideno delo v turnusu.
Kandidat mora poleg splošnih pogojev imeti dokončano srednjo šolo. Prednost pri izbiri bo imel kandidat s končano srednjo ekonomsko šolo.

Kandidati naj pošljejo prijavo v 15 dneh po dnevu objave na naslov: LJUBLJANSKA BANKA, podružnica Črnomelj, Trg svobode 2. Tam lahko dobe tudi dodatne informacije o delovnih pogojih.

JELOVICA

LESNA INDUSTRIJA ŠKOFJA LOKA SLOVENIJA

POSLOVALNICA ŠKOFJA LOKA, Kidričeva 58, tel. 064 61 361

vam nudi finalizirano stavbno pohištvo
vrhunske kvalitete:

okna in balkonska vrata
furnirana notranja vrata
vhodna in garažna vrata
okenska senčila (polkna, rolete, žaluzije)

montažne objekte: stanov. hiše, vikende, poslovne zgradbe

JELOVICA 20 LET

ZAGREBPUBLIC

Riše in piše: M[illegible]

MED SVETIMI KRAVAMI

5. „Indija Koro[illegible] so se ji – po sedmih d[illegible] Povsod sta že bil[illegible] bila. Kako bi se zdaj [illegible] puških srcih popotn[illegible] domačiji je v hipu [illegible] skočiti med slone. [illegible] krave tam spodaj!

No, ni šlo tako enos[illegible] „Izstopila bi!" je [illegible]

[illegible]ila Klara in oči [illegible] je v Indiji še nista [illegible] vizgala v pote[illegible] Domotožje po [illegible] je vroča želja: [illegible] lakarje in svete [illegible] „šoferju".

„Kako si pa to predstavljata?" je dvignil obrvi letalec.

„Ustaviti vozilo – to pomeni izpustiti plin iz balona! Je mar tam doli črpalka, da ti balon po želji spet napihnejo? Da ne govorim o zamudi, ki bi s tem nastala! Ne, ljubčka, nič ne bo s tem!"

Krvavo je pogledal Paradižnik možakarja: „Še dva meseca naju boš krmil s prepečencem – tam spodaj pa ‚visijo klobase raz veje'; kot poje pesem . . . Nak!"

Paradižnik je stegnil roki, da zgrabi za vrat nevljudneža.

V tem pa je kriknila Klara:

„Poglej, vrv!"

Zares! Iz oblakov je silila v nebo vrv. Balon se je zdaj približal tej vrvi in Paradižnik jo je prisebno zgrabil.

„Adijo, neprijaznež! Midva odhajava!" je pomahal in Klari pomagal čez rob košare.

vsak četrtek
DOLENJSKI LIST

POTA IN STRANPOTA

§

Dežurni poročajo

PIJANA STA SE PRETEPALA – 20. marca zvečer so novomeški miličniki pridržali do iztreznitve Novomeščana Rudija Deželana iz Strojarske ulice (27 let) in Bogdana Željka iz Kristanove ulice (37 let), ki sta se napila in pretepala. Vroči glavi sta preko noči hladila v prostorih za pridržanje, zagovarjati pa se bosta morala še pri sodniku za prekrške.

PRETEP V GRADU – 20. marca zvečer so črnomaljski miličniki iz restavracije Grad odpeljali Marka Tankulovića iz Iniva Marušiča iz Kanižarice, ker sta se ravsala in delala nered.

TAT V HLAČAH – 21. marca je nekdo Filipu Koširju iz Potočne vasi ukradel denarnico z 2.100 dinarji. Denarnico je imel v hlačnem žepu, hlače pa so bile v spalnici.

KURJI TAT NA DELU – Novomeščana Romana Brodarja iz Kettejevega drevoreda je v noči na 22. marec obiskal kurji tat. Odnesel je 10 kokoši. Ob tri kure pa so bili v noči na 22. marec tudi Krhinovi iz Kosove ulice, kjer je bilo prav tako vlomljeno v kurnik.

OGENJ NA ODRU – 23. marca je iz še neznanega vzroka začelo goreti v domu TVD Partizan na Otočcu. Okrog 22. ure so ugotovili, da je začelo goreti na odru, ogenj pa se je razširil skozi strop na podstrešje. Požar so omejili domači gasilci, na pomoč pa so prišli tudi gasilci iz Novega mesta. Gmotne škode je 40.000 din.

V GOSTILNI DELAL NERED – Žužemberški miličniki so 23. marca zvečer pridržali do iztreznitve 38-letnega Branka Šušteršiča z Jame, ker se je opit pretepal v zadružni gostilni.

GROZIL BIVŠI ŽENI

24. marca zvečer so metliški miličniki odpeljali v pridržanje 38-letnega Petra Čalića z Grma. Čalić je še stanoval s svojo bivšo ženo, vendar pa je občinsko sodišče v Črnomlju že izdalo odločbo za prisilno izselitev. Ko je ta dan prišel z dela, ga je popadla jeza. Začel je razbijati pohištvo, okna in vrata ter iz hiše zmetal ženino posteljnino in oblačila, ob tem pa je bivši ženi tudi grozil. Žena in njena mati sta se v strahu zatekli drugam, miličniki pa so opitega razgrajača pridržali do iztreznitve.

Tak je bil prizor po nesreči, ki se je zgodila 17. marca v Ložinah pri Kočevju in v kateri sta se smrtno ponesrečila Vlado Golob in Franci Verderber. (Foto: Zlatko Vardijan)

V laseh še pred razpravno dvorano

Romski spor in pretep z več sodelujočimi, ki se je pripetil lani v Žabji vasi o belem dnevu, je te dni prišel pred okrožno sodišče

O dogodku smo že poročali, ko se je pripetil lani in pripravil v strah precej občanov. Na zadnji letošnji zimski dan je potekala razprava na novomeškem okrožnem sodišču, čakajoča romska žlahta pa si je na hodniku skočila vnovič v lase. S pomočjo miličnikov so nerednike razgnali. ko je bila ena ženska že krvava.

Na dveh vozeh so se Romi iz družine Brajdič in večinoma sorodniki odpravili na sejem na Cikavo pri Novem mestu, nazaj grede pa so se vračali dokaj vinjeni. Pred trgowino na križišču pri tovarni IMV so se sprli. Franc Brajdič–Dušan in Roman Brajdič, znan pod imenom Muko, sta pogrela spor zavoljo stare puške, sledil pa je splošen pretep, ki se je žalostno končal. Ferdinand Brajdič je hotel miriti, pa so drugi skočili nanj, nato je Frenk z nožem večkrat zabodel tasta Ferdinanda in ga smrtno nevarno poškodoval. Le izrednemu prizadevanju zdravnikov v novomeški bolnišnici se ima Ferdinand zahvaliti, da so ga rešili.

Edvard Brajdič je potem s sekiro udaril Romana po glavi, ga zbil na tla in ga še obdeloval ter ga prav tako hudo poškodoval; Roman je z nožem vsaj dvakrat sunil Edvarda, Jože, Franc, Dušan in Pajac pa so s koli in kamni udrihali na vse strani. Ženske so vpile in bežale.

Senat okrožnega sodišča, ki mu je predsedoval Janez Kramarič, je obsodil pretepaško skupino na naslednje kazni: Franc Brajdič–Frenk bo zaradi poskusa uboja in sodelovanja v pretepu sedel 1 leto in 8 mesecev v strogem zaporu. Edvard Brajdič se bo prizadejane hude poškodbe in sodelovanja v pretepu lahko spominjal v zaporu 1 leto in 4 mesece. Roman Brajdič–Muko je zaradi lahke telesne poškodbe in pretepa dobil 10 mesecev zapora. Jože Brajdič–Čiča bo zaprt 6 mesecev, Franc Brajdič–Dušan in Matija Brajdič–Pajac pa bosta zaradi sodelovanja v pretepu prebila za rešetkami po 4 mesece. Sodba še ni pravnomočna.

NI BILO POMOČI

18. marca so zjutraj pri Lešnici v jarku za cevovod našli 38-letnega Ivana Gačnika iz Češnjic. Ljudje so ga odpeljali domov, da bi mu nudili pomoč, vendar je kmalu umrl. Kaže, da je smrt nastopila zaradi ohladitve. To noč je namreč padal sneg in močno se je ohladilo. Gačnik je bil zadnja leta brez dela, rad je pil, zato domnevajo, a je padel v izkopani jarek za novomeški vodovod in tam obležal.

Zdaj se je poboljšala

Pijača in pomagač sta Pakarjevo zapeljala k vlomu - Za nekatere vlome ni bilo dokazov

33-letna Jožefa Pakar iz Poljan 29 pri Dol. Toplicah je nedavno tega stala kot obtoženka pred okrožnim sodiščem v Novem mestu, obtožena predvsem vlomov v zidanice in kraje. Sodili so ji le za dve kaznivi dejanji, za 3 osumljene vlome pa je sodišče obtožbo zavrnilo.

Med postopkom in na glavni obravnavi se je izkazalo, da je Pakarjeva aprila 1974 na Malem Riglju skupaj z neznanim moškim res vlomila v zidanico Jožeta Puglja. Odtrgala sta deski na vhodni steni in prišla na podstrešje, nato sta odtrgala še tram s stropa in prišla v klet. Hotela sta priti do pijače. Odnesla sta okrog 25 litrov vina, slanino in nekaj žganja, vse skupaj vredno okrog 220 din.

Aprila 1974 pa je Pakarjeva okradla še Janeza Žlogarja v Bušinji vasi. Iz zidanice mu je odnesla 70 klobas, izpod vzglavnika pa denarnico s 1030 dinarji. Sodišče je ugotovilo, da je pri vlomu gotovo imela pomagača, kajti ženska je slabotne postave, bila je noseča, zato sama ne bi zmogla tega, kar so pokazali sledovi. Pakarjeva je povedala, da je bil pri Puglju z njo Srečko Blažuti, s katerim je živela že prej, in je pač naredila, kar ji je rekel.

Pakarjeva je že večkrat posegla po tujem; alkohol je njeno zlo, kar kaže tudi to, da ima starejšega otroka v reji. Med zadnjim postopkom na sodišču pa se je zares popravila. Po dolgih letih je sprejela stalno zaposlitev, naselila se je doma in skrbi za mlajšega otroka. Kaže, da se je poboljšala, kar je sodišče štelo kot močno olajševalno okoliščino pri odmeri kazni. Prisodili so ji 1 leto in 1 mesec zapora, pogojno za dobo štirih let. Sodba, ki jo je v imenu senata razglasil sodnik Janez Smolej, še ni pravnomočna.

DOBER PLEN

V noči na 21. marec je nekdo vlomil v prostore AMD v Brežicah. Skozi okno je vlomilec prišel v poslopje, v pisarnah vse premetal, vlomil v predale in omare ter očitno iskal denar. V tajnikovi pisarni je imel neznanec srečo: našel je 5.260 din, denar od pobrane članarine. Za storilcem še poizvedujejo.

TRETJIČ V ISTO HIŠO

21. marca čez dan je bilo vlomljeno v stanovanje I. M. v Senovem, pri katerem je iz spalnice izginilo 10.000 dinarjev. Čeprav je oškodovanec prijavil vlom šele drugi dan, so miličniki vlomilca že dobili. Dejanja so osumili 21-letnega domačina Silvestra Žučka. Ko so ga v Črnučah pri Ljubljani prijeli, je imel 7.000 din še pri sebi, ostalo pa je v Ljubljani že zapravil. Tatvino je priznal, prav tako pa še dve prejšnji pri istem oškodovancu. Temu je namreč leta 1973 zmanjkalo enkrat 15.000 din, drugič 3.000 din. Preiskovalni sodnik je za Žučka odredil pripor.

»Koliko si pa star...?«

Kot je po eni strani res, da novomeška mladina nima ob prostem času primernega shajališča, je po drugi strani tudi resnično dejstvo, da se je spet zelo razpaslo zahajanje dijaške in tudi druge mladine v lokale. Kaj mladi naročajo, kako se obnašajo in ali gostinci upoštevajo zakon, ki prepoveduje točiti alkoholne pijače mladoletnikom, smo vprašali v nekaj gostiščih.

MARIJA TERŠELIČ, poslovodkinja gostišča „Pri rotovžu" na Glavnem trgu: „Odkar nimamo več toliko igralnih aparatov, tudi nimamo več dosti mladih gostov. Občasno pa prihajajo. Če se mi zdi kdo premlad za pijačo, ki jo naroča, ga vprašam za leta starosti. Zgodilo se je, da sta dva mlada fanta naročila vinjak in pivo, pa jima nisem postregla. Grdo sta me gledala, ampak dobila sta le kokto."

DARINKA VRHOVEC, točajka z gostinsko šolo v spodnjem delu restavracije „Gostišča na trgu": „Pri nas je ob določenih urah dneva vse zasedeno z mladimi ljudmi. Ko se na šolah konča pouk, kar navalijo k nam. Navadno eni in isti. Predvsem dijaki, fantje in dekleta iz ekonomske šole in gimnazije, medtem ko dijakov iz medicinske zadnje čase ni več. Naročajo vsakovrstne pijače. Včasih deit, velikokrat pa pivo, vermouth ali kar po deci ruma. Med njimi jih je precej brez olike. Če koga vprašamo za leta, nam tako zabrusi, da nas je pred drugimi sram. Iste družbe prihajajo spet proti večeru in sedijo vse do 22. ure. Težave imamo zato, ker mečejo čike po tleh, našli pa smo jih tudi že v sladkornicah."

SLAVKO MALNAR, gostilničar iz Trdinovega hrama v Dilančevi ulici: „Mladi pridejo včasih v naš lokal, večinoma pa imamo starejše goste. Čez obnašanje mlajših gostov se ne morem pritožiti. Primerilo pa se je lani, da so z grmske šole nalašč poslali k nam dijake, ki so naročili alkoholne pijače. Nisem jim dal. Če se mi zdi kak gost premlad, ga kar lepo vprašam: kokto ali ORO? Takoj ve, da drugega ne bo dobil."

R. B.

KRONIKA NESREČ

BRŠLIN: TRČIL V ZADNJI DEL – 18. marca popoldne je Pavla Vidrih z Otočca vozila avto od Mirne peči proti Novemu mestu, v Bršlinu pa je za njo pripeljal avtomobilist Franc Kerin iz Mikot in trčil v zadnji del avtomobila Vidrihove. Škodo cenijo na 3.000 din.

ŽABJEK: MED DIMOM STA SE OPLAZILA – Franc Kolenc iz Mirne peči je 18. marca popoldne pripeljal z avtom mimo smetišča v Žabjaku, kjer se je precej kadilo. Naproti je pripeljal z avtom Franc Cesar iz Biške vasi in se umikal na sredino, ker je bil ob cesti kup gramoza; tako sta se avtomobila med srečanjem na zadimljeni cesti oplazila. Lastnika imata za 3.000 din škode.

NOVO MESTO: KAR V KRIŽIŠČE – 19. marca zjutraj je Stanislav Ucman iz Dobove pri Otočcu zapeljal osebni avto v križišče pri tovarni obutve, ne da bi se prepričal, če je prednostna cesta prosta. Ker je ravno takrat iz smeri Glavnega trga pripeljal z avtom Novomeščan Janez Bradač, sta vozili trčili. Škode je za 3.000 din.

NOVO MESTO: TRČILA V JEREBOVI ULICI – Jože Blažič iz Bršlina je 18. marca vozil z avtom po Jerebovi ulici, od blokov pa je tedaj zapeljal na cesto voznik osebnega avtomobila Momčilo Mikić. Trčila sta in imata za 7.000 din škode.

DOBRAVA: NA MOSTU PRI DEL KOLESARJA – Peter Šolar iz Drame se je 19. marca popoldne pripeljal na kolesu od Dobrave proti domu, na mostu čez Krko pa je padel s vozil sem ter tja. Za njim je pripeljal tovornjak Slavko Pavšelj iz Dobrave. Kolesarju potrobil, nakar je Šolarjevec, kolesarju potrobil, nakar je Šolar zavil v desno in udaril ob plotu. Izgubil je ravnotežje in padel, tovornjak pa ga je zadel in povlekel s seboj. Šolna so takoj odpeljali v bolnišnico, kjer pa so ugotovili le lažje poškodbe.

DRAGA: TOVORNJAKAR JE IŠČEJO – 21. marca dopoldne je Jože Tomažin iz Straže pri Novem vozil z osebnim avtom proti Novemu mestu. Pri Dragi je naprej s prikolico škarje pripeljal tovornjak s prikolico. Tomažin je zavil, da bi se izognil trčenju, pri tem pa ga je zaneslo v bankino po nasipu. Prevrnil se je in obstal pod cesto. Voznik tovornjaka je odpeljal, na Tomažinovem avtu pa je za 7.000 din škode.

MUHABER: OBSTAL PRI DREVESU – Novomeščan Janez Blažič je 21. marca popoldne vozil z avtom proti Mirni peči, med potjo pa ga je zaneslo s ceste. Trčil je v obcestni kamen, od tam pa ga je odbilo v drevo. Gmotno škodo cenijo na 7.000 din.

KARTELJEVO: PO NESREČI ODPELJAL – Novomeščan Janez Kranjčič je 21. marca zvečer vozil z avtom proti Karteljevemu, v ovinku pa mu je naproti pripeljal fička. Med srečanjem je fička zanesla v jarek, je oplazil Kranjčičev avto, čeprav se je ta umikal na bankino. Škode je za 4.000 din, fičko pa je odpeljal.

CESTA POPLAVLJENA

Gladina naših voda se je po zadnjem deževju močno dvignila. 20. marca dopoldne je Krka pri Drami že spet tako narasla, da je poplavila cesto, zato so jo morali zapreti za ves promet.

Odmera kazni

Neštetotkrat slišimo komentiranje bralcev, da je bil storilec kaznivega dejanja, o katerem pišejo naši dnevni časopisi, premalo kaznovan, da raste število kaznivih dejanj in se veča število storilcev zato, ker so izrečene kazni premile, in podobno. Do takih ugotavljanj prihajajo bralci največkrat zato, ker so premalo informirani o okoliščinah, ki jih je sodišče upoštevalo pri odmeri kazni.

Sodišče odmerja obdolžencem kazen v mejah, ki je z zakonom predpisana za posamezno kaznivo dejanje. Za nobeno kaznivo dejanje ni torej natančno predpisane kazni, pač pa so kazni predpisane bodisi v okviru splošnega minimuma in maksimuma (za zapor od 3 dni do 3 leta, za strogi zapor od 1 do 15 let), bodisi s posebnim minimumom (predpisana le spodnja meja za kazen zapora oz. strogega zapora), ali s posebnim maksimumom (predpisana le zgornja meja za kazen zapora oz. strogega zapora). Če je določen samo poseben minimum, se odmerja kazen med tem posebnim minimumom in splošnim maksimumom te vrste kazni; če pa je določen samo posebni maksimum, se kazen odmerja v okviru splošnega minimuma te vrste kazni in tega posebnega maksimuma. Če pa sta za posamezno kaznivo dejanje predpisani milejša in strožja kot alternativna kazen (npr. zapor ali strogi zapor, denarna kazen ali zapor), odloča sodišče po ugotovitvi in oceni vseh okoliščin, katero vrsto kazni bo izreklo, in določi višino kazni. Denarno kazen izreče sodišče lahko tudi kot stransko kazen, torej poleg kazni zapora, če je dejanje storjeno iz koristoljubnosti; denarna kazen ne sme biti manjša od 150,00 din in ne večja od 20.000,00 din, za kazniva dejanja, storjena iz koristoljubnosti, pa do 100.000,00 din.

Kaznovanje ima v naši družbi izrazit namen prevzgojiti storilca kaznivega dejanja. To pa zahteva od sodišča poglobljeno analizo storilčeve osebnosti in natančno ugotovitev okoliščin, ki vplivajo na odmero kazni. Te okoliščine pa delimo na olajševalne in obteževalne, ki se tičejo kaznivega dejanja in storilca. Olajševalne okoliščine so tiste okoliščine, ki vplivajo na milejšo odmero kazni; obteževalne pa so okoliščine, ki vplivajo na milejšo odmero kazni. Okoliščine, ki jih sodišča najpogosteje najdejo in upoštevajo kot olajševalne okoliščine, so na primer: nekaznovanost, odkrito priznanje, iskreno obžalovanje, povrnjena škoda, skrb za družino (posebno za mladoletne otroke), mladost, lahkomiselnost, izzvanost, deljena krivda, majhne posledice, slabo zdravje, slabe socialne razmere, težavna mladost in pomanjkanje prave vzgoje, nerazgledanost, duševna depresija, slaba družina, sodelovanje v NOB in posledice tega na storilčevem zdravju, visoka starost, invalidnost ipd. Kot obteževalne okoliščine pa sodišča najpogosteje štejejo: prejšnjo storilčevo kaznovanost in nagnjenje h kriminalu, pogostost dejanj, vztrajnost, napad na družbeno premoženje, veliko škodo, zlorabo zaupanja, zahrbtnost, predrznost, neprimerno obnašanje po dejanju, surovost, ugodne premoženjske razmere, brezdelnost, brezobzirnost, škodo, povzročeno revnejšim, večjo vrednost vzete stvari ipd. Ko sodišče ugotovi za posameznega storilca olajševalne in obteževalne okoliščine, jih oceni, in upoštevajoč to oceno ter rezultate analize storilčeve osebnosti, izbere najprej primerno vrsto predpisane kazni, nato pa določi višino te kazni. Kazen, določena po vrsti in višini, mora biti takšna, da bo storilcu preprečevala storitev kaznivih dejanj in ga poboljšala, da bo preprečevala družbi nevarno delovanje, da bo vzgojno vplivala na druge, da ne bi storili kaznivih dejanj, ter da bo vplivala na razvoj družbene morale in družbene discipline občanov.

Zato pa je lahko kazen, ki jo sodišče odmeri posameznim storilcem istega ali istovrstnega kaznivega dejanja, različna. Prilagojena je konkretnemu kaznivemu dejanju in storilcu z namenom, da bi se v čim večji meri uresničil namen kaznovanja. Napačno je torej ocenjevati primernost kazni le po dejanju in posledicí, kar delajo slabo informirani bralci, ogorčeni nad storilcem zaradi posledice, kakor je tudi napačno gledati edinole v sodišču organ, ki preprečuje kriminaliteto, pozabljati pa pri tem na druge institucije, ki bi morale skrbeti za odpravljanje vzrokov, ki omogočajo razvoj kriminalitete, skrbeti za razvoj družbene morale in družbene discipline občanov.

JANEZ KRAMARIČ

Prometna vzgoja je dandanes nuja in z njo začenjajo že pri najmlajših. Tudi na Posebni šoli v Črnomlju se učenci spoznavajo s prometom in nevarnostmi, ki preže nanje na cesti. (Foto: R. Bačer)

ČETRTKOV INTERVJU

Še devet Novih mest

Načrtovana ustanovitev devetih novomeških krajevnih skupnosti nas bo samo zbližala

„V krajevni skupnosti Novo mesto, za katero trdijo, da je po velikosti druga v SFRJ, živi okoli 18.000 prebivalcev," pripoveduje sekretar občinske konference SZDL Novo mesto Franc Bartolj, ki ne more zanikati želje, da se pri taki množici delovnih ljudi in občanov tistih devet sosesk, ki jih zdaj poznamo v Novem mestu, ne bi dalo spremeniti v samostojne krajevne skupnosti.

Pravzaprav to ni samo njegova želja, to je želja občanov sedanjih sosesk Ločna, Mestne njive, Gotna vas, Šmihel, Nad mlini-Grm, Soseska II. in III. teren, Majda Šilc-Žabja vas, Bršlin ter Irča vas-Brod. Ob tem obsegu mesta ne moremo pričakovati, da bi občan in delovni človek z Grma s čistim srcem odločal o asfaltiranju ulice v Bršlinu, ki je ni pravzaprav še nikoli videl.

Zdaj spet v svojem jeziku nadaljuje Franc Bartolj: „Ker je potreba delovnih ljudi in občanov vsak dan večja, je upravičen predlog, naj novomeške soseske postanejo samostojne krajevne skupnosti, ki bodo samostojno delovale v okviru skupščin krajevnih skupnosti Novo mesto. V tako organiziranih krajevnih skupnostih bo laže izpeljati tudi politično organiziranost družbenopolitičnih organizacij. Če bodo krajevne skupnosti na temelju sedanjih sosesk resnično zaživele, bodo delovni ljudje in občani preko istih krajevnih skupnosti laže uresničevali svoje interese."

Franc Bartolj: „Devet krajevnih skupnosti je nujna in koristna posledica razvoja Novega mesta."

Če to prevedemo v preprost pogovor, pomeni, da se bomo med sabo bolje poznali, odločali bomo o konkretni ulici, o konkretni luči, ki nam ponoči bije v oči, o dejanskem vrtcu, ki ga je treba zgraditi za naše otroke, odpadle bodo vse tiste variante, ki se jih bojimo, vendar zdaj kljub temu glasujemo zanje. Jih pač ne poznamo in s tem lahko napišemo piko ali celo 3 . . .

Novo mesto ne postaja velemesto, čeprav se mora do konca leta odločiti (hiše seveda ne odločajo, odločamo tisti, ki v mestu živimo in s tem tvorimo mesto), ali je ustanavljanje samostojnih krajevnih skupnosti na temelju sedanjih sosesk upravičeno ali ne.

Odgovor je zelo prisrčno preprost in mu je ime DA. V raztujevanju, ki smo mu vsi priče, je predlog o ustanovitvi devetih krajevnih skupnosti in nekdanjih sosesk nenavadno dišeč balzam, ki nas sicer navidez razdružuje, v resnici pa celi rane, ki smo si jih zadali zaradi velikosti hiš, kompleksov blokov in ne nazadnje zaradi lastne samovšečnosti, da si tako brezimen, da nikogar več ne poznaš. M. BAUER

HIŠE PRERAŠČAJO KAPITELJ? – Za nenavaden posnetek novomeškega Kapitlja, ki ga v višino na videz skušajo prerasti novozgrajena poslopja, je zaslužen 200-milimetrski teleobjektiv. V šali fotografske kamere pa je tudi kanček bridke resnice, da v Novem mestu ne gradimo vedno načrtovano in usklajeno. Niti z okoljem niti urbanističnimi papirji. (Foto: M. Bauer)

Trije ženski vogali v industriji

»Šibki spol« prevladuje v tekstilni, elektro in kemični industriji

Ob koncu minulega leta, ko je statistika pokazala, da se je število zaposlenih v novomeški občini približalo 20.000, je bilo med temi nekaj več kot 8.900 žensk. Zaposlenost žensk se je v zadnjih letih precej povečala, ob koncu leta 1974 je bilo med vsemi zaposlenimi v novomeški občini že 44,8 odstotka „šibkega spola". V dolenjski regiji ima samo metliška občina med zaposlenimi večji odstotek žensk.

Zaposlenost žensk se je povečala v vseh dejavnostih razen v gozdarstvu in na stanovanjsko-komunalnem področju. Udeležba žensk v skupni zaposlenosti se je pred novim letom najbolj povzpela v kulturno-socialni dejavnosti, kjer je „šibki spol" dosegel skoraj 80 odstotkov vseh zaposlenih. V trgovini in gostinstvu je „ženska" udeležba presegla 61 odst., v družbenih organizacijah in ustanovah se je približala 50 odst. in „pristala" v industriji pri 45,4 odst. V industriji so ženske najmočneje zastopane v tekstilni proizvodnji z 72,7 odst., v elektroindustriji jih je 63,8 in v kemični industriji 59,6 odst.

Pravimo, da ženska podpira tri vogle v hiši. Se bo ta izrek potrdil tudi v gospodarstvu, da bomo rekli: ženska podpira „tri vogle" proizvodnje? Podatki kažejo na to, to pa velja zlasti za tekstilno, elektro in kemično industrijo. Lani se je v novomeški občini zaposlilo 183 žensk, 48 pa jih na delo še čaka. To pomeni, da se odstotek nezaposlenosti vidno zmanjšuje.

Suhokrajinski drobiž

V KRAJEVNI SKUPNOSTI HINJE se pridno pripravljajo na akcijo „SUHA KRAJINA 75". Sodelovanje vodstva krajevne skupnosti in vodstva šole na Prevolah ter družbenopolitičnih organizacij v kraju je vidno in uspešno. Tudi občani imajo velike skrbi za čimbolj topel sprejem prvih brigadirjev, ki jih pričakujejo za 18. maj. Z njimi bodo najtesneje sodelovali, saj so se obvezali opraviti okoli 59.000 ur prostovoljnega dela, kar je približno 58 ur na prebivalca v krajevni skupnosti. Tako bodo obogatili delo brigadirjev. Zaradi kar najboljše povezave akcije naj bi se krajevne skupnosti iz območja Suhe krajine povezale v medkrajevno skupnost celotne Suhe krajine.

POLITIČNI AKTIV pri KS Žužemberk in sedanje štiri krajevne organizacije SZDL, Žužemberk, Dvor, Ajdovec in Šmihel, so pripravili sestanke po vaseh, na katerih obravnavajo statut SZDL in se dogovarjajo o bodočih vaških organizacijah SZDL, ki naj bi bile v Žužemberku, Velikem Lipju, na Dvoru, v Sadinji vasi, Ajdovcu, na Rebri v Šmihelu in Križih. Le-te bi bile po svojih delegatih povezane v bodoči krajevni konferenci SZDL Žužemberk. Hkrati s to razpravo je krajevno združenje ZRVS skupaj z odborom za SLO pripravilo tudi predavanja z vojno tematiko.

PREJŠNJO NEDELJO je bila skupščina krajevne organizacije ZB NOV Žužemberk, ki sta se je med drugim udeležila tudi predstavnika občinskega združenja ZB NOV Novo mesto MARTIN PAVLIN in prof. EMA MUSER. Obravnavali so triletno delo te organizacije, ki je bilo dokaj uspešno. Razen tega so razpravljali o celotni problematiki, ki zadeva tudi borčevska vprašanja in vprašanja družbenopolitičnih organizacij. Sprejeli so delovni program in izvolili novo vodstvo, ki mu ponovno predseduje VERA VEHOVEC.

M. S.

MINI ANKETA:

Da bodo zdaj zdaj prilezli na plano tudi črički, kaže docela z avtomobili napolnjen novomeški Glavni trg. Po zimskem spanju mnogi jekleni konjički spet služijo svojim lastnikom, pločevinaste kače zjutraj in popoldne so čedalje večje, ne manjka pa tudi narobe parkiranih avtomobilov in prometnih prekrškov. Vse to oznanja pravo pomlad. Novomeški prometni vozel je vse večji, kdor bi ga rešil, ta zasluži . . . Tokrat smo spraševali občane o njihovih pomislekih glede prenapolnjenosti mesta z avtomobili:

Ivan JURŠIĆ, nadzornik pri Varnosti: „Po mojem mnenju bi morali v okolici mesta zgraditi večje parkirišče, podobno tistemu pri kinu Krka, samo da bi bilo dovolj veliko. Lahko bi se gradilo tudi pod zemljo ali v nadstropja."

Kam s »plehom«

Rudi KOPAR, upokojenec: „Veliko manjših in večjih vrtov okoli kapitlja je neobdelanih, zapuščenih, tam bi se dalo narediti precej potrebnih parkirnih prostorov. Parkirna hiša po mojem mnenju ne bi bila primerna. V Novem mestu niso problem samo parkirni prostori, ampak do neke mere tudi ceste, predvsem pa most."

Drago TRATNIK, preddelavec v Krki: „Parkirnih prostorov je odločno premalo, pa tudi sicer je prometa preveč, saj se ob 2. uri popoldne komaj prebiješ skozi mesto. Velika ovira je most, tudi ceste so potrebne skrbnejše roke. Veliko novih naselij je brez asfalta in razsvetljave."

Rudi MADRONIČ, kemijski delavec: „Parkirišča so pereč problem Novega mesta, ob boljših cestah bi morali v bližini mesta narediti veliko in vsem dostopno parkirišče. Tudi parkirna hiša bi bila primerna. Omenim naj še, da bi bilo nujno čimprej asfaltirati Šolsko ulico, ki je ena najbolj zanemarjenih v mestu, čeprav gre po njej tudi veliko turistov."

Tomo BIČEK, upokojenec in lovec: „Težko je s parkiranjem, kajti skoraj vsak ima že avto, parkirišč pa je premalo. Zdi se, da je občina še premalo bogata, da bi lahko zadovoljivo rešila ta problem, ki je iz dneva v dan večji, saj so avtomobili parkirani za vsakim vogalom."

D. R.

PRIJATELJSKA ZMAGA KOVINARJA

NOVO MESTO – V prijateljski rokometni tekmi so igralci ŠSD Kovinarja iz Novega mesta na Loki premagali RK Cerklje 21:17. Za šolsko ekipo so nastopili: A. Švener (8), Zupančič (5), Selak (4), Kobe (2), Bele (2), Smrekar, Karin, Fabjan, Kaferle, Gabrijan in Avguštin. (N. N.)

OSNOVNOŠOLEC V DINARJIH

Ob sprejemu zaključnega računa novomeške izobraževalne skupnosti za leto 1974 so postregli tudi s podatkom, da je potrebno za enega učenca osnovne šole na leto plačati povprečno 4.651 din. Seveda so te številke od šole do šole različne. V novomeški občini ima najmanjše izdatke na enega učenca osnovna šola Martina Kotarja v Šentjerneju, največje pa osnovna šola Prevole. Čim več učencev ima šola, tem manjše stroške ima z njim.

Vsi hočejo v raj ob Krki

Devetdeset odstotkov počitniških hišic v dolini zgornje Krke so zgradili Ljubljančani - Podražitev zemljišč ni zajezila zanimanja

Po podatkih iz leta 1974 je bilo v dolini zgornje Krke nad 150 počitniških hišic. Največji delež imajo lastniki iz Ljubljane, nanje odpade okoli 90 odstotkov vseh počitniških hišic v dolini zgornje Krke.

Pomembnejši delež imajo še lastniki s stalnim bivališčem v Novem mestu (5 odstotkov počitniških hišic), preostali lastniki pa so iz Kranja, Zagreba, Kamnika, Straže, Grosupljega in drugih krajev.

Analiza, narejena lani, kaže, da so lastniki počitniških hišic v dolini zgornje Krke večinoma ljudje z visokimi osebnimi dohodki, večina lastnikov ima visoko izobrazbo ali pa so obrtniki.

Taista raziskava kaže, da je pri izbiri lokacije odločalo več privlačnih elementov, med njimi je na prvem mestu Krka s svojo čudovito barvo, slapovi, mlini, žagami, lehnjakovimi brzicami, slikovito strugo. Prav zaradi tega stoji veliko počitniških hišic (35 odstotkov) ob sami Krki.

Zelo privlačen element so tudi vinogradi na prisojnem levem bregu Krke. Tu stoji 45 odstotkov počitniških hišic, nekatere so zgrajene na novo, preostale pa so preurejene zidanice.

Dušan Plut, ki je anketo obdelal, trdi, da je poklicna preslojitev kmečkega prebivalstva po letu 1965 zajela tudi dolino zgornje Krke; zemlja ni več edini vir dohodka. Za preslojeno prebivalstvo posamezni slabše rodovitni ali bolj oddaljeni deli zemlje niso več nujni, eksistenčni del kmetije. Slednje dejstvo je eden temeljnih vzrokov rojevanja počitniških hišic, kar potrjuje tudi podatek, da je bilo po letu 1965 zgrajenih okoli 70 odstotkov vseh počitniških hišic.

Ker je bila dolina zgornje Krke območje odseljevanja in deagrarizacije, so bile cene zemljišča ali zidanice z vinogradom zelo nizke, za domače prebivalstvo pa je zaslužek od prodaje veliko pomenil.

Dandanes ni več tako. Cene so se dvignile, vendar zanimanje za graditev novih počitniških hišic vztrajno narašča.

TEČAJ IKEBANE

Hortikulturno društvo Novo mesto bo priredilo tečaj ikebane (aranžiranja cvetja) pod vodstvom prof. Klare Kos. Prijave sprejema cvetličarna na Glavnem trgu.

ZA VEČJO VARNOST

Podatki o udeležbi otrok v prometnih nesrečah terjajo več skrbi za mladi rod in njegovo varnost na cestah. Zaradi tega so v osnovnih šolah v Šmihelu in „Katji Rupeni" v Novem mestu predvajali za šolarje filme „Kolo z motorjem", „Promet in čistoča okolja", ter „Miličnik". Razen tega so imeli otroci predavanja o obnašanju pešcev na cestah in o obveznosti voznikov do pešcev.

Posnetek zadovoljnih malčkov, ki jih je tovarišica iz vrtca pripeljala na igrišče za novomeško pošto dokazuje, da pomlad ne sili samo v stare kosti. (Foto: S. Mikulan)

Novomeška kronika

AKCIJA „KARTELJEVO 75" – Center za mladinske delovne akcije pri občinski konferenci ZSMS Novo mesto je te dni pripravil načrt za mladinsko delovno akcijo „Karteljevo 75". Mladinci in mladinke ter vojaki iz novomeške občine bodo v začetku aprila odšli na Karteljevo, kjer bodo z vaščani obnovili zelo slabo in nevarno cesto.

USPELA AKCIJA – Več kot 20 mladincev in mladink se je prejšnji teden lotilo v Bršlinu očiščevalne akcije. V dobrih šestih urah so očistili okolico železniške postaje, trgovine, zgradb SGP Pionirja, blokov in stanovanjskih hiš. Prav bi bilo, ko bi se poslej bršlinski mladinci s podobnimi akcijami izkazali še večkrat.

S TRANSFUZIJSKE POSTAJE – Nedvomno je, da imajo v Novoteksu najbolj organizirano krvodajalsko dejavnost. Tokrat se je na transfuzijski postaji oglasilo 21 Novoteksovih delavcev, kri pa je darovalo še 14 dijakov iz srednje ekonomske šole iz Novega mesta, 6 iz Novolesa, 6 iz Krke, tovarne zdravil iz drugih podjetij pa je prišlo malo delavcev. Kri je darovalo 70 občanov.

TRŽNICA – Živilski trg je bil v petek dobro založen, prevladovali pa so prodajalci iz južnih krajev, ki so ponujali predvsem solato. Cene: solata po 8 do 10 dinarjev kilogram, sveže zelje po 5 din, kisla repa po 6 din kilogram, cvetača po 15 din, jajca po 1,20, česen po 20 dinarjev, suhe slive po 20 do 27 din kilogram, liter mleka 3 din, smetana po 25 din kilogram in skuta po 14 dinarjev.

ROJSTVA – Rodile so: Dragica Šoba iz Ljubljanske 21 – Boštjana, Jožica Vidmar iz Šukljetove 25 – deklico, Jožica Valenčič iz Ljubljanske 18 – Uroša, Nada Bele z Gubčeve 29 a – Gregorja, Ana Hočevar s Prisojne poti 1 – Marka in Marija Filip z Mestnih njiv 11 – Branka.

Ena gospa je rekla drugi gospe, da lahko kupi mesoreznico številka 5 v novomeški poslovalnici Dolenjke za 283 dinarjev, v ljubljanski Nami pa za 151,60 din. Če računamo, da stane avtobus v Ljubljano in nazaj 40 dinarjev, je to še vedno samo 191,60 dinarjev za mesoreznico številka 5.

NOVOMEŠKA TRIBUNA

Št. 13 (1340) – 27. marca 1975

V starem poslopju brežiške bolnišnice je v sobah po petnajst postelj, z zasilnimi ležišči pa včasih tudi dvajset. V takih sobanah se bolniki ne počutijo dobro. Vse drugače bo, ko bodo sobe pregrajene. Poslopje že preurejajo. (Foto: Jožica Teppey)

Bo res treba ustaviti začeto?

Za preurejanje bolnišnice v Brežicah manjka 2,5 milijona dinarjev

V brežiški bolnišnici so začeli pregrajevati staro zgradbo z bolniškimi sobami za kirurgični in interni oddelek. Za adaptacijo so namenili svojih 2,5 milijona dinarjev, enako vsoto pa so letos pričakovali od širše skupnosti. Tako je bilo programirano, vendar so upi splavali po vodi. V Brežicah smo za pomlad napovedali tudi graditev zdravstvenega doma, vendar je načrt prav tako v negotovosti. Gre za 2 milijona dinarjev sofinanciranja v okviru že podpisanega dogovora. Delegati skupščin zdravstvenega varstva so se znašli v škripcih, saj jim ni vseeno, če se načrti ne bodo uresničili.

Anton Zorko, delegat skupščine republiške skupnosti zdravstvenega varstva, pripomnja tole: – Izpad sredstev za zdravstveni dom bi pomenil nespoštovanje že podpisanega družbenega dogovora za sofinanciranje. Tak korak bi težko opravičili pred občani, ki plačujejo samoprispevek. V bolnišnici pa bo nastala velika škoda, če bomo prisiljeni prekiniti začeto adaptacijo.

V krizi smo se znašli, ker je zdravstvo moralo omejiti izvenbilančno porabo od 310 do 180 milijonov dinarjev. Po predhodnem usklajevanju razpoložljivih sredstev so najprej izpadle vse lokalne bolnišnice, potem pa še zdravstveni domovi. V naši regiji je ostala le bolnica Celje. Delegati iz Brežic smo se šli 18. marca pritožit na republiško skupnost zdravstvenega varstva in se pozanimat, kje iskati 2 milijona dinarjev obveznosti za zdravstveni dom. Kaže, da jih bomo vendarle dobili.

Odgovor na to je dal Maks Toplišek, predsednik občinske zdravstvene skupnosti ter delegat skupščine regionalne in republiške skupnosti zdravstvenega varstva.

– Danes, 20. marca, smo se predsedniki občinskih zdravstvenih skupnosti celjske regije dogovorili, da bo zdravstveni dom v Brežicah dobil letošnjo obveznost 2 milijona dinarjev. Denarja za bolnišnico pa ni kje vzeti in na vrsto bo prišla šele prihodnje leto. Prepričan sem, da bomo povzročili veliko škodo, če bo objekt stal neuporaben, na drugi strani pa menim, da so si bolniki v nerazvitem predelu zaslužili drugačen standard in da jih že tako ali tako predolgo odrivamo. Tudi kolektiv bolnišnice je veliko žrtvoval in bo spet oškodovan, če se bo preurejanje zavleklo za leto dni, ko bo vse dosti dražje.

Delegati povzdigujemo glas zaradi tega, ker pri letošnji akciji o prispevnih stopnjah za zdravstveno varstvo niti mi niti zaposleni v delovnih organizacijah niso imeli priložnosti odločati, kajti vse je bilo po hitrem postopku odločeno od zgoraj navzdol.

J. TEPPEY

ŠTAFETA 4. APRILA V BREŽICAH

Zvezna štafeta mladosti bo letos krenila na pot mesec dni prej kot običajno, da bo lahko obiskala več krajev. Letos je posvečena tridesetletnici osvoboditve in petindvajseti obletnici delavskega samoupravljanja. V Brežice bo prispela 4. aprila okoli 13. ure. Občinska konferenca Zveze mladine ji pripravlja svečan sprejem. Za program in sprejem so se na petkovem sestanku dogovorili s specializiranimi mladinskimi organizacijami, z vodstvi družbenopolitičnih organizacij in mentorji šolskih aktivov v brežiški občini.

V Brežicah bo slovesnost pred spomenikom revolucije ob Cesti 21. maja. Štafetno palico bodo ponesli tudi skozi Krško vas, Cerklje in Skopice. Ustavljala se ne bo, zaželeno pa je, da jo ob cesti pričaka čimveč mladine in drugih občanov.

LANI 384 PROMETNIH NESREČ

Postaja milice v Brežicah z oddelkom na Bizeljskem nadzoruje 191 kilometrov cest. V njeno pristojnost sodi tudi obravnava prometnih nesreč na cesti Ljubljana–Zagreb od vasi Vihre do Bregane.

Lani se je na območju brežiške občine pripetilo 384 prometnih nesreč. Ob življenje je bilo enajst ljudi, huje in laže ranjenih pa 161. Materialno škodo cenijo na več kot 2,23 milijona dinarjev.

KATERE OBRTI IZUMIRAJO

V brežiški občini opažajo, da nekatere stroke v zasebni obrti propadajo. Tako na primer skoraj ni več čevljarjev, šivilj, kolarjev, sedlarjev in sodarjev. Res je, da se tudi razvoj življenja spreminja, toda ljudje imajo še vedno konje in še vedno potrebujejo kovača ali pa sodarja.

Da bi vzbudili še kaj zanimanja za prej naštete in nekatere neomenjene obrti, pripravljajo v brežiški občini družbeni dogovor o pospeševanju tako imenovanega malega gospodarstva, kamor je vključena zasebna obrt. To obeta interesentom možnosti za najemanje posojil. V obrti pa bodo lahko našli zaposlitev tudi zdomci, ki se želijo vrniti v domovino in naložiti svoje prihranke v zasebne delavnice.

DVA IZLETA ZA LJUBITELJE CVETJA

Hortikulturno društvo Brežice vabi nocoj, 27. marca, na predavanje v Dom JLA. O ureditvi vrtov in boleznih vrtnih rastlin bo govoril inž. Mamilović.

Odbor društva bo letos organiziral za člane več izletov. Prvi bo 12. aprila. Udeleženci si bodo ogledali drevesnico okrasnih rastlin brežiškega gozdnega gospodarstva na Rimšu, kjer bodo sadike tudi naprodaj. Od tam se bodo ljubitelji cvetja odpeljali v Kostanjevico na ogled Forme vive, Lamutove in Jakčeve galerije ter Kostanjeviške jame. Naslednji izlet bo 10. maja v Novo in Staro Gorico. Za prvi izlet bodo prijavljenci odšteli po 80 din, za drugi 150 din.

NOVO V BREŽICAH

V PODSTREŠNIH SOBAH – Delavci postaje milice v Brežicah se ubadajo s stanovanjskimi težavami. Nujno bi potrebovali vsaj tri družinska stanovanja, pa tudi primernejša bivališča za samske miličnike. Ti stanujejo v podstrešnih sobah, ki so običajno brez tekoče vode in brez vseh pritiklin. V Brežicah razen tega ni nobenega primernega prehrambnega obrata. Mnogi zaposleni komaj čakajo, da bo Posavje izpolnilo dano obljubo.

ŠOLARJI PRIDOBIVAJO KRVODAJALCE – V osnovni šoli na Bizeljskem imajo okoli 250 članov Rdečega križa. Podmladkarji za novo leto obdarujejo revne vaščane in zbirajo prostovoljce za krvodajalske akcije. Za pomoč lačnim otrokom v Afriki so se odpovedali inodnevni malici in nakazali republiškemu odboru Rdečega križa 208 dinarjev.

ZAŠČITENE KMETIJE – Sodišče v Brežicah predlaga občinski skupščini, naj čimprej sprejme odlok s seznamom zaščitenih kmetij. Dokler tega odloka ni, ima sodišče težave pri izvajanju zakona o dedovanju kmetijskih zemljišč.

PIONIRSKA HRANILNICA – V Pišecah imajo učenci osnovne šole že peto leto svojo pionirsko hranilnico. V njej varčuje 109 pionirjev, to je 65,3 odst. učencev. Varčevalci imajo naloženih v hranilnici nekaj nad deset tisoč dinarjev.

JE ZA SODIŠČE VSE DOBRO? – Pisali smo že, da Trg dr. Ivana Ribarja v Brežicah kazi zgradba, v kateri imajo svoje prostore pošta, sodišče in tožilstvo. V hišo so sicer napeljali centralno ogrevanje, stene pa so ostale še naprej razbite. Zunanjost in notranjost zgradbe sta potrebni temeljitega popravila. Razen tega je polovico prostorov na sodišču opremljenih z več desetletij starim pohištvom, česar na občini in v drugih uradih ni opaziti.

BREŽIŠKE VESTI

Aktiv ZB je znova zaživel

Iz dela aktiva ZB NOV v tovarni celuloze

Aktiv Zveze borcev NOV v tovarni celuloze in papirja „Djuro Salaj", ki šteje okoli šestdeset članov, je pravzaprav edina takšna „tovarniška" organizacija v krški občini.

Kljub temu da je njen delovni program enak ostalim borčevskim organizacijam, pa se od njih razlikuje še po tem, da njihovi člani ne živijo zgolj v krški občini, marveč so vanjo zajeti vsi zaposleni nekdanji borci. Medtem ko je aktiv nekaj let životaril, pa je lani delovanje močno okrepil in se zato že uveljavlja v družbenopolitičnem življenju tega največjega posavskega kolektiva. Njegovi predlogi, prošnje in zahteve, s katerimi se zavzema za večjo skrb za svoje člane, za njihovo zdravljenje, pa tudi za štipendiranje in zaposlovanje njihovih otrok, v samoupravnih organih vedno uspešno „prodrejo".

Sicer pa so člani aktiva že lani navezali tesne stike z aktivom papirnice v Vevčah pri Ljubljani. Z medsebojnimi obiski bodo še nadaljevali in jih utrjevali, saj jih podpirajo tudi vodilni delavci v obeh tovarnah. Letos, ko praznujemo 30-letnico osvoboditve, so člani aktiva obljubili, da se bodo udeležili v čim večjem številu vseh pomembnih prireditev in proslav v Posavju in vsej Sloveniji. Še posebej pa nameravajo okrepiti sodelovanje z osnovno organizacijo ZSMS. Za obujanje tradicij narodnoosvobodilnega boja naj bi skupaj organizirali vsaj en pohod po poteh partizanskih enot.

Ž. ŠEBEK

PODPIS DRUŽBENEGA DOGOVORA O SKUPNI PORABI

V petek, 21. marca, so v Krškem podpisovali družbeni dogovor o skupni porabi za 1975. leto. Podpisniki so: izvršni svet občinske skupščine, občinska konferenca SZDL, občinski svet Zveze sindikatov ter izobraževalna, kulturna, telesnokulturna skupnost, skupnost otroškega varstva in skupnost socialnega skrbstva. Predsednik izvršnega sveta Franc Juvanc je ob tej priložnosti omenil, da je bil letos čas za usklajevanje v občini zelo kratek in da bo v prihodnje treba pravočasneje urejevati te stvari. Pojasnil je, da je za telesno kulturo na voljo dosti manj sredstev kot lani in da bo potrebno usklajevanje med letom.

S KURIRČKOVO TORBO NA POT

Letošnja kurirčkova pošta bo šla na pot v ponedeljek, 31. marca, iz Brestanice. Posvečena bo spominu izgnancev, Štirinajsti diviziji in Kozjanskemu odredu. Kurirčki bodo ponesli pošto iz Brestanice na Senovo in v Koprivnico. Naslednji postaji bosta Krško in Leskovec. Od tam bo pošta krenila v brežiško občino, nato pa spet nazaj v Podbočje, v Kostanjevico in na Rako, kjer jo bodo prevzeli pionirji iz sevniške občine.

V CELULOZI PO USTAVNIH STOPINJAH

Delavski svet v tovarni papirja v glaša s podpisom dodatka k samo upravnemu sporazumu o odvajanju sredstev v komunalni sklad za financiranje potreb v krški občini. Ob tem je delavski svet postavil pogoj, da morajo biti vsi delavci organizirani je združenega dela z bivališčem na naj občine pri teh pravicah izenačeni z delavci iz krške občine.

V petek 21. marca, med podpisovanjem družbenega dogovora o splošni porabi v Krškem. (Fo Jožica Teppey)

Brestanica bivšim izgnancem

Posavske občine pripravljajo skupno proslavo v brestaniškem gradu

Trideseto obletnico vrnitve izgnancev bo Posavje slavilo v Brestanici, v nekdanjem zbirnem taborišču, skozi katero je šlo na desettisoče brezdomcev. Muzejsko zbirko, ki za grajskimi zidovi ohranja živ spomin na trnovo pot naših ljudi, bo dr. Tone Ferenc do junija dopolnil in zaključil s prikazom izgnanstva v nekaterih drugih evropskih deželah.

Osrednja proslava bo 8. junija. V kulturnem programu bodo sodelovali pevski zbori, folklorne, glasbene in druge skupine iz sevniške, krške in brežiške občine. Tako izdatki za nastopajoče ne bodo preveliki. Občine si bodo stroške med seboj delile.

Kljub temu pa v Posavju še vedno menijo, da bi morala prispevati svoj, čeprav skromen, delež tudi republiška konferenca SZDL. Sedmi junij je bil proglašen za dan slovenskih in ne samo posavskih izgnancev, torej bi bilo vendarle prav, da bi imela proslava v Brestanici vseslovenski značaj.

Za organizacijo prireditve, ki bo 8. junija v Brestanici, je medobčinski svet SZDL Posavje na seji 19. marca imenoval dvanajstčlanski odbor. V njem so zastopane politične organizacije, šole, kulturne ustanove in kulturne skupnosti. Odboru predseduje Lojze Štih iz Krš ga.

Krčani pripravljajo v počast tev 30. obletnice osvoboditve vrnitve izgnancev še več obl skih prireditev, ki se bodo p tako zvrstile v brestaniškem gr du. Nastopi kulturnih skup bodo trajali ves teden.

VOLITVE MARCA IN APRILA

Izvršni odbor občinske konference SZDL v Krškem je na seji 12. marca sprejel vrsto nalog v zvezi z volitvami krajevnih organizacij in občinske organizacije Socialistične zveze. Volitve oz. evidentiranje se začenja v marcu in bo končano aprila. Občinska konferenca pa se bo sestala med 10. in 15. majem. Na isti seji IO so spregovorili še o ustanoviteljskih odnosih do lokalne radijske postaje v Brežicah, obravnavali dogovor o razporejanju dohodka, osebnega dohodka in drugih prejemkov ter gibanje skupne porabe v občini Krško za 1975. leto.

KRŠKE NOVICE

NAJBRŽ ZADOVOLJNI – Skupina 14 mladih strokovnjakov iz dežel v razvoju je minuli petek zaključila študijsko ekskurzijo v krški občini. Predstavniki občinske skupščine, družbenopolitičnih organizacij in „Agrokombinata" so jim pripravili pester program pogovorov in obiskov, na katerih so se lahko dodobra seznanili z razvojem podeželja v krški občini ter z našim samoupravnim socializmom.

NOVA MOŽNOST – V organizaciji krške delavske univerze in dopisne delavske univerze iz Ljubljane so že februarja pričeli pouk v tretjem letniku večerne srednje tehniške šole lesne smeri. Predavanja obiskuje 17 slušateljev iz vsega Posavja, ki bodo v kratkem imeli že prve izpite.

ŠIRŠA DEJAVNOST – Občinska gasilska zveza uspešno skrbi tudi za vzgojo podmladka, ki bo slej ko prej nadomestil starejše člane. Da bi to delo ne bilo preveč enolično, so v letošnji delovni program med novosti vnesli tudi plavalne tečaje za ne vseh pionirskih desetin, prav pa nameravajo uvesti še prometno vzgojo.

PONOVNI „OBISK" – Po letnem premoru bo krška ob ponovno za krajši čas gostila „štafete mladosti". Za sprejem je določen že 7. april, zato se bo začeti pripravljati na ta pomem dogodek že ta teden.

KDO JE POZABIL? – O pr ditvah in podobnem ponavadi ščamo s plakati, in ker je poro tudi v krški občini veliko, je k primerno tudi število plakatov, pa je vse manj prostora, kamor bi izobešali. V Krškem so sicer leti postavili nekaj tabel, ki so služile samo temu namenu. Žal je ostala v kolikor toliko dobr stanju samo še ena sama. Če bo vorimo in si prizadevamo za mestni videz, potem ne bi smel zabiti niti na tako „malenkost".

KRŠKI TEDNIK

Celodnevna šola dostopna postopno

Zaenkrat največ možnosti na podružničnih šolah na Razborju in Bučki

Pri skupnosti za izobraževanje v Sevnici zato že dela komisija, ki proučuje možnosti za uvedbo celodnevne šole na šolah v občini. Vsta podatkov, kot nam je povedal vodja strokovne službe pri skupnosti za izobraževanje Jelko Štojs, je že zbranih.

Šole same so že naredile svoje programe o možnostih prehoda na celodnevno šolo. S skupnostjo za izobraževanje imajo v glavnem nalogo zagotoviti za to potrebne prostore, kadre in opremo šol. Pri slednjem so razen učil posebno pomembni pripomočki za likovno, glasbeno, športno udejstvovanje učencev in tehnični pouk, kjer bi se mladi lahko udejstvovali po ostalih šolskih obveznostih.

Predvidene gradnje novih šol v občini morajo biti pretehtane tudi glede zahtev, ki jih terja celodnevna šola. Program gradnje šol, sprejet na referendumu, je bil namreč nastavljen na enoinpolizmenskem pouku. Denar, ki bi bil potreben za vse to, ni majhen. Za izgradnjo šol v skladu s programom, sprejetem na referendumu, bi bilo potrebnih 70 milijonov dinarjev. Za učila bi bilo potrebnih 3,54 milijona, ureditev prehrane (kar je nujnost za celodnevno šolo) bi veljala 2,10 milijona, nove namestitve učnega kadra bi veljale nad 3 milijone dinarjev.

Do celodnevne šole bo najbrž najteže priti v Sevnici, predvsem zaradi velikega števila oddelkov. Za uvajanje celodnevne šole v občini je pomembna usmeritev v tem, da se prične izvajati tudi tam, kjer sicer ni možnosti, da bi jo uvedli za vse učence. Uvedli naj bi jo za učence, ki so te šole posebno potrebni (znana so prizadevanja na sevniški šoli z oddelkom vozačev), kar bo potekalo postopoma. Za omenjenima podružničnima šolama bi v bodočnosti bilo največ možnosti za uvedbo celodnevne šole v Boštanju in na Blanci (ko bo tam zgrajena nova šola).

A. ŽELEZNIK

SZDL IN SINDIKATI O URESNIČEVANJU USTAVE

V torek sta se sestala na skupni seji občinska konferenca SZDL in občinski sindikalni svet. Udeležencem je bila vnaprej posredovana obsežna ocena o izvajanju določil ustave v združenem delu, samoupravnih skupnostih, krajevnih skupnostih in delu delegatskega sistema. V gradivu so bile pomanjkljivosti odkrito navedene, o čemer bomo še poročali.

GRADNJA STANOVANJSKIH BLOKOV V KRMELJU

Pretekli teden je gradbeno podjetje „BETON" Zagorje pričelo z izkopnimi deli za gradnjo dveh 10-stanovanjskih blokov v Krmelju. S tem bo omiljena stanovanjska stiska kraja. Od 20 stanovanj jih bo šest iz solidarnostnega sklada.

D. B.

Sevnica bo dobila hotel

Gostinsko podjetje vztrajno dograjuje

Od Zasavja, Celja, po vsej Mirenski dolini, ob Savi pa do Krškega pravzaprav ni večjega gostinskega objekta. Edini sevniški hotel je bil razrušen med vojno. Turisti torej niso imeli druge izbire, kakor da so šli drugam.

Malo sevniško Gostinsko podjetje si ves čas prizadeva z obnovo starih objektov in nekaterimi dozidavami razširiti dejavnost. Lani so tako izročili namenu štiristezno avtomatsko kegljišče.

V minulem tednu so se odločali o ponudnikih za izvedbo gradbenih del na sedanji kolodvorski restavraciji. H kritju naložbe se je pridružila tudi JUTRANJKA s posojilom 1,50 milijona dinarjev, kar je skupno z udeležbo sevniških gostincev zadostovalo podružnici Ljubljanske banke v Celju, da je tudi ta dala posojilo. Po dograditvi bo celotni objekt pridobil tudi na zunanjem videzu. Zatem bodo imeli 41 postelj, v prvem nadstropju bo zajtrkovalnica s 50 sedeži, sedanjo slaščičarno bodo povečali od 22 na 44 sedežev, urejena bo tudi recepcija. Skratka, imeli bodo tudi prostore za zaključene družbe, seminarje in podobno, česar sedaj manjka.

Kot pravijo v Gostinskem podjetju, so se v sosednjih večjih krajih lotile gradnje hotelov večje organizacije. V Sevnici skušajo stvari premakniti gostinci sami, primer pomoči sosednjega kolektiva je hvalevredna spodbuda.

A. Ž.

Minulo nedeljo se je na sevniškem gradu zbralo kar 40 invalidov. Streljanja z zračno puško se jih je udeležilo 10, v šahu se jih je pomerilo kar 21. Jože Radej je od 200 možnih krogov zadel 158; v šahu je zmagal Ivan Robek. Društvo invalidov je priredilo srečanje v počastitev dneva invalidov. (Foto: Železnik)

SEVNIŠKI PABERKI

PREVEČ IZSELJEVANJA – Podatki popisa prebivalstva leta 1953 in 1971 kažejo, da se je v tem času število prebivalstva občine zmanjšalo od 19.292 na 18.776. Gostota prebivalstva v občini je že tako majhna, v zadnjih dvajsetih letih pa se je samo še zmanjševala. Manjšanje števila kmečkega prebivalstva poteka v občini počasneje kot v republiki. Tudi delež zaposlenih prebivalcev je znatno pod republiškim povprečjem.

APARATI ZA STRAN? – Pred nedavnim je opustil popravilo televizorjev, radijskih sprejemnikov in podobnih naprav edini obrtnik, ki je bil za to obrt. Kam se bodo poslej Sevničani in okoličani obračali s pokvarjenimi aparati?

POTRPLJENJE DO NEKE MEJE – Razumljivo je, da je treba ob podobljanju ceste včasih tudi kaj več sveta kot samo cestišče. Šturbej Jože, kmet iz Orešja ob cesti proti Planini, do nedavnega ni imel nič proti kupom zemlje in drugega materiala, ki leže na njegovih treh njivah in travnikih ob trasi ceste. Sedaj, ko so kmečka dela pred durmi, priganja pa tudi rast, postaja seveda vse bolj nestrpen, kaj kani novomeško Cestno podjetje storiti s temi kupi. Vso zimo je moledoval na raznih krajih, da bi kupe le odstranili, saj je bilo ugodnega vremena zadosti!

ZA VSE ENAKO – Ob sejmih v Sevnici je na Glavnem trgu ponavadi toliko kramarjev, da zavzamejo ponavadi že vso cesto. Sevniški trgovci nimajo nič proti njim, čeprav je marsikateri le bolj prekupčevalec kot proizvajalec, samo da bi od prodanega pustili v občini tudi ustrezni prometni davek. Ker te „nevarnosti" kramarji očitno ne občutijo, jih je v Sevnico vse več, pravijo trgovci.

Kraj negotovosti

V sevniški občini so ustanovili požarnovarnostno skupnost, to pa je v republiki storilo le malo občin. S financiranjem se zaradi tega ni nič spremenilo na boljše, zato so bili gasilci v precejšnji negotovosti, kako bo z njihovo dejavnostjo v tem letu. Bojazen, da za to prostovoljno dejavnost ne bi bilo denarja, je na zadnjem občnem zboru sevniškega prostovoljnega gasilskega društva označil predsednik občinskega izvršnega sveta Mihael Keršič kot odvečno.

Nekaj denarja bo za gasilstvo še vedno zagotovljenega v občinskem proračunu, nekaj se ga bo nateklo od zavarovalnice, svoje bo primaknil sklad za teritorialno obrambo in splošno ljudski odpor. Ob dogovarjanju za financiranje krajevnih skupnosti z denarjem, ki se ga po posebnem samoupravnem dogovoru odpoveduje gospodarstvo, pa naj bi posamezne krajevne skupnosti podprle tudi gasilska društva na svojem območju. Na ta način računajo na občini, da se bo letos za gasilstvo nateklo okrog 500.000 dinarjev. Kot je dejal tovariš Keršič, naj bi se delegati gasilcev iz občine v republiški gasilski zvezi zavzemali za to, da se položaj požarnovarnostnih skupnosti uredi v skladu s potrebami.

Kot so ugotovili na občnem zboru boštanjskih gasilcev minulo nedeljo, je imelo društvo v preteklem letu bogato dejavnost. Lani je imela med občani velik odmev izvedba vaj v številnih manjših krajih, kar je lep prispevek k večji protipožarni zaščiti na podeželju.
Pet članov društva je napredovalo v gasilca 1. stopnje. Na sliki: predsednik ObGZ Jože Smodej podeljuje napredovanje predsedniku boštanjskega društva Lojzetu Zagrajšku.

Na občnem zboru TVD Partizan Mirna minuli petek so najzaslužnejšim članom, med njimi je še lepo število predvojnih članov Sokola, podelili priznanja. Ob krajevnem prazniku jim bodo izročili še plakete. Na sliki: veterani, ki so mnogo prispevali k razgibanemu športnemu življenju v kraju. (Foto: Železnik)

Delegati so zaorali ledino

Kaj je pokazala anketa o uveljavljanju delegatskih razmerij?

Prepuščanje delegacij samim sebi bi lahko pomenilo nevarnost utrjevanju novega sistema naše demokracije. Občinska skupščina v Trebnjem ima zato v programu spremljanje in ocenjevanje dela delegatov. Ker se vsa ta dejavnost ne more odražati le v skupščinskih klopeh, je sekretar skupščine Lojze Ratajc razposlal vsem vodjem delegacij posebne vprašalnike. O opravljeni oceni bodo delegati spregovorili tudi na današnji seji občinske skupščine.

Iz ocene izhaja, da so delegacije v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih še vedno preveč prepuščene same sebi. V kar tretjini odgovorov je napisano, da se predstavniki družbenopolitičnih organizacij, krajevnih skupnosti in delovnih organizacij ne udeležujejo sej delegacij (predsedniki KS so prihajali v 5 delegacijah). Razprave v posameznih delegacijah se vrte predvsem okrog skupščinskega gradiva, zato prihaja od njih premalo pobud za oblikovanje politike skupščine. Predvsem delegati v zboru krajevnih skupnosti zastavljajo na sejah mnogo delegatskih vprašanj, že bežen pregled pa pokaže, da se le-ta nanašajo v glavnem na reševanje vsakodnevnih večjih ali manjših težav v krajevnih skupnostih samih.

V bodoče bo treba delo delegacij nasloniti bolj na vse volivce in samoupravne organe. Kar tretjina odgovorov navaja, da delovnih ljudi in občanov ne obveščajo o reševanju posameznih vprašanj v občinski skupščini, tretjina se poslužuje zborov delovnih ljudi, drugi se poslužujejo sestankov družbenopolitičnih organizacij in društev. Analiza je tudi pokazala, da v večini delovnih organizacij ni zagotovljena pomoč strokovnih delavcev. Ni manjkalo odgovorov, da je skupščinsko gradivo preobsežno, vendar je v glavnem razumljivo. Da vlada med delegacijami skrb za nadaljnje delo, kažejo tudi odgovori, da je treba delegate še družbenopolitično usposabljati.

Lojze Ratajc: „Delo je treba sproti ocenjevati, iz teh ocen je treba iskati rešitve za poglabljanje delegatskih razmerij. Začetne težave so minile, sedaj je pozornost na vsebini dela. Delegati kažejo veliko volje za delo."

A. ŽELEZNIK

Mali gredo vkup

V pripravi analize za združitev komunale in stanovanjskega podjetja

Komunala in stanovanjsko gospodarstvo, to je nehvaležno področje, vsak hip na očeh občanov in izpostavljeno kritiki, zato je poseganje vanj še toliko bolj kočljivo. Tako sta ugotavljala direktorja trebanjskega Stanovanjskega podjetja Ivan Longar in Komunalnega podjetja Stane Kolenc. V prvem podjetju je zaposlenih 36 delavcev, v drugem pa 80.

Številna opravila so razdeljena na desetero dejavnosti. „Le z združitvijo obeh podjetij tako, da bi vsako ostalo TOZD, ne bi ničesar pridobili, potrebna je reorganizacija. Obema primanjkuje strokovnih kadrov. Pomembno je, da zaživi samoupravna skupnost. Morda niti ne bo kazalo v občini imeti povsem ločene komunalne skupnosti in stanovanjske skupnosti, kot so to storili v nekaterih občinah. To je ena od možnosti združevanja že tako majhnega denarja," je dejal Ivan Longar.

Po zaključnih računih pripravljajo sedaj ekonomsko analizo, ki edina lahko pokaže prednosti združevanja. Ob obravnavi zaključnih računov so z delavci tudi govorili o možnostih povezovanja. Skupna strokovna komisija pripravlja analizo. V občinskem merilu je povezovanje pomembno tudi zaradi predvidene močnejše gradbene operative, ki je sedaj ločena v vsakem od podjetij posebej.

A. Ž.

Te dni so se pričela dela pri modernizaciji ceste od Mirne do pokopališča. Svet krajevne skupnosti in zbor delegatov sta soglašala, da neposredni uporabniki ulic, ki se posodobljajo, prispevajo za ceste in ureditev pokopališča ter mrliške vežice po 1.000 dinarjev, ostali občani na območju krajevne skupnosti pa naj bi za ureditev ceste do pokopališča in ureditev pokopališča samega prispevali po 200 dinarjev na gospodinjstvo. Ker so dela v teku, krajevna skupnost pričakuje, da bodo občani te prispevke kar najhitreje poravnali.

DOBRA SESTAVA ODBOROV SZDL

V trebanjski občini deluje po novem v 16 krajevnih konferencah SZDL 63 vaških odborov, v katere je izvoljenih 371 ljudi. V primerjavi s sestavo republiške konference je sestava dobra. Po teritorialnem načelu je v njih 183 delegatov ali 56 odstotkov. Družbenopolitične organizacije imajo v njih 79 delegatskih mest (24 odst.), razna društva pa 65 delegatov (20 odst.)

TREBANJSKE IVERI

ŠENTRUPERT: KAKŠNE HIŠICE? – Krajevna skupnost se ob odločitvi, kakšne hišice za učitelje naj bi gradili v kraju, bolj nagiba h klasični gradnji kot pa za montažne hišice. Menijo, da bi pri klasični gradnji lahko prostovoljno zbrali ves potreben les. Za tako gradnjo je krajevna skupnost pripravljena prispevati 60 tisočakov.

PRI GASILCIH PROSTOR TUDI ZA DRUGE – V večjem gasilskem domu naj bi imela svojo pisarno tudi krajevna skupnost in družbenopolitične organizacije, v njem naj bi bil tudi večji prostor za seje. Gasilci čakajo le še na gradbeno dovoljenje. Dom naj bi povečali za 120 kvadratnih metrov. Pohvalno je to, da so ljudje prispevali prostovoljno že 50 kubikov stavbnega lesa.

IZ POTI CESTA – Sestavljen je gradbeni odbor za gradnjo ceste Globoko – Lekčev mlin. S prispevki občanov so nabrali že 15 tisočakov, kar bo v glavnem šlo za dela z buldožerjem.

ZAMUDNIKI – Medtem ko je večina organizacij SZDL že pripravila sezname možnih kandidatov za člane raznih svetov, odborov in komisijpri občinski konferenci SZDL, tega niso storile organizacije iz Trebnjega, Mokronoga, Štefana in Šentlovrenca. Posebno vzorno so to nalogo opravili v Dolnji Nemški vasi, na Mirni in v Velikem Gabru.

ZAPREKE DO KRUHA – V mokronoški Iskri tožijo, da ne dobijo zadosti novih delavk. Po drugi strani jih ob testih odslovijo večino, sprejmejo pa le malokatero. Nekatere so padle pri tem „preiskusu", čeprav so pred nedavnim opravile celo šoferski izpit. Nočemo oporekati strokovnosti testov za sprejem na delo, verjetno pa bi se prenekatera delavka dobro vživela na delovnem mestu po poskusnem delu. Nenadno snidenje s papirjem jih verjetno bolj zbega, kot bi bilo treba.

Od zapisane k resnični samoupravi

Sindikat ugotavlja, da je še precej statutov in samoupravnih aktov zgolj dokument, odločanje pa še ni dovolj v rokah delovnih ljudi

Od marca lani do marca letos se je sindikat v črnomaljski občini okrepil. Več je osnovnih organizacij, več je bilo aktivnega dela, članstvo je na občnih zborih bolj poglobljeno razpravljalo. Toda to ni dovolj: duh nove ustave je vse preveč površinsko zajel kolektive.

Če upoštevamo, da je bilo uresničevanje ustave v združenem delu poglavitna in najvažnejša naloga sindikata v preteklem letu, potem ne kaže izražati zadovoljstva. V občini je zdaj 25 organizacij združenega dela, lani je bilo ustanovljenih 10 TOZD. Vse so pravočasno opravile registracijo, v nekaterih TOZD imajo že sprejete statute in drugo notranjo zakonodajo, ampak pri večini gre le za formalnost, lepo zapisano v dokumentih.

Ponekod delajo tako, da dohodek ugotavljajo po TOZD, nato ga združijo v skupne sklade, o njih uporabi pa odločajo le osrednji samoupravni organi in ne zbori delovnih ljudi, kot bi bila njihova pravica in dolžnost. Tisti, ki ustvarja sredstva, ima očitno še premajhen vpliv na njihovo delitev. Delovni ljudje v takem kolektivu imajo občutek, da jim gre le pravica do dela . . .

Najdlje od resničnih in pravih samoupravnih odnosov, kakršne daje ustava, so po mnenju občinskega sindikalnega sveta v TOZD IMV Črnomelj, v TOZD Zdravstveni dom in deloma v TOZD BETI. O tem pričajo izjave delavcev samih, ki so na minulih občnih zborih dejali, da ne čutijo posebne razlike med poprejšnjo organiziranostjo, ko so bili obrat, in zdajšnjo z naslovom TOZD. Najbrž pa gre za slabo razvite samoupravne odnose še kje drugje, ampak niso tako izraziti in jih morda tudi prikrivajo.

Gotovo je, da pri tem ne bo moglo ostati. Na torkovi letni skupščini občinskega sindikalnega sveta je ta problematika prišla na dnevni red.

S polno paro se nadaljuje gradnja asfaltne ceste proti Adlešičem. Ponekod je precej težav, ker je zaradi skalnatega terena potrebno neprestano razstreljevanje. Takole je bilo tudi ondan, ko so minerci pripravljali eksplozijo. (Foto: R. Bačer)

NOVI PREDLOG JE NARED

V sredo, 2. aprila, bo v Črnomlju zasedanje zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora občinske skupščine. Tokrat bodo med drugim sprejemali letošnji program javnih del v občini z vnesenimi popravki in predlogi, kakršne so delegati zahtevali na prejšnji seji. Dnevni red zasedanja predvideva še 7 drugih točk dnevnega reda, med katerimi sta informacija o poteku izdelave srednjeročnega razvojnega načrta občine in odlok o pogrebnih svečanostih.

Potrošniki o trgovcih

Javna tribuna o preskrbi Črnomlja, ki jo je nedavno tega organizirala Krajevna organizacija SZDL skupno s sindikatom, je pokazala, da ta problematika občane še kako zanima. Ob zelo dobri udeležbi so ljudje obravnavali nezadovoljivo preskrbo v trgovinah, češ da so slabo založene, posebno pa manjka trgovine z gradbenim materialom. Ugotovili so, da je nujno zgraditi tudi večje skladišče, kajti niti za hrano trgovine ne morejo imeti zalog in vsake dva dni dovažajo blago s kamioni čez Gorjance. V primeru elementarne nesreče, ko bi bil dovoz morebiti onemogočen, bi v nekaj dneh mesto ostalo brez hrane. Občani so nadalje želeli, pravzaprav zahtevali, naj bi bili ob nedeljah odprti vsaj ena živilska trgovina in ena mesnica.

Jih glasba pomirja?

Razvejena dejavnost krožkov je uspešna, ni pa zadovoljivo vedenje med odmori

Aktiv osnovne mladinske organizacije na osnovni šoli v Črnomlju pridno dela; vendar smo na več sestankih ugotovili, da vedenje učencev med odmori ni zadovoljivo. Morali smo uvesti rediteljsko službo, pred poukom in med glavnim odmorom pa smo začeli na prošnjo učencev predvajati glasbo, ker pravijo, da jih to pomirja. Ob ponedeljkih preberemo po zvočniku pred poukom tudi kratka poročila in novice iz šole. Ta poročila sestavljamo učenci sami, delovati pa je začel tudi klub mladih novinarjev, ki pošilja krajše zapise v Dolenjski list.

Mamam in učiteljem smo za 8. marec priredili lep program, naše delo pa se kaže tudi v več krožkih. Poleg tega deluje klub mladih humoristov in pred kratkim smo začeli s plesnimi vajami. Gotovo pa smo lahko ponosni na naše strelce, ki so na občinskem tekmovanju zasedli prvo mesto.

Mladinci smo lani tudi z veseljem opravljali delovno akcijo – pogozdovanje na Toplem vrhu. Tudi v letošnjem letu bi želeli nadaljevati delovne akcije. Ker pa se bliža dan, ko bodo naši pionirji sprejeti med mladince, pripravljamo kratka predavanja, v katerih nameravamo pokazati delo in lik pravega mladinca. Letos bodo naši pionirji vrnili obisk vrstnikom iz osnovne šole „Miroslav Mrkša" iz Zagreba. Skupno z njimi bodo v Stubici pri spomeniku Matije Gubca sprejeti v mladinsko organizacijo.

VESNA POVŠE in ANDREJ ČUFAR

PO ŠESTIH LETIH

Minuli teden se je v Črnomlju sestala Občinska strelska zveza in izvedla občni zbor po šestletnem premoru. Tako redkim sestankom članstva je bil vzrok deloma opravičljiv, ker strelci do nedavnega niso imeli prostorov, malce pa je gotovo pripomoglo tudi pomanjkanje dobre volje. Strelci so zapisali sredo, 19. marec, za svojo prelomnico. Imajo prostor, izvolili so novo vodstvo in za predsednika Zvoneta Planinca, razen tega pa je še kar urejeno tudi materialno vprašanje. Da pa je za strelstvo veliko zanimanja, pričajo številna šolska tekmovanja, pa tudi med delavsko mladino je zanimanje za ta šport, saj je prijavljenih za občinske sindikalne igre kar 28 tekmovalnih ekip.

Folklorna skupina z osnovne šole Mirana Jarca v Črnomlju ima večkrat nastope, vmes pa pridno vadi. (Foto: Fotokrožek osnovne šole)

ČRNOMALJSKI DROBIR

PRIHAJAJO NOVI IN NEZAŽELENI – Romsko naselje v Kanižarici se kar veča. Razen domačih Romov, med katerimi je precej že dalj časa zaposlenih, se brez dovoljenja doseljujejo novi, za katere pa ni mogoče reči, da so urejeni ljudje. Sploh pa bo treba vprašanje Romov ob glavni cesti čimprej rešiti.

STREHO DELAJO – Pri novi tržnici in lokalih Kmetijske zadruge so prejšnji teden začeli postavljati železno konstrukcijo za streho. Tako bo tržnica kmalu zares pokrita, kot so jo v času gradnje zmeraj imenovali.

UPORABNIKI IN IZVAJALCI – V četrtek, 20. marca, je v Črnomlju zasedal zbor delegatov uporabnikov zdravstvenega varstva in izvajalcev te dejavnosti. Razpravljali so o poslovnem poročilu za preteklo leto in določali letošnjo prispevno stopnjo za zdravstveno varstvo in zavarovanje, ki bo enaka za vso regijsko skupnost.

KDAJ BO BOLJE? – Del Grajske ceste v mestu, ki vodi od hiše Žana Čurka do blokov, je tako slab, da se ob deževju še pešci težko prebijajo čezenj. Občani seveda želijo, da bi to čimprej popravili.

Črnomaljski poročevalec

Brane Pečjak je postal predsednik

Na četrtkovi občinski konferenci Zveze mladine v Črnomlju je bil z večino glasov izvoljen za novega predsednika občinske konference Brane Pečjak. Do zdaj je bil zaposlen v Iskri Semič kot elektrotehnik, je pa ustvarjalno in prizadevno deloval pri mladinski organizaciji v domačem okolju in na občinski ravni.

Tovariš Pečjak je imel več funkcij, razen tega pa tudi izkušenj v delu z ljudsko obrambo. Bil je član predsedstva republiške konference mladih in član republiške komisije za ljudsko obrambo. Seveda je tudi član Zveze komunistov.

Na podlagi vseh teh okoliščin so mladi v Črnomlju menili, da ima dovolj izkušenj, pa tudi vse moralno-politične lastnosti, ki jih tako odgovorna dolžnost zahteva. Novega predsednika je črnomaljska mladina volila zato, ker je prejšnji, tovariš Skube, odšel na šolanje v Beograd.

Samoprispevek - zagotovljen napredek

Na seji vseh zborov: obrtniki so pošteni - razčistiti neporavnane davke - v komisijo za ugotavljanje izvora premoženja več članov

17. marca so imeli delegati vseh zborov metliške občinske skupščine sejo, na kateri so sprejeli nekaj pomembnih sklepov za nadaljnji razvoj občine.

Med drugim so razpravljali tudi o načrtu negospodarskih in komunalnih investicij za obdobje 1976-1980. Če bodo hoteli izvesti vse naloge, navedene v načrtu, se bodo morali občani ponovno odločiti za plačevanje samoprispevka. Razprave o samoprispevku bodo končane do 20. aprila, delegati pa so že na ponedeljkovi seji povedali, da so občani pripravljeni odločati se za samoprispevek. Zato ker se zavedajo, da bo tudi deželi tostran Gorjancev zagotovljen hitrejši napredek.

V eni izmed točk so spregovorili o obrtniškem vprašanju. Ugotovili so, da je iz preteklosti kar prehudo zakoreninjeno mišljenje, da so med obrtniki špekulanti. Da to ni res, dokazuje naslednje: v letu 1974 je prispeval zasebni sektor 1/5 celotnega narodnega dohodka v občini in ustvaril v obrti na enega zaposlenega štirikrat več kot v družbenem sektorju. Škoda, ker se je število zaposlenih v obrti v zadnjih petih letih zmanjšalo kar za 10 odstotkov.

Tako je obrtništvo v zadnjih letih v občini močno nazadovalo. Nekaj zaradi carinskih predpisov, nekaj zaradi neustrezne kreditne in davčne politike. Če pogledamo strukturo v občini, ugotovimo, da prevladujejo storitvene dejavnosti, ki jih spodbujajo potrebe občanov. Nekaj je tudi takih, ki bi jih bilo potrebno posebej podpirati: kleparstvo, čarstvo, kovaštvo, dimnikarstvo itd.

Ob koncu so spregovorili o dolgovih občanov zaradi neporavnanih davščin iz preteklih let. Delegati so podprli predlog občinskega izvršnega sveta in davčne uprave, da bodo neporavnane davke preteklih let pričistili. Prav tako so podprli predlog davčne uprave o imenovanju novih članov v komisijo za ugotavljanje izvora premoženja ter novega tajnika komisije. Predlagali so, da naj bi v komisiji poslej delalo več in ne samo pet članov.

JUTRI SKUPŠČINA SINDIKATOV

Metliški občinski sindikalni svet bo imel jutri v sejni sobi metliške občinske skupščine ob 13. uri letno skupščino. Na njej bodo obravnavali in sprejeli letni delovni načrt, nato pa se bodo pogovarjali o finančnem poslovanju za lansko in letošnje leto. Ker so se po vseh sindikalnih organizacijah že končali občni zbori, bodo pregledali delo zborov, pogovorili pa se bodo tudi o stanovanjski gradnji v občini.

PREMETENOST

Že drugi dan po tem, ko je sprejela občinska skupščina odlok o prepovedi točenja alkoholnih pijač pred sedmo uro, so se na policah javnih lokalov pojavile steklenička, ki so jih svojčas kupovali zbiralci za svoje kolekcije. Ker pa je v njih deciliter žgane pijače, pride steklenička prav vsem tistim, ki se jim ob jutrih preveč tresejo roke, če ne zaužijejo nekaj alkoholnega „napoja". Odloku je zadoščeno. Ugotovitvi, da premetenost ne pozna meja, pa tudi.

PREDNOST DISPANZERSKIM DEJAVNOSTIM

Prejšnji četrtek je občinska zdravstvena skupnost Metlika sklicala tretjo skupno sejo delegatov zbora uporabnikov in delegatov zbora izvajalcev zdravstvenega varstva. Najprej so delegati potrdili zapisnik zadnje seje skupščine, nato pa so obravnavali poročilo o poslovanju začasne skupnosti zdravstvenega varstva in zavarovanja Novo mesto za lansko leto. Nadalje so razpravljali in sklepali o višini stopnje prispevkov za zdravstveno varstvo in zavarovanje v regionalni zdravstveni skupnosti Novo mesto za letošnje leto.

V oceni poslovanja za letošnje leto so se pogovarjali o programu zdravstvenega varstva za leto 1975, ta program pa daje prednost dispanzerskim dejavnostim, ki oskrbujejo ogrožene skupine prebivalstva (otroci, žene, šolarji, delavci, borci), patronažni in bolniški službi ter negi bolniku a domu, otroškemu zobozdravstvu itd.

ZBORI DELOVNIH LJUDI IN OBČANOV OD 4. DO 6. APRILA

17. marca so imeli delegati vseh zborov metliške občinske skupščine sejo, na kateri so se pogovorili tudi o samoprispevku. Kot kaže, bodo občani zanj odločali tudi tokrat. Dokončno bodo rekli svoj „da" na zborih delovnih ljudi in občanov od 4. do 6. aprila.

ZA POENOTENJE PRIZNAVALNIN

Te dni so se končali po vseh krajevnih organizacijah ZZB NOV Metlika občni zbori, ki so bili dobro organizirani in obiskani. Skoraj povsod so se nekdanji borci razgovarjali o priznavalninah. Zato je da je v metliški občini nekaj upravičencev, priznavalnino prejemaja le 192 nekdanjih partizanov. Skoraj vse priznavalnine so prejeli borke, zato se belokranjski borci zavzemajo za poenotenje priznavalnin vseh slovenskih občinah.

Več srečanj otrok z borci

Metlika: komisije ZZB NOV so delavne

Pri občinskem odboru Zveze združenj borcev NOV Metlika deluje pet komisij, ki morajo skrbeti, da bi borci in matere padlih partizanov živeli v čim boljših razmerah. Zato se komisije večkrat sestanejo in pregledajo svoje delo.

Komisija za socialno zdravstvo in stanovanjske zadeve borcev je na sestanku sklenila, da bo poslej za ostarele borce in borce, ki nimajo več sorodnikov, bolj skrbela. V svojem obširnem programu pomoči so borci dali velik poudarek mladini. Ta naj bi obiskovala vse osamljene borce in jim pomagala pri manjših opravilih ne samo ob večjih praznikih, pač pa čim večkrat v mesecu. Komisija je razpravljala tudi o borčevskih kreditih. Pregledala je nekaj prošenj, in kot kaže, bo poskušala vsem prosilcem ugoditi.

Komisija za zgodovinsko-spomeniško dejavnost je v zadnjih dveh letih močno delavna. Iz neuporabnih zapiskov sestavlja knjigo vseh spomenikov in obeležij, ki jo bodo krasile tudi fotografije. Med drugim so sklenili, da bodo k sodelovanju povabili tudi šolske otroke in mladino. Mladi naj bi spomenike obiskovali, se ob njih učili zgodovine in z očiščevalnimi akcijami poskrbeli, da bi bila okolica spomenikov vedno čista.

Komisija za vojaške vojne invalide se je na zadnjem sestanku pogovorila o možnostih letnega oddiha za vojaške vojne invalide v Strunjanu pri Portorožu. Kot kaže, se bodo počitničarjem pridružile tudi matere padlih borcev.

Člani komisije za vseljudsko obrambo so se pogovarjali predvsem o mobilizacijskem planu in organiziranju vsesplošno ljudske obrambe v primeru sovražnega napada. Vsi načrti za enkrat še niso dokončani, kot kaže, pa bo komisija v prihodnjih dneh dokončno uredila mobilizacijske načrte.

PRIPRAVA NA KONFERENCO

V petek, 21. marca, so se na 15. seji komiteja občinske konference ZKS Metlika člani pogovarjali o pripravah na sejo občinske konference ZKS, razpravljali pa so tudi o možnostih celodnevne šole v metliški občini. Nato so spregovorili še o organizaciji proslave ob 50-letnici „Komunista" in drugih prireditvah, ki jih bodo posvetili 30. obletnici svobode.

RAZISKATI JE TREBA

Ko so na seji občinske skupščine razpravljali o terjatvi zamudnih davkov, je oglasil delegat Ivan M. iz Podzemlja, kjer je prebivanje dajatev med najbolj mi v občini. Povedal je:

„Na našem koncu je ko starcev, ki res imajo sestvo, so pa obnemogli in še za življenje ne morejo delati, kaj šele za d... Kmetije ostajajo prazne, slednikov ni. Prisl... službe bi morale ugotovi... kdo je zmožen plačev... predpisanih dajatev in ... ne, oziroma od koga ... izterjali in od koga ... smemo pozabiti na socialne probleme."

SPREHOD PO METLIKI

PO ŽELEZNICI, TODA PEŠ – Odkar je zgradil Novoteks nove proizvodne prostore, morajo prebivalci Križevske vasi pešačiti po železniški progi, če hočejo priti v Metliko, ker je nekdanja hala postavljena na peš pot. Kako je hoja po železniških tirih za otroke nevarna, najbrž ni potrebno poudarjati, zato se prebivalci zavzemajo za najhitrejšo rešitev.

MLADINA LE NE SPI – Očitki, da metliška mladina vedno le obljublja, naredi pa nič, ne držijo. Pred kratkim se je namreč nekaj mladincev lotilo očiščevanja doline Obrha. Pričeli so v okolici vodovodne črpalne postaje in očistili okolico sto metrov Obrhove struge. Nedvomno je njihova delovna akcija v celoti uspela, prav pa bi bilo, ko bi vodstvo metliške mladine poslej organiziralo več podobnih akcij, saj se Metlika s čistim okoljem ne more ravno pohvaliti.

„KOLEKCIONARJI" – Nekaterim metliškim nepridipravom je v teh deževnih dneh tako dolgčas, da so po gostinskih lokalih začeli „zbirati" (krasti) pepelnike in kozarce. „Kolekcionarji" trdijo, da ... ni kraja, saj se na podobna zabava dandanes vsa moderna na!?

KDAJ V METLIKI CVETJE ČARNA? – Metličanke, ... Metličani že več let pogrešajo dajalno cvetja. Želijo si, da bi ... njihovem mestu poiskali primeren prostor za prodajalno, kajti morajo po rože v Črnomelj ali v Novo mesto. Vsak, kdor bi ... prodajati cvetje, bi imel v ... vedno dovolj kupcev.

O MLADINI

Za prvi april je bila ... razpisana nagrada, ki bo ... padla tistemu, ki se bo ... bolj debelo zlagal. Zmagovalka je Metličanka Č. R., ... da si je ogledala prireditev, ki jo je pripravila ... mladina . . .

metliški tednik

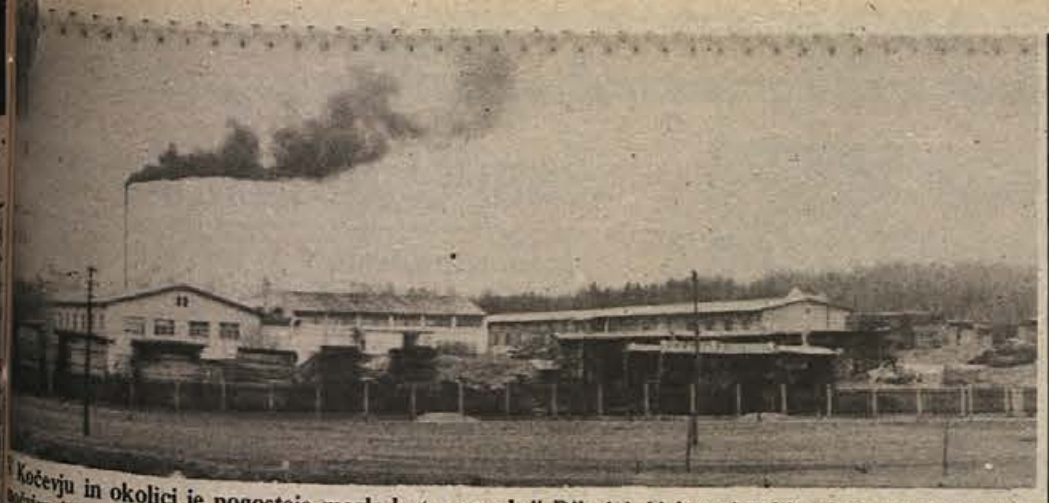

V Kočevju in okolici je pogosteje megla kot v sosednji Ribnici. Nekateri trdijo, da je temu vzrok le ljubkovimejši svet. Vendar je krivda tudi drugod. Mnogi dimniki, tudi tovarniški, pošljejo pod nebo toliko dima, da ne pusti do megle sončnih žarkov, ki bi naravno meglo segreli in dvignili, se pravi razpršili. Tudi to je ena izmed oblik onesnaževanja okolja. (Foto: J. Primc)

Mnogo koristnih pobud občanov

Na osnovi predlogov nedavnih zborih občanov bo dopolnjen program

Predsednika krajevne skupnosti (KS) Kočevje-mesto Staneta Oboničarja smo zaprosili za kratko oceno nedavnih zborov občanov, ki so bili izvedeni po posameznih območjih mesta. Povedal je:

„Vseh šest zborov je bilo dobro obiskanih, saj se je celo vsakega posameznega udeležilo več občanov kot prej enega, ki je bil za vso KS. Na vseh skupaj je sodelovalo v razpravi nad 100 občanov.

Pohvalno je tudi, da so bile kritične občanov združene s koristnimi predlogi za delo. Včasih so občani le kritizirali oblast, zdaj pa se zavedajo, da so sami oblast, saj sami odločajo in odgovarjajo za vse.

Razveseljivo je tudi, da so občani izrazili pripravljenost, da bodo tudi v bodoče se sami dodatno prispevali v denarju in delu za reševanje takih zadev, ki so na njihovem območju najbolj pereče.

Zdaj analiziramo predloge in sklepe teh zborov. Izkazalo se je, da je kar okoli 70 odstotkov predlogov zelo dobrih in da bomo morali na njihovi osnovi dopolniti že sprejete sklepe oziroma programe KS.

Razprave in predlogi občanov so nanašali ne le na komunalne zadeve in ceste, ampak še na varstvo okolja, javno snago, kulturo, telesno kulturo, delo in pristojnosti hišnih svetov, varstvo potrošnikov, trgovino oziroma oskrbo, obrt in servise, požarno varnost, delegatske odnose, informiranje, prostorsko načrtovanje, gradnjo družbenih stanovanj, promet, prometno varnost in drugo. Marsikatere stare sklepe bo treba zdaj po teh razpravah postaviti na nove osnove oziroma jih spremeniti."

Na zborih so občani volili tudi nove odbore za posamezna območja mesta, za odbor SZDL in delegate v konferenco delegatov KS. Glavne naloge odborov za posamezna območja mesta so priprava letnih in večletnih delovnih in razvojnih programov, reševanje komunalnih in ostalih zadev na svojem območju in v KS, zbiranje prispevkov delovnih ljudi in občanov za določena dela na svojem območju, organiziranje občanov za skupna dela in drugo.

J. P.

PRIPRAVITE PAPIR!

Občinski odbor Rdečega križa Kočevje organizira z „Unijo" papir servisom Ljubljana 1. aprila zbiranje starega papirja. Občani in hišni sveti naj pripravijo zvezan oziroma zapakiran papir pred vhodnimi vrati 1. aprila ob 10. uri. Podjetja, ki bodo pripravila papir, pa naj to pisno sporoče občinskemu odboru RK, da bodo vedeli, kam poslati zbiralce. Izkupiček akcije je namenjen človekoljubni dejavnosti RK.

LETOS KMETIJCI

Letos je v Starem logu pri Kočevju organiziral svečanost za dan žena kmetijski obrat Združenega KGP. Žene so dobile šopke, nato pa so jih tudi pogostili, medtem ko proslave letos ni bilo. Na pogostitev so povabili vse žene, tudi tiste, ki niso zaposlene pri ZKGP.

KAJ VEŠ O PROMETU?

Pionirji osnovne šole Kočevje se skrbno pripravljajo za šolsko in občinsko prometno in kolesarsko tekmovanje „Kaj veš o prometu? ", ki bo 2. aprila pri domu telesne kulture v Kočevju. Organizirala ga bosta svet za preventivo in vzgojo pri občinski skupščini Kočevje in aktiv učiteljev za tehnični pouk.

V. I.

Na zboru občanov za območje središča mesta Kočevje so dali udeleženci več pobud v zvezi z varstvom okolja stanovanjskimi zadevami, javno snago problemi mladine in drugim. (Foto: J. Primc)

DROBNE IZ KOČEVJA

SNEG NA OBROKE – Spet je padlo nekaj snega. Star pregovor pravi, da je marčev sneg gnojilo za ozime kmete. Najbrž bo precej prizadel kmetovalcem in podjetjem, ki jo obojі z umetnim gnojem bolj kratko. Skopnel bo kmalu. Potem bomo spet vsi navalili na Kočevje, kjer raste najcenejša solata v Sloveniji.

HUDA NESREČA – Huda prometna nesreča pri Ložinah naj bo tudi opomin vsem mladim voznikom, naj vozijo previdno, posebno v slabem vremenu. Radio, televizija in časopisi opozarjajo, vendar pride kljub temu do hudih nesreč. Potrebna bo strožja samodisciplina in večja previdnost, če že ne zaradi samega voznika, vsaj zaradi sopotnikov teh drugih vozil in pešcev, na cesti ter končno zaradi materialne škode, ki pri tem nastaja.

5 LET NAME – NAMA Kočevje je praznovala v soboto, 15. marca, 5-letnico obratovanja. Kolektiv je imel družabni sestanek na Jasnici, na katerega so povabili tudi predstavnike drugih poslovalnic NAMA iz Slovenije, poslovne sodelavce, zastopnike občine in raznih organizacij.

DOMAČE JE DRAGO – Domače klobase, šunke, krače, jajca in drugo ponujajo po hišah ženske iz Dobrepoljske in Struške doline. Cene so precej višje kot po trgovinah, ker je vse to „domače". Vendar to „domače" ni več tako privlačno, kot je bilo nekdaj. Sedaj dobiš v vseh mesnicah in špecerijah dovolj prekajenega mesa, salam in drugih izdelkov, ki so cenejši in precej boljši kot „domače". Prodajalci „domačega" računajo kilogram šunke kar 18 (starih) „jurjev". Jajca so po 1,80 din, češ da bo velika noč, itd.

– Le kdo, za vraga, te je tako udelal! Pa menda ne risi?
– Tokrat so me SIS-i.

Preveč dimnikov

Pri novem bazenu s telovadnico, ki je zdaj v gradnji, so načrtovalci predvideli tudi novo centralno ogrevanje z lastno pečjo in dimnikom. Šele na zahtevo občanov so raje razširili vso centralno kurjavo v bližnji osnovni šoli, ki bo zdaj ogrevala še novi bazen in telovadnico. Tako bo en vir onesnaževanja zraka manj.

Podobne rešitve pa ne najdejo za ogrevanje kemične tovarne, Avta, Opreme, Tekstilane, stanovanj v Tesarski in Kidričevi ulici. Kažę, da bo na tem območju, ki zajema komaj krog s polmerom okoli 200 m, kar pet do šest dimnikov!

Občani, ki niso strokovnjaki za rešitev tehničnih vprašanj v zvezi z ogrevanjem, opozarjajo, da je to nesmisel, da bo tako ogrevanje dražje, da bodo stroški gradnje ogrevalnih naprav na ta način dražji, razen tega pa bomo imeli še 5 do 6 dimnikov, ki bodo onesnaževali zrak, namesto da bi imeli le enega, na katerem bi lahko tudi ceneje uredili čistilne naprave.

Nedvomno imajo občani prav, čeprav razni strokovnjaki trdijo drugače. V drugih državah verjetno česa takega ne dovolijo. Tudi pri nas ne bi smeli dovoliti takega načrtovanja, ki upošteva le nekatere kratkotrajne prednosti lastne delovne organizacije, koristi skupnosti pa ne vidi. Če delovne organizacije same ne uvidijo, da je treba delati tako, kot bo najbolj koristno za delovne ljudi in občane, potem jim morajo to dopovedati delovni ljudje in občani preko svojih organov, se pravi krajevnih skupnosti in občinskih skupščin.

J. PRIMC

Flajs novi predsednik Partizana

Veliki uspeh ribniških rokometašev in nogometašev

Pred kratkim je bil občni zbor TVD Partizan Ribnica, ki je bil sklican na delegatski način. To pomeni novo odgovornost za izvoljene delegate, ki so dolžni zastopati mnenje sredine, ki jih je izbrala, in nato sredini tudi poročati.

Poročilo o delu TVD Partizan je podal predsednik Alojz Marolt, nato pa so poročali še vodje sekcij. Ciril Grilj je poročal, da je rokometni klub dosegel doslej največji uspeh, saj je osvojil prvo mesto v svoji ligi. To si bodo prizadevali obdržati in se tako uvrstiti v drugo zvezno ligo. Nika Bajde je poročal, da so tudi nogometaši dosegli izreden uspeh, saj so trenutno na drugem mestu, kar jim zagotavlja uvrstitev v višjo ligo.

Franc Levstek je govoril o pomenu družbenega dogovarjanja, samoupravnega sporazumevanja in lanskem programu, ki je bil v glavnem izpolnjen. Množičnost v telesni kulturi je porastla za 8 odstotkov. Množične akcije, kot „Po poteh spominov", so zelo uspele. Tudi letošnji načrt daje poudarek množičnosti, kakovosti in urejanju športnih objektov.

Lojze Marolt je opozoril, da je treba izvesti sklep o organizaciji srečanja vseh telesnokulturnih delavcev, na katerem bi se bolj spoznali in izmenjali mnenja. Tudi članarino je treba redno pobirati. Jože Jamnik, predsednik TTKS, pa je poudaril, da je treba programe izvajati in da bodo na osnovi opravljenih nalog tudi dodeljevali denar.

Ob zaključku občnega zbora so s tajnim glasovanjem izvolili izmed dveh kandidatov za novega predsednika izvršnega odbora Janeza Flajsa.

M. GLAVONJIČ

NEZADOVOLJSTVO

V Sodražici so občani nezadovoljni zaradi zavlačevanja oziroma počasnosti pri začetku gradnje poslovno-stanovanjske stavbe. V Donitu na primer pravijo, da zaradi takega zavlačevanja lahko zgube denar, ki ga imajo predvidenega za nakup stanovanj v tej stavbi. Če tega denarja ne bodo porabili v Sodražici, se bo namreč v skladu s solidarnostnimi merili OZD Donit prelil na druga območja. V Sodražici pa TOZD Donit stanovanja nujno potrebuje, saj bo le potem lahko dobil ustrezne strokovnjake. Pravijo, da zdaj vsak mesec ustvarijo precej manj, kot bi lahko, prav zato, ker nimajo ustreznih strokovnjakov.

Gasilci pomlajujejo vrste

V Jurjevici sprejeli v gasilstvo 41 pionirjev

Na nedavnem občnem zboru prostovoljnega gasilskega društva v Jurjevici, v katerem so združeni gasilci vasi Jurjevica, Breže in Kot, so sprejeli 41 pionirjev (38 fantov in 3 dekleta) v gasilsko organizacijo. Mladi bodo torej nadaljevali tradicijo gasilstva v tem kraju, kjer deluje društvo že od leta 1908. Novosprejeti gasilci so ob tej priložnosti obiskali rojstno hišo prvega predsednika gasilskega društva Jurjevica. Vsekakor zaslužijo Jurjevčanje posnemanje pri vključevanju mladih v gasilsko organizacijo.

O prizadevnih gasilcih v Jurjevici je treba še povedati, da so pred leti s prostovoljnim delom zgradili gasilski dom in nabavili opremo. Imajo tudi motorno brizgalno.

Na občnem zboru so gasilci sprejeli nove naloge, poveljnik občinske gasilske zveze Tone Šobar pa jim je razen priznanja dal več koristnih napotkov za bodoče delo.

Naj še dodamo, da prav zdaj potekajo povsod občni zbori gasilskih društev. Kakor vsa leta so tudi letos plodni in dobro obiskani.

-r

KMETJE V ITALIJO

15. in 16. marca je sklad za pospeševanje kmetijstva občine Ribnica organiziral dvodnevni poučni izlet v Verono v Italiji. Okoli 40 kmetov, ki preusmerjajo kmetije, si je ogledalo 77. kmetijski sejem, na katerem so se zanimali predvsem za kmetijske stroje in plemensko živino iz Evrope in Amerike. Izlet je veljal 450 din za osebo, zanj pa so prispevali udeleženci po 100 din, KKZ in TOZD gozdarske kooperacije ZKGP po 150 din na udeleženca in organizator izleta po 50 din.

TEGOBE MLEKARIC

Če zapade le malo snežička, že ne more mlekarjev kamionček na Poljane. Mlekarice morajo otovorjene s težkimi posodami pešačiti v dolino k avtobusni postaji v Ortnek. Letos so jo dobro odnesle, ker ni bila huda zima. Ob pravi zimi pa so kar pol leta obsojene na tlačansko delo. Oddajo mleka bi morali urediti drugače. Mlekarice naj tudi ne bi čakale na odprtem, ampak v zavetju pod bivšim Kozlerjevim skednjem, kjer bi bile na suhem in pod streho. 300 do 500 litrov mleka na dan tudi nekaj pomeni! O tem razpravljajte še na zborih volilcev.

V. P.

Občnega zbora TVD Partizan Ribnica se je udeležilo 29 delegatov oziroma tri četrtine izvoljenih delegatov.

Soglasje k ustanovitvi SIS

Razvojne smernice bodo sprejete v aprilu

Na zadnji skupni seji občinske skupščine Ribnica, ki je bila 17. marca, so delegatje obravnavali smernice gospodarskega in družbenega razvoja občine letos. Dokončno jih bodo sprejeli v aprilu.

Sprejeli so tudi izhodišča za izdelavo srednjeročnega načrta razvoja občine za obdobje 1976 do 1980, programe dela ter financiranja družbenih dejavnosti v občini za letos in samoupravni sporazum o združevanju sredstev (T)OZD s področja gospodarstva za izgradnjo komunalnih naprav na območju občine v obdobju od 1975 do 1978.

Nadalje so dali soglasje k ustanovitvi vseh SIS in sprejeli še nekatere druge dokumente v zvezi s tem. Sprejeli so tudi odlok o posebnem občinskem prometnem davku od prometa proizvodov in plačil za storitve, odlok o delovnem času upravnih organov občinske skupščine in odlok o podelitvi priznanj in nagrad občine.

Nadalje so imenovali za novega podpredsednika zbora združenega dela Antona Hrena, kmetijskega tehnika iz Dolenje vasi, za nova člana občinske delegacije za zbor občin skupščine SRS pa Gvida Čarmana in Jožeta Dejaka.

Uspela solidarnostna akcija

Za Kozjansko zbrali več, kot je bilo predvideno

Usklajevalni odbor v ribniški občini za odpravo posledic potresa na Kozjanskem, ki dela pri občinski konferenci SZDL, je zelo uspešno izpeljal solidarnostno akcijo, saj je bilo v obeh krogih zbranih skupno 457.522,65 din, medtem ko je načrtovana obveznost znašala okoli 2 odstotka manj.

V prvem krogu so sicer nabrali 163.429 din, zato pa so bili občutno boljši v drugem, ko so zbrali v občini kar 257.270 din; iz prispevkov Ribničanov, zaposlenih v drugih občinah, pa je bilo zbranih še nadaljnih 36.823,30 din.

Na sestanku 4. marca so člani usklajevalnega odbora ugotovili, da je akcija v glavnem uspešno zaključena, vendar popolnoma končana oziroma obračunana še ni. Menijo namreč, da bodo v teh dneh nakazali na račun 51310-655-19511 pri SDK Kočevje pomoč za Kozjansko še nekateri zamudniki.

V ribniški občini so zbrali in nakazovali pomoč za Kozjansko na tri načine. Najprej so vsi nakazovali pomoč na skupni, republiški žiro račun. Nato so preusmerili nakazovanje na lastni žiro račun za Kozjansko, hkrati pa so dajali skupaj s kočevsko občino še posebno pomoč krajevni skupnosti Tinsko v občini Šmarje pri Jelšah, kamor so poslali tudi gradbeno skupino. Končno pa so precej prispevkov ribniških občanov, ki so zaposleni izven občine, nakazovele delovne organizacije in občine, kjer Ribničani delajo, in ti prispevki sploh niso prikazani med ribniškimi.

J. PRIMC

RIBNIŠKI ZOBOTREBCI

LETOVANJE ZA UPOKOJENCE – Društvo upokojencev je spet prijetno presenetilo svoje člane in njihove svojce. Od 1. maja do 30. septembra bo organiziralo zanje v Piranu in Izoli letni dopust s popustom. Prijave sprejemajo do 30. marca, hkrati pa je treba vplačati akontacijo 80 din.

VELIKO TEČAJEV – Delavska univerza Ribnica nadaljuje tudi letos dobro prakso preteklih let. Organizirala bo vrsto tečajev: strojepisni, knjigovodski, krojno-šiviljski, kuharski in tečaje tujih jezikov. Tečaji bodo popoldne. Koristili bodo vsem, ki se žele izobraževati ob delu ali si pridobiti kvalifikacijo. Prijav za tečaje je že veliko.

SLAK NAVDUŠIL RIBNIČANE – Dvorana TVD Partizan je bila popolnoma zasedena, ko je gostoval v Ribnici priljubljeni zabavni ansambel Lojzeta Slaka. Ob Slakovi pesmi so se ogreli tudi najbolj „mrzli" občani.

PLES V DOLENJI VASI – Ob koncu tedna se vsak rad malo razvedri, pa tudi zapleše. Zabav v ribniški občini ni veliko. Hotel „Jelka" je ukinil ples, češ da je godba draga, obisk pa slab. Zdaj je samo še v Dolenji vasi ob sobotah odprt disko klub. V nekaterih krajih in gostiščih sicer tudi imajo glasbo, ampak le na plošče. Zato mnogi nestrpno pričakujejo letne veselice.

M. G.

– Kako si bil postrežen v hotelu Jelka?
– Sit sicer nisem bil, žejen pa.

REŠETO

Gnojnica v Rinžo

Na nekaterih nedavnih zborih občanov v Kočevju je bila izrečena odločna zahteva, da je treba takoj preprečiti nadaljnje pritekanje gnojnice v Rinžo. Ta zahteva je bila posredovana na zadnji seji zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine tudi izvršnemu svetu.

Takih in podobnih zahtev je bilo v minulih petnajstih letih izrečenih veliko, njihov rezultat pa je, da gnojnica še danes teče v Rinžo. Pred petnajstimi leti smo se še kopali na Rinži v Gaju in vse do Rožnega studenca, danes se na tem območju ne kopljejo nihče več, ker je Rinža zaradi gnojnice preveč onesnažena.

Pri ZKGP so vsa ta leta obljubljali, da ne bodo več spuščali gnojnice in silažnih sokov v Rinžo, oziroma da bodo uredili čistilne naprave, naredili pa niso ničesar. Njihov račun je preprost: za ZKGP je ceneje, če plačajo ribičem na leto kakih 10.000 din kot odškodnino za poginule ribe, kot da bi zgradili čistilne naprave, ki bi veljale 5, 6 ali celo več milijonov dinarjev. Vendar je tak račun zgrešen, saj bi uničena Rinža pomenila tudi propad mesta Kočevje.

Razveseljivo je, da bo nova občinska skupščina odločno ukrepala, ne pa popuščala takim „gospodarskim vzrokom", ki pomenijo dejansko propad reke, gospodarstva, mesta in celo življenja. Zavedati se moramo, da ni glavno le denar, ampak zdravo okolje. Zato je treba proti vsem onesnaževalcem odločno in strogo ukrepati.

JOŽE PRIMC

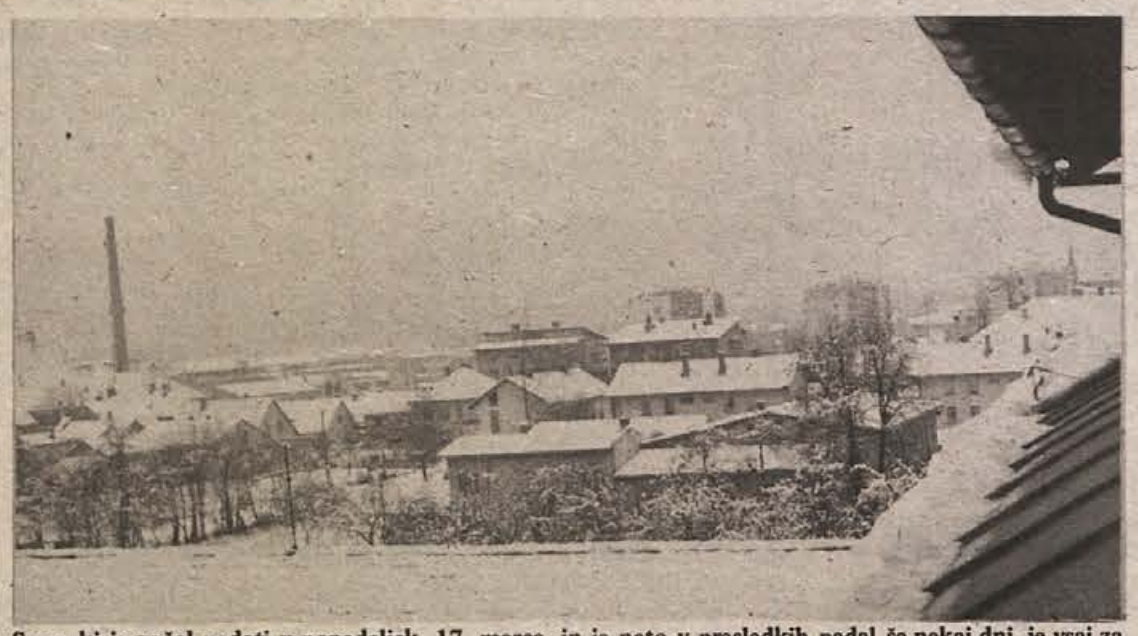

Sneg, ki je začel padati v ponedeljek, 17. marca, in je nato v presledkih padal še nekaj dni, je vsaj za nekaj časa pobelil Kočevje. Presenetil je tudi Komunalo, naredil nekaj škode na drevju (ker je bil moker in zato zelo težak), vsaj delno pa je pripomogel k hudi nesreči v Ložinah, ki je terjala dvoje življenj. (Foto: Primc)

Gasilci dobro delajo

Zaradi uspešnega dela ni nikjer gorelo

Na nedavnem občnem zboru Prostovoljnega gasilskega društva Šalka vas pri Kočevju, katerega delovno območje zajema še vasi Cvišlerji, Onek, Željne in Klinja vas, so izvolili za novega predsednika Štefana Heindlerja, za podpredsednika Jožeta Horvata, za poveljnika Franca Bobeka in za tajnika Marjana Kocjana.

Na zboru so proglasili za častnega člana društva Staneta Zajca, rojaka, ki je zdaj v ZDA in je poklonil društvu 1.100 dolarjev, kar so porabili pri nakupu novega gasilskega avta. Pred pričetkom zbora je bila svečanost, na kateri so novi avto prevzeli in krstili.

Na zboru so ugotovili, da požarov v preteklem obdobju ni bilo, ker posvečajo posebno skrb preventivi, se pravi, da odstranjujejo vse [illegible] kar bi lahko povzročilo poža[illegible]. Preventivna komisija je obiskala [illegible] gospodinjstva. Društvo je dosegl[illegible] lepe uspehe tudi a tekmovanju [illegible] svojo pionirsko žensko in pionirsko moško desetino, pa tudi s članskim [illegible].

Gasilci so na zboru pokazali [illegible] se zavedajo, kje je največja nev[illegible]nost v primeru požara, zato bo[illegible] lahko ukrenili vse, da do požara [illegible] pride, če pa že pride, da bo škod[illegible] čim manjša.

V okviru PGD deluje tudi p[illegible]devna strelska sekcija. Njeni člani [illegible] lani opravili 184 prostovoljn[illegible] lovnih ur, zdaj pa so prav [illegible] predlagali, da bi skupno z p[illegible] sezidali dvorano, kjer bi lahko [illegible] strelci vadili, v njej pa bi bile [illegible] za namizni tenis in druge igre. [illegible] materiala že imajo pripravljen[illegible]. Dokončna odločitev o gradnji [illegible] bila sprejeta.

S prvim za četrtino dražje stanovanje

Podražitev ne bo za vse enaka - Družinam z majhnimi dohodki subvencija

S 1. aprilom se bodo podražile stanarine v vsej Sloveniji za 25 odstotkov. Sekretarja Samoupravne stanovanjske skupnosti Kočevje Dušana Oražma so zaprosili za nekatera pojasnila in razloge v zvezi z višjimi stanarinami.

DL: – Se bodo stanarine zvečale vsam enako ali bo zvečanje različno?

ODG: – Stanarine se bodo v povprečju zvečale za 25 odstotkov, kar pomeni, da se ne bodo zvečale vsem enako. Naša služba je napravila preizkus za pet različnih stanovanj. Izkazalo se je, da bo povečanje znašalo od 17 do 65 odstotkov.

DL: – Zakaj bo prišlo do razlik?

ODG: – Do razlik bo prišlo zato, ker je ponovna meritev stanovanj leta 1973 pokazala, da je ponekod gradbena izmera (po načrtu) večja, kot je dejanska. Doslej so bile stanarine računane na osnovi gradbenih izmer. Zato je prišlo v nekaterih stanovanjskih zgradbah, na primer v ekonomskem bloku in še ponekod, do bolj ali manj občutnih razlik.

Razen tega se nove točke, ki upoštevajo lego in udobnost stanovanja, v nekaterih primerih razlikujejo od starih. Največje razlike pa bodo nastale seveda tam, kjer je stanovanje

Novo točkovanje upošteva udobnost stanovanja tudi v drugih ozirih, na primer: v katerem nadstropju je stanovanje; koliko stanovanj je v stanovanjski stavbi; ali je voda v stanovanju ali le v hiši oziroma zunaj. To pomeni, da je stanovanje v pritličju in v najvišjem nadstropju slabše ocenjeno kot stanovanje v 1. nadstropju; da je stanovanje v bloku z veliko stanovanji slabše ocenjeno kot stanovanje v bloku z malo stanovanji itd.

Zaradi vsega tega se lahko stanarina posamezniku poveča za manj ali več kot 25 odstotkov.

DL: – Kako si lahko vsak stanovalec sam izračuna, koliko bo plačal stanarine od 1. aprila dalje?

ODG: – Izračun je čisto preprost. Vsak si mora poiskati zadnji zapisnik o točkovanju stanovanj, ki je bilo opravljeno leta 1973. Nato pomnoži kvadratne metre stanovanja s točkami stanovanja (oboje ima v tem zapisniku). Kar dobi, pomnoži še s 10,62 (vrednostjo točke). Ta rezultat pa pomnoži še z 0,04 (to je, da plačamo 4 odstotke vrednosti stanovanja za letno stanarino. Tako si vsak dobi letno stanarino, ča pa to deli z 12 (mesecev), dobi mesečno stanarino.

Dušan Oražem, tajnik Samoupravne stanovanjske skupnosti Kočevje: „Starim hišam res ostaja za vzdrževanje večji odstotek stanarine, vendar so popravila zaradi starosti stavb tako draga, da jih ni več mogoče kriti iz dohodkov lastne stanarine, ampak celo solidarno iz sredstev stanarine novih stavb. Pa še ta sredstva zaradi draginje ne zadoščajo več.

Še lažje in krajše pa pride do istega rezultata (mesečne stanarine), če število kvadratnih metrov stanovanja pomnoži z vrednostjo točke (oboje po zapisniku iz leta 1973), nato pa dobljeni znesek pomnoži še z 0,0345.

DL: – Slišimo pa tudi, da družine z majhnimi dohodki ne pridobilo vrednost zato, ker je pridobilo med obema ocenama stanovanj še dodatni stanovanjski prostor ali garažo v hiši.

bodo plačale polne stanarine?

ODG: – Povišanje res ne bo prizadelo družin z majhnimi dohodki, ker bo hkrati z odlokom o zvišanju stanarin sprejet tudi odlok o nadomestitvi (subvencioniranju) stanarin, ki ščiti družine z majhnimi dohodki. Nekateri poizkusni izračuni so pokazali, da bo ta nadomestitev (subvencija) kar precejšnja. Zdaj še ne vem, kolikšna natančno bo, vendar pa kaže, da bodo merila enotna za vso Slovenijo.

DL: – Za zaključek razgovora še vprašanje, zakaj je zvišanje stanarin nujno.

ODG: – Cene gradbenemu materialu in storitvam oziroma cene novih stanovanj so v zadnjih letih zelo hitro naraščale, hkrati pa so bile stanarine zamrznjene. To pomeni, da so tudi stroški za vzdrževanje in popravila stanovanj zelo hitro naraščali, medtem ko se je zaradi zamrznjenih stanarin zbiralo za te zadeve enako denarja. Hišam, predvsem starim, pa tudi nekaterim novejšim, zmanjkuje denarja za nujna popravila in obnove. Zato hiše oziroma bloki propadajo. Tega pa ne smemo dopustiti, če smo dobri gospodarji.

J. PRIMC

HITRO GOR POČASI DOL

France Ožbolt, upoko[illegible]nec iz Kočevja, je pred kr[illegible]kim potožil, da je že nek[illegible]krat bral v časopisu, da so [illegible] domače cigarete, delane [illegible] tujih receptih (Kent, M[illegible]boro) občutno poce[illegible] gostinci pa jih prodajajo [illegible]vedno po stari, višji ceni. [illegible] so se cigarete podražile, [illegible] so jih nekateri gostinci p[illegible]dajali dražje takoj ali [illegible] dan prej, preden je za[illegible] podražitev veljati. To je [illegible]vedal tudi nekemu zase[illegible]mu gostincu, ki mu je o[illegible]nil:

„Imamo še staro za[illegible] sicer pa razumeš, da [illegible] sebi ne bomo kradli de[illegible] iz žepov."

Francelj je to že razu[illegible] ni pa razumel, da stara [illegible]ga po nižjih cenah ni tre[illegible]dalj ob podražitvi, in se[illegible] tega, da (nekateri) gos[illegible] sebi res ne bi kradli, dre[illegible] pa.

Še pred desetimi leti smo se takole kopali v Rinži v kočevskem Gaju za stadionom. Zaradi onesnaževanja vode so se kopalci morali vsako leto pomikati višje ob Rinži. Zdaj se kopljemo lahko šele v zgornjem Mahovniku in na Bregu. Pa tudi tu se ne bomo dolgo, če bomo tako slabo skrbeli za Rinžo. (Foto: J. Primc)

MOJE MESTO

Pionirji, člani foto-kino kluba osnovne šole Kočevje, pod vodstvom mentorja Franca Brusa skrbno izdelujejo fotografije za zanimivo razstavo, ki jo nameravajo pripraviti v začetku aprila pod naslovom „Moje mesto". Razstava bo v Likovnem salonu v Kočevju, posvečena pa bo prvemu prazniku krajevne skupnosti Kočevje.

VOJAŠKI KROŽEK

V okviru poklicnega usmerjanja učencev so na osnovni šoli Kočevje februarja letos organizirali vojaški krožek. Udeležuje se ga 17 učencev 7. in 8. razredov. Vodita ga predstavnika vojnega odseka Kočevje Bogo Abrahamsberg in Tone Rački. Učence seznanjata z delom in življenjem v JLA. Tako pomagata učencem pri odločanju za vojaške poklice. Letos sta se za tak poklic odločila dva učenca osnovne šole Kočevje.

V. I.

Šolarji iz Željn večkrat pripravijo lepe nastope, s katerimi ra[illegible]lijo starše in druge občane. Nastopili so tudi na nedavni p[illegible] dneva žena. (Foto: J. Primc)

Svojo kri nam dajejo

Priznanja večkratnim krvodajalcem

Tudi letos bodo po večjih osnovnih organizacijah Rdečega križa v kočevski občini svečanosti, na katerem bodo podeljevali značke 5-, 10-, 15- in 20-kratnim krvodajalcem ter plakete 25-kratnim krvodajalcem. Prva taka proslava je bila 22. marca v Stari cerkvi, jutri bo v Kočevju, ostale pa bodo tudi v teh dneh. Proslav po krajevnih organizacijah RK se bodo udeležili tudi krvodajalci iz delovnih organizacij, in sicer tam, kjer pač stanujejo.

Značke in plakete bodo dobili krvodajalci iz naslednjih kolektivov in osnovnih organizacij RK:

ITAS: za 5-krat darovano kri Adolf Šijanec, Ivan Novak, Vinko Kotar, Stane Perko, Anton Nadler, Tone Rovtar, Franc Marinčič, Anton Žuran, Franc Kovačič, Lado Bizjak, Branko Majetič, Ivan Jarni, Drago Martič, Dušan Poje in Marjan Blatnik; za 10-krat darovano kri: Štefan Tompa, Anton Horvat, Ivan Zadravec, Boris Kapš, Alojz Kužnik, Jože Markovič, Stane Mlakar, Ivan Dukič, Marjan Žagar, Anton Furlan, Franc Boben, Slavko Klepac, Peter Košir in Jože Rogan: za 15-krat darovano kri: Stanko Tomšič, Andrej Vidmar, Alojz Babič, Martin Malnar, Stane Adamič, Vasja Rus; za 20-krat darovano kri: Vinko Košir, Ignac Nose.

ZKGP: za 5-krat darovano kri: Bogomir Lindič, Alojz Poje, Ignac Ritlop, Slavko Gradišar, Boris Zupančič, Pavel Krapež, Oskar Dodič; za 10-krat darovano kri: Mirko Krizmanič, Milan Trpin; za 15-krat darovano kri: Franc Trobec in Anton Rus.

TEKSTILANA: za 5-krat darovano kri: Bogdan Žnidaršič, Ernest Deržek, Marija Malnar, Tilka Novak; za 10-krat darovano kri: Mirko Ruparčič, Anica Turk, Slavka Živkovič, Ivan Križ; za 15-krat darovano kri: Boža Poje, Marta Volf; za 20-krat darovano kri: Stane Pahulje in za 25-krat darovano kri bo prejel plaketo Bogomir Vidmar.

TRIKON: za 5-krat darovano kri: Erika Križ, Katica Koren, Marija Turk, Francka Bejtovič in Cvetka Janež.

LIK: za 5-krat darovano kri: Miroslav Šalika, Ivana Hočevar, Anton Čop, Milan Cilenšek in Anton Škufca; za 10-krat darovano kri: Alojz Klepac; za 15-krat darovano kri: Franc Volf, Jure Nekič in Štefan Šoš; za 20-krat darovano kri: Ivan Potisk.

ELEKTRO: za 5-krat darovano kri: Peter Pantar, Stojan Kogoj in Stane Vidrih; za 10-krat darovano kri: Tone Jurjevčič; za 20-krat darovano kri: Pavel Vesel.

INKOP: za 5-krat darovano kri: Anton Klepac, Marjan Mišič; za 10-krat darovano kri: Marija Martič; za 15-krat darovano kri: Viktor Šebalj in Alojz Lovšin; za 20-krat darovano kri: Janez Klun in Ivan Merhar.

MELAMIN: za 5-krat darovano kri: Ivan Slekovec, Ljubo Kamenar, Tanja Svetličič in Anton Jurkovič; za 10-krat darovano kri: Marija Slak; za 15-krat darovano kri: Alojz Sturm in za 20-krat darovano kri: Anton Rački in Jože Polovič.

AVTO: za 5-krat darovano kri: Franc Škrabec, Oktavij Bržan, Anton Vovko in Miro Zbašnik; za 10-krat darovano kri: Stane Kordiš, Anton Lovšin in Martin Kajfež; za 15-krat darovano kri: Jože Ambrožič in Franjo Kranjc.

OPREMA: za 10-krat darovano kri: Srečko Žagar, Anton Križ in Janez Rajh. RUDNIK: za 5-krat darovano kri: Stane Rukše, za 10-krat darovano kri: Albert Mrak in Vlado Jankovič; za 15-krat darovano kri: Štefan Krese, Feliks Šmigoc, Štefan Kolenc in Milan Rus; za 20-krat darovano kri: Alojz Pevec.

ZIDAR: za 5-krat darovano kri Jovan Bogdanovič.

MERCATOR: za 10-krat darovano kri: Rolanda Randelj in Marija Slak; za 15-krat darovano kri Pavla Janež.

SDK: za 20-krat darovano kri Anton Grmovšek; za 25-krat darovano kri (plaketa) France Per.

TISKARNA: za 10-krat darovano kri: Dušan Corl; za 15-krat darovano kri Srečko Leskovšek in za 20-krat darovano kri Zinka Milešič.

MLEKARNA: za 10-krat darovano kri Majda Vesel in za 15-krat darovano kri Olga Kotar.

OLJ'INSKA SKUPŠČINA: za 5-krat darovano kri Breda Boben; za 10-krat darovano kri Marija Vesel in za 15-krat darovano kri Svetozar Weiss.

KOMUNALA: za 10-krat darovano kri Lado Eberle.

OSNOVNA ŠOLA: za 10-krat darovano kri Marija Filipič.

LJUBLJANSKA BANKA: za 10-krat darovano kri Pavla Pirc.

VVZ-vrtec: za 5-krat darovano kri Mimica Kavs.

DZS: za 5-krat darovano kri Martina Obranovič.

PTT: za 5-krat darovano kri Anton Bojč.

NAMA: za 5-krat darovano kri Milena Ševšek.

USLUGA–RUDNIK: za 10-krat darovano kri Jože Ilc.

PEKARNA: za 5-krat darovano kri Majda Gril; za 10-krat darovano kri Marija Umek.

STANOVANJSKO PODJETJE: za 5-krat darovano kri Iztok Pertinač; za 10-krat darovano kri Peter Besal.

POSTAJA MILICE: za 15-krat darovano kri Peter Ješelnik.

DINOS: za 15-krat darovano kri Peter Grabrijan.

ŽTP: za 10-krat darovano kri Ivan Kotnik.

KZSZ: za 5-krat darovano kri Justina Kovačevič

SNEŽNIK: za 5-krat darovano kri: Marjan Ožbolt, Adolf Krkovič, Josip Žagar, Jože Krulič in Anton Panter; za 10-krat darovano kri: Alojzija Zidar, Ivan Šercer, Ivana Trope, Tomislav Ličen; za 15-krat darovano kri Ivan Poje.

OO RK KOČEVJE: za 5-krat darovano kri: Kristina Miklič in Peter Lautar; za 10-krat darovano kri: Sanda Cilenšek, Radmila Struna, Alojz Erjavec; za 15-krat darovano kri: Barbara Bohnec, Peter Polajnar.

RUDNIK: za 10-krat darovano kri: Jože Mikec; za 15-krat darovano kri Ela Regali.

STARA CERKEV: za 5-krat darovano kri: Mirko Pavlin, [illegible] Furlan, Ivo Jolič in Marija [illegible]; za 10-krat darovano kri [illegible] Peteh; za 15-krat darovano kri [illegible] dolf Ficko; za 20-krat darovano [illegible] Zvonko Dragoš in za 25-krat da[illegible] no kri (plaketa) Slavko Milec.

PREDGRAD: za 5-krat darovano kri: Emil Padovec, Peter Rauh [illegible] že Muhvič.

LAZE: za 5-krat darovano [illegible] Ema Gorjup in Franc Gorjup.

SPODNJI LOG: za 5-krat darovano kri: Ivan Hrenovec in Ž[illegible] Škof.

MOZELJ: za 10-krat darovano kri: Ivana Kavran in Milena [illegible]

VAS–FARA: za 10-krat darovano kri Marija Volf.

KOPRIVNIK: za 15-krat darovano kri Ivan Hiti.

CVIŠLERJI: za 15-krat darovano kri Karel Antolin; za 20-krat darovano kri Andrej Antolin.

STARI LOG: za 10-krat darovano kri Franjo Domunkos.

POLOM: za 5-krat darovano [illegible] Marija Zaletel; za 15-krat darovano kri Frančiška Hočevar in za 20-krat darovano kri Anton Hočevar.

ČRNI POTOK: za 5-krat darovano kri Marija Lavrič; za 15-krat darovano kri Ana Vončina.

Ko je bil članek že napisan, smo z občinskega odbora RK sporočili, da bo dobil značko za 5-krat darovano kri še Cveto Miler iz [illegible] Kočevje.

PROSTO DELOVNO MESTO!

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

TOZD TOVARNA OPREME ČRNOMELJ

na podlagi sklepa delavskega sveta TOZD razpisuje vodilno delovno mesto

DIREKTORJA TOZD TOVARNA OPREME, ČRNOMELJ

Kandidati za razpisano vodilno delovno mesto morajo izpolnjevati naslednje pogoje:
- *višja šolska izobrazba z najmanj 10 leti prakse, od tega najmanj 4 leta uspešnega dela na vodilnih in vodstvenih delovnih mestih ali*
- *srednješolska izobrazba z najmanj 10 leti prakse, od tega najmanj 6 let uspešnega dela na vodilnih in vodstvenih delovnih mestih.*

Poleg navedenih pogojev morajo kandidati imeti moralno-politične kvalitete, ki se izražajo v odnosu do samoupravne družbene ureditve, in sposobnosti za razvijanje samoupravnih odnosov, v razvitem čutu odgovornosti do dela in delovnih ljudi ter v osebni poštenosti.

Prijave na razpisano delovno mesto sprejema razpisna komisija delavskega sveta TOZD Tovarna opreme, Črnomelj. Razpis velja 15 dni po dnevu objave. O izbiri bodo kandidati obveščeni v roku 10 dni po sklepu delavskega sveta TOZD.

PROSTO DELOVNO MESTO!

Odbor za medsebojna razmerja delavcev
ŠOLSKEGA CENTRA BREŽICE
Brežice, Trg dr. Ivana Ribarja 14

RAZPISUJE
prosto delovno mesto

TAJNIKA–ICE
za nedoločen čas

Pogoji: srednja ekonomska šola ali upravnoadministrativna šola.
Poizkusno delo dva meseca.
Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Vloge z dokazili pošljite na naslov – Šolski center Brežice.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Novoteks
tekstilna tovarna,
Novo mesto, Foersterjeva 10, n. sol. o.

razglaša
naslednja prosta delovna mesta:

1. REFERENT ZA KREDITE IN ZAVAROVANJE – 1
2. LIKVIDATOR – 2
3. REFERENT ZA PLAČILNI PROMET – 2
4. KNJIGOVODJA OSNOVNIH SREDSTEV – 1

POGOJI:
pod 1: višja šola ekonomske smeri in eno leto prakse,
pod 2: srednja ekonomska šola in eno leto prakse,
pod 3: srednja ekonomska šola in dve leti prakse,
pod 4. srednja ekonomska šola in tri leta prakse.

Kandidati naj pošljejo ponudbe na naslov NOVOTEKS, tekstilna tovarna, Novo mesto n. sol. o., kadrovski oddelek. Ponudbe sprejemamo 15 dni po objavi.

PROSTO DELOVNO MESTO!

Splošno gradbeno podjetje „PIONIR", Novo mesto,

PIONIR NOVO MESTO

išče primerno osebo ali zakonca, ki bi prevzela

OSKRBO POČITNIŠKEGA DOMA NA HVARU

Delo bo trajalo predvidoma od 1. 6. 1975 do 30. 9. 1975. Osebni dohodki po dogovoru.
Interesenti naj pošljejo svoje ponudbe, oz. naj se osebno zglase v kadrovski službi podjetja, Kettejev drevored 35 a, do 5. aprila 1975.

PROSTA DELOVNA MESTA!

knjigotisk
ofset
knjigoveznica

kočevski tisk
kočevje

KOČEVJE, LJUBLJANSKA CESTA 18/a

OBJAVLJA

po sklepu komisije za medsebojna razmerja v združenem delu prosti delovni mesti:

1. TAJNICE
2. REFERENTA V RAČUNOVODSTVU

Za delovno mesto tajnice se zahteva končana administrativna šola z znanjem strojepisja in stenografije,
za delovno mesto referenta v računovodstvu pa se zahteva:
a) srednja ekonomska šola
b) administrativna šola
c) končana osemletka
pod a) in b) eno leto delovnih izkušenj, pod c) 5 let delovnih izkušenj na delovnem mestu v knjigovodstvu.

Za delovno mesto tajnice bo pred sprejemom na delo opravljen preizkus znanja iz strojepisja in stenografije,
za delovno mesto referenta v računovodstvu pa bo poskusno delo 3 mesece.

Prijave sprejemamo v roku 15 dni od dneva objave na naslov:
TISKARNA KOČEVSKI TISK KOČEVJE s p.o.
Ljubljanska cesta 18/a

AMD NOVO MESTO

Prenosni transformator za varjenje TBH 140 BANTAM

je izredno primeren za varjenje kosov lahke pločevine ali za njeno obdelavo. Tehta le 20 kg, priročen je torej za dela v delavnici ali na terenu. Z njim lahko varimo mehko jeklo, nerjaveča jekla ali jekla, ki so odporna proti kislinam.

Transformator za električno varjenje TBH 400

v moderni izvedbi ima izredne sposobnosti varilnega aparata. Zaradi vrhunca praktičnosti so pogonski stroški majhni. Dobite ga v raziičnih izvedbah — glede na zmogljivost kot tudi na načine upravljanja. Možna je uporaba v delavnici ali na odprtem prostoru ne oziraje se na vremenske pogoje.

Transformator za električno varjenje TBH 700

transformator je višja oblika delovnih orodij TBH. Prilagojen je delom vseh vrst — tudi glede na delovno okolje, delavnico in v njej za razna delovna mesta — ali za zunanja dela, pri čemer pa take ali drugačne klimatske razmere ne morejo motiti rednega dela.

Za vsa orodja TBH so na voljo prospekti z opisom konstrukcij, različnosti izvedb in z najnatančnejšimi strokovnimi pojasnili.

Brodogradilište, tvornica dizel motora i tvornica električnih strojeva i uređaja — Pula.
P. P. BR. 208, TELEFON: CENTRALA (052) 24-322
TELEX: 25 252 YU ULJTES

ULJANIK ESAB

POHIŠTVO TV VRBAS BANJA LUKA

NA PRODAJNI RAZSTAVI
V SALONU POHIŠTVA
TP POSAVJE V BREŽICAH IN
DVORANI TVD PARTIZAN V KRŠKEM
OD 24. MARCA DO 12. APRILA 1975
KREDIT NA 18 MESECEV!
5% POPUST

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 27. marca – Rupert
Petek, 28. marca – Milada
Sobota, 29. marca – Jernej
Nedelja, 30. marca – Branimir
Ponedeljek, 31. marca – Modest
Torek, 1. aprila – Hugo
Sreda, 2. aprila – Franc
Četrtek, 3. aprila – Rihard

LUNINE MENE
27. marca ob 11.36 – ščip
3. aprila ob 13,25 – zadnji krajec

KINO

BRESTANICA: 29. in 30. 3. ameriški barvni film „Boter".

BREŽICE: 28. in 29. 3. italijanski barvni film Cvet 1001 noči. 30. in 31. 3. špansko-italijanski barvni film Tajna bengalske džungle. 1. in 2. 4. zahodnonemški barvni film Javna hiša.

ČRNOMELJ: 28. 3. ameriški barvni film Serpiko. 30. 3. ameriški barvni film Lady poje blues.

KRŠKO: 29. in 30. 3. ameriški barvni film Krvavi lov.

MIRNA: 29. in 30. 3. film Obesite ga brez milosti.

METLIKA: 28., 29. in 30. 3. francoski barvni film Poslednji tango v Parizu. 2. in 3. 4. francoski barvni film Stop za morilca.

NOVO MESTO: Od 28. do 30. 3. ameriški barvni film Rdeči oblak nad Riatom. Od 28. do 30. 3. ameriški barvni glasbeni film Moje pesmi, moje sanje. 30. 3. nemški barvni film. matineja Pika nogavička. Od 1. do 3. 4. ameriški barvni film Šaft v Afriki.

RIBNICA: 29. in 30. 3. ameriški barvni film „Pravi človek z zapada".

SEMIČ: 30. 3. japonski barvni film Horda siledžija.

TREBNJE: 29. in 30. 3. ameriški barvni kriminalni film Škorpijon ubija.

KOSTANJEVICA: 30. 3. ameriški pustolovski film Vetrovi z Jamajke.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

SPREJMEM mlajšega delavca k stroju za plastiko. Kovačič, Novo mesto, Nad mlini 55.

IŠČEM ŽENSKO za dopoldansko varstvo otroka. Dam sobo in hrano. Naslov v upravi lista (781/75).

STANOVANJE in hrano dam starejši ženski ali upokojenki za pomoč v gospodinjstvu. Naslov v upravi lista.

DEKLE, šole prosto, sprejmem za pomoč v gospodinjstvu in bifeju, z vso oskrbo v hiši. Šinkovec, Visoko 1, 64220 Škofja Loka.

SPREJMEM moškega za pomoč na kmetiji. Nudim vso oskrbo po službi. Po potrebi preskrbim tudi službo. Zaželeno je, da bi bil starejši, pošten in ne pijanec. Socialno zavarovanje po dogovoru. Jerman, Sneberška 42, Ljubljana-Polje.

SPREJMEM dekle za natakarico. Starost ni važna. Naslov v upravi lista (811/75).

STANOVANJA

OPREMLJENO SOBO ODDAM samskemu moškemu. Cesta herojev 33/a, Novo mesto.

ODDAM neopremljeno ogrevano sobo ženski. Naslov v upravi lista (849/75).

ZAMENJAM lastniško prazno družinsko hišo v Karlovcu pri postaji za hišo v Novem mestu. Naslov v upravi lista (802/75).

STANOVANJE, enosobno (47 m2) v Mariboru, v centru, menjam za podobno stanovanje v krški ali brežiški občini. Janko Vukčevič, Tyrševa 1, Maribor.

Motorna vozila

PRODAM dobro ohranjen motor TLS 14, letnik 74. Ivan Rus, Zemelj 5, 68332 Gradac.

PRODAM traktor Warchalowski, 30 KM, dobro ohranjen in registriran. Jože Jevnikar, Mali Ban 7, Šentjernej.

PRODAM motorno kolo NSU maxi v voznem stanju. Franc Conta, Tolsti vrh 1, Šentjernej.

PRODAM rabljen traktorski obračalnik. Stanko Ajdovnik, Zagrad 13, Škocjan.

PRODAM traktor DEUTZ (28 KM) s kabino, kosilnico in plugom v zelo dobrem stanju. Rabzelj, Smednik, Raka.

SKORAJ NOVO kosilnico za Pasqali poceni prodam. Ponudbe pošljite na naslov Jože Petric, Črešnjevec 10, Semič.

PRODAM MALO rabljen moped Tomosov avtomatik, vožnja brez izpita. Prisojna pot 8, Novo mesto.

FIAT 1300 poceni prodam. Maistrova 8, Novo mesto.

PRODAM DOBRO ohranjen FIAT 750, letnik 1973. Naslov v upravi lista.

PRODAM

GARAŽO prodam v soseski Nad mlini. Poizve se pri Antonu Petrič, Nad mlini 26, 68000 Novo mesto.

PRODAJAM sadike malin po ugodni ceni – 3,00 din za kom. preizkušene sorte ZEVA I. in II. HERBST ERNTE. Mirko Vimpolšek, Črnc 53, Brežice.

PRODAM kompletni elektromotor 5 KM z vsemi priključki. Anton Gregorčič, Bršlin 53, Novo mesto.

UGODNO prodam televizor Lido. Naslov v upravi lista.

PRODAM 4 tone sladkega njivskega sena po 1,00 din kg in smrekove lantene za ostrešja. Jože Zakšek, Stolovnik 15, Brestanica.

PRODAM 12, 13, 14 in 15-colski gumi voz. Bulc, Jurčkova pot 73, Ljubljana.

UGODNO prodam 2000 kg sena in parcelo za vikend v Novi gori. Rudi Šali, Češča vas 5, Novo mesto.

PRODAM 3 nova okna z roleto 180 x 140. Jože Bradač, Selišče 4, Dol. Toplice.

PRODAM leseno hišo 7 x 9 m (novo ostrešje) za 20.000 din. Poizvedbe: Ivan Tomažin, Podulce 21 pri Raki.

PRODAM mlatilnico s tresali in reto, pajkelj na motorni pogon in voz zapravljivček. Zelo poceni prodam tudi motorno kosilnico znamke Super padana, greben 130, skoraj novo. Jože Dolinšek, Vino 10, 61291 Škofljica.

MED koštanj-smreka, visoko kvaliteten, večjo količino, prodam. Naslov v upravi lista (788/75).

PRODAM stroj za izdelavo betonskih zidakov s tremi modeli. Zvonko Jakofčič, Stranska vas 9, Semič.

PRODAM obračalnik Potinger 220, malo rabljen. Janez Potokar, Stari trg 25, 68210 Trebnje.

PRODAM menjalnik in motor za Škodo 1000 MB. Stane Kovačič, Nad mlini 45, Novo mesto, telefon 21-069.

PIŠČANCE, težke okrog 1,50 kg, lahko kupite od 29. t. m. do 7. aprila pri Levstikovih v Podgori pri Prečni.

PRODAM koso za traktor Kramer in kosilnico BCS z Dieslovim motorjem. Poizve se pri Tonetu Divjaku, Mihovica 14, Šentjernej.

PRODAM leseno prešo po nizki ceni, za 200,00 din. Naslov v upravi lista (808/75).

PRODAM dobro ohranjen lahek gumi voz, nosilnosti 1,5 tone. Martin Gačnik, Boričevo 9, Novo mesto.

PRODAM enoosno traktorsko kiper prikolico. Anton Golob, Sela 3, Šentjernej.

PRODAM kravo, 8 mesecev brejo, in mlatilnico. Alojz Červan, Goriška vas 5, Mirna peč.

PRODAM elektrovarilni aparat do 100 amperov (220 voltov). Alojz Strman, Četež 4a, 68250 Brežice.

PRODAM Mirage avtomobilski kasetni radiomagnetofon, rezervne dele za Renault 10, zadnje steklo, prvo luč (kompletno) in več raznih delov. Zvone Bunjevac, Šegova 11/C, Novo mesto.

PRODAM starejšo hišo z gospodarskim poslopjem. Jožefa Pavlin, Češča vas 28, Novo mesto.

PRODAM manjšo hišo z vrtom (60 arov zemlje) ob glavni cesti pet minut do avtobusne postaje in trgovine. Voda in elektrika v hiši. Mihael Simonišek, Trebež 10, Artiče pri Brežicah.

POSEST

PRODAM 11 ha posestva v Površju pri Raki. Franc Metelko, Površje 5.

PRODAM STAREJŠO hjšo v Podgori pri Straži (22 arov zemlje). Sončna lega, voda, elektrika. Naslov v upravi lista (791/75).

PRODAM 11 arov in 37 m2 parcele v Sred. Grčevju. Naslov v upravi lista (794/75).

UGODNO prodam vinograd v Berčicah pri Metliki. Nikola Podrebarac, CBE n. h., Metlika, telefon 77-170.

PRODAM enostanovanjsko komfortno hišo. Informacije: Velika Bučna vas 35, Novo mesto.

PRODAM enodružinsko hišo pod vrednostno ceno z izredno lepo lokacijo, zelenjavnim in cvetličnim vrtom v strogem centru Trebnjega. Ogled in sklepanje pogodbe samo 29. in 30. marca. Stevo Petrovič, Trebnje.

UGODNO PRODAM parcelo za vinograd in vikend na Ljubnem, na sončni legi ob cesti. Elektrika poleg. Naslov v upravi lista (809/75).

PRODAM 7 arov vinograda na Trški gori in 8 arov starine. Dovoz z vsakim avtomobilom. Naslov v upravi lista (812/75).

PRODAM manjše posestvo v Grobljah pri Šentjerncju na Dolenjskem. Ana Črtalič, Dobrava 1, Kostanjevica na Krki.

PRODAM vinograd in vinsko klet s prostori za bivanje v Sromljah. Dostop po cesti III. reda, možna je delitev zemljišča na dva kupca. Informacije dobite pod šifro „VINOGRAD V SROMLJAH" ali po telefonu 068-72-412.

UGODNO prodam enodružinsko, takoj vseljivo hišo s 16 ari zemlje. Janez Strojin, Dolnje Ponikve 30, Trebnje. Informacije: Novak, Mirna 108.

KUPIM

KUPIM od 808 do 15-13 ali 15-17 mercedes keeper od 1970 letnika dalje. Naslov v upravi lista (846/75).

KUPIM hišo, lahko tudi starejšo v okolici Novega mesta. Stanislav Špelko, Jama 14, Dvor.

RAZNO

PROSIMO voznika svetle Škode, ki je 11. maja 1974 od 16,30 do 17. ure pripeljal na kraj nezgode, ki se je zgodila na avto cesti Ljubljana-Zagreb med vasko Sela in karteljevskim vzponom, naj Ljubljana-Zagreb med vasjo Sela in karteljevskim vzponom, naj 11, Novo mesto.

POROČNI PRSTANI! – Če si trajen in lep spomin želite, stopite k zlatarstvu v Gosposko 5 v Ljubljani, poleg univerze! Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

PREKLICI

ANTON URBANČ, Taborniška 8, Sevnica, prepovedujem mizarju Stanku Vovk in njegovi ženi Ivanki dostop k moji hiši.

TEREZIJA KLEMENČIČ, Kamni potok 8, Trebnje, prepovedujem pašo kokoši, vožnjo s traktorjem in hojo po vseh mojih parcelah. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjala.

JANEZ IN FRANČIŠKA PAVLIČ, Črmošnjice 3, Stopiče, prepovedujeva hojo preko najinega vrta. Kdor tega ne bo upošteval, ga bova sodno preganjala.

ANGELA ŠERE, Poljane 9 pri Mirni peči, prepovedujem hojo in pašo, sekanje v gozdu in vsako delanje škode na mojih parcelah v Rihpovcu. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjala.

ALOJZ KUM, Regerča vas 50, Novo mesto, in ALOJZ HROVAT, Regerča vas n. h., prepovedujeva pašo kokoši po najinem vinogradu. Kdor tega ne bo upošteval, ga bova sodno preganjala.

OBVESTILA

STRUŽIM in lakiram parket. Vojo Mlakar, Kamnogoriška 47 c, Ljubljana.

VALILNICA na SENOVEM obvešča cenjene stranke, da smo sezonsko znižali cene enodnevnih piščancev, belim težkim brojlerjem na 4,50 din, rjavim srednje težkim nesnicam na 4,00 din. Piščance dobite tudi brez predhodnega naročila vsak torek zvečer od 16. do 21. ure, vsako sredo zjutraj od 6 do 9. ure in vsak petek popoldne od 16. do 21. ure. Priporoča se MIJO GUNJILAC, valilnica, 68281 Senovo.

NUDIM VSE VRSTE ROLET, ŽALUZIJE, PLATNENE ZAVESE VSEH BARV. IZVRŠIM VSA POPRAVILA, SPADAJOČA V TO STROKO. KRATKI DOBAVNI ROKI, CENE SOLIDNE. NAROČILA PREVZEMATA BOGO RADI, ŽABJA VAS 15, NOVO MESTO, IN IGNAC PRIJATELJ, KVEDROVA 8, KRŠKO.

ČESTITKE

DRAGEMU možu, očetu in staremu očetu ANGELU LAZARJU z Malega Slatnika za 54. pomlad vse lepo in mnogo zdravih let želijo vnuček Sebastian, sin Dušan z ženo Ireno, hči Darja in žena Marija.

LJUBI in skrbni mami ANICI MATKO iz Gabrja 85 pri Novem mestu želijo za njen 71. rojstni dan vse najboljše hčerki Rezka z možem Tonetom ter Anica, vnukinji Tadeja in Tončka ter Bojan.

DRAGI mami, babici in prababici ANGELI KOVAČIČ iz Goriške vasi pri Mirni peči iskreno čestitajo za njen 80. rojstni dan ter ji želijo vrsto let, predvsem pa zdravja, sinova z družino, hčerke z družinami, 12 vnukov; pravnučki pa ji pošiljajo koš poljubčkov.

DRAGEMU atu JOŽETU URBANČIČU iz Dol. Toplic želijo za njegov praznik vse dobro žena Tončka, hčerka Anica z možem Danetom, posebno pa Andrejka. Čestitka velja tudi Jožetu in Jožici.

ZAHVALE

Ob smrti dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

ALOJZA JUDNIČA
iz Kota pri Semiču

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Iskrena hvala krajevnima organizacijama ZB in SZDL Kot, Iskri Semič in osnovni šoli Grm Novo mesto za podarjene vence in spremstvo ter Matiji Špringerju za poslovilni govor ob odprtem grobu. Posebna zahvala zdravnikom in zdravstvenemu osebju novomeške bolnišnice in zdravstvene postaje Semič za dolgoletno zdravljenje ter duhovniku za opravljeni obred. Še enkrat hvala vsem za vse!

Žalujoči: žena Marija, družine Rebernik, Avsec in Judnič

Prezgodaj nas je za vedno zapustil dragi mož, oče, stari oče in brat

KAREL RIBIČ
iz Češnjic pri Trebelnem

Zahvaljujemo se za vso nudeno pomoč bolnici Novo mesto, vsem organizacijam, gasilcem, lovcem, govornikom za pretresljive besede, posebno organizatorju Stanetu Mikliču, godbi, pevcem, vsem, ki so darovali vence in cvetje ter vsem ostalim, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: žena Angela, hči Cvetka, sin Jože z družino, hči Angelca z družino, sin Drago in drugo sorodstvo.

V 77. letu starosti nas je zapustila naša draga mama in stara mama

NEŽKA STARIČ
roj. Gerdenc

Iskreno se zahvaljujemo dobrim sosedom in vaščanom ter sorodnikom. Najlepša hvala osebju internega oddelka in ginekološkega oddelka novomeške bolnice za požrtvovalnost pri zdravljenju naše drage mame. Hvala tovarni Iskra za podarjeni venec. Zahvaljujemo se tudi župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: hčerka z družino, sinova ter drugo sorodstvo.
Karteljevo, Prečna.

Ob nepričakovani izgubi naše drage tete

HEDY MALOVIČ
iz Novega mesta

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje.

Žalujoči: Teja Majerle z družino.

Kolektiv Posebne šole Novo mesto se iskreno zahvaljuje Dolenjskemu listu za podarjenih 7.255,00 din in Zavodu za kulturno dejavnost za podarjenih 1.405,00 din. Denar je namenjen za izgradnjo nove šole. Upamo, da bodo na takšen način naše želje hitreje uresničene.

Po dolgi in težki bolezni nas je v 79. letu starosti za vedno zapustil naš dragi oče, stari oče in brat

ALOJZ HRASTAR
iz Čemš pri Mirni peči

Iskreno se zahvaljujemo vaščanom, znancem in sorodnikom ter kolektivoma SGP Pionir Novo mesto in Elektroobnova Ljubljana-Polje za podarjene vence in cvetje ter za izrečena sožalja. Še posebno se zahvaljujemo sosedoma Pepci in Jožetu Šajetovima za vso pomoč. Iskrena hvala duhovniku za opravljeni obred.

Žalujoči: sinovi France, Lojze, Tone in Jože z družinami, hčerki Marija in Anica z družinama, bratje, sestre, drugo sorodstvo in 14 vnukov

---

Ob nenadni in boleči izgubi našega dragega moža in očeta

MIHAELA ŠTAFANIČA
iz Tanče gore 33

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem za podarjeno cvetje in vence ter za izrečena sožalja. Posebna zahvala organizaciji ZB Dragatuš in GD Tanča gora za podarjene vence in ganljiv govor. Lepa hvala tudi IMV Črnomelj, Viator Črnomelj, Veletekstil Črnomelj za podarjeno cvetje in vence. Hvala tudi vsem, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: žena Alojzija, otroci Lojze, Tine in Majda.

Po dolgotrajni in mučni bolezni nas je v 48. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, brat in svak

JOŽE MAJERLE
iz Vojne vasi 13

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, znancem za nesebično pomoč, osebju zdravstvenega doma Črnomelj, bolnici internega oddelka Novo mesto. Posebno se zahvaljujemo kolektivu tovarne BELT, IMV in Beti Črnomelj, 5. c razredu Osnovne šole Mirana Jarca in sorodnikom za podarjeno cvetje in vence. Hvala kaplanu za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: žena Rezka, sinovi Jožko, Bojan, Dušan, Grega, hčerka Marinka z možem in drugo sorodstvo.
Vojna vas, 9. marca 1975.

Po težki bolezni nas je za vedno zapustila naša draga žena, mama in stara mama

KAROLINA FINK
roj. Vrtar
s Podturna št. 13

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki jo spremili na njeni zadnji poti, darovali cvetje, vence in nam izrekli sožalje. Iskrena hvala ZB Dol. Toplic za podarjeni venec, ZSMS Podturn za podarjeno cvetje. Posebna hvala sosedom, ki so nam pomagali v težkih trenutkih, ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: mož August, hčerka Gustica z možem Franc, vnuki Toni, Franci in Danjo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega nepozabnega tateka

ANTONA LAMUTA

se iz srca zahvaljujemo vsem, ki ste prihiteli od blizu in daleč, ga tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence in cvetje ter nam izrekli ustno ali pismeno sožalje. Posebno se zahvaljujemo ZZB NOV, zlasti tov. Jančiču in Pavlinu, ZVVI in društvu upokojencev, pevcem KUD Dušan Jereb, in mladinskemu pevskemu zboru osnovne šole Katja Rupena ter vsem govornikom za tople in občutne besede ob slovesu. Iskrena zahvala dr. Josipu Pavloviču za dolgoletno zdravljenje in duševno oporo, prijateljema Janezu Šolmajerju in Leonu Korošču, ki sta mu z obiski ohranjala stik z zunanjim svetom, posebno pa še g. Mariji Bratkovič za večletno skrbno in nesebično nego.

Vsem še enkrat iskrena zahvala!

Žalujoči vsi njegovi!

Novo mesto, 25. marca 1975.

Naročnikom Dolenjskega lista

Prihodnje dni bodo začeli pismonoše po Sloveniji pobirati naročnino za prvo polletje 1975, ki je ostala neizpremenjena in znaša 59,50 din za šest mesecev. Vse naročnike domačina tednika prosimo, da poravnajo zapadlo naročnino takoj in s tako izognejo kasnejšim opominskim stroškom. Pošta in upravi lista bodo prihranili mnogo nepotrebnega dela, če ji ne bo treba čez nekaj tednov znova opominjati.

Zamudnikom smo prišteli tudi lanske zaostanke: samo poravnana naročnina jim jamči, da bodo še naprej nemoteno dobivali Dolenjski list na svoj domači naslov.

Naročnike IZVEN SLOVENIJE prosimo, da čimprej pošljejo vsaj polletno naročnino. NAROČNIKOM V TUJINI pa smo pred kratkim pismeno sporočili, kako je z njihovo naročnino. Prosimo jih, da pošljejo naročnino vnaprej do konca leta, kar lahko naredijo z mednarodno poštno nakaznico ali s čekom v priporočenem pismu. Denar lahko nakažete tudi na naš devizni račun.

Hkrati ponovno prosimo, da vsako spremembo naslova sproti javite upravi lista. Le tako ne boste imeli neljubih zamud pri dostavi časnika.

UPRAVA DOLENJSKEGA LISTA

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto. USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačer, Andrej Bartelj, Marjan Bauer, Milan Markelj, Janez Pezelj, Jože Prime, Jože Splichal (urednik priloge P), Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Železnik. Oblikovalec priloge Peter Simič.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Franc Bukovinsky.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 3 din – Letna naročnina 119 dinarjev, polletna naročnina 59.50 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 240 din ali 15 ameriških dolarjev oz. 45 DM ali ustrezna druga valuta v tej vrednosti – Devizni račun: 52100-620-107-32002-009-8-9

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 60 din, 1 cm na dolžino strani 90 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 120 din. Vsak mali oglas do 10 besed 22 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 7 od 3. 1. 1975 – Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu 52100-601-10558 – Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 – Telefon: (068) 21-221 – Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek in filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica Ljubljana.

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in ob 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

ČETRTEK, 27. MARCA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo – Projekt „Črna luknja". 9.30 Iz glasbenih šol – Glasbena šola Jesenice. 10.15 Po Talijinih poteh. 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti – dr. Janez Pogačar: Vplivi na gospodarnost reje krav za mleko. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.40 Med šolo, družino in delom. 15.45 „Vrtiljak". 16.45 Jezikovni pogovori. 19.40 Minute z Ljubljanskim jazz ansamblom. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer. 21.40 Lepe melodije. 23.05 Literarni nokturno.

PETEK, 28. MARCA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo. 9.30 Jugoslovanska narodna glasba. 10.15 Uganite, pa vam zaigramo po želji. 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti – ing. Viktor Marinc: Opis zmogljivejših strojev za pridelovanje poljščin. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.10 Mladina poje. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtiljak". 16.50 Človek in zdravje. 18.15 Zvočni signali. 19.40 Minute z Dobrimi znanci. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Stop pops 20. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Jazz pred polnočjo.

SOBOTA, 29. MARCA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Naš Plesni orkester ima besedo. 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti – Olga Štefula: Kaj vpliva na gospodarnost pridelovanja sadja. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.30 „Vrtiljak". 17.20 Gremo v kino. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Spoznavajmo svet in domovino. 21.15 Za prijetno razvedrilo. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

NEDELJA, 30. MARCA: 8.07 Veseli tobogan. 9.05 Še pomnite, tovariši! 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 18.03 Radijska igra. 19.40 Glasbene razglednice. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 V nedeljo zvečer. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 V lučeh semaforjev.

PONEDELJEK, 31. MARCA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.20 Izberite pesmico. 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti – ing. Ludvik Klun: Zbor naprednih čebelarjev Jugoslavije v Beogradu. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtiljak". 17.20 Koncert po željah poslušalcev. 19.40 Minute z ansamblom Jožeta Privška. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Če bi globus zaigral. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 1. APRILA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo. 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti – Jože Kregar: Vrt v aprilu. 12.40 Po domače. 13.30 Priporočajo vam . . . 15.45 „Vrtiljak". 18.05 V torek nasvidenje! 19.40 Minute z ansamblom Henčka Burkata. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Radijska igra. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Popevke se vrstijo.

SREDA, 2. APRILA: 8.10 Glasbena matineja. 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti – dr. Janez Žgajnar: Krmljenje krav spomladi. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 Loto vrtiljak. 18.35 Predstavljamo vam. 19.40 Minute z Ljubljanskim jazz ansamblom. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Koncert iz našega studia. 21.35 Lepe melodije. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Melodije jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe.

ČETRTEK, 3. APRILA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo. 10.15 Po Talijinih poteh. 12.30 Kmetijski nasveti – ing. Janez Rihtar: Izkoriščanje gozdnih zemljišč pod daljnovodi. 13.30 Priporočajo vam . . . 16.45 Jezikovni pogovori. 19.40 Minute z ansamblom Atija Sossa. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer. 21.40 Lepe melodije. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Paleta popevk in plesnih ritmov.

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 30. marca: – 10.30 reklame, oglasi in obvestila – 11.00 po domače z ansamblom Lojzeta Slaka – 11.15 Televizija – malik naše dobe – 11.30 minute z moškim pevskim zborom GD Sevnica – 11.40 naš razgovor – 12.00 za vsakogar nekaj – 12.30 poročila – 12.50 čestitke in pozdravi naših poslušalcev – 14.30 zaključek programa

SREDA, 2. aprila: – 16.00 poročila – 16.10 reklame, oglasi in obvestila – 16.30 po domače – 16.45 tehnika in mi – 16.55 disco klub brez imena – 17.30 mladinska oddaja – mi mladi, kakšni smo, kaj hočemo, kaj moremo in kaj moramo (obiskali smo mladince na Bučki) – 18.00 zaključek programa

SOBOTA, 5. aprila: – 16.00 SOBOTNI VRTILJAK – 16.15 pet minut za . . . – 16.20 EPP I. del – 16.30 poročila – 16.35 EPP II. del – 16.45 mini anketa – 17.00 zaključek SV in napoved sporeda za nedeljo

RADIO BREŽICE

ČETRTEK – 27. marec: 16.00–16.30 – Napoved programa, Poročila, Turistični napotki, Nove plošče RTB; 16.30–17.00 – AKTUALNOST TEDNA, Obvestila in reklame; 17.00–18.00 – Glasbena oddaja IZBRALI STE SAMI.

SOBOTA – 29. marec: 16.00–16.30 – MALO ZA VAS – NEKAJ ZA VSE; 16.30–17.00 – Sobotno kramljanje, Jugoton vam predstavlja; 17.00–17.30 – KRONIKA, Obvestila in reklame, Za naše najmlajše, Iz naše glasbene šole; 17.30–18.00 – Domače zabavne na valu 192 m.

NEDELJA – 30. marec: 10.30–11.40 – DOMAČE ZANIMIVOSTI; – Proračun občine Brežice za leto 1975; – Za naše kmetovalce: ing. Mamilovič – Prva škropljenja po prebujanju vinske trte; – Obvestila, reklame in spored kinematografov; 11.40–15.00 – OBČANI ČESTITAJO IN POZDRAVLJAJO.

TOREK – 1. april: 16.00–16.30 – Napoved programa, Srečanje s Slovenskim inštrumentalnim kvintetom, POROČILA, Novo v knjižnici, Kaj prinaša nova številka Dolenjskega lista; 16.30–17.00 – Tedenski športni komentar, Obvestila in reklame, Spored brežiškega kinematografa; 17.00–18.00 MLADI ZA MLADE.

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 28. III. – 8.10 TV v šoli (Zg) – 10.50 Angleščina (do 11.25) (Bg) – 14.10 TV v šoli – ponovitev (Zg) – 15.30 Angleščina – ponovitev (Bg) – 16.05 TV v šoli (do 16.35) (Zg) – 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.35) (Bg) – 17.30 Kuhinja pri violinskem ključu: O violini, barvna odd. (Lj) – 18.00 Obzornik (Lj) – 18.15 Siciljska glasba, barvna oddaja (Lj) – 18.40 Mozaik (Lj) – 18.45 O mladi generaciji (Lj) – 19.15 Barvna risanka (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TV dnevnik (Lj) – 19.50 Tedenski notranjepolitični komentar (Lj) – 19.55 3-2-1 (Lj) – 20.05 Tobačna pot, celovečerni film (Lj) – 21.30 625 (Lj) – 22.00 TV dnevnik (Lj).

SOBOTA, 29. III. – 9.30 TV v šoli (Bg) – 10.35 TV v šoli (Zg) – 12.00 TV v šoli (do 13.00) (Sa) – 14.40 Rokomet Medveščak: Crvenka – prenos v odmoru rezerviran čas (Zg. Lj) – 15.55 Nogomet Crvena zvezda: Reka – prenos v odmoru propagandna oddaja (Bg. Lj) – 17.50 Veslanje Oxford: Cambridge – barvni posnetek (Lj) – 18.05 Obzornik (Lj) – 18.20 Mozaik (Lj) – 18.25 Pavijani – barvni film (Lj) – 19.15 Barvna risanka (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TVD (Lj) – 19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar (Lj) – 19.55 3-2-1 (Lj) – 20.00 Gledališče v hiši (Bg) – 20.30 Moda za vas, barvna oddaja (Lj) – 20.45 Frontno gledališče: Veseli teater (Lj) – 21.15 Barvna propagandna oddaja (Lj) – 21.20 Potovanje v središče zemlje, barvni film (Lj) – 23.30 TVD (Lj).

NEDELJA, 30. marca: 9.00 Poročila (Lj). 9.05 Svet v vojni – serijski dokumentarni film (Lj). 9.55 Otroška matineja: Viking Viki, Nikogar ni doma, Avtomobil skozi kamero (Lj). 10.45 Odhod štafete mladosti iz Labina – prenos (Zg). 12.10 Mozaik (Lj). 12.15 Kmetijska oddaja (Bgd). 13.10 Poročila (do 13.15) (Lj). Nedeljsko popoldne: Naši zbori – Cerknica, barvna oddaja, Slovenske morske poti – reportaža (Lj). 16.25 Moda za vas, barvna oddaja (Lj). 16.40 Košarka Olimpija : Jugoplastika – prenos (JRT), v odmoru Propagandna oddaja. 18.15 Poročila (Lj). 18.20 Propagandna oddaja (Lj). 18.25 Vesolje 1999 – serijski barvni film (Lj). 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cikcak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.50 Tedenski gospodarski komentar (Lj). 19.55 3–2–1 (Lj). 20.05 P. Zidar: FERENC FERENC, nadaljevanka Utonilo je sonce (Lj). 20.50 Kratek film (Lj). 21.05 Korziški gnev – dokumentarna oddaja (Lj). 21.30 Športni pregled (Sa). 22.05 TV dnevnik (Lj).

PONEDELJEK, 31. marca: 8.10 TV v šoli (Zg). 10.00 TV v šoli (do 11.05) (Bgd). 14.10 TV v šoli – ponovitev (Zg). 15.35 TV v šoli – ponovitev (Bgd). 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bgd). 17.35 Poljski in mestni mišek – barvna oddaja Japonske lutke (Lj). 17.45 Barvna risanka (Lj). 17.55 Obzornik (Lj). 18.10 Na sedmi stezi, športna oddaja (Lj). 18.40 Mozaik (Lj). 18.45 Pota nove Jugoslavije: Za boljši svet (Lj). 19.05 Odločamo (Lj). 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cikcak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.55 Propagandna oddaja (Lj). 20.05 A. Ostrovski: Volkovi in ovce – predstava SNG (Lj). 22.00 Mozaik kratkega filma (Lj). . . . TV dnevnik (Lj).

TOREK, 1. aprila: 8.10 TV v šoli (Zg). 9.35 TV v šoli (Sa). 10.00 TV v šoli (Bgd). 14.10 TV v šoli – ponovitev (Zg). 15.35 TV v šoli – ponovitev (Bgd). 16.05 TV v šoli – ponovitev (do 16.35) (Sa). 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bgd). 17.35 Tiktak (Lj). 17.50 Spoznavajmo glasbo: Odkrivajmo melodijo in sozvočje, barv. odd. 18.05 Obzornik (Lj). 18.20 Nikogar ni doma, otroška oddaja (Lj). 18.30 Avtomobil skozi kamero, serijski film (Lj). 18.45 Mozaik (Lj). 18.50 Ne prezrite (Lj). 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cikcak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.55 3–2–1 (Lj). 20.05 Diagonale (Izbor iz sporeda drugih jugoslovanskih TV studiev) (Lj). 20.55 Barvna propagandna oddaja (Lj). 21.00 L. Feuchtwnger: Brata Lautensack – barvna TV nadaljevanka (Lj). 21.50 TV dnevnik (Lj).

SREDA, 2. aprila: 8.10 TV v šoli (do 10.50) (Zg). 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bgd). 17.30 Viking Viki – barvni film (Lj). 17.55 Obzornik (Lj). 18.10 Mladi za mlade – oddaja TV Zagreb (Lj). 18.40 Mozaik (Lj). 18.45 Reportaža (Lj). 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cikcak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.55 3–2–1 (Lj). 20.05 Film tedna: Čičkin portret – barvni film (Lj). 22.10 Miniature: Trio Barney Kessel, barvna oddaja (Lj). . . . TV dnevnik (Lj).

ČETRTEK, 3. aprila: 8.10 TV v šoli (Zg). 9.35 TV v šoli (do 10.35) (Bgd). 14.10 TV v šoli – ponovitev (Zg). 15.35 Francoščina (do 16.05) (Bgd). 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bgd). 17.25 J. Bevc: Kadar kupuješ, se ne odloči prehitro, oddaja iz serije Ko bo pomlad (Lj). 17.50 Obzornik (Lj). 18.05 Mozaik (Lj). 18.10 Vremenski stroj – I. del barvnega filma (Lj). 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cikcak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.55 3–2–1 (Lj). 20.05 J. Semjonov: 17 trenutkov pomladi – TV nadaljevanka (Lj). 21.15 Kam in kako na oddih (Lj). 21.25 Četrtkovi razgledi (Lj). 21.55 TV dnevnik (Lj). 22.10 Hokej SZ : ZDA – barvni posnetek s svetovnega prvenstva v Muenchnu (do 23.20) (Lj).

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega očeta, moža, brata in starega očeta

JANEZA BUTALA

iz Talčjega vrha 4 v Beli krajini

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje in vence ter nam izrekli sožalje. Posebno se zahvaljujemo PGD Talčji vrh, IMV Črnomelj, BELTU in ZVV. Hvala vsem sosedom za izkazano pomoč ter za tako številno spremstvo na njegovi zadnji poti. Hvala župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Barbara, sinovi Tone, France, Žan z družinami, Tine ter bratje in sestre.

Talčji vrh, Črnomelj, Vinica

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO
INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO
INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO
INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

ivo pirkovič:

O svobodni republiki pod gorjanci in njenem kirovskem junaku piparju bakšetu

36

Pater prior je moral generalu razkazati samostan. Pred cerkvijo sta srečala redovnika s kapuco globoko na očeh. Robotti se ga je ustrašil. „To je gotovo kak preoblečen partizan," je zbegan vzkliknil, „saj vidite, kako divje gleda."

„To je zares redovni brat, o tem se lahko prepričate," je odgovoril pater, na tihem pa si je mislil: „Kakor da more samo partizan divje gledati na krvnike svojega naroda!"

Jetnike je neki italijanski seržente zaslišal. Vplivni belogardist Fabjančič jim je pljuval v obraze in jih sramotil najgršimi psovkami. Vzel jim je ves denar in oplenil žepe. Legist Gorenjc pa je Vinšku dopovedoval, da ga bodo ustrelili, in mu prigovarjal, naj mu pove, kje skriva revolver, saj ga ne bo več potreboval. Partizane so nato zvezane zaprli v hlev in pred vrata postavili oboroženo stražo.

Hudo razburjenje so medtem doživeli Italijani pri samostanskem kanalu, v katerem se je zabarikadiralo šest partizanov: učitelj Jože Zamljen–Drejče iz Gorjanskega podokrožja Osvobodilne fronte, bataljonski intendant Rudi Pirkovič-Jaka, intendant Kostanjeviške čete Ivi Krhin-Faruk, Stanko Kušljan-Ferdo, Pepi Jankovič-Sablja, vsi iz Šentjerneja, ter neki Cerovljan.

Po razhodu bataljona v petek na Kiri so ob pol enajstih ponoči z lestvijo preplezali visoko samostansko obzidje. „Kdo je?" jih je presenetil klic iz teme. Bila sta redovna brata Gerard, po rodu Čeh, in samostanski kovač Odo. Oba sta bila priorjeva zaupnika in po njegovem ukazu stražila obzidje. Povedala sta, da ne smeta nikogar pustiti v Pleterje, ker bodo Italijani samostan preiskali. Obvestila sta priorja, ki pa je dovolil, da se partizani v samostanu skrijejo.

Kanal je obokan, gladko ometan, kak meter širok, visok pa, da bi lahko človek, ki ni prevelik, v njem vzravnano hodil. Začenja se nad samostanskim mlinom kot odprto vodno korito, potem pa zgine v smeri Gorjancev pod zemljo. Po peščenem dnu teče nekaj vode, ki se izliva v Drški potok. Od desne se stekata v kanal še dva stranska rova.

V kanalu je bilo mogoče prodreti kakih sto metrov globoko, naprej pa ga je voda že toliko zasipala, da bi se človek težko plazil dalje. Vanj so partizani zavlekli lestev in jo za ležanje nastlali s suho zeljo, ki so jo našli v kupih na samostanskem vrtu. Imeli so tudi nekaj odeje. Suho sadje, salamo in drugo pičlo hrano, ki so jo prinesli s seboj, so že prve dni pojedli. Pozneje jim je brat Odo neki večer prinesel sira in kruha, kar si je pritrgal od ust. Mogoče je kaj skrivaj pobral tudi v kuhinji.

Huje je bilo zaradi žeje. Ponoči so nekoga poslali s čutaricami po vodo v vrtnarijo. Prihitel pa je brat Odo z novico, da je izdajalski vrtnar Vovk iz Cerovega loga vhod v kanal posipal s pepelom in odkril sledove bosih nog. Skrite partizane je izdal prokuratorju Schneiderju.

Italijani so v nedeljo vdrli tudi v izdani kanal in partizanom klicali, naj pridejo ven. Ko pa so zadeli na lestev, so napadli. Eksplozije treh ali štirih bomb so stresle zemljo. Partizani so se umikali in konec rova gradili peščeno barikado. Pripravili so se na boj. Imeli so puške in vsak po eno ali dve bombi.

Italijani se niso upali globlje v temo. Odšli so, se vrnili, zopet izginili in se v tretje prikazali pred rovom. Prav tedaj je na seniku zagrmela bomba, ki je ubila partizana Hribarja. Italijani so prestrašeni zbežali in jih ni bilo več nazaj. Pozneje so partizani slišali, da so vojaki svoji komandi poročali, da so rov pregledali in ga našli praznega.

Partizani niso več našli lestve. Odtlej so še tri noči spali na golem pesku. (Stanko Kušljan-Ferdo, 2. nov. 1956 in 11. apr. 1960.)

Jetnikom v hlevu so Italijani pozno popoldne povedali, da bodo ustreljeni. Partizani so ostali mirni. Odgnali so jih po stezi, ki pelje ob zahodnem samostanskem obzidju na Javorovico. Na njivi pri gozdiču so zagledali sveže izkopano jamo. Sonce je zahajalo, kakor da noče gledati žaloigre podle izdaje. Grom salve je utrnil dvoje mladih življenj: Božič je doživel šele enaindvajset pomladi, Železnik dve več.

Bratoma Vinšek so prizanesli. Od odprtega groba, ki ju je za obzidjem čakal, so ju odpeljali nazaj v samostanski hlev. Jutri bodo znova odločali o njuni usodi.

Pozno zvečer se je pater prior po dolgem križnem hodniku pritihotapil v celico „Q" k svojim nenavadnim gostom. Vsi so posedli po tleh, pater sredi njih pa je pripovedoval podrobno o vsem, kar je samostan ta dan razburljivega doživel.

Partizani po Gorjancih že v nedeljo zapuščajo svoja skrivališča, iščejo drug drugega in poizvedujejo po svojih poveljstvih. V Grajnskem nad Mihovim se zbirajo v taborišču Borutove izvidniške patrulje, ki je že prejšnji dan zapustila Mišje selo v Kobilah. V Mihovem je zbrala poročila o položaju ofenzive in se po večerji pri Marčevih umaknila v novo taborišče. Tam so drugi dan, v nedeljo, ujeli in zaklali kravo iz svoje zgubljene čredice. Popoldne pa so se zaradi lažjega obveščanja in oskrbovanja premaknili čez Kobile v gozd nad Vrhpoljem. Izginuli bataljon je bedel nad vsem, kar se je dogajalo.

Tisto pozno popoldne je stari Čukajne iz Mihovega taval po Kobilah in zaskrbljen iskal svoje sinove. Našel je Rakošetovo taborišče nad zaplenjenim poštnim avtobusom na doncu doline. Lačne partizane je povabil na večerjo h Gričaricam v mihovškem zaselku Orešju, kjer je bilo varneje, saj so okoli Mihovega še vedno goreli italijanski ognji. Gričaricam so vaščani namreč že prinesli za blodeče partizane nekaj hrane, rešene iz ponesrečene komore v Brlogih.

Na poti v Orešje so Rakošetovi v mraku srečali Mariolo Kobalovo z belokranjske Planine. S krvavimi nogami je prihajala z gore. Poklicala je še dva spremljevalca, ki sta se ob sumljivih glasovih skrila. Po večerji so vsi prenočili v gozdu nad Prežekom, se drugi dan selili v jugarsko gmajno, povsod koga pobrali in do Gorenjega Suhadola zrastli že na dve desetini.

Partizanska vojska je bila kakor velika reka, ki se je v nevarnosti v stotih ponorčkih porazgubila v zemljo, sedaj pa se je zopet sto izvirčkov združevalo v vse večje in večje studence, potoke in ti zopet v eno samo mogočno reko vstaje.

Peti dan ofenzive, 2. november
V sovražnikovi službi – na sovražnikovem kotlu

Pleterski prior doktor Leopold piše v svojih spominih, da je vso noč pred ponedeljkom „velik del belih iskal po okoliških vaseh in skrivališčih partizane. Res so nekatere našli. Ti so seveda plačali z življenjem. Ustrelili so jih v Šentjerneju."

Že zgodaj zjutraj je v Pleterjah iskal Italijane, ki so se bili prejšnji dan v samostanu utrdili, neki še dokaj mlad belogardist, menda poročnik. „Po vojaško je pozdravil kapetana in ga prosil, naj njemu izroči popis partizanov in njihovih družin, češ da oni vse dobro poznajo in da jih bodo mnogo laže našli kot pa Italijani. Bolestno me je prizadel ta poziv in globoko se mi je zarezal v spomin," piše pater prior. „Samega sebe sem vprašal: Odkod Italijanom ta popis? Našla se je torej Judeževa duša, a skoraj gotovo jih je več, ki so ta popis sestavili in izročili okupatorju. S tem seznamom v roki so odhiteli beli na vse strani, da iščejo, love in izročijo okupatorju svoje rojake in brate. Nič čudnega, če je to še bolj zaostrilo mržnjo."

„Pozneje sem tega poročnika in druge belogardiste srečal na dvorišču, kjer so Italijani že začeli kuhati za svoje vojake," nadaljuje prior svoje pripovedovanje. „Ti belogardisti so me prosili za hrano, češ da so bili vso noč na nogah in da niso še nič jedli. Rekel sem jim, naj se obrnejo na Italijane. Njim služijo, pa naj jih še oni hranijo. Mislim, da so jim Italijani potem tudi res dali jesti."

Portret tega tedna

Mladi so odrinjeni!?

„Šola, prosveta, sta vedno tisti, ki gresta z zastavo naprej pred ljudmi in jim kažeta pot. Marsikaj je treba urediti, da je pot naprej čim lažja. Tako bo treba tudi zdaj, ko se pripravljamo na uvajanje celodnevne šole," pravi upokojena učiteljica Krista Kmet iz Ribnice, ki pa zaradi pomanjkanja učiteljev še vedno honorarno poučuje.

Učiteljišče je končala leta 1932, a do leta 1938 ni dobila službe, ker je bila takrat kriza, morda pa tudi zato, ker je bil brat Janez, kasnejši prvi politični komisar prve ribniške čete, komunist.

Med vojno so bili Kmetovi v partizanih, Krista pa je bila doma. Leta 1941 je rodila sina, med vojno pa je skrbela tudi za bratovega otroka. Seveda je tudi ona sodelovala s partizani, saj je bila ena njena sestra sekretarka okrožja, druga pa partizanska zdravnica.

Po vojni je delala povsod: bila je članica in sekretarka KP, sekretarka AFŽ, sodelovala pri organizaciji odkupov, brigad za sečnjo v Rogu in vse to poleg učiteljevanja in vzgoje učiteljic, ki so po vojni učile, a niso imele prave kvalifikacije. V Fari je ustanovila nižjo gimnazijo in internat za vojne sirote Kolpske doline. Bila je ravnateljica gimnazije . . .

Prisluhnimo še nekaterim njenim spominom in izkušnjam, ki lahko koristijo nam vsem:

„Ko sem se vrnila v Ribnico, sem dobila 6. razred, v katerem je bilo le 26 odstotkov učencev brez slabih ocen. Veliko otrok takrat ni končalo osnovne šole in so bili kasnejša nekvalificirana delovna sila. Danes pa se vsi prizadevamo, da konča vsak otrok vsaj osnovno šolo. Ko bo uvedena celodnevna šola, bodo dane vsem otrokom približno enake možnosti za učenje, boljši pa bo le tisti, ki bo bolj priden in bolj nadarjen.

Mladino nekateri danes zelo kritizirajo, a po krivici. Današnja mladina zna precej več, kot smo znali mi. Starejši mlade preveč odrivajo od položajev in tako mladi ne morejo pokazati, kaj znajo.

Starši so danes preveč zaposleni. Družine so drugačne, kot so bile včasih. Vzgoja pa je okrnjena že, če ni očeta, če je še mati v službi, pa še bolj. Celodnevna šola bo vsaj malo nadomestila starše.

Glavna napaka staršev je, da nudijo otrokom le materialne dobrine, premalo pa jih vzgajajo, se z njimi igrajo. Še posebno se pozna otrokom zdomcev, da ni doma staršev, kajti šola jih ne more nikoli popolnoma nadomestiti.

Ženske so se v socializmu res osamosvojile, res pa je tudi, da imajo danes veliko več dolžnosti in dela, kot so ga imele včasih. In tako smo spet pri celodnevni šoli, ki bo otroka varovala in ga vzgajala, da bo mati lahko bolj sproščeno in brez skrbi delala."

J. PRIMC

Kar dva metra dolga tlačenka

Majhna udeležba na kočevski »Salamiadi 75« - Predlog: »Pri Cenetu«

Posebnost letošnje „Salamiade 75", ki je bila 22. marca zvečer v hotelu Pugled v Kočevju, je bila 2 m dolga tlačenka, ki jo je izdelal Ivan Lampe iz Kočevja.

Sicer pa ta „Salamiada" ni bila kaj posebnega, saj se je je udeležilo malo razstavljalcev in vabljenih gostov. Izmed sedmih razstavljenih salam in drugih suhomesnatih proizvodov je komisije udeležencev razstave in pokušnje prisodila prvo mesto salami Jožeta Lovka, drugo salami Milana Lampeta, tretje pa salami Ivana Lampeta – vsi trije so iz Kočevja oziroma Rudnika.

V oceno kljub vabilu v časopisu niso poslali salam Sevničani, Ribničanje in drugi.. Vendar pa je na „ogled" le prišla tričlanska delegacija iz Ribnice.

Potem so ob pokušnji klobas in reševanju tekočih zadev rekli še to in ono, na primer o nekdanjem ribniškem doktorju, ki je vse zdravil z obkladki in so mu rekli kar doktor Obkladek, pa o možu, ki je kupil ženi za darilo „plac" na britofu, ko pa je za prihodnji rojstni dan spet sitnarila zaradi darila, ji je dejal: „Kaj boš tečnarila, ko še lanskega darila nisi izkoristila." Potem je spet nekdo vprašal Jožeta (Lovka), če ni morda v salamo osla zrezal in bomo vsi „rigali".

Skratka: povedanih je bilo precej šaljivih življenjskih izkušenj, zato je ribniška delegacija predlagala, naj bi podobno „Salamiado" organizirali še „Pri Cenetu" v Ribnici

JOŽE PRIMC

Posebno občudovanje Salamiade 75 je požela 2 m dolga tlačenka, ki jo je Ivan Lampe izdelal v posebnem modelu, nekakšnem žlebu. Priznanje za najboljšo salamo pa je prejel Jože Lovko. (Foto: J. Primc)

IZ PISARN JE KRADEL DENARNICE

Mlajši moški kostanjevih las, ki govori hrvaško, se je 23. marca pojavil v Novem mestu in si privoščil več lahkoverežev v raznih kolektivih. Obiskoval je pisarne podjetij in ustanov in ponujal naprodaj platno, kjer pa nikogar ni bilo (med malico!), je kradel denarnice. V poslopju SDK je tako dobil denarnico in dokumente, prazno denarnico pa so kasneje našli v kleti v zdravstvenem domu. Tudi v teh dveh kolektivih je izmaknil nekaj denarnic. Za tatom poizvedujejo, njegov obisk pa je svarilo, da praznih pisarn ne kaže niti za hip puščati nezaklenjenih.

Smrt v transformatorju

Tok ubil monterja Jurkoviča - Ovaden skupinovodja

Na Travi v kočevski občini se je 18. marca okoli 19.30 pripetila huda nesreča pri delu, v kateri je izgubil življenje 32-letni Janez Jurkovič iz Kočevske Reke, zaposlen kot elektromonter pri Elektru Kočevje.

Do nesreče je prišlo, ko je šla skupina treh delavcev menjat varovalke v transformatorsko postajo na Travi, Skupinovodja Jože Ruparčič je najprej odklenil vrata transformatorja in snel zaščitno mrežo, nato pa šel odklopit električni tok. Janez Jurkovič se je medtem približal varovalkam in se dotaknil nekega dela. Ruparčič pa na nesrečo do takrat elektrike še ni izklopil. Elektrika je pod napetostjo 20.000 kilovoltov Jurkoviča vrgla na tla. Kljub hitri prvi pomoči ga niso mogli rešiti.

Zaradi nesreče s smrtnim izidom se bo skupinovodja zagovarjal pred sodiščem. Ovadba mu očita, da ni ravnal po predpisih, ker je prej odprl vrata transformatorja, kot izklopil tok.

J. P.

Ni dolgo užival ob domači glasbi

Vlomil je v šest hramov: dva verska, dva mrtvaška in dva vinska

V noči od 13. na 14. marec je 22-letni Marjan Pucelj iz Otavic 6 pri Ribnici vlomil kar sedemkrat. Miličniki so ga ujeli že po devetih urah in mu zasegli ukradeno. Zdaj čaka na sodbo v preiskovalnem zaporu v Ljubljani.

Tisto noč je Pucelj vlomil najprej v cerkev v Hrovači pri Ribnici, razbil puščico in pobral iz nje 24 din. S plenom očitno ni bil zadovoljen, zato je vlomil še v zakristijo in tabernakelj, kjer pa ni dobil nič primernega.

Nato je prišla na vrsto cerkev v Goriči vasi, vendar spet ni bilo nobenega plena. Očitno mu je bilo zdaj pokopališč in cerkev dovolj, zato se je lotil gostiln. Vendar v gostilni Stanka Štebljaja v Dolenji vasi ni vzel ničesar drugega kot magnetofon, vreden okoli 1.000 din; v bifeju Jožeta Oražma v Prigorici pa ni odnesel sploh ničesar.

Ob 4. uri zjutraj je imel Pucelj „dela" dovolj, že ob 13. uri pa so ga miličniki prijeli in mu ukradeno zasegli, nato pa ga na zahtevo sodnika okrožnega sodišča odpeljali v pripor v Ljubljano.

Marjan Pucelj je star znanec miličnikov in sodišč. Zadnje vlome je zagrešil namreč prav med tem, ko ima dve pogojni kazni, razen tega pa je v postopku zaradi dveh tatvin denarja, za kateri je že priznal, da ju je izvršil. Sosedi Stanislavi Mihelič je namreč 25. januarja letos odnesel 1.700 din, Mariji Klun iz Otavic 23 pa 150 din. V noči od 3. na 4. januar je vlomil v avto Štefana Štebljaja iz Ljubljane, ki je bil na obisku v Hrovači pri Ribnici. Na avtu je povzročil za 450 din škode. Razen vsega tega je odsedel tudi že tri leta mladoletniškega zapora zaradi raznih kaznivih dejanj.

J. PRIMC

OBLEŽAL IN IZDIHNIL

21. marca zjutraj so pri vasi Velika Lahinja našli nezavestnega 41-letnega Antona Kuzmo iz Butoraja. Še preden so mu lahko nudili pomoč, je Kuzma izdihnil. Zdravnik je ugotovil, da je Kuzma ponoči na poti domov padel. Poškodbe so bile sicer neznatne, toda ker je prejšnji dan precej pil, ni mogel vstati in je vso noč obležal na prostem. Tako se je ohladil do smrti.

NAŠLI MRTVEGA

25. marca zjutraj so v stari stavbi metliškega Doma počitka našli mrtvega 80-letnega Jožeta Jeliča, ki ni bil iz naših krajev. Jelič je bil duševno zmeden, bolnik, priklenjen na posteljo; ker pa je imel poškodbe in podplutbe, so uvedli preiskavo, da bi ugotovili vzrok smrti.

IZSLEDEN DRUGI DAN

20. marca popoldne je Martin Sotlar iz Srednika vodil vprego po cesti Šentjanž – Brenk. Naproti je pripeljal neznani mopedist, voznika zadel, podrl, nato pa pobegnil. Hudo poškodovanega Sotlarja so odpeljali v bolnišnico, miličniki iz Sevnice pa so že drugi dan izsledili povzročitelja nesreče. Ugotovili so, da je bil Zdravko Polak iz Brunskega, ki je brez izpita vozil neregistrirano motorno kolo; zato je tudi pobegnil.

Le nekaj dni do stoletja

Nazadnje smo se pogovarjali, ko je bil v 99. letu. V uredništvu smo se te dni zmenili, kdo ga bo šel pozdravit v naslednjem tednu, ko jih bo dopolnil sto. Pa nas je prehitela žalostna novica: v ponedeljek, komaj nekaj dni pred stoletnico, je Franc Jan z Bučke umrl.

Bral je do zadnjih dni, za politiko se je predvsem zanimal: to ni bilo nič čudnega, saj je bil pred vojno 35 let občinski tajnik na Bučki. V spominih so se mu zasmejale oči: „Bil sem v napredni kmečki stranki. Ha, smo se dajali tiste čase liberalci in konservativci!"

Franc Jan je bil med redkimi Slovenci, ki so se spominjali dogodkov še iz prejšnjih desetletij devetnajstega stoletja. Rad je povedal, kako so dobro jedli, ko je oče kupil novo posestvo. Pa sem ga vprašal, kaj je bilo takrat na mizi. „Krasno kosilo, fižol v strokih, s smetano zabeljen!"

V novomeško šolo je prišel k frančiškanom 1884; oče ga je z vozom pripeljal v mesto, saj železnice tiste čase še ni bilo. Dolenjsko železnico so na primer začeli graditi šele 1893.

In ko sem ga vprašal za recept, da bi lahko ljudje dočakali tako visoko rost, je kratko povedal: „Sončno življenje. Vino pijem, ampak z

Franc Jan

kom in brez pretiravanja. Jem najraje pa kašo, ker trda hrana ni za stare ljudi. Kaditi sem nehal pri desetimi leti, prej pa sem vlekel kar šest desetletij."

Zdaj ga ni več, včeraj so ga pokopali . . .

Iztrgati pozabi

Čeprav temelji preteklost našega naroda na kmetstvu, je pravega kmetstva danes že kaj malo. Sodobni stroji so tudi na vasi naredili svoje.

Bojan Brezovar, ravnatelj osnovne šole v Šentrupertu, je pred dvema letoma, ko je postal predsednik turističnega društva v kraju, sklenil zbrati marsikaj tega, kar je nekoč koristno služilo. Društvo je pričelo urejevati zanemarjeni grad na Veseli gori, znani po velikih sejmih in romanjih. Danes ob 15. uri bodo v 207 let starem gradu v štirih prostorih pokazali javnosti stare predmete. Z nekaj sodelavci je ravnatelj Brezovar neumorno zbiral po vaseh vse, kar se jim je zdelo zanimivo. V muzeju bi radi pokazali čim več predmetov, ki so jih ljudje svoje čase uporabljali v življenju: od lesenih plugov, voz, sankalnic, do jarmov in kolesljev. Obokano klet, ki ob

Med razstavljenimi predmeti je tudi stepalnik za smetano. Bister kmet si je mučno delo olajšal z lesenim zobatim prenosom.

na na Veseli gori prenovljenjak, bodo spremenili v pravo viničarsko klet. Posebnost te zbirke bo poleg orodij, ki so bili v rabi vinogradnikov, ki so bili v rabi kmeti, še zbirka orožja, ki je bilo na območju trebanjske občine zaplenjeno med drugim lovom.

A. ŽELEZ

Kozerija

IZUMI IN NOVOSTI PO REPIŠKO

Komisija za izume, inovacije in racionalizacijo je razpisala nagrado za tistega, ki bo s svojo pogruntavščino izboljšal proizvodni proces in s tem povečal dohodek Hitrotkala. Poziv komisije so vzeli vsi zaposleni smrtno resno, ne morda toliko iz želje po uspehu in fabriškem dobičku kot iz sle po nagradi.

Nekaj tednov po razpisu je prejela komisija kup predlogov, kako je mogoče zmanjšati odpadek pri krojenju, skladiščniki so predlagali uvedbo nove škatle, ki se sama zloži, nekdo je predlagal uvedbo tanjših privesnih etiket in tako prihranek pri materialu, šoferji so odkrili tehniko, kako se lahko vozi samo po treh kolesih, da se ne izrabi četrta guma, v telefonski centrali pa so predlagali uvedbo telefonometrov, ki prekinejo pogovor, kakor hitro preide iz službenega v zasebnega.

V akcijo so se vključile tudi snažilke, ki so po večurni analizi ugotovile, da ima lahko omelo veliko manj dlak kot sicer, a kljub temu še vedno odlično pometa. Kuharice iz tovarniške menze so predlagale uvedbo krožnikov z optično prevaro: se pravi, da so navidezno krožniki globoki in veliki, vanje pa gre malo skuhanega. Vratar je izdelal posebno povečevalno steklo, s pomočjo katerega si lahko gledal v torbice, ne da bi jih bilo potrebno odpreti, frizerka pa je izumila posebno mast za odstranitev las z lasišča, saj bi tako veliko prihranili na škarjah in bi se manj lomili zobje na glavnikih.

Komisija je zaradi težke naloge zasedala tri dni. Kresala so se mnenja, dvigali glasovi in najbolj vročekrvni razpravljalci so zapuščali sejo, ker pri ocenitvi najboljšega izuma ni prevladal njihov predlog. Kazalo je že, da bo ocenjevanje propadlo, ko je potegnil tovariš predsednik iz črne aktovke bel papir, na katerem je predlagal svojo racionalizacijo Jože Repič, in tako preprečil polom. Nagrado so podelili Repiču in v obrazložitvi je pisalo, da je Repič napisal samo en stavek.

Toda človeška radovednost ne pozna meja. Vsi so hoteli slišati besede, ki so prinesle Repiču nagrado, zato jih je predsednik komisije za izume, inovacije in racionalizacijo prebral preko razglasne postaje.

„Repičev stavek je takle," je zažvrgolel predsednik, „ delati in še enkrat: delati je treba, tovariši."

„To tudi sami vemo," so zamahnili z roko mehaniki v obratu, kjer šivajo plašče in obleke, ter kvartali dalje.

TONI GAŠPERIČ

Mirenski lovci gojijo večje število divjih rac, ki so postale tako domače, da jedo upokojencu Jožetu Zakrajšku kar z roke. Nekatere očitno preveč zaupajo tudi avtomobilom in vlaku, saj jih je precej povozilo. (Foto: Železnik)